Consiliul Județean Arad
Centrul Cultural Județean Arad

303 COLINDE CU TEXT ŞI MELODIE

Culese şi notate
de
Sabin V. Drăgoi

Ediţie anastatică

Arad 2010

Consiliul Județean Arad
Centrul Cultural Județean Arad

303 COLINDE CU TEXT ŞI MELODIE

Culese şi notate
de

Sabin V. Drăgoi

Ediție anastatică

Cu un Cuvânt înainte de dr. **Elena Rodica Colta**

Arad 2010

Cuvânt înainte

În acest an se împlinesc 8 decenii de la apariţia celor *303 Colinde*, [1] culese şi notate de Sabin Drăgoi, un fiu genial al acestor meleaguri.A fost prima carte scoasă de Arhiva fonogramică, din fondurile acesteia, fiind prin urmare deschizătoarea unei serii de prestigiu. În timp, cele peste 10.000 de melodii populare strânse de această Arhivă Fonogramică au contribuit - alături de Arhiva de Folclor a Societăţii Compozitorilor Români - la edificarea valoroasei Colecţii naţionale de folclor din cadrul Institutului de Folclor „Constantin Brăiloiu" din Bucureşti. [2]

Volumul lui Sabin Drăgoi a fost premiat, în anul 1932, pentru calităţile sale, de către Academia Română cu Premiul „Năsturel". Academia a acordat acest premiu atât pentru munca de culegere întreprinsă cât şi pentru valoarea materialul, adunat *„aşa cum îl cântă poporul"*. Azi această culegere reprezintă un adevărat document folcloric.

Valoarea de tezaur a colinzilor culese din judeţul Arad, din Banat şi din Transilvania a constituit argumentul decisiv pentru această reeditare a cărţii din 1930 într-o ediţie anastatică.

Înainte însă de a vorbi despre culegerea făcută la începutul veacului trecut, se cuvine să facem o evocare succintă a celui care, născut într-un sat din judeţul Arad şi ajuns la şcoli înalte de muzică, n-a uitat să se întoarcă mereu spre creaţia ţărănească românească.

Etnomuzicologul Sabin Drăgoi

Sabin Drăgoi s-a născut la 6/9 iunie 1894 în satul Selіştea de Mureş (jud.Arad) într-o familie de ţărani nevoiaşi. A studiat muzica la Şcoala normală din Arad, apoi cu Al.Zirra la Iaşi, după care a urmat Conservatorul la Cluj şi Praga. La Praga i-a avut ca profesori pe Viteszlav Novak, Josef Suk şi dr.K.Stepan. Examenul de diplomă, prin care obţine titlul de Magister compositiae, îl susţine în anul 1922, cu reputatul compozitor şi folclorist Leos Janacek.

De-a lungul vieţii a fost dascăl şi dirijor de cor, director al operelor din Cluj şi Timişoara, director al conservatoarelor din Cluj şi Timişoara. Mutat la Bucureşti, din 1950 până în 1960 a fost director al Institutului de Folclor şi profesor la Catedra de folclor a Conservatorului „Ciprian Porumbescu." În anul 1955 a devenit membru corespondent al Academiei Române .

Drumul parcurs de Sabin Drăgoi a fost, prin urmare, unul dinspre cultura populară spre muzica cultă, dinspre substanța folclorică spre formule profesioniste.

Urmărindu-i creația putem afirma, că nici un muzician român nu s-a apropiat cu atâta pricepere, pertinență şi respect de folclorul muzical românesc, în special de colinde. Ca etno-muzicolog, pasiunea vieții lui au fost colindele. A cules, potrivit propriei mărturisiri, aproximativ 1000 de piese.

Contactul cu colinda a avut loc încă din copilărie, când aştepta, plin de emoţie, venirea dubaşilor în seara de Ajun.

La această inițiere, în ceea ce va considera a fi *„comoara muzicală a poporului român"*, se va adăuga contactul direct cu muzica populară instrumentală şi cu cea religioasă.

Ca etnomuzicolog a urmat direcția deschisă, la sfârşitul secolului 19, de Tiberiu Brediceanu - căruia îi şi dedică culegerea sa de colinzi- şi continuată, la începutul secolului 20, de Béla Bartók.

La fel ca şi Béla Bartók, Sabin Drăgoi a înțeles prin muzica populară muzica țărănească, şi anume cea tradițională, de la sate, nealterată încă de contactul cu civilizația urbană şi cu arta cultă.

Şi tot ca şi Béla Bartók a încearcat să culeagă cât mai mult, cât mai îngrijit şi cât mai repede această muzică tradițională. În cadrul acesteia, el a diferenţiat manifestările muzicale legate de obiceiurile populare - colinde, bocete, cântece de nuntă, pe care le-a considerat „proba neîndoielnică a unei culturi bătrâne de milenii"- adică „stratul arhaic", şi muzica creată de geniul poporului - doinele, baladele, cântecele de leagăn, dansurile- adică toate melodiile nelegate de un ceremonial.

În legătură cu bocetele, a sesizat diferența dintre cântecele ceremoniale funebre (Zorile) şi cele neceremoniale.

Respectând principiile inaugurate de Béla Bartók, a adunat pe parcursul întregii sale activități, *„din dorința de a salva această comoară a neamului"*, 2500 de piese reprezentând doine, dansuri, colinde, cântece de nuntă, bocete. Parte din ele au fost valorificate în colecțiile *360 de melodii din Arad şi Hunedoara, Monografia muzicală a comunei Belinţ* şi *122 melodii poporale din Oravița, Ciclova Montană, Bozovici, Prilipăţ şi Bănia*.

Raportându-se la bogăția acestui folclor românesc, pe care l-a numit, cu dragoste, *„comoara noastră muzicală"* a fost conştient că întregul lui efort de a aduna este neînsemnat .

303 Colinde- valoarea culegerii
Prefeţele cărţii.
Contextualizarea şi analiza muzicală a colindei

Prestația de „culegător" profesionist de folclor s-a materializat desăvârşit în volumul *303 Colinde*, care însumează, aşa cum indică şi titlul, în 303 colinde, culese, în anii 1923-1925, din 61 de localități, din 11 zone etnografice ale Banatului (Timiş, Arad) şi Transilvaniei (Alba Inferioară, Sibiu, Târnava Mare, Târnava Mică, Făgăraş, Braşov, Trei Scaune, Cojocna).

La începutul cărţii, „În loc de prefață", Sabin Drăgoi evocă datinile de Ajun şi Crăciun din satul Seliştea, la care, copil fiind, a fost martor în anul 1899.

Evocarea, semnată în ianuarie 1925 la Timişoara, în ciuda emoției pe care o trezeşte amintirea, este făcută prin ochiul folcloristului care contextualizează, oferind, dincolo de amănuntele biografice, o descriere a obiceiului colindatului cu duba din seara de Ajun, aşa cum se performa el într-un sat de pe Valea Mureşului, la sfârşitul secolului 19.

Scenariul este reconstituit secvență cu secvență, de la venirea dubaşilor pe drum, oprirea la fereastră, dialogul ritual dintre vătaf şi gazdă, cântarea colindei de intrare, aşezarea în casă a colindătorilor pe două rânduri, colindatul, mulțămita vătafului, preluarea darurilor de către lapă şi ieşirea grupului cu colinda: *„Cruce-n casă, cruce-n masă/ rămâi gazdă sănătoasă..."*

Nu omite din prezentare nici spargerea cetei de colindători, cu cele 3 zile de petreceri la casa gazdei, unde s-au adunat în Post şi cu *„horele"*, la care erau invitate toate familiile care i-au primit. Descrierea acestei datini este continuată cu o alta, la fel de familiară lui Sabin Drăgoi, şi anume *Umblatul cu vertepul*.

Asemeni colindătorilor, dar de data acesta în seara de Crăciun, vertepaşii din Selişte, ducând cu ei păpuşile, porneau prin sat de cum se însera, din casă în casă, până dimineața.

Cu toate că autorul mărturiseşte, că a fost şi el vertepaş şi prin urmare cunoştea pe de rost repertoriul, obiceiul este prezentat tot prin prizma profesionistului, care analizează totul, de la actanți, adică vertepaşi, (număr copii, vârstă, recuzită, personaje) la repertoriului obligatoriu al acestora (Naşterea Ta Cristoase, Fecioară astăzi, Mărire sus lui Dumnezeu, În oraşul Vitleem, O ce veste minunată, Doamne Isuse Hristoase) şi la dialogurile şi colinda glumeață de sfârşit, legată de daruri. Nu lipsesc nici amănuntele privind desfăşurarea scenică a jocului şi modul de împărţire a darurilor. Reconstituirea obiceiului colindatului scoate la iveală un lucru extrem de important, azi uitat: contextul în care se cântă colinda, obligatoriu pentru a-i păstra funcționalitatea. Pentru că, la origine, colindatul a fost un rit de propițiere, menit să atragă norocul, sănătatea şi binele, prin puterea cuvântului, care urează.

Revenind însă la textul ce ține loc de prefață, înainte de a trece la studiul propriu-zis, Sabin Drăgoi a introdus- la fel ca şi Bártok - un tabel cu localitățile din care a cules colinzile şi cu numele şi vârsta celor care le-au cântat. Potrivit tabelului, cele 303 colinde au fost culese de la 71 de subiecți, cu vârste cuprinse între 12 şi 45 de ani, Sabin Drăgoi preferând să le audă cântate chiar de membrii cetei de colindători.

Următoarele 35 de pagini sunt ocupate de studiul deja menționat, în care etnomuzicologul analizează măsura, ritmul, melodia, forma, limita, ornamentele, cadențele, relația dintre text şi melodie, interpretarea, mişcarea(tempo) colindelor. De fiecare dată, pentru a-şi susține demonstrațiile, autorul exemplifică şi clasifică materialul cules.

Analiza se încheie cu câteva observații privind variantele de colinde, după subiect, cu un tabel al acestor variante şi cu un glosar de termeni regionali, menit să uşureze analizele comparative. Cât priveşte modul de transcriere a colindelor în volum, Sabin Drăgoi precizează că a păstrat textul aşa cum l-a auzit, că nu a făcut nici o corectură, din dorința de a nu falsifica *„graiul naiv, arhaic şi prea frumos"*. A păstrat inclusiv formele corupte ale unor cuvinte, care au fost transmise de țărani, din generație în generație, cum le-au auzit, de teama că, odată modificate, aceasta îşi pierde eficiența.

În sfârşit, Sabin Drăgoi a fost primul care a făcut distincție între colinde şi cântecele de stea, pe care le-a considerat creații de proveniență cultă, inferioare, dar pe care totuşi nu le-a omis din culegere, pe considerentul că s-au *„poporanizat"*.

După acestă introducere, care reprezintă „principalul aport teoretic a lui Drăgoi în materie de etnomuzicologie", urmează culegerea propriu-zisă, care a fost, potrivit biografului său, „cea mai amplă şi mai valoroasă colecție de acest gen publicată până la acea dată". [3]

Corpusul de colide

Textul fiecărei piese este însoțit de notația muzicală şi de unele explicații suplimentare de subsol, de pildă tipul de colindă (pentru fată de măritat, pentru feciori, pentru tineri căsătoriți, pentru neveste, etc) în care se înscrie piesa.

Colecția este organizată pe zone etnografice şi localități, ordinea colinzilor fiind cea a transcrierilor încât, în corpul cărții regăsim unele teme reluate, sub formă de variante. A lucrat fără fonograf, aplicând exclusiv metoda notării directe. Când termina notarea o cânta în fața interpretului şi a asistenței, pentru a-i implica cât mai mult în actul culegerii. După propria-i mărturisire întâi nota melodia apoi scria textul pe un alt caiet.

Primele 70 de colinde şi cântece de stea, care ne interesează în mod special, fiindcă fac parte din tezaurul folcloric al acestui ținut, au fost culese din localitățile Fiscut, Lipova, Săvârşin şi Ilteu, aflate azi în componența județului Arad.După acestea urmează colindele din Județul Hunedoara, Alba Inferioară, Sibiu, etc.

La o lectură pe orizontală, descoprim pe de o parte o largă circulație a unor teme iar pe de alta frecvența unora dintre subiecte şi raritea altora.

Din grupul colinzilor religioase înregistrate de Sabin Drăgoi o parte vestesc naşterea altele se referă la trădarea şi patimile lui Isus. Alături de acestea întâlnim, aşa cum am menționat deja, şi cântece de stea, prezente în culegere în ideea că *„poporul le-a acceptat, deci le-a consarcat"*.

Din perspectivă diacronică, o parte din materialul adunat de Sabin Drăgoi la începutul secolului 20, figurează, sub formă de variante, şi în culegeri ulterioare. [4]

Un prim exemplu în acest sens este cel al colindei *„Docis păcurar"* [5], pe care o găsim peste ani culeasă, în alte două variante, una, în anul 1960, de Ioan T Florea, din satul Temeşeşti, iar cealaltă de Teodor Uiuiu, cânva după 1972, din Săvârşin. Ambele variante mai noi sunt uşor diferite ca text şi înterpretare muzicală comparativ cu piesa înregistrată de Sabin Drăgoi. O situație similară întâlnim şi la colinda *„Dimineața de Crăciun /Zorile-s d-albe/Vine Crăciun cel bătrânu."*[6] din Săvârşin, culeasă de Sabin Drăgoi, în 1925, [7] şi din nou în 1975 de Viorel Nistor, de la subiecți diferiți. Comparând cele două variantele înregistrate la interval de 50 de ani constatăm de asemenea diferențe muzicale şi de text. Varianta lui Nistor, mai lungă, conține şi text preluat dintr-o colindă de intrare (subgrupa *„Slobozâne gazdă în casă"*).

La fel, colinda *„Ce sară-i d-această sară/Domnului Doamne/Că-i sara născutului"* [8] o găsim în culegerea lui Viorel Nistor din 2008 într-o formă nouă, curățată de limbajul arhaic. În sfârşit, colinda de fată *„Fata mândră tot întreabă/ Domnului Doamne"* [10], înregistrată de Sabin Drăgoi în Lipova, este prezentă în culegerea lui Viorel Nistor, în forme aproape identice. [11]

Exemplele pot continua sugerând, pe de o parte, circulația colindelor dintr-un sat în altul şi, pe de alta, apariția unor modernizări ale textului şi ale modului de interpretare, care în timp evoluează de la o cântare lentă spre una mai accelerată.

Moştenirea lăsată de Sabin Drăgoi

Muzicolog în primul rând, Sabin Drăgoi a fost interesat în cazul colinzilor mai ales de specificul muzical al acestora, marea sa preocupare fiind să definească colinda ca specie muzicală şi să explice modul în care se cântă. Din acest punct de vedere el a considerat *„caracteristic pentru colinde refrenul"*.

Peste ani, Ioan T. Florea împarte şi el Mioriţele zărăndane în balade sau colinde, în funcţie de prezenţa sau absenţa acestui refren.

Un singur lucru lipseşte din analiza făcută de Sabin Drăgoi în prefaţa cărţii: referinţele la valoarea simbolică, rituală a colindelor. Convins, după cum mărturiseşte în prefaţă, că se vor găsi alţii mai pricepuţi ca să o facă, el se mulţumeşte doar să le numească *„colinde cu subiect religios sau laic, reprezentând balade sau legende scrise în versuri de 6 şi 8 silabe"*.

Pentru o valorizare completă a culegerii, vom analiza în continuare, vechea funcţie a colindei, fiindcă în vechea lume ţărănească, toate aveau un rost.

Colinda urare- colinda vestire.
Simbolistica textului

La o încercare minimală de încadrare a genului, colinda face parte din repertoriul obiceiurilor tradiţionale, fiind o poezie de străvechi caracter ritual, devenită mai târziu preponderent ceremonială sau cu funcţii spectaculare, dar care „nu este niciodată interpretată în afara obiceiului". [12]

În sistemul de viaţă al colectivităţilor tradiţionale obiceiurile au o funcţie instituţională, prin urmare poezia de ritual, în care se înscrie şi colinda, s-a dezvoltat în strânsă legătură cu evoluţia organică a sistemelor de obiceiuri, care au integrat-o, definindu-i particularităţile de structură şi conţinut.

Societăţile tradiţionale cred atât în puterea gestului cât şi în puterea cuvântului, ce însoţeşte actul magic.Dar nu cuvântul oarecare ci *cuvântul organizat*, sentenţios, modelat într-un anumit fel, în forme cristalizate, conservate ca atare din generaţie în generaţie.

Un asemenea cuvânt organizat cu valoare şi funcţie magică, făcea posibilă comunicarea cu forţele exterioare omului.

Vorbim despre un sistem de semnificaţii, care avea la bază un anumit cod ritual şi care implica un proces de metamorfozare.În raport cu funcţia obiceiului, poezia şi-a elaborat anumite modele compoziţionale şi simboluri, care i-au imprimat un caracter formalizat pronunţat.

Aşadar, pentru a înţelege poezia colindei trebuie să descifrăm înţelesul imaginilor simbol, să vedem ce obiceiuri şi sensuri se ascund în spatele lor, despre ce realităţi culturale şi valori spirituale de altă dată ne vorbesc. Altfel spus *„ce se cânta"* şi *„de ce se cânta"*.

Pentru început putem spune că, cele mai multe refrene ale colindelor constituie ele însele simboluri magice, fiind de fapt versuri de invocare, menite să realizeze contactul dintre mit şi realitate, în vederea asigurării eficienţei magice; reluată după fiecare vers sau grup de două versuri, invocaţia trebuie să asigure permanenţa acestui contact: *„Gazda cest Domn bunu / Dai Domnului Doamne / Gazda cest Domn bunu / Bun gând s-o gânditu / Dai Domnului Doamne / Bun gând s-o gânditu"*

Cât priveşte funcţia primă a colindelor, de urare, ea a dezvoltat forme alegorice şi simbolice de transmitere ale acestei urări.

După modul de desfăşurare a obiceiului colindatului şi după structura poeziei folcloriştii au diferenţiat două tipuri de colinde: *colindele de copii* şi *colindele de ceată*, acestea din urmă fiind împărţite şi ele în *colinde de zori* şi *colinde propriu-zise*.

Fiecare tip are un conţinut propriu, dat de însăşi rostul de care îl au în cadrul obiceiului. În colindele de copii urarea este întotdeauna directă şi concretă în enumerarea celor dorite gazdelor şi celor pretinse pentru urat.

Comparativ cu acestea, colindele de ceată conţin o urare indirectă, realizată la modul fabulos, de unde necesitatea descrierii în aceste colinde a diferitelor stări ipotetice ce se doreau împlinite pentru cei uraţi. Explicită rămâne doar mulţumirea pentru daruri.

Cât priveşte colinzile de zori ele s-au transformat cu vremea în colinzi de fereastră.

Conform scenariului consacrat, ceata începe întotdeauna colindatul cu o colindă de fereastră, continuă cu o colindă de intrare, după care urmează colinzile propriu-zise, şi se încheie cu colinda de plecare.

Din toate colindele care se cântă la o casă, *colinda de fereastră* conservă cel mai bine statutul de urare. Rostul ei este vestirea sărbătorii şi trezirea rituală a gazdelor. În multe din acest colinde este prezent Bătrânul Craciun, în altele se fac referiri la ceată, la ritualul îndeplinit de colindători sau la gazdă şi la gospodăria acestuia.

Colindele propriu-zise se caracterizează printr-o mare varietate, determinată de caracterul individualizat al urării (colindă pentru gazdă, pentru găzdăriță, pentru fecior, pentru fată de măritat, etc.)

În *colindele de fecior*, domină temele cu caracter epico-eroic, iar urarea vizează, mai mult sau mai puţin direct, o căsătorie fericită. Elementele epice fabuloase au aici un caracter simbolic.Tema întrecerii şi a probelor trimite la străvechi ritualuri de inițiere.

Un asemenea rit este cel al uciderii leului sau a cerbului.Modelul arhaic al feciorul din colindă este cel al „eroului civilizator", care aducea, în urma vânătorii rituale, animalul sacru, arhetipul, chezăşia transferului de forțe dintre divinitate şi om.

Feciorul ia urma leului, pătrunde în lumea acestuia, îl găseşte dormind sub un copac- aici simbolizând copacul lumii - provoacă leul, luptă cu el şi îl învinge.

„Junelui bunu / Junel calu-şi potcoveşte, / De grea cale se găteşte / Se gătea şi se luare / Pe sub poala braziloru / Sus la vârful munților. / Când fu la mijloc de munte, / Află pe leuț dormindu"...

Evenimentul mitic este unul ieşit din comun.

Pe aceeaşi schemă este construită şi colinda vânătorii cerbului.Şi aici săgetarea cerbului se petrece într-un topos mitic, uciderea având loc „la izvor", spațiu încărcat cu puternice valențe magice.

În *colindele de fată*, lirismul este adeseori grefat pe valoarea simbolică a unor străvechi practici magice.

Atât colindele de fecior cât şi cele de fată, de peţit, logodnă sau nuntă [13] sunt menite să grăbească, să determine pe cale magică, prin puterea cuvântului, căsătoria, fiindcă potrivit gândirii tradiționale, povestirea modului de săvârşire a acestor probe, „în casele cu feciori", sau „în casele cu fete de măritat" echivalează cu un transfer dinspre gest, act, spre cuvânt, care în contextul organizat de rostire preia funcţia vechiul act ritual împlinind scopul încercării.

Tot în acest grup al colinzilor laice (profane) se înscriu şi cele profesionale, precum Colinda păstorului, tipul Mioriţelor zărăndane (*„Întorcu se-ntorcu / Domnului Doamne / Prin câmp de la noi"*), în care Ioan T.Florea include şi vânătoarea cerbului într-o subgrupa aparte pe care o denumeşte *„A cerbului mioritic"*. [14]

Marea varietate de colinde laice (profane), se datorează contopirii în corpul acestora, de-a lungul vremii, şi a altor categorii ale folclorului obiceiurilor, după ce obiceiurile respective şi-au pierdut carcacterul de sine stătător. Ne gândim de pildă la prezenţa în unele colinde a diferitelor motive cu funcţie de rit agrar şi la asemănarea colindelor de peţit cu oraţiile de nuntă. Această contopire s-a produs datorită prezenţei, în toate cazurile, a rostirii rituale, menită să se împlinească.

Repertoriul tradiţional românesc mai cuprinde însă şi colinde produse de miraculosul magico- creştin, în care elementele de mitologie creştină se suprapun peste un vechi fond arhaic, precum în colinda Furarea astrelor(*„Grea veste că ne-a sosit, / Pe o micuță rândunică / Mărui Doamne"*). Tot aici se înscriu şi colinzile cosmogonice.

Pătrunzând în universul acestor colinde creştin - apocrife, descoperim adeseori personaje ce ţin de o mitologie creştină dar care s-au substituit altora precreştine, cu funcții fertilizatoare.

Un asemenea personaj mitic este de pildă Bătrânul Crăciun, care deşi are o înfăţişare umană, este imaginat ca mediator între cer şi pământ.

În alte colinde întâmplările exemplare au loc într-o geografie mitică, în care lumile se întâlnesc, iar sfinții și Dumnezeu se plimbă pe pământ sau stau la masă, în rai, în care Iuda fură astrele și Sf. Ilie la aduce înapoi, în care Maica Domnului blestemă plopul pentru că își ține crengile în sus și nu-i face umbră.

Acestui fond tradițional, în timp, i s-au atașat colindele cu tematică biblică sau inspirate din viețile sfinților și cântecele de stea, cu funcție moralizatoare sau de vestire a sărbătorii religioase.Față de primele, cele din ultima grupă au o origine cultă, fiind create de dieci [15]. Aprobate și cântate la Crăciun în biserică, ele tind să se substituie azi „vechilor cântece de urare". Sintetizând toate aceste observații, putem spune că, cele 303 colinde, reprezintă și după 80 de ani un câmp rodnic pentru cercetări din cele mai diverse.

La această încărcătură simbolică a colindelor din culegere se adaugă frumusețea lexicului regional și formele gramaticale vechi, care, într-o vreme când limba română este bombardată de anglicisme, ne întoarce spre izvoare.

Sabin Drăgoi a fost conștient de valoarea neprețuită a muncii sale, de darul pe care îl lasa urmașilor săi: *„Eu am dezgropat diamantul. Cred că mai bine nu-mi puteam aduce prinosul de recunoștiință față de acest popor genial căruia îi aparțin și sunt mândru de asta."* Mai departe depinde de noi să-i păstrăm moștenirea.

Dr. Rodica Colta

NOTE:

[1] Sabin Drăgoi, 303 colinde culese şi notate de..., Scrisul Românesc, Craiova, f.a.
[2] Viorel Cosma, Enciclopedia muzicii româneşti, Editura ARC 2000, Bucureşti 2007, p. 247.
[3] Nicolae Rădulescu, Sabin V.Drăgoi, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor, Buc.1971.p227
[4] Făcute de Ioan Lipovan, Ioan T. Florea, Teodor Uiuiu, Viorel Nistor.
[5] Sabin Drăgoi, colinda nr.41 din Săvârşin
[6] Ibidem, colinda nr. 37
[7] De la Stoian Iosif de 16 ani
[8] Sabin Drăgoi, colinda nr. 38
[9] Viorel Nistor, Colinde din Ţara Zărandului. Obiceiuri şi jocuri tradiţionale. Editura Gutemberg Univers, Arad, 2008. p.238
[10] Sabin Drăgoi, nr. 3
[11] În culegerea lui Viorel Nistor figurează ca piesă culeasă în 1983 în Săvârşin
[12] Mihai Pop, Pavel Ruxăndroiu, Folclorul literar românesc, Editura didactică şi pedagogică, Buc. 1978. 132.
[13] O asemenea colindă este cea cu nr. 10, „Întreabă` ntreabă mari boieri / Domnului Doamne", culeasă de Sabin Drăgoi din Lipova.
[14] Ioan T Florea, Scrieri etnomuzicologice, Ed.Mirador, Arad, 1997, 40.
[15] Prin aceste creaţii biserica a încercat să transforme colindele în sensul credinţelor ei mistice şi în sensul învăţămintelor ei morale. Mihai Pop, Pavel Ruxăndroiu, op.cit.179.

MINISTERUL CULTELOR ŞI ARTELOR
COMISIUNEA PENTRU ARHIVA FONOGRAMICĂ
ŞI PUBLICAREA DE FOLKLOR MUZICAL
No. 1

303 COLINDE
CU TEXT ŞI MELODIE

CULESE ŞI NOTATE
DE
SABIN V. DRAGOI

SCRISUL ROMÂNESC S. A. • CRAIOVA

MINISTERUL CULTELOR ŞI ARTELOR
COMISIUNEA PENTRU ARHIVA FONOGRAMICĂ
ŞI PUBLICAREA DE FOLKLOR MUZICAL
No. 1

303 COLINDE
CU TEXT ŞI MELODIE

CULESE ŞI NOTATE
DE

SABIN V. DRAGOI

SCRISUL ROMÂNESC S. A. • CRAIOVA

Omagiu

lui

TIBERIU BREDICEANU

Autorul.

IN LOC DE PREFAȚĂ.

Erà seara de ajun. Seara mare. Tata isprăvise toate lucrurile gospodăreşti şi stătcà la masă de vorbă cu *„Unchiul Ion“*, vecinul nostru. Acest din urmă erà un om umblat în țară, care văzuse şi pățise multe. In poveştile lui adormeam aproape în fiecare seară. Ştia multe. Vorbeà şi ungureşte (singurul în tot satul) şi era de un naturel vesel, grație căruia era foarte popular. Şi în seara aceasta, povesteà lângă o sticlă cu vinars (țuică) diferite snoave şi pățanii, care de care mai şoade (caraghioase). Eu totdeauna îi sorbeam cuvintele şi-l ascultam cu gura deschisă, însă de data aceasta vorbele lui nu mă interesau. Imi curgeà calea prin tindă (bucătărie) unde mama tocà carnea pentru sarmale pe mâine-zi, şi eram fericit că pot să-i ajut: aducând împreună carnea, slănina, cârnații, sângereții şi altele din pod. Par'că anticipam plăcerea de a mâncà de frupt (de dulce) numai atingându-le cu mâna. Căci atunci țineam postul foarte strict şi eram de 5 ani! Ca să nu o prea stingheresc în lucru, mama îmi dete o bucată de slănină afumată cu care unsei curelele dela opinci, fiind desmierdat tot timpul de pisicile care mă înconjurau, aşteptând să le fac parte din bucata ce rămâne, ceeace am şi făcut.

Afară era un ger aspru şi sec. Zăpada căzută gros de câteva zile, reflecta cu miriade de sclipiri lumina lunei. Din când în când se auzea ritmul dubelor din depărtare, amestecat cu lătratul câinilor îngrijorați de acest sgomot neobişnuit. Erau dubaşii (colindătorii) care acompaniau cu un ritm convențional

2/4 ♫♫ | ♫♩ | pe lăutarul ce cântà marşul lor. Din când în

când chiuiau toți deodată pe aceiaş ritm, un semn ce servea de avertisment pentru casele de care erau aproape.

Eu tot mereu mergeam afară ca să-i aud pe unde sunt: S'au băgat pe valea *Adameuscă* (adică unde locuim şi noi)! Tăcere deodată. Au intrat la *Iochița* în casă. Mai sunt 8 case până la noi. Eu nu mai aveam astâmpăr. Bucatele ce le pregăteà mama, nu mă mai interesau. Trebuia să spun că au intrat sau eşit din casa cutare şi mă mirà mult că părinții mei şi

unchiul Ion, primeau cu sânge rece ştirile mele atât de importante. Mă mirà mult că mai pot să lucreze, să vorbească, doar nu mai sunt decât 7 case până la noi. Bagatel. Numai un ceas şi jumătate.

Cu cât dubaşii se apropiau, cu atât eu deveneam mai agitat, mai nerăbdător.

Ne având ce face, tocmeam — a nu ştiu câta oară — colacul, cârnaţul, ploşca de vinars şi banii pe masă, care ereau destinaţi dubaşilor, după obiceiu.

In sfârşit. Au eşit dela unchiul Ion. Vin prin grădină. Cale de un minut. Emoţia şi bucuria mea nu aveau margini. Dubele băteau tot mai tare. Au intrat în curte. Scârţăitul lautei se pierdeà în glasul dobelor. Deodată tăcere. La fereastră bătu cinevà şi se auzì întrebarea: *„Unchiule Văsălie! Ne slobozi cu duba'n casă?"* Veniţi! răspunse tata, căci slobozirea este privilegiul capului familiei. Atunci, acompaniaţi de ritmul dobei, cântară pe coridor şi în tindă:

„Scoală gazdă nu durmi-re
„Că nici noi nu am durmitu
Holerunda lerui Doamne".

După ce terminară această scurtă colindă, intrară în casă: Seară bună de ajun! ziseră cu toţii şi deteră mână cu cei din casă. Pe mine mă desmierdară pe obraji. Unul din ei îmi dete duba să o bat, altul o clonibiţă de brad, cu ce erau împodobiţi. Mă scăldam în fericire. Stăteam cu mama lângă sobă ca să aibă ei loc în casă. Numai tata şedeà la masă. Ei se aranjară pe două rânduri, faţă în faţă. Erau 12. Şease de o parte, şase de alta. Feciori ne'nsuraţi între 18—26 ani. Fruntea tinerimei. Săraci şi bogaţi la un loc. Se colindà pentru *obiceiu* şi nu pentru cerşetorie ca la oraşe.

lapa (gazda la care se adună feciorii în decursul postului, unde învaţă colindele) şi lăutaşul stăteau cu noi lângă sobă. Iapa poartă perna (straiţa) cu colacii, cârnaţii ce-i capătă şi cârciagul (ulciorul) cu vinars.

Incepu colinda:

„Ce sară-i d-această sară
Doamne dai Domnului nostru"

Pe urmă altele, între care a „Junelui bun" (la adresa mea). Vătavul începu să reciteze zicătorile obicinuite, luând în mână şi arătând fiecare dar la care se referă zicătoarea. După fiecare,

ceilalţi ziceau de trei ori: *Amin!* Eapa luă în primre darurile şi colindătorii după ce luară rămas bun eşiră cântând:

„Cruce'n casă cruce'n masă
„Rămâi gazdă sănătoasă
„Holerunda lerui Doamne"

Eu rămăsei oarecum trist. Imi venia să plâng. O bucurie şi o fericire atât de mult aşteptată trecu prea repede. Din toată bucuria m'am ales numai cu amintirea. De ce nu am putut opri pe vecinicie acele momente. De ce? Mă întreb şi azi.

Pentru aceasta plâng în fiecare seară de ajun de atunci. Şi fac comparaţie între Crăciunul dela noi şi Crăciunul dela voi. Imi vine o furie nespusă când văd *pomul de crăciun convenţional, strein şi intrus, împodobit cu minciuni şi care cu timpul va scoate şi din cea mai ascunsă colibă colinda străbună.*

*

Când dubaşii plecară miezul nopţii era trecut. Deci era dimineaţa Crăciunului. Astfel fiind, gustarăm câteva fălii de cârnaţ deoarece am trecut peste limita postului. Şi acesta era un obiceiu. Această seară mai avea să-mi facă o bucurie: *Vertepaşii.* Ei începuseră a colindà din alt capăt de sat şi numai către dimineaţă veneau la noi. Ne-am culcat deci pentru câteva ceasuri. Nici nu am ştiut că vin, până când au bătut la fereastră, căci ei nu umblau cu mult alai.

După întrebarea şi slobozirea obişnuită, intrară în casă. Tata şi eu nu ne-am coborât din pat. Ii priveam şi-i admiram. Invăţaseră la casa lui vecinu *„Unchiu Ion"* al cărui băiat, *Nova* era iapa lor. Frate-meu, *Ioachim,* mă duceà cu el în toată seara. Ştiam şi eu pe de rostu toate cântările şi textele, văzusem Vertepul împodobit nou (moşu meu Nicolae il făcuse cu vre-o 40 ani în urmă) văzusem cum se dansează păpuşile. Deci nimic nu erà nou pentru mine şi cu toate astea în dimineaţa aceea de Crăciun mi se păreà ceva măreţ, încântător ca o poveste. Şi copiii şi Vertepul şi cântările aveau în acea dimineaţă un farmec nou pe care nu mi-l pot explica.

Erau 6 băeţi între 12-14 ani. Frate-meu, Irod împărat, alţii 3, craii dela răsărit, un diac şi Nova era iapă. Afară de Nova, toţi erau împodobiţi cu săbii, centuri, comănace multicolore şi aurite. Aveau şi zurgălaie şi erau îmbrăcaţi in haine albe, împrumutate dela sf. biserică, prin mijlocirea lui *„Moş Maxim"* căruia i se dădea ploşca de vinars, convenţie.

Cântară: *Naşterea Ta Cristoase, Fecioară astăzi, Mărire*

sus lui Dumnezeu, In orașul Vitleem, O ce veste minunată, Doamne Isuse Cristoase. Apoi urmară dialogurile între Irod împărat și cei 3 crai. La colinda ce urmă: *Noi acum ortacilor* — cu un text glumeț unde se fac aluzii la darurile obișnuite — mă dădui jos din pat pentru a pune 2 crițari (4 bani) în punga păpușei ce dansă pe această melodie. Mai urmară câteva recitări și dialoguri scurte, foarte hazlii și ocazionale. (Intr'un volum mai târziu le voi publica și pe acelea). Imi plăcea mai mult al diacului: *Ian feriți-vă'n laturi, să-mi dau și eu a mele sfaturi" etc.* [1]).

După ce au fost dăruiți și aceștia cu aceleiași daruri ca dubașii, au plecat lăsându-mă să visez cu Irod Impărat, cu craii dela răsărit, cu Maica Sfântă și Pruncul Ei.

*

Am scris această amintire (de acum 25 de ani) ca să-mi fac o bucurie retrăind acele clipe încântătoare. Am scris-o sincer și fidel pentru a face cunoscut obiceiul din satul nostru, care e la fel pe valea Mureșului și abstrăgând dela unele schimbări pot zice că în întreg ținutul de dincoace de Carpați. Pe unele locuri, dubașii umblă în cele 3 zile de Crăciun după masă, iar băeții în loc de Vertep, umblă cu steaua.

Din darurile primite, dubașii au masă comună la gazdă 3 zile dearândul, iar după masă e horă la gazdă în casă în cele 3 zile de Crăciun, la care sunt poftite gratuit toate familiile care au slobozit cu duba în casă. Din banii ce au adunat se plătește lăutarul. Iapa (gazda) nu capătă nimic deosebit. E o cinste să fie Iapă.

Vertepașii împart darurile între ei lăsând celor mai săraci părți mai mari și sunt fericiți că după o trudă de 6 săptămâni și o colindă de o noapte întreagă — prin ger, zăpadă, vânt și ploaie — se alege fiecare cu câte 2 libre (40 bani) bani de cheltuială pe sărbătorile Crăciunului. Așa este obiceiul de Crăciun la noi și astăzi.

*

Impins de dragostea nemărginită pentru poporul nostru și pentru sufletul său bogat în manifestări artistice, am întreprins desgroparea comoarei noastre muzicale în mod sitematic la

---

[1]). Nici la vertepuri nu e scopul cerșetoria. (La sate). Mai târziu am umblat și eu cu vertepul. Am umblat și-am colindat, de după masă la 4 până dimineața la 7 ceasuri, realizând un câștig de un zlot și 20 crițari (3 Lei) împărțit între 6 băeți.

începutul anului 1923. Această comoară este infinit de bogată. Este inepuizabilă. Ceeace s'a cules de neobositul Tiberiu Brediceanu, începând cu ultimul deceniu al veacului trecut, de compozitorul maghiar Béla Bartok, începând cu anul 1910, constitue o foarte prețioasă contribuție la desgroparea și conservarea pentru eternitate a unui procent însemnat din bogăția folklorului nostru muzical. Cred însă totuși că întregul efort al nostru de până azi, rămâne neînsemnat în raport cu reala bogăție a acestui folklor.

O împrejurare importantă m'a determinat încă să întreprind această muncă. Civilizația orășenească se răspândește prin desul și ușorul contact între poporul dela țară și cel dela oraș. Această civilizație poate să ne cauzeze pierderea celor mai prețioase comori de artă națională – nu înțeleg numai muzica – prin abandonarea tradițiilor și ștămoșeștilor obiceiuri, care au fost și sunt, la toate popoarele, izvoare nesecate și mijloacele cele mai bune pentru păstrarea manifestațiunilor artistice. De aceea strig: *Să grăbim că bate ora 12! Ne civilizăm! Ajutor!*

Am cules: a.) *Doine*, b). *dansuri*, c.) *colinde*, d.) *cântece de nuntă*, e.) *cântece după morți* (bocete). Dintre doine, o parte le-am cules fără text, deoarece multe texte sunt adunate și publicate de diferiți folkloriști. Dansurile nu au texte ci sunt însoțite de chiuituri de multe ori improvizate, uneori obscene, în tot cazul fără multă valoare literară. Colindele însă, dintre care public numai o parte în acest volum (am cules până în prezent 650) le-am cules toate, cu textul împreună.

Colindele din punct de vedere al valorii literare și muzicale le clasez în 2 categorii: a). *Colinde de origină păgână* (lumească) sau *Colinde propriu zise* ale căror texte sunt *legende* și *balade* de mare valoare și b). *cântece de stea* sau *colinde de origină creștină*. Acestea sunt scrise mai târziu de diferiți dascăli și diaconi, atât textul cât și muzica. Sunt scrise cu scop educativ și propagator, deci tendențios. Versurile sunt în strofă iar muzica nu e românească. Având în vedere că și acestea sunt adaptate de veacuri și multe din ele cizelate și transformate după simțul poporului, le-am cules pentrucă poporul le-a aprobat, deci le-a consacrat. Sunt multe variante de melodii și de texte. Uneori o melodie are mai multe texte, alte ori un text are mai multe melodii. Le-am scris pe toate. Din variante se poate studià procedeul de transformare al poporului. Aceasta are mare importanță. Variantele sunt indicate

în fiecare caz separat și am întocmit și un tablou. *„Mai bine fie o colindă scrisă de 100 ori, decât niciodată!"*

Cu această ocazie îmi permit a aduce cele mai călduroase mulțumiri tuturor acelora care, sacrificând timp și obosindu-se, mi-au stat într'ajutor la culegerea acestor melodii. Un tablou alăturat arată numele lor și localitățile de unde sunt.

Colindele sunt grupate după comune și județe. Cu excepția acestei grupări m'am ținut de principiile inaugurate de Béla Bartok, a cărui întreprindere o continui. Dacă uneori voi fi greșit, să fiu iertat, căci m'a orbit nemărginita iubire a poporului meu, vrednic de admirație.

Timișoara, luna Ianuarie 1925. **SABIN V. DRĂGOI.**

Tablou arătând locul de unde sunt culese colindele și numele celor ce le-au cântat.

No. crt.	Comuna	Județul	Numele și Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
1	Fiscut	Timiș	Șchiopu Teodor	21	300	1
2	Lipova	„	Tia Pavel	45	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.	
3	Săvârșin	Arad	Stoian Iosif	16	17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42.	18
4	Ilteu	„	Bencea Marcu Gh.	35	43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56.	
			Micu Constantin	29	57. 58. 59. 60. 61. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.	22
			Păcurar Petru	Intre 20—35		
			Păcurar Aurel			
			Turtă Mihai			
			Miron Voina		71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83.	
5	Lejnic	Huneodoara	Duț Cornel		84. 85. 86. 87 88. 89. 90. 91. 92.	22
6	Vețel	„	Sasloți Cornel	19	92. 94. 95.	3
			Furdui Viorel	18	96.	
7	Gurasada	„	Furdui Virgil	17	98.	2
			Șulea Traian	16	97. 99. 100. 101.	
			Nemeș Silviu	16	102. 103. 104. 105.	
8	Dobra	„	Dimper Ion	12	110. 111. 112.	11
9	Brăznic	„	Josan Silviu	19	106. 107. 108. 109.	4
10	Cerbia	„	Ștef Romulus	15	113. 114. 115.	3
11	Tâmpa	„	Laslău Viorel	15	116.	1
12	Tătărești	„	Balint Traian	15	117. 118. 119.	3
13	Mintia	„	Mihailă Nestor	12	120.	1
14	Romoșel	„	Mihailă Nicolae	14	121.	1
15	Nevoiaș	„	Diniș Dumitru	12	122.	1
16	Turdaș	„	Teodor Cornel	13	123.	1
17	Streiu-Plopi	„	Brada Iuliu	12	124.	1

No. crt.	Comuna	Judeţul	Numele şi Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
18	Strein-Sângiorz	„	Dănescu Petre	15	125. 126.	2
19	Orăştie	„	Bozdog Ion	18	127. 128.	2
20	Rapolta-Mare	„	Mărunţi Dionisie	18	129. 130.	2
21	Valea Bradului	„	Furdui Romulus	20	131. 132. 133.	3
22	Vaca	„	Bârnă Virgil	20	134. 135. 136.	3
23	Balşa	„	Todea Emil	18	137. 138. 139.	3
24	Ponor	„	Gabor Francisc	19	140. 141. 142.	3
25	Almaşel	„	Bunea Sabin	20	143.	1
26	Martineşti	„	Popovici Remus	18	144. 145. 146. 147.	4
27	Zlaşti	„	Păcurar Simeon	16	148. 149. 150. 151. 152.	5
28	Ormindia	„	Lazăr Viorel	15	153. 154. 155. 156. 157. 158. 159.	7
29	Cărăstău	„	Blăgăilă Ion	16	160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175.	16
30	Balomir	„	Stan Vulcu	14	176.	1
					177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189.	
31	Petreni	„	Cristoiu Nicolae	28	190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.	24
			Ţăran Gheorghe	25	201. 202. 203. 204. 205. 206. 207.	
32	Limba	Alba-inferioară	Şerdean Gheorghe	20	208. 209	9
			Muntean Nicolae	15	301. 302. 303.	
33	Oarda de sus	„	Stoia Nicolae	18	210.	4
34	Bucium-Poieni	„	Jurca Simeon	18	211.	1
35	Alba-Iulia	„	Şandru Gheorghe	19	212. 213.	2
36	Ciugud	„	Cutean Ion	19	214. 215.	2
		„	Şutău Augustin	16	216.	1
37	Cioara de sus	„	Molodeţ Gheorghe	17	217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234.	18

No. crt.	Comuna	Judeţul	Numele şi Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
			Pisoiu Nicolae	15	235. 236.	2
38	Blondiana	"	Mara Lupu	15	237. 238.	2
39	Aiudul de sus	"	Măcelaru Ion	13	239. 240. 241.	3
40	Tărtăria	"	Ursu Sabin	12	242. 243.	2
41	Vinţul de jos	"	Itu Petre	14	244.	1
			Ghişea Simeon	21	245. 246.	
42	Beciu	Sibiu	Barbu Iulian	18	247.	3
			Micu Gheorghe	17	248. 249. 250. 251.	
43	Ludoşul-Mare	"	Băcilă Nicolae	18	252.	5
44	Deal	"	Bogdan Nicolae	16	253. 254. 255.	3
45	Pianul de sus	"	Cosor Dumitru	16	256. 257.	2
46	Săsciori	"	Marini Ion	14	258.	1
47	Toarcla	Târnava-Mare	Fleşariu Eugen	20	259.	1
48	Capşa-mică	"	Stoia Vasile	12	260.	1
49	Daia	Târnava-Mică	Băcel Nicolae	17	261. 262. 263.	3
50	Bia	"	Căpâlnean Alex.	13	264.	1
51	Porumbac	Făgăraş	Esca Dumitru	16	265.	1
52	Ţânţari	"	Ciolan Moise	16	266. 267.	2
53	Râşnov	Braşov	Scurtu Ion	16	268. 269. 270. 271. 272. 273.	6
54	Hărman	"	Bucărian Achim	17	274. 275. 276. 277.	4
55	Maieruş	"	Ţuţeiu Traian	17	278. 279. 280.	3
56	Belini	Trei-scaune	Sângeorzan Ion	18	281.	1
57	Intorsura-Buzăului	"	Tohonean Ion	16	282. 283.	2
58	Buzăul-Ardelean	"	Floroian Ion	16	284.	1
59	Marcoş	"	Negruţiu Miron	14	285. 286. 287. 288. 289.	5
60	Arini	"	Cucu Nicolae	14	290. 291. 292. 293. 294. 295.	1
61	Tuşin	Cojocna	Târnoveanu Alex.	18	296. 297. 298. 299.	9

STUDIU INTRODUCTIV ASUPRA COLINDELOR.

(Din punct de vedere muzical.)

Colinda (se mai numeşte pe alte locuri Colind, Corindă, Corind) *este un cântec din 1, 2, 3, 4 sau 5 fraze muzicale sau linii melodice* (uneori numai motive) *dintre care una* (rareori două, vezi No. 269) *e refrenul*. Eu am însemnat refrenul totdeauna cu o acoladă orizontală ————. Refrenul poate sta: înaintea unui sau 2 versuri (vezi No. 226, 87) între un vers şi repetarea aceluiaşi vers (vezi No. 66) după fiecare vers (vezi No. 8) după două versuri (vezi No. 1). Mai sunt şi alte combinaţii pe care le explic în fiecare caz. Numerii de mai sus i-am citat spre exemplu şi numai câte unul din fiecare categorie, căci în realitate sunt multe.

Caracteristica colindei este refrenul care o deosebeşte de alte cântece şi chiar de cântecele de stea (Vitleem, Vertep, Irozi) care sunt o specie inferioară a colindelor, introduse mai târziu. Dintre colindele cuprinse în acest volum, următoarele sunt cântece de stea: No. 32, 35, 96, 119, 151, 162, 166, 167, 172, 207, 229, 239, 265, 286, *de valoare mai mare* şi No. 33, 99, 100, 110, 111, 112, 123, 138, 143, 153, 158, 159, 160, 161, 163, 165, 173, 176, 202, 208, 211, 214, 228, 240, 241, 244, 245, 251, 254, 255, 260, 261, 266, 269, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 279, 280, 290, 292, 303 *de valoare mai redusă*. Sunt cazuri de amestec şi anume: Melodia de colindă pe text de cântec de stea (No. 121, 157, 162, 267) şi melodie de cântec de stea pe text de colindă (No. 138, 153, 159, 173, 176, 202, 207, 245, 254.) Am observat că *în judeţele limitrofe cu fosta frontieră austro-română, colindele sunt mai rari şi cântecele de stea mai multe, iar în judeţele mijlocii şi mărginaşe cu actuala frontieră româno-maghiară este invers.* Cele mai multe şi mai de valoare colinde le-am cules din judeţele: *Hunedoara, Alba inferioară, Arad, Timiş,* în special pe ambele maluri ale Mureşului.

Colindele constitue o mare parte din comoara noastră muzicală şi merită a fi cercetate din toate punctele de vedere căci *se pot trage concluziuni şi oarecare regule determinante pentru a se cunoaşte elementul etnic şi caracterul muzicei noastre.* Acest lucru îl încerc eu având la îndemână nu numai colindele ce le conţine acest volum ci încă 350. Voi cercetă *măsura* (metru) *ritmul, melodia, forma, limita* (ambitus), *ornamentele,*

cadențele, relația între text și melodie, modul cum se cântă (interpretarea), *mișcarea* (tempo). *Cu un cuvânt voi cercetă modul cum se aplică aceste elemente ale muzicei universale în colindele noastre.*

A.) MĂSURA. (METRUL).

Din toate categoriile de muzică poporală, colindele dovedesc cea mai mare varietate de măsuri. Măsură sau metru numim în muzică, ordinea (sau mai bine zis succesiunea) sunetelor accentuate și neaccentuate. (Timpi tari urmați de timpi slabi). Această ordine este determinată în muzica vocală și de textul versului.

Tabloul întocmit și alăturat dovedește că în colindele noastre avem *măsuri primitive* (2/4, 3/8, 3/4), *măsuri compuse* (4/8, 4/4, 6/8) *măsuri artificiale* (5/8, 7/8).

Măsurile de (6/8, 5/8, 7/8), se pot compune în diferite feluri.

Sunt cazurile următoare: 6/8 (3/8 + 3/8); (2/8+2/8+2/8) și (4/8 + 2/8)

aceste două din urmă pot fi înțelese și ca măsură de 3/4 cu timpii divizați. (In tot cazul accentul natural clarifică acest lucru și eu am pus accentul în toate cazurile. Unde a fost necesar am făcut și observația cuvenită la notele explicative din josul fiecărei colinde.)

5/8 (3/8 + 2/8) (2/8+3/8) 7/8 (4/8 + 3/8) (2/8+3/8 + 2/8). In măsura artificială de 7/8 mai pot intra în combinație și alte moduri compuse, dar eu numai pe acestea două le-am întâlnit.

Sunt colinde care păstrează acelaș fel de măsură dela început până la sfârșit. Pe acestea le numesc *monometrice*. Sunt colinde în decursul cărora măsura se schimbă. Pe acestea le numesc *polymetrice*. In colindele polymetrice alternează două sau trei măsuri (vezi tabloul). Această alternare e câte odată periodică (după oare care regule) alte ori neregulată. Având în vedere că din 303 colinde, 124 sunt *polymetrice*, putem zice că: *Melodia colindei favorizează polymetria. Fenomen curios că alternarea diferitelor măsuri nu împiedică mersul curent al melodiei, sau mai bine zis melodia nu șchioapătă ca în compozițiile autorilor moderni, cu ori ce preț.*

TABLOU DE MASURI.

	Felul măsurilor	Numărul colindelor	Total
MONOMETRICE.	2/4	2. 21. 28. 29. 30. 33. 34. 41. 43. 45. 46. 48. 49. 50. 51. 52. 54. 55. 56. 57. 60. 61. 62. 65. 68. 69. 70. 73. 94. 99. 105. 108. 110. 111. 112. 114. 116. 132. 135. 136. 150. 152. 153. 154. 156. 168. 169. 170. 171. 172. 176. 204. 205. 216. 220. 221. 224. 243. 252. 267. 268. 272. 283. 289. 290. 293. 297. 302.	68
	3/4	3. 4. 9. 14. 19 25. 38. 76. 91. 113. 118. 120. 233. 235 b. 237 b. 281. 285.	17
	4/4	63. 88. 123 130. 131. 133. 159. 161. 163. 174. 178. 181. 202. 211. 228. 234. 240 241. 244. 245. 255. 259. 275. 276 279. 280. 295. 296. 303.	29
	3/8	35 53. 59. 64. 71. 72. 75 a. 89. 98. 104. 109. 115. 119. 121. 125. 144. 149. 151. 157. 166. 167. 180. 182. 184. 188. 191. 198. 199. 200. 201. 207. 212. 218. 225. 229. 235 a. 237 a. 238. 239. 249. 263. 265. 271. 273. 286. 292. 294.	47
	4/8	27. 81. 195. 251. 291.	5
	5/8	6. 15. 96. 128. 165. 253. 288.	7
	6/8	15. 18. 40. 75 b. 77. 78. 87. 95. 103.	9
	7/8	23.	1
		Total monomotrice	183

	Felul măsurilor	Numărul colindelor	Total
POLYMETRICE.	2/4 3/4	20. 22. 39. 67. 74. 85. 106. 117. 173. 197. 214. 247. 282. 284.	14
	3/4 4/4	257. 266.	2
	2/4 4/4	179. 193. 223. 242.	4
	2/8 3/8	1.	1
	/8 4/8	77. 78. 95. 103.	4
	2/8 6/8	196.	1
	3/8 4/8	7. 17. 24. 26. 32. 37. 42, 47. 66. 79, 82. 84. 92. 93. 101. 107. 115. 122. 124. 129. 135. 137. 145. 148. 155. 158. 175. 177. 183. 185. 192. 194. 203. 206. 209. 217. 219. 227. 231. 236. 350. 256. 258. 262. 298. 300.	46
	3/8 5/8	10. 13. 36. 44. 83. 102. 146. 162. 210. 246. 248.	11
	4/8 5/8	11. 12. 58. 206. 215. 230. 254. 260. 261.	9
	4/8 6/8	190. 301.	2
	5/8 6/8	141.	1
	3/8 6/8	287.	1
	3/8 4/8 5/8	5. 31. 60. 97. 100. 127. 139. 142. 143. 147. 186. 187. 189. 213. 222. 226. 232. 269.	18
	3/8 4/8 6/8	16. 86.	2
	4/8 5/8 6/8	8. 90. 138. 140. 160. 269. 277.	7
	4/8 5/8 7/8	264.	1
		Total polymetrice	124.

Sunt colinde care pot fi notate în două feluri de măsuri, şi sunt colinde care se pot nota începând şi terminând cu măsuri necomplecte (Premăsură, Auftakt). Tabloul ce urmează arată numărul colindelor ce sunt sau pot fi notate în două chipuri, şi a acelora ce permit începerea şi terminarea cu măsuri necomplecte. Şi din acestea sunt numai câteva notate în felul acesta.

Numărul colindelor care sunt sau pot fi notate şi în altă măsură.	Numărul colindelor care sunt sau pot fi notate cu măsuri necomplecte.
4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 23, 35, 53, 64, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 95, 103, 115, 119, 167, 184, 199, 212, 225, 229, 235, 237, 238, 241, 265, 287.	10, 35, 53, 64, 75, 77, 78, 79, 86, 87, 90. 119, 167, 184, 190, 196, 198, 199, 212, 225, 229, 233, 235, 237. 238, 241, 265, 287.

Având în vedere că numai 28 colinde permit măsuri necomplecte putem zice că: *Melodia colindei nu favorizează măsura necomplectă. Deasemenea nu favorizează prezenţa pauzelor* (nu am întâlnit decât în trei cazuri şi acolo se pot evită) *şi a fermatei* (𝄐). Fermată se află în colindele următoare: No. 68, 116, 170, 183, 241, 257, 302.

Inainte de a trece dela acest capitol, am câteva constatări relativ la accent. Accentul, dacă e natural, desparte măsurile una de alta. Foarte multe dintre colinde însă au un accent de un farmec particular şi neobişnuit, contrar măsurei, deci contrar accentului normal. Să examinăm deci toate cazurile ce se cuprind în colindele cuprinse în prezentul volum.

a.) *Accent care poate determină schimbarea măsurii* se află în melodiile: 4, 8, 9, 10, 14, 71, 72, 80, 235, 237 şi altele.

b.) *Accent pe timpul al 2-lea din fiecare măsură.* De exemplu în $^{2}/_{4}$: No. 28, 41, 43, 45, 65, 135; în $^{3}/_{4}$ No. 53, 64, 25, 85, 118.

c.) *Accent pe timpii, al 2-lea şi al 3-lea în măsura $^{3}/_{4}$.* De ex: în No. 235, 237, 281.

d.) *Accent pe ultimul timp din fiecare măsură.* De ex: No. 4, 9, 14, 91.

e.) *Accent pe timpul al 4-lea din fiecare măsură în $^{6}/_{8}$.* De ex. No. 18.

f.) *Accent pe timpul întâiu din măsura ultimă.* De ex. No. 21.

g). *Accent deosebit pe timpul întâiu din tot a doua măsură.*

De ex. No. 24.

h.) *Accent pe timpii 2 şi 3* (în măsura $^3/_4$) *tot în a doua măsură.* De ex. No. 106, 117.

i.) *Accent pe timpul 1-iu din ultima măsură a fiecărei linii melodice* (vezi explicarea mai jos) De ex. No. 5, 6, 7, 11, 12, 13, 16, 17, 26, 30, 31, 34, 36, 37, 42, 54.

k.) *Accent pe ultimul timp din ultima măsură a liniilor.* De ex. No. 52, 70.

l). *Accent pe timpul al 2-lea în a doua măsură a fiecărei linii.* ($^3/_4$) De ex. No. 20.

Mai sunt încă numeroase excepţii de accentuări pe care nu le pot clasà fiind cu totul particulare, însă accentuarea este indicată la fiecare melodie (dacă se iveşte un caz de excepţie). Dintre acestea citez pe cele mai interesante: No. 23, 32, 40, 44, 71, 72, 75, 80, 83, 84, 87, 88, 90, 95, 96, 102, 103, 109, 126, 127, 134, 142, 144, 181, 217, 226.

Cercetând numai aceste din urmă melodii se poate vedeà ce element serios poate fi accentul în muzica etnică.

B.) RITMUL.

Ritmul este felul cum se grupează sunetele de lungime diferită în cadrul unei măsuri. Sunt ritme primitive care nu se deosebesc de măsură (metru) pe care le numim *ritme metrice sau mensurale.* Acestea se grupează din sunete de lungime egală. De ex. $^2/_4$ ♩ ♩ | $^3/_4$ ♩ ♩ ♩ | $^3/_8$ ♪ ♪ ♪ | şi altele.

In colinde deşi se află astfel de ritme, sunt totdeauna izolate. Inţeleg: *Un ritm metric* (mensural-primitiv) *nu se menţine dealungul colindei ci este precedat şi urmat de ritme desvoltate.*

Ritmul este desvoltat dacă emanând dintr'o măsură oarecare o variază prin: a.) contopirea timpilor, b.) divizarea, eventual subdivizarea timpilor, c.) prin divizarea şi contopirea timpilor (diviziunilor sau subdiviziunilor). Să vedem un exemplu.

$^2/_4$ ♩ ♩ | Acesta este un ritm primitiv egal cu măsura. Prin contopire poate deveni $^2/_4$ ♩ ♩ | = 𝅗𝅥 | Prin divizare: $^2/_4$ ♪ ♪ ♩ | ♩ ♪ ♪ | ♪ ♪ ♪ ♪ | Prin subdivizare: ♪ ♬ ♩ | ♬ ♪ ♩ | ♬ ♬ ♪ ♪ | etc.

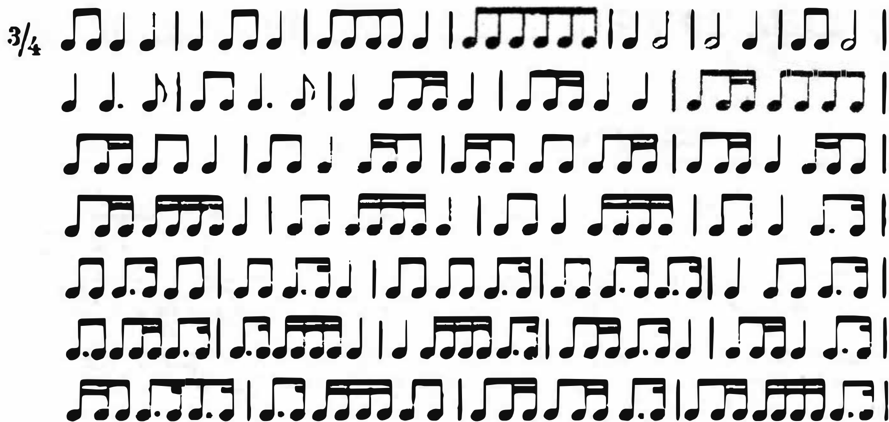
TABLOU DE RITME EXTRASE DIN COLINDE

3/4

4/4
3

5/8
3

6/8

Prin divizare şi contopire combinată:

şi aşa mai departe.

Cred că prin acest exemplu am reuşit să luminez procedeul de desvoltare a ritmelor.

In colindele de față, ritmele desvoltate sunt mai mult decât abundente. Tabloul întocmit și alăturat arată toate ritmele — în toate măsurile — ce se pot găsi în melodiile din acest volum. *Priviți și vă minunați! Priviți ritmele măsurilor de $^5/_8$ și $^6/_8$! Sunt între ele ritme neînchipuite și neîntrebuințate chiar de cei mai mari muzicanți! Și dacă mai adaug, că aceste ritme se află într'o colindă abia de 4–6 măsuri de lungă* (deci o frază muzicală) *e de admirat o invenție ritmică atât de audace, atât de genială a poporului român.*

Sincopa (în diferite variații), după cum se poate vedeà, *e frecventă în ritmul colindelor.* Insă, *două sau mai multe sincope după olaltă, nu se găsesc în colinde, numai izolate.* (Precedate și urmate de alte ritme.).

Dacă două ritme se unesc, se naște *motivul ritmic* (sau o semi-frază ritmică). De ex. $^3/_8$ | | sau $^5/_8$ |

Din două motive ritmice se face o *frază ritmică* (pe care nu e necesar să o mai ilustrez), iar din două fraze se face *periodul ritmic.* Cu forme mai mari nu prea avem de lucru la colinde, numai vre-o câteva cântece de stea și foarte puține colinde se compun din două perioade. Să nu se confunde fraza ritmică cu linia melodică, despre care voi tratà mai târziu și care se deosebește de structura ritmică. E de observat că *jumătate* (dacă nu majoritatea) *din colinde, fac excepție dela structura ritmică normală.* Ritmele se grupează câte 3, 5, 6, 7. Astfel avem câte odată motive, alteori fraze de 3 ritme (măsuri). Sunt fraze de 5, 6, 7, măsuri în care motivele se grupează *nesimetric.* Cele compuse din 6, 7, 9, ritme, sunt uneori perioade *nesimetrice.* Un lucru: *Nesimetria* (mai bine zis lipsa de simetrie) *în structura colindelor este predominantă. Am spus mare lucru cu asta. Dovada superiorității muzicii noastre.* Este știut că maeștrii cei mai geniali, au căutat în operile lor scrise la apogeul creațiunilor lor, această lipsă de simetrie. Faptul acesta

[1]). *Observație.* Măsurile de $^5/_8$ și $^6/_8$ pot fi înțelese după compunerea și accentuarea lor în două feluri. $^5/_8$ | | $^6/_8$ | | Ritmele care pot fi înțelese în două feluri de accentuare sunt notate.

este comentat cu deosebită atenție de către critici și analizatori Să scrii, să compuni nesimetric, nu e greu și nu e artistic. Să scrii nesimetric, dar în așa fel ca *lipsa de simetrie să nu se simtă,* să nu supere, să fie naturală și logică, e greu, e de un farmec deosebit. Acesta e cazul în colindele ce le prezint.

Despre aceasta voiu mai vorbi și la capitolul de forme însă fiind ritmul scheletul melodiei, am găsit de cuviință să lămuresc structura ritmică dela motiv, până la period, chiar în decursul acestui capitol. Și acum încheind acest capitol, îmi permit a face o analiză metrico-ritmică pentru a fi cât de bine înțeles.

Colinda No. 80 are următorul schelet metrico-ritmic:

Din punct de vedere al măsurei (metrului) colinda este polimetrică, în care, măsurile 5/8, 4/8, 3/8 sunt așezate după oarecare ordine. Accentul dovedește că măsurile de 5/8 se compun astfel: 3/8+2/8. Accent neregulat se află în măsurile de 4/8. Se observă un accent mai tare decât normal pe timpul 1-iu.

Din punct de vedere al ritmului, colinda se prezintă astfel: Toate ritmele, afară de cel penultim, sunt desvoltate. La desvoltarea ritmului din măsurile de 5/8 s'a procedat în felul următor: timpul 2, 3, s'a divizat în 2-ă 16-imi, iar al 4-lea și al 5-lea s'au contopit într'o pătrime. 5/8

Timpul 1-iu s'a contopit apoi cu prima diviziune a timpului a 2-lea. Astfel a devenit ca mai sus = din ritmul primitiv. 5/8 Ritmul al 2-lea s'a desvoltat prin contopirea timpilor 3, 4. 4/8 =

Ritmele, al 3-lea și al 6-lea sunt desvoltate prin contopirea timpilor 1-iu și al 2-lea. 3/8 = Ritmul al 5-lea este desvoltat prin divizarea timpului 4, în 2-ă 16-imi, din care, prima se contopește cu timpul al 3-lea. 4/8

Singur ritmul penultim este primitiv (metric). Ritmul ultim este desvoltat prin contopirea timpilor 1 cu 2 și 3 cu 4. 4/8 =

Structura ritmică: O frază ritmică compusă din 3 motive. Motivul 1-iul şi al 2-lea sunt aproape egale, având câte 3 ritme, iar al 3-lea e deosebit având numai două. Deci nesimetrie în motiv şi nesimetrie în frază.

Observaţie. Fenomen foarte curios la colinde, că pe lângă ritmul real ce se cântă, se mai simte un *ritm secundar,* prin care involuntar, acompaniem colinda. Astfel ne dă ea singură ritmul acompaniator. Nu lipseşte deci nici *polyritmica* din colindă. Nu sunt sigur dacă acest ritm secundar îl simte toată lumea. Ştiu că eu îl simt şi am observat că toţi dubaşii ce mi-au colindat l-au simţit. Acest ritm secundar este o reducere, o simplificare a celui principal. De ex: citez colinda de mai sus.

Accentul rămâne pe acelaş loc. Accentul neregulat determină totdeauna simţirea involuntară a ritmului secundar. De multe ori, ritmul secundar este sincopat, ceeace se observă în unele dansuri când feciorii tropotesc, tot un fel de ritm secundar.

C.) Melodia.

Dacă aş cercetà cu deamănuntul mersurile melodice caracteristice colindelor, un capitol nu-mi ajunge. Mi-ar trebui un volum. Cum vremea nu-mi ajunge şi nici scopul nu mi-e acesta, mă mărginesc a desvoltà printr'un tablou (ce se alătură) diferitele game care sunt bazele melodiilor. In tot cazul, se pot face câteva constatări.

Fiind toate melodiile notate astfel, ca tonul final să termine pe g'(sol'), acest ton în diferite game, are diferite funcţiuni tonale şi anume:

a.) In grupa I-a care conţine toate variaţiile (majore-minore şi diferite specii ale acestora) pe tonul C'—C" (do'—do") tonul final are funcţia de dominantă (treapta V-a).

b.) In grupa II-a (gama majoră es'—es"=(mi♭' —mi♭" (tonul final reprezintă medianta (treapta III-a).

c.) In grupa III-a (diferite moduri pe tonul d'—d"=(re'—re") tonul final reprezintă subdominanta (treapta IV-a).

d.) In grupa IV-a (specii minore pe tonul e'=mi') tonul final reprezintă medianta (treapta III-a).

e.) In grupa V-a care conţine diferite moduri şi specii ale

gamei pe f''=fa'', tonul final reprezintă sensibila superioară (treapta II-a).

f.) In grupa VI-a care conține diferite moduri și specii ale gamei g'=sol', tonul final reprezintă tonica (treapta I-a).

g.) In grupa VII-a (minoră naturală pe a'=la') tonul final reprezintă sensibila inferioară (treapta VII-a).

Deci colindele au ca bază melodică 7 game principale. Foarte multe colinde se bazează pe gamele bisericești (elinești) și anume: 1.) *Gama dorică* o întâlnim în grupa I-a, III-a, IV-a, V-a, și a VI-a; *Gama phrygică* o întâlnim în grupa VI-a, *hypophrygică* în grupa I-a; *Gama lydică* în grupa I-a și a V-a, *hypolydică* în grupa III-a; *Gama myxolydică* în grupa I-a, a III-a, a V-a și a VI-a. Se poate stabili că: Melodiile colindelor favorizează mai mult gamele din grupa VI-a, a V-a și a I-a.

Multe din colinde se pot notà în două sau mai mult tonalități. Deci nu se leagă de un singur ton ci de mai multe. Acest fapt se numește *polytonie.* Caz de *atonalitate* nu am întâmpinat. In schimb am întâmpinat nesiguranță în intonarea câtorva intervale. Anume, un interval între terța mare și terța mică. In fiecare caz de acesta, semnele cromatice (accidentele) sunt puse în paranteză. Astfel, nici $^1/_4$ din ton nu este exclus din melodia colindelor. Tonalitatea și funcțiunea tonului final, determină de multe ori cadența finală, însă nu totdeauna. Aceasta din cauza că la stabilirea cadenței, contribue tonul precedent și tonul ce urmează. (La colinde acel ton este acela prin care începe, dat fiind că melodiile acestea sunt scurte și se repetează de multe ori). Vezi mai târziu. Multe din colinde au melodie care trage a Doină, și mai multe care par a fi melodii de dans. Nu e de mirat, fiindcă și textele sunt laice, adică lumești. Citez pe cele care seamănă a doină: No. 71, 81, 84. 87, 88, 98, 109, 178, 179, 180, 182, 183, 189, 190, 197, 200, 218, 265, 281, 285, 293, 295, 296, 297.

D.) Limita colindelor. (Ambitus).

Limită sau *ambitus* numim în muzică distanța (intervalul) dela tonul cel mai grav (mai jos) până la tonul cel mai înalt al unei melodii. Tabloul întocmit și alăturat dovedește 38 ambitus-uri relative, rezumate în 13 reale sau absolute în care sunt scrise colindele de față.

(S'a putut și se va mai constatà, că eu prefer numirea notelor cu litere *(c, d, e, f, g, a, h)* în loc de *do, re, mi, fa, sol, la, si,* care e o numire forțată, nelogică și incomodă. Mă miră mult că nu s'a suprimat până acum din țară. Dacă din cauza că în Franța și Italia e în uz, e foarte sărac argument).

Tablou de gamele care servesc de bază mediilor colindelor

Gama	Numărul colindelor	Total
	Grupa I-a 8, 20, 21, 24, 29, 39, 48, 49, 50, 55, 57 61, 64. 72, 74, 79, 81, 93, 95, 105, 109, 118, 134, 137, 146, 150, 155, 157, 175, 179, 181, 196, 199, 210, 222, 223, 230, 255, 283, 288, 289, 291, 298.	43
	Grupa II-a 110, 158, 163, 240, 271.	5
	Grupa III-a 40, 43, 133, 252.	4
	Grupa IV-a 70, 75, 191, 295.	4
	Grupa V-a 5, 11, 12, 14, 37, 38, 41, 45, 58, 68, 69, 71, 73, 80; 82, 84. 92, 94, 96, 98, 108, 122, 125, 129, 136, 140, 141, 142, 144, 148, 149, 151. 164, 168, 169, 177, 178, 180, 187, 188, 192, 193, 194, 195, 197, 203, 204. 205 206, 212, 213, 216, 217, 218, 220, 221, 225, 233, 234. 247, 249, 250, 263, 265, 268 281, 282. 284, 293, 297, 300 303.	72
	Grupa VI-a 1, 2, 3j 4, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 22. 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 42, 44. 46, 47, 51, 52, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 63 65, 66, 67, 76, 77, 78, 83, 85, 86, 77, 88, 89, 90, 91, 97, 99, 100. 101, 102, 103, 104, 106, 107, 111, 112, 113, 114, 115, 116. 117, 119, 120, 121, 123. 124, 127, 128, 130, 131, 132, 138, 139, 143, 145, 147, 152, 153, 156, 159, 160, 161 162, 165, 166. 167, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 182 183, 184, 185, 186. 189, 190, 198, 200, 201, 202, 207, 208, 209, 211, 214, 215, 219, 224, 226, 227, 228, 229, 231, 132, 235, 236, 237, 238, 139, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 266. 267, 269, 272, 273, 275, 276, 277, 279, 280. 285, 286, 287, 290, 292, 294, 296, 299, 301, 303.	169
	Grupa VII-a 135.	1

Tablou arătând limita (Ambitus-ul) colindelor.

Ambitus	Numărul colindelor	Total
g'—h	118	1
g'—c''	30, 104, 145, 227, 231, 237, 238, 246, 256,	9
g'—d''	2, 4, 6, 7, 9, 14, 23, 27, 34, 36, 42, 44, 56, 59, 65, 77, 80, 83, 87, 89, 101, 102, 103, 115, 123, 127, 128, 136, 147, 156, 162, 170, 186, 190, 201, 209, 213, 224, 258, 266, 267, 273, 277, 301.	44
g'—es''	15, 17 47, 60, 66, 85, 92, 107, 122, 155, 188, 192, 194, 236, 287, 298.	16
g'—e''	8, 10, 16, 22, 25, 26, 28, 31, 33, 35, 46, 51, 52, 53, 67, 76, 78, 91, 97, 100, 106, 111, 114, 120, 121, 132, 135, 138, 139 143, 152, 153, 157, 160, 161, 167, 173, 198, 208, 215, 219, 226, 229, 233, 235, 242, 245, 251, 253, 254, 260, 264, 269, 276, 299, 300.	56
g'—f''	54, 63, 82, 84, 90, 165, 185, 189, 230, 244.	10
g'—g''	72, 99, 159, 196, 202, 211, 228, 280 288.	9
g'—a''	32, 223.	2
g'—as''	275.	1
fis'—d''	75, 290.	2
fis'—e''	119, 166 b, 207, 239, 261, 286, 292.	7
f'—b'	69.	1
f'—c''	13, 45, 68, 98, 125, 140, 141. 142, 154, 168, 169, 193, 195, 203, 204, 206, 212, 216, 218, 221, 225, 233, 234, 247, 268, 302.	26
f'—d''	11, 12, 38, 58, 131, 149, 151, 171, 183, 187, 200, 205, 217, 220, 243, 249, 250, 265, 282, 284, 294, 297.	22
f'—es''	5, 18, 37, 41, 62, 96, 117, 124, 129, 134, 137, 175, 197, 259, 291, 293, 297, 300,	17
f'—f''	71, 88, 109, 130, 148, 178, 180, 182, 231, 285, 296.	11
e'—c'	144.	1
e'—c''	70, 177, 184.	3
e'—d''	191.	1
es'—c''	110, 158, 271.	3
d'—as'	257.	1
d'—a'	43, 64.	2
d'—b'	262.	1
d'—h'	40.	1
d'—c''	133, 252.	2
d'—d''	1, 86, 166a, 172, 174, 214, 241, 248, 272, 279, 295.	11
d'—e''	3, 19, 116, 176.	4
d'—g''	112.	1
c'—g'	21, 55, 57, 61.	4
c'—a'	24, 29, 39 48, 49, 50, 74, 150, 283.	9
c'—b'	146, 181, 199, 210, 255.	5
c'- h'	222,	1
c'—c''	20, 79, 93, 94, 95, 118, 263, 284.	8
c'—d''	73,	1
c'—es''	81,	1
h—a'	179,	1
b—as'	108,	1
b—b'	105, 163, 240.	3

REZUMÂND NUMĂRUL COLINDELOR PE INTERVALE:

Numirea intervalului	AMBITUS-UL	Total
Terța mare	g'—h'	1
Quartă perfectă	g'—c'', f'—b',	10
Quintă micșorată	e'—b', d'—as'	2
Quintă perfectă	g'—d'', f'—c'', d'—a', c'—g'	76
Sextă mică	g'—es'', fis'—d'', e'—c'', d'—b'	22
Sextă mare	g'—e'', f'—d'', es'—c', d'—h', c'—a'	91
Septimă mică	g'—f'', fis'—e'', f'—es'', e'—d'' d'—c'', c'—b'', h—a', b—as'	44
Septimă mare	c'—h'	1
Octavă	g'—g'', f'—f'', d'—d'', c'—c'', b—b'	42
Nonă mică	g'—as''	1
Nonă mare	g'—a'', d'—e'', c'—d'',	7
Decimă mică	c'—es'',	1
Undecimă perfectă	d'—g'',	1

observăm că cele mai multe colinde preferă ambitus-ul de *sextă mare, quintă perfectă, septimă mică, octavă* și *sextă mică*. Putem stabili că: *ambitus-ul colindei nu trece peste octavă*. Cele ce întrec acest interval sunt mai totdeauna cântece de stea (cântece de Crăciun) de o valoare foarte redusă pentru muzica românească.

E.) Modulația în colinde.

Cu toate că melodiile colindelor sunt foarte scurte, nu sunt lipsite de modulații, mai mult sau mai puțin interesante. Aceste modulații sunt de regulă în tonuri apropiate (înrudire de gradul I). Din colindele de față am extras următoarele, citând și câteva exemple:

1.) Modulație în acelaș ton (din major în minor) No. 281, 297.

2.) Modulație în paralela minoră (din major) No. 72, 75, 181, 183, 196, 252.

3.) Modulație în paralela majoră (din minor) No. 70, 71, 85, 90, 122, 131, 133, 171, 200, 257, 259, 285, 295, 296.

4.) Modulație în dominantă minoră No. 5, 157, 191.

5.) Modulație în dominantă majoră No. 42, 43, 93, 99, 229, 8, 17, 18, 21, 28, 34, 40, 41.

6.) Modulație în subdominantă majoră No. 32, 54, 62, 96, 105, 114, 119, 123, 176, 178, 180.

7.) Modulaţie în subdominată minoră No. 45, 47, 60, 63, 81, 179, 197, 199, 210, 256, 293.

8.) Modulaţie în sensibila superioară No. 58.

9.) Modulaţie în sensibila inferioară No 7, 71, 73, 80, 117, 140, 141, 142, 146, 184, 245, 192.

10.) Modulaţie în paralelă şi în dominantă No. 10, 16, 294.

11.) Modulaţie în subdominantă şi dominantă No. 68, 129, 130, 134.

12.) Modulaţie în subdominată şi sensibila inferioară No. 82, 189.

13.) Modalaţie în paralelă majoră şi sensibila infertoară No. 84, 88, 109, 182.

14.) Modulaţie în paralelă minoră şi sensibila inferioară No. 135.

15). Modulaţie în paralelă, sensibila inferioară şi dominantă minoră No. 275.

16.) Modulaţie în sensibila superioară, sensibila inferioară şi dominanta minoră No. 280.

Deci sunt modulaţii *într'un ton* (dela 1—9), *în două tonuri* (10—14) şi *în trei tonuri* (15—16).

Observaţie. Sensibila inferioară se înţelege (în tot decursul acestei culegeri) de o secundă mare. La modulaţiile dela punctele 4—6 pot fi deosebite cazuri. Eu am numit numai tonul (funcţiunea tonală) lăsând la o parte modul din care începem şi modul în care modulăm. Altcum, am aveà cazuri de modulaţie — cu cel puţin — mai pe odată atât.

In tot cazul e de admirat modul de invenţie melodică al unui popor care, în decursul unei fraze, poate modulà în felul acesta. Şi ce armonii variate îngădue o astfel de melodie. Să mai zici că muzica noastră e primitivă. Să-mi dovedească cineva o aşa bogăţie metrică, polymetrică, melodică, ritmică şi modulatorică în muzica poporală *a neamurilor din occident. Şi aici e doar vorba numai de nişte colinde simple şi modeste.*

F.) Forma (structura, arhitectonica) colindelor.

Orice manifestaţie sufletească de ordin artistic, pe lângă fond (conţinut de valoare artistică) trebue să aibă o formă corespunzătoare pentru a puteà satisface pe deplin cerinţelor

noastre estetice. In capitolul acesta voi încercà să demonstrez minuțios forma colindelor, Mai sus (la cap: Ritme) am arătat structura ritmică a colindelor. Or, ritmul fără melodie, ca și melodia fără ritm, sunt goale. Numai asociate pot produce efect estetic. Ele se întregesc.

Pentru lămurirea formelor colindelor, ne servim de *linii melodice.* Linie melodică numim, melodia scrisă deasupra unui vers (sau refren în cazul de față). Câte odată e mai lungă, altădată e mai scurtă. Ea variază între jumătate motiv, până la frază. *Lungimea liniei melodice nu depinde de lungimea versului.* Sunt versuri lungi cu linii melodice scurte și invers. Colindele au dela una până la 5 linii. (Liniile melodice sunt arătate la fiecare colindă prin numerii arabi 1. 2. 3. 4. 5. Fiecare linie se termină pe tonul deasupra căruia stă numărul.

Tabloul alăturat arată numărul melodiilor cu diferite linii melodice. De aici putem constata că **cele mai multe colinde au 3 sau 2 linii**. Aceste forme sunt cele mai ideale pentru colindă. Cele cu 4 linii melodice sunt aproape toate, cântece de stea având ca text, strofe din 4 rânduri (versuri) sau mai puține dar repetate. Tot așa și cele cu 5 linii.

Dacă o colindă are două linii melodice, atunci textul ei se aranjează astfel: Vers prima linie, refren a doua linie sau refren prima linie, vers a doua linie. Depinde de locul refrenului.

Colinda de 3 linii melodice are mai multe posibilități de aranjament. 1.) Vers[1], refren[2], vers[3] (repetarea celui dintâi sau nou). 2.) Vers[1], vers[2] (repetare sau vers nou) refren[3]. 3.) Refren[1], vers[2], vers[3]. (repetare sau vers nou). La colinde cu 4 sau 5 linii sunt și mai multe feluri de aranjamente a liniilor cu versurile și refrenurile. Sunt colinde cu două refrenuri, și altele unde refrenul se 'ntinde peste două linii. Colinda de două și trei linii melodice corespunde la forma de două și trei perioade în miniatură.

Liniile nu sunt de lungime egală la toate colindele.

Din contră în mai multe cazuri se observă lipsa de simetrie între linii, însă nici-odată nu supără. Citez vre-o câteva colinde cu linii nesimetrice: No. 15, 47, 59, 65, 71, 218, 259, 287, 289, 297, 300. Colinda are o singură linie melodică căci îi lipsește refrenul. Cea dela No. 113, este cea mai mică și mai primitivă, având două linii de câte o măsură Vers și refren. Deci toată colinda are lungimea unui motiv.

Tablou arătând numărul liniilor melodice.

Numărul liniilor	Numărul colindelor	Total
Una linie melodică	157,	1
Melodii cu două linii melodice	3, 4, 6, 8, 9, 14, 19, 21, 28, 35, 38, 44, 52, 55, 56, 57, 61, 64, 75, 76, 77, 79, 85, 86, 91, 93, 98, 103, 113, 114, 115, 118, 120, 123, 125, 127, 129, 133, 134, 136, 137, 139, 141, 142, 145, 146, 147, 150, 152, 156, 167, 180, 181, 203, 205, 206, 209, 212, 213, 214, 216, 217, 218, 222, 224, 225, 226, 229, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 253, 255, 262, 263, 265, 266, 271, 273, 300.	83
Melodii c trei linii melodice	1. 2, 5, 7, 10, 11, 12, 15, 16. 17. 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 36, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 92, 94, 95, 97, 101, 102, 104, 105. 106, 107, 108, 109, 110, 117, 119, 121, 122, 124, 128, 130, 131, 132, 135, 140, 144, 148, 149, 151, 153, 154, 155. 159, 168, 169, 170, 171, 174, 174, 175. 177. 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 210, 219, 220, 221, 223, 227, 228, 230, 231, 236, 242 245, 246, 247, 249, 150, 252, 256, 257, 258, 267, 268, 282, 283, 284, 287. 288, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 301, 302.	150
Melodii cu patru linii melodice	23, 30, 32, 33, 34, 37, 41, 71, 96, 99, 100, 111. 112, 116, 138, 143. 160, 161, 162, 165, 166, 172, 176, 178, 182, 187, 189, 197, 207, 208, 211, 215, 239, 241, 243, 244, 251, 254, 259, 260, 261, 264, 269, 272, 275, 276, 277, 280, 281, 285, 286, 292, 299.	53
Melodii cu cinci linii melodice	42, 158, 163, 179, 193, 196, 240 248, 279, 290, 303.	11

La cântece de stea, rareori se iveşte lipsa de simetrie, şi nefiind naturală, supără. Aceasta se întâmpă la câteva cântece de stea, care au un refren ca: O minune! O ce taină, şi care sunt mai scurte decât versurile. In cântece de stea sunt motive de două măsuri, fraze de patru şi perioade de opt măsuri. Prin toate elementele se deosebesc de muzica noastră. E şablon, nu-mi fac nici-o plăcere să le tratez. Fraza ritmică şi cu linia melodică, adeseori sunt indentice.

Examinând liniile melodice după conţinutul muzical, vom stabili foarte multe posibilităţi de combinaţie. Fiecare linie o reprezintăm printr'o literă: A, B, C, D, E. — A^m înseamnă: linia A variată melodic. A^r înseamnă: linia A variată ritmic. A^{rm} înseamnă: linia A variată ritmico-melodic. Aceste litere minuscule adăugate la alte litere mari, au aceeaş însemnătate. Fiecare literă majusculă, reprezintă linia melodică după ordinea în care este pusă dela stânga spre dreapta. O literă majusculă nouă reprezintă conţinutul muzical (melodic) nou.

La melodiile cu două linii am constatat următoarele combinațiuni:

No. curent	Combinația	Numărul colindei	Total
1	A, A,	113, 214, 268,	3
2	A, Am,	13, 19, 77, 91, 114, 120, 123, 127, 156, 235, 266, 271.	12
3	A, Arm,	4, 6, 9, 14, 21, 28, 35, 44, 52, 56, 75, 76, 85, 98, 103, 133, 147, 152, 167, 181, 203, 205, 216, 218, 224, 229, 233, 234, 237, 238, 255, 262, 265, 273.	34
4	A, B,	8, 38, 55, 57, 61, 64, 79, 86, 93, 115, 118, 125, 129, 134, 136, 137, 139, 141, 142, 145, 146, 150, 180, 206, 209, 212, 213, 217, 222, 225, 226, 232, 300.	33

La colindele cu 3 linii, sunt 15 feluri de combinații:

1	A, Am, A,	70, 186, 201, 252.	4
2	A, Am, Am,	11, 12, 13, 36, 43, 45, 67, 94, 95, 106, 144, 202, 220, 228, 242, 267.	16
3	A, Arm, A,	27, 46, 184.	3
4	A, Am, Arm	178, 204, 294.	3
5	Á, A^{rm}, A^{rm}	18, 29, 48, 49, 50, 62, 63, 108, 117, 119, 121, 130, 135, 159, 170, 210, 221, 223, 288, 293.	20
6	A, B, A,	25, 26, 31, 40, 46, 47, 51, 53, 54, 59, 65, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 132, 148, 155, 171, 175, 185, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 198, 199, 219, 227, 231, 236, 246, 256, 257, 258, 298.	42
7	A, A, B,	15, 80, 105.	3
8	A, B, Am	60, 73.	2
9	A, Am, B,	153, 264, 268, 295.	4
10	A, Arm, B,	5, 7, 10, 16, 22, 24, 58, 104, 169, 245, 291, 296.	12
11	A, B, Arm	128, 154, 168, 174, 200, 247.	6
12	A, B, B,	1, 17, 69, 72, 78, 83, 87, 89, 90, 102, 109, 140, 177, 230, 250.	15
13	A, B, Bm	20, 110.	2
14	A, B, Brm	84, 183.	2
15	A, B, C,	2, 39, 68, 74, 81, 88, 131, 149, 151, 282, 283, 284, 287, 289, 297, 301, 302.	17

La colindele cu 4 linii sunt 23 feluri de combinații:

No. curent	Combinația	Numărul Colindelor	Total
1	A, Am, Am, Am,	208, 215. 244, 260, 261, 269, 277,	7
2	A, A, Am, Arm,	166, 172, 207, 239,	4
3	A, Am, Arm, Arm	23, 165, 249, 292,	4
4	A, Arm, Am, Am,	116, 138,	2
5	A, Arm, Arm, Arm	111, 162, 211, 251,	4
6	A, Am, B, Arm,	187,	1
7	A, B, A, Am,	30,	1
8	A, B, A, Arm,	37,	1
9	A, B, Am, Am,	32, 34,	2
10	A, Am, B, Am,	41, 176,	2
11	A, Arm, B, Arm,	96, 259, 296.	3
12	A, A, B, B,	254,	1
13	A, B, A, B,	178, 243, 272, 276,	4
14	A, B, Am, B,	161,	1
15	A, B, Am, Bm,	160, 299,	2
16	A, B, Arm, Bm,	112,	1
17	A, Am, B, Brm,	100,	1
18	A, B, Am, Brm,	99, 143,	2
19	A, B, Arm, Brm,	33,	1
20	A, B, Brm, Brm,	280,	1
21	A, A, B, C,	189, 241,	2
22	A, B, C, B,	71, 182, 281, 285,	4
23	A, B, C, D,	197, 275,	2

La colindele cu 5 linii sunt 7 feluri de combinații:

1	A, Am, Am, A, Am	139,	1
2	A, Am, B, A, Am	179,	1
3	A, B, Am, A, Bm	42.	1
4	A, Am, B, B, Am	163, 240,	2
5	A, B, B, A, B,	196,	1
6	A, A, B, B, C,	158, 279, 290, 303,	4
7	A, B, C, A, B,	248,	1

Cred că melodiile colindelor nu's lipsite nici de varietatea diverselor forme.

Observație. Dacă o literă majusculă e însoțită de minusculele, m, r, sau rm, și în felul acesta se repetă de două, 3, sau 4 ori, nu înseamnă că și conținutul muzical depe linia ei se repetă exact. Poate fi o nouă variație care în tot cazul se deosebește puțin. Sunt și cazuri când este o repetare exactă. Dacă o literă majusculă se repetă fără alt semn, este repetiția fidelă.

Sunt colinde care se pot înțelege în două sau 3 forme, dacă ne abatem dela structura ritmică (de care eu m'am ținut mai strict) considerând mai mult mersul melodiei. Sunt și cazuri când o linie melodică conține motive din alte două linii deosebite. De exemplu: linia 3-a din colinda No. 200, conține motive din linia 1-ia și a 2-a.

Spre încheiere, să analizăm colinda ce urmează, din punctul de vedere al melodiei, limitei, modulației și a formei pentru a lămuri și prin exemplu cele spuse mai sus.

34

Săvârșin, jud. Arad.

Andante. (♩=80).

În-trea-bă, în - trea - bă, Le - rui le - rui, Doam-ne,

În - trea bă, în - trea - bă, Ci - ne îmi în - trea - bă?

Melodia. Este scrisă în gama *g* minor, cu treapta IV-a ridicată. Tonul final reprezintă *tonica.* Este tonală, pentrucă numai în această tonalitate se poate închipuí.

Ambitus. *g'—d''*, interval de Quintă.

Modulație nu are.

Forma. Are 4 linii melodice. Linia 3-a repetă versul 1-iu, linia 2-a are refrenul: *Lerui, lerui Doamne,* linia 4-a are versul al 2-lea. (Versul 1, Refren, versul 1, versul 2.) Liniile sunt simetrice având fiecare câte două ritme (două măsuri) deci un motiv. Toată colinda corespunde la un period melodic normal de 8 măsuri. Liniile 1-2 și 3-4 formează câte o frază. Conținutul ritmico-melodic al liniilor are schema: A. B. A^m, A^m. Linia

1-ia este A. Linia 2-a este deosebită, conținut nou, deci o însemnăm cu B. Linia 3-a are acelaş conținut ritmic ca la linia 1-ia, numai melodia diferă. Deci e linia A melodic variată şi o însemnăm cu A^{m}. Linia 4-a este tot numai melodic schimbată, aşa dar o însemnăm şi pe aceasta cu A^{m} (cu toate că nu este repetarea liniei precedente).

G.) Variație şi variante.

Variația în colinde se poate produce:

1. Prin punerea melodiei neschimbate, la alt text;
2. Prin mutarea din modul major în modul minor şi invers;
3. Prin adăugarea a noui linii melodice;
4. Prin reducerea numărului liniilor;
5. Prin scurtarea sau lungirea liniilor melodice;
6. Prin mutarea în altă măsură;
7. Prin variațiunea ritmică a liniilor;
8. Prin variațiunea melodică a liniilor (eventual modulația);
9. Prin variațiunea ritmico-melodică a liniilor:
10. Prin întrebuințarea combinată a mai multor sau a tuturor mijloacelor înşirate, începând dela No. 2.

Alătur două tablouri. Unul arată clar numărul colindelor ce sunt variantele altora. Al 2-lea tablou arată tonul final al fiecărei linii dela toate colindele. Şi după acesta se pot găsi variantele, dar cu mai multă greutate. Colindele care au acelaş ton final pe aceeaşi linie, sunt variante. Acest tablou l-am întocmit şi pentru a mă conformà uzului internațional inaugurat în ştiința muzicei comparative. Ar fi trebuit să grupez astfel ordinea melodiilor ca variantele să se urmeze. Insă, cum am spus-o şi în prefață, eu am grupat melodiile după sate şi județe, gândind să fac mai întâi folklor, căci de ştiință mai e vreme.

H.) Mişcarea [Tempo].

Mişcarea colindelor este determinată în fiecare caz separat şi se socoteşte după Metronomul Maelzel. Mare varietate în mişcare nu se poate constatà. Se poate spune că este o mişcare generală care dacă are timpii în pătrimi este = 72, iar dacă sunt în optimi, atunci e = 144. Foarte redus e numărul

colindelor care se abat dela această mişcare. Mişcarea nu se schimbă prin retardare sau accelerare în decursul colindei, cel mult se suspendă prin fermată, dar extrem de rare sunt cazurile. La capitolul despre măsuri, am citat toate colindele în care am intâmpinat fermata.

I.) Ornamente- Melisme.

Ornamentele sunt relativ rare în colinde. Aceasta pentrucă au mişcarea hotărâtă şi perseverantă. Totuşi am întâlnit apogiatura scurtă (superioară şi inferioară), ambele mordente (şi), grupetto-ul, câteva note pasagere (floricele) şi glissando. Mai multe ornamente sunt în colindele din comunele Lejnic şi Petreni, Jud. Hunedoara, unde se doinesc colindele. (Ai impresia că auzi doine).

Melismele sunt foarte abundente în melodiile colindelor. Melismă numim cântarea mai multor sunete (de înălţimi diferite) pe o silabă. Sunt între ele mai lungi şi mai scurte. In unele cazuri se prezintă ca un ornament în jurul unui ton principal (fiind de lungimi, egale toate sunetele), alteori se prezintă ca motiv independent. In cazul din urmă se compun din valori neegale sau dacă sunt egale, sunt destul de mari ca să nu le înţelegem ornamente.

Tablou arătând tonul pe care se termină liniile melodice.

Tonul pe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
b	163, 240.				
h		179			
c'	79, 93, 105, 263.	29, 105, 210.			
d'	40, 199, 270.	272.	248.		
es'	110, 179.	110.	158, 163 179.	158, 163, 179.	
e'	21, 28, 48, 49, 50, 55, 57, 61, 150, 252, 255, 295.	24, 74, 283.			
f'	58, 61, 81, 108, 118, 125, 129, 144, 146, 154, 168, 171, 181, 193, 195, 217, 220, 222, 223, 247, 249, 265, 268, 293, 297.	18, 41, 71, 73, 96, 108, 109, 124, 178, 195, 197, 200, 220, 223, 268, 282, 284, 289, 293, 294, 297.	197.	193.	
fis'	43.				
g'	1, 3, 4, 6. 9, 14, 19, 20, 26, 27, 29, 31, 34, 36, 37, 44, 46, 47, 51, 53, 54, 59, 60, 64, 65, 66, 70, 76. 82, 87, 91, 92, 95, 97, 101, 103, 104, 107, 112, 113, 114, 115, 116, 122, 123, 124, 127, 128, 132, 133, 141, 142, 145, 147, 148, 153, 155, 157, 158, 160, 175, 177, 186, 188, 190,	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 16, 19, 20, 21, 25, 28, 35, 38, 39, 40, 43, 44, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 57, 58, 61, 64, 69, 76, 77, 78, 79, 83, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 93, 95, 98, 100, 102, 103, 104, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 123, 125, 127, 129, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 152, 156, 158, 161,	1, 2, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 33, 36, 37, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 92, 94, 95, 97, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 116, 117, 119, 121, 122, 124, 128, 130,	23, 30, 33, 34, 37, 41, 96, 99, 100, 111, 112, 116, 138, 143, 160, 161, 162, 165, 166, 172, 176, 178, 182, 187, 189, 197, 207, 208, 211, 215, 239, 241, 243, 244, 251, 254, 259, 260, 261, 264, 269, 272, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 285, 286, 290, 292, 299, 303.	42, 158, 163, 179, 193, 196, 240, 248, 279, 290, 303.

Tonul pe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
g'	192, 194, 198, 201, 203, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 219, 224, 227, 231, 236, 246, 250, 253, 256, 257, 258, 260, 264, 267, 269, 270, 277, 283, 289, 290, 298, 300, 302.	163, 165, 167, 177, 180, 181, 182, 184, 186, 187, 190, 193, 199, 205, 206, 209, 212, 213, 214, 216, 217, 218, 222, 224, 225, 226, 229, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 240, 244, 248, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 271, 273, 276, 279, 281, 285, 286, 290, 300.	131, 132, 135, 140, 143, 144, 148, 149, 151, 153, 154, 155, 159, 165, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 210, 219, 220, 221, 223, 227, 228, 230, 231, 236, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 254, 256, 257, 258, 264, 267, 268, 279, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303.		
as'	152, 178, 225, 233.	81, 194.	178.		
a'	10, 16, 24, 30, 35, 39, 52, 69, 74, 77, 86, 96, 98, 102, 119, 166, 167, 170, 172, 184, 191, 206, 207, 213, 216, 229, 239, 241, 243, 262, 301, 303.	2, 23, 36, 37, 46, 51, 70, 121, 138, 153, 154, 155, 162, 166, 168, 171, 172, 175, 201, 207, 239, 241, 259, 292, 298, 299, 303.	23, 30, 34, 96, 99, 162, 166, 211, 243.		
b'	5, 45, 73, 109, 130, 134, 136, 137, 149, 169, 185, 187, 197, 204, 205, 218, 221, 234, 235, 272, 273, 296.	34, 68, 80, 122, 130, 131, 148, 149, 151, 169, 192, 204, 221, 247, 275, 296, 302.	187, 272.		
h'	7, 23, 33, 42, 63, 75, 100, 156, 159, 162, 165, 173,	1, 25, 26, 27, 30, 31, 33, 53, 59, 63, 65, 101, 106, 132, 159, 160,	42, 100, 138, 160, 215, 261, 277.	42, 248.	

Tonul pe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
h'	174, 202, 228, 248, 254, 266, 299.	174, 191, 198, 202, 215, 227, 228, 231, 245, 254, 260, 261, 277, 295.			
c''	8, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 56, 62, 80, 88, 94, 120, 121, 131, 138, 140, 152, 161, 183, 189, 200, 230, 242, 244, 245, 251, 259, 276, 285, 287, 288, 291, 292, 294.	11, 12, 13, 15, 17, 22, 42, 45, 47, 60, 62, 66, 67, 82, 84, 92, 94, 107, 119, 170, 183, 185, 188, 189, 236, 242, 243, 249, 256, 287, 291, 300, 301.	32, 161, 172, 173, 182, 207, 208, 239, 251, 259, 260, 269, 275, 276, 280, 281, 285.		
d''	2, 22, 32, 38, 41, 67, 71, 78, 83, 85, 89, 90, 99, 106, 111, 117, 135, 139, 143, 176, 180, 226, 232, 237, 238, 258, 261, 275, 282, 284, 285.	10, 32, 54, 72, 97, 98, 112, 128, 135, 176, 208, 211, 246, 128, 280, 288.	41, 71, 189, 285.		
e''	196, 280.	196, 219, 230.		196.	
f''	84, 182, 281.	88.			
g''	72.				

Tablou de variante

No. curent	Numărul colindelor	Total
1	1, 72, 196, 230, 288.	5
2	3, 19.	2
3	4, 9, 14, 76, 91, 103.	6
4	11, 12, 13, 137.	4
5	18, 109.	2
6	21, 55, 57, 61.	4
7	26, 31, 37, 42, 47, 27, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.	29
8	33, 99.	2
9	35, 167, 212, 229, 265.	5
10	28, 41.	2
11	45, 78, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.	9
12	48, 49, 50.	3
13	46, 51.	2
14	25, 58, 59, 198, 201.	5
15	22, 67, 106, 117, 178.	5
16	68, 302.	2
17	71, 182.	2
18	79, 93, 129.	3
19	83, 90.	2
20	62, 108, 216, 243.	4
21	119, 166, 207, 289, 286.	5
22	123, 251, 261.	3
23	88, 130, 259, 296.	4
24	134, 137, 206, 209, 213.	5
25	141, 142, 203.	3
26	127, 147, 186.	3
27	158, 163, 240, 279, 290, 303.	6
28	159, 202, 228.	3
29	145, 160, 208, 215, 260, 261, 269, 277.	8
30	225, 233.	2
31	226, 232.	2
32	131, 234.	2
33	235, 238, 237.	3
34	223, 242.	2
35	96, 133, 165, 244, 276.	5
36	272, 273.	2
37	282, 284.	2
38	110. 153.	2
39	154, 168, 247.	3
40	63, 174.	2
41	251, 276.	2
42	98, 218.	2

K.) Cadențe.

Cadența colindei se determină prin funcționarea tonală a notei finale, prin tonul penultim și tonul prim din colindă. Cadența se compune de fapt numai din cele două tonuri, dar având în vedere că se repetă, trebue astfel întocmită, ca trecerea la început să fie logică și naturală.

La colinde avem multe feluri de cadențe. Considerând principiul de mai sus, am stabilit următoarele (folosindu-mă pe cât s'a putut, numai de armonii perfecte).

Observație. Tonurile din vocea de sus (sopran) fac parte din melodie. Armoniile pot fi și în stare răsturnată (inversiune).

1.) Cadențe autentice. (V-I)

a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.) i.) k.)

cadențe dorice.

In aceste cadențe, tonul și armonia finală reprezintă tonica.

2.) Cadențe myxolydice. (V-I, VII-I)

a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.)

cadențe dorice.

Tonul și armonia finală reprezintă tonica.

3.) Cadențe phrygice (VII-IV; VII-I)

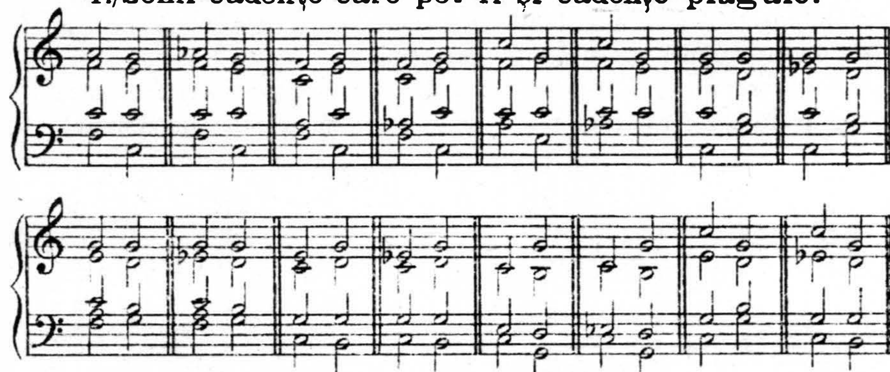
a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.)

Cadențele a.) b.) c.) d.) pot fi înțelese și plagale în c minor (mol). In cazul aceasta tonul final reprezintă funcțiunea de dominantă, iar armonia finală e tonica. Dacă le înțelegem phrygice,

atunci tonul final reprezintă tonica iar armonia finală, subdominanta.

Cadențele e.) f.) g.) h.) pot fi înțelese semicadențe în c minor, reprezintând tonul și armonia finală, funcțiunea de dominantă. Dacă le înțelegem cadențe phrygice, atunci tonul și armonia finală, reprezintă funcțiunea de dominantă.

4.) Semi-cadențe care pot fi și cadențe plagale.

5.) Cadențe ionice.

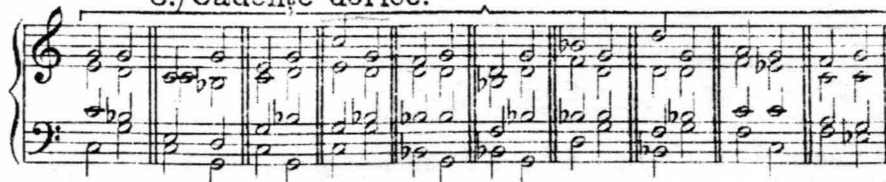

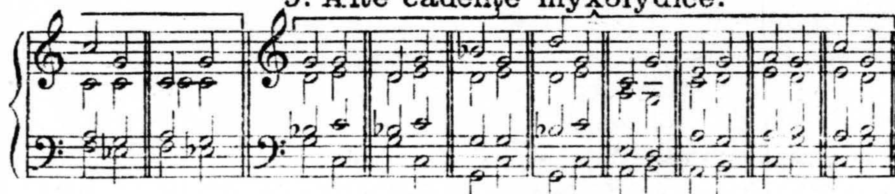
Numai cadențe plagale

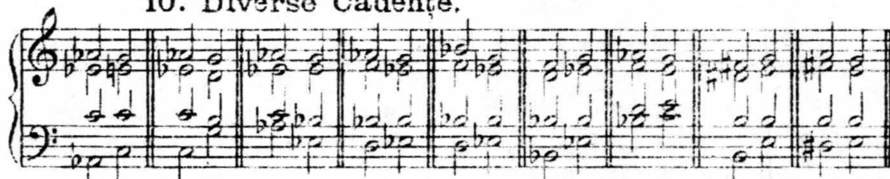
6.) Alte cadențe autentice. 7.) Cadențe äeolice.

8.) Cadențe dorice.

Ar fi și mai multe posibilități de a face cadența tonului final, dacă am introduce acorduri de septimă și nonă. Dar cred că cele demonstrate sunt suficiente pentru a dovedi bogăția de armonii ce se pot referi la un ton. Toate acestea trebue—bine înțeles—folosite cu multă pricepere și gust estetic.

Dela punctul 4.) începând nu am mai explicat funcțiunea tonului și acordului final, în credința că după cele spuse la punctul 1.) 2.) 3.), raționamentul meu va fi înțeles pe deplin. De altcum și numirea cadențelor înlesnește această examinare.

L.) Relația între melodie și text.

Textul colindelor sunt balade și legende (mai mult legende)— cu subiect religios sau laic scrise în versuri de 6 și 8 silabe. Câteodată sunt 5 respective 7 silabe și atunci se adaugă un *u* sau *re* pentruca ritmul versului și al melodiei să nu sufere. Altădată sunt mai multe; atunci silabele se aglomerează câte două pentru una, împărțind nota respectivă în două note egale. Foarte multe versuri încep cu silaba *în*. Dat fiind, că între colinde, puține sunt cu premăsură (Auftakt) iar această silabă nefiind accentuată chiar pretinde premăsura, poporul o suprimă printr'o apostrofă. De exemplu: *'Ntorcu-se întorcu* în loc de *Intorcu-se'ntorcu.* Mai bine a mutat apostrofa dela mijloc la 'nceput, pentru conservarea ritmului și accentului natural și potrivit melodiei. Conservarea accentului natural în colinde este caracteristic. Mai bucuros schimbă măsurile.

Refrenul, cum am mai supus-o, poate precedà versul (sau versurile).

Versurile colindelor nu se grupează în strofe.

Cântecele de stea au un subiect religios, scrise în versuri mai ordonate, dar de valoare mai inferioară. Versurile lor se grupează în strofe de câte 2–3–4 rânduri.

Câteodată au şi refren (care totdeauna e la sfârşitul strofei), dar faptul acesta, totuşi, nu le ridică la rangul de colinde.

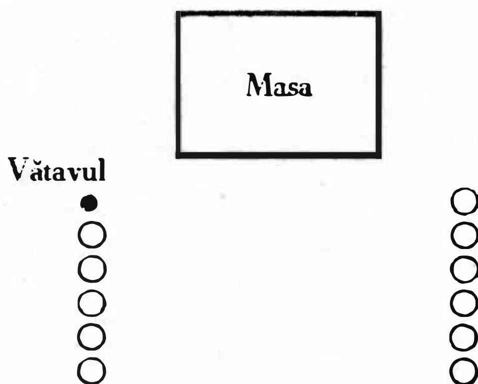
Atât la colinde cât şi la cântecele de stea se observă că o melodie nu este legată de un singur text anume, ci îşi schimbă textele. Tot aşa şi textul îşi schimbă melodiile. Dar într'o comună fiecare text îşi are melodia lui şi fiecare melodie are textul păstrat şi obişnuit de veacuri.

Numai în afară de comune se face schimbul de text şi melodie, dar şi atunci variază sau una sau alta.

M.) Cum se cântă colindele.

Deşi la fiecare colindă aparte, la notiţele ce le fac, indic modul cum se cântă, totuşi găsesc necesar să lămuresc şi în acest loc, cum se cântă colindele, în linii mai generale.

Se cântă în unison. Colindătorii se aşează faţă în faţă, jumătate de–oparte şi jumătate de alta, după cum arată schiţa următoare:

Pot însă să fie şi mai mulţi şi mai puţini de 12. Nu cântă toţi deodată ci în două serii, pe rând. Cântă fiecare parte, melodia întreagă, cu textul ce-i vine. Când termină, reia cealaltă

parte melodia, punând textul ce urmează (şi refrenul). De exemplu: Colinda No. 1

Grupa I-a „Sub cel roşu răsărit
Mândri's pomii d-înfloriţi
Mărule cu flori d-albe.

Grupa II „D-înfloriţi de mărgăriţi
„D-înfloriţi de mărgăriţi
Mărule cu flori d-albe"

Urmează iar grupa I-a şi apoi a II-a până la sfârşit.

Felul acesta de a cântà este practic pentrucă dă ocazie la cântăreţi să pauzeze şi este estetic pentrucă auzind melodia când deoparte când de alta, produce, asupra auditorului efect proaspăt.

Colindele se cântă pe unele locuri şi de o persoană singură sau 3—4, cu scopul de cerşetorie. In alte sate îi instruiază învăţătorii să le cânte în cor pe 2—3 sau 4 voci. Acest lucru se poate face într'o sală de concert, dacă aranjamentul şi armonizarea este făcută de om cu ştiinţă şi pricepere, dar în noaptea de crăciun şi în armonizările ce am avut ocazia să le aud, nu le găsesc cu cale, nici potrivit tradiţiunii.

Cântecele de stea se cântă de copii între 10—15 ani. Se cântă tot unisono, dar nu în grupe, ci toţi deodată.

Concluziuni.

Am tras concluziunile în fiecare capitol la locul lor, dupăce am dovedit mai întâi prin exemple stabilirea lor. Totuşi găsesc necesar să le înşir încă odată la un loc pentru a se revedeà valoarea şi importanţa lor mai clar.

1. Colindele sunt bogate în măsuri. Pe lângă măsurile monometrice favorizează şi măsurile polymetrice. Măsurile necomplecte (Auftakt) sunt rare, dar posibile. Fermatele şi pauzele sunt deasemenea foarte rare în colinde. Colindele favorizează accentele neregulate (antagonie între măsură şi accent).

2. Colindele conţin un adevărat izvor de ritme. Ritmele desvoltate sunt preferate. Cele primitive se întâlnesc numai izolate. Sincopa e foarte frecventă în colinde, dar numai izolate între alte ritme. Structura ritmică a colindei iubeşte nesimetria.

3. Melodia colindelor se bazează pe cele mai variate game. Limita (ambitus-ul) favorizează intervalele: Sextă mare, quintă perfectă, septimă mică, octava şi sexta mică. Modulaţii sunt multe şi interesante.

4. Formele colindelor sunt extrem de variate, favorizează formele de 2 şi 3 linii melodice.

5. Mijloacele de variaţii sunt multe.

6. Mişcarea favorizează M. M. ♩ = 72 sau ♪ = 144.

7. Ornamentele sunt rare, dar cu atât mai multe melismele.

8. Cadenţele sunt multe şi variate. Si mai multe sunt armoniile ce se pot punc sub aceste melodii.

Având în vedere aceste calităţi superioare ale colindelor, îmi iau îndrăsneala de a rugà pe toţi colegii mei să le primească cu aceeaşi dragoste şi iubire de neam cu care le ofer eu. Să le întrebuinţeze în lucrările lor, să le îmbrace, să le cizeleze. *Eu am desgropat diamantul! Cred că mai bine nu-mi puteam aduce prinosul de recunoştinţă şi admiraţie faţă de acest popor genial căruia îi aparţin, şi sunt mândru de aceasta.*

Timişoara, luna Ianuarie anul 1925. *Sabin V. Drăgoi*

Câteva observaţii din punct de vedere literar.

Am scris textul colindelor aşa cum l-am auzit. Aşa cum le cântă poporul, fără nici o corectură. Nu am voit să-i falşific graiul naiv, arhaic şi prea frumos. In textele colindelor, afară de frumuseţile poetice, se ascund şi alte calităţi vrednice de a fi scoase la lumină şi tălmăcite. Intre altele, aceste texte sunt interesante şi preţioase pentru însemnătatea lor filologică, istorică, etc. Modesta mea cunoştinţă nu este suficientă pentru explicarea şi demonstrarea acestor calităţi interesante ale colindelor. Poate se va aflà cineva să le'ndrăgiască, să le studieze după cum merită.

Ce am putut, am făcut şi eu. Am întocmit şi un tablou de variante, după subiect, precum mai înainte am întocmit unul după melodie. Cred că prin aceasta se uşurează cercetarea mai minuţioasă literară. Am întocmit şi un glosar, scoţând cuvintele mai mult provinciale şi mai puţin cunoscute. Sunt cuvinte al căror înţeles nu l-am putut aflà la faţa locului. Aceasta din cauză că: a.) sau nu a ştiut-o nici poporul, b.) sau mi s'a spus ceva ce nu puteà fi înţelesul adevărat, fiind contrar cu înţelesul versului unde se aflà cuvântul cu pricina. Este doar ştiut că aceste

texte s'au propagat prin grai viu din tată în fiu, de veacuri. Multe cuvinte s'au schimonosit, uneori mai multe s'au contopit într'un cuvânt, pe care poporul le recitează fără a le înțelege. Pentru a putea tălmăci adevăratul înțeles al astorfel de cuvinte, nu am nici timp nici dibăcia necesară. Sunt unele cuvinte obișnuite de toate zilele care însă în colindă au alt înțeles. Sunt și unele expresii de felul acesta.

Consonanta „d" menită să despartă mai bine două cuvinte (dintre care unul termină altul începe cu vocală) este foarte abundentă în colinde. Am scris-o separat de cuvântul pe care-l precede și cred că nu am greșit. In tot cazul rog indulgență dela cei în drept, pentru greșelile de punctuație și alte neajunsuri relativ la texte.

Tablou de variante după subiect.

No. curent	Numărul colindei cu acelaş subiect	No. curent	Numărul colindei cu acelaş subiect
1	1, 117, 225,	28	48, 81, 180, 217,
2	2, 38, 108, 117, 230, 262,	29	51, 222,
3	3, 64, 89, 195,	30	53, 75, 97, 128, 226,
4	10, 232,	31	54, 102, 197,
5	11, 41, 92, 113, 195,	32	55, 79, 93, 109, 126, 174, 198, 201, 205, 228, 255, 282,
6	14, 24, 47, 83, 107, 127, 134, 141, 175, 185, 188, 227, 238,	33	60, 72,
7	15, 59, 125, 142, 153, 176, 295.	34	62, 154, 193, 220, 297,
8	17, 155,	35	65, 245, 291,
9	18, 232,	36	71, 123, 161, 208, 215, 244, 266, 276,
10	19, 68, 143, 254, 256, 294, 300, 302,	37	74, 135,
11	20, 49,	38	76, 231, 233, 236,
12	21, 61, 118, 128, 129, 148, 191. 202, 216, 243,	39	77, 145, 150,
13	22, 182, 252,	40	82, 101, 219, 237,
14	23, 58, 156, 183,	41	87, 106, 190,
15	25, 67, 88, 149,	42	91, 103, 181, 246,
16	26, 78,	43	98, 106, 218,
17	28, 224, 250,	44	110, 241, 260, 261, 272, 274, 277, 278, 303,
18	29, 137,	45	111, 121, 162, 163, 240, 267 270, 290,
19	30, 45, 73, 94, 115, 144, 171, 187, 221,	46	120, 251, 258,
20	31, 63, 283,	47	138, 207, 210
21	32, 119,	48	160, 211, 275,
22	33, 99,	49	166, 239, 286,
23	35, 96, 157, 164,	50	167, 229, 253,
24	36, 169, 178, 204, 214, 223, 242, 264, 299, 301,	51	184, 257, 263,
25	40, 66, 114, 122, 259,	52	200, 203,
26	42, 50,	53	279, 280,
27	46, 90, 105,	54	283, 284,

GLOSAR.

de provincialisme și cuvinte al căror înțeles nu-l cunosc. (In dreptul cuvintelor se află numărul colindei din care au fost scoase). Unde se află semnul întrebării, nu știu înțelesul precis.

arătat? 36.
d-alboș (dalboș) 13 = d-alb, dalb
d-aleș = de pândă 72.
adresa, d-adresă sau dodresă? 73.
arămurat = cu ramuri 93.
arius sau dariuș? 76.
d-abruzei, da brugei? 95
bălușei = băli, blonzi 3.
bănat = năcaz, supărare 19
buciumaș? 16
birău = primar 22.
brudurele, broduri = luntre 31
bruit = coborât 34.
băiat = născut 24.
bătai? 27
baieru? 50
bițit = berbeceli 74.
bradet = pădure de brazi 75
bălă = blondă 85
bolânzit = norozit 188
bolcurele? 117
brătișele? 212
cioire? 10
cioporți = turme 23.
chicilin = încetișor 26
ciontă = țâță 34
ciompăvit (calul) = șchiop 37
ciotori = chiotori 44.
călăleu – ? 26.
cărmănușe? 31
chischinele = năframe 51
cestorcuțe storculițe = acestor curți acestor curțișoare 57
cere = ce-re? ce?
ciocan (de vinars) = măsură de 3 dl. 70
comânac? 69 (pălărie)
ciar = graiu 73
câmpeții = câmpii 76
cia = aicia. 83
ceaptă = cu ce leagă femeile părui 90.
corbăcel = biciu 91
cățălandri = cățel 135
crișcatul = scrișnitul 174
cociș = vizitiu 180
călile = căile 185
ciudai! interjecțiune 219
cavereşti = amesteci 227.
cotarcă = hambar făcut de nuele în care se ține porumbul 238.
ciocoței? 195
chindisea? 222 (a coase)
cântenite? 232
ciute? 232 (capre)
chivăreaua? 242 (cască soldățească)
chișcotea = pișca 243.
dociș = oacheș 41.
dublicit (d-ublicit)? 90.
doplejit (d-oplejit)? 105
dorșinic? 250
doșinic (d-oșinic)? 186
diploi? 252.
feredeu = baie, scaldă 17
fomfiu = un fel de iederă 84.
foșmânt = vesmânt 104.
furceriu 'nzimțelat? 200 (furcă de fier cu cruste).
ferdela. ferle = măsură de lichide și cereale 249
făgădău = cârciumă, han 251
gădinu? 50.
giurgianului? 10.
ghiș? 13
gomonesc? 26
gloate = cete 32.
grădele? 91 (grație din nuele)
govea? 180
gălghioare = găibineoare 226
hojmânt = veșmânt 56
în văstrând? 81
iții = iţe măsură de $\frac{1}{2}$ litru) 22
împăivănat = legat 24.
înciritat? 36
învarsă? 74
înceluit = înșelat 83
înjoljolată? 232 (învăluită în julju)
inaș = lacheu, ucenic 179
îmbărburat? 200
încetinați? 234.
învestrează? 235 (împletește și înfrumusețează)
inferă? 71
jedor? 27

jujaş păcuraru? 54
jorjolată? 194
jitău, jiţ = jeţ de şezut 220
joljanului? 232
laibăr = vestă 1
lini = o specie de brazi 18
ludă, zăludă = naivă, prostuţă 89.
limpeziori? 114.
mătiaşă, măciaşă = rug sălbatic 2
molin, malin, molinel = un soi de brad 13
maier? 12, 58.
marea tulbureancă? 31
măvărat? 47
miţii = meluşeii 74
miluri? 71
maiul = ciocan mare de lemn 79.
măzarat? 92.
metăr = metru 124
măjie = majă metrică 173
mară? 185
miană? 193
mânecat-au = plecat-au 207
mirazul = mirarea 238.
morgorăjind? 249.
neînrujită = ne'nflorită 20
nesăbăiat = necroit 56
nădrag = pantalon 69
negri 'ntunerici? 56.
endei = dans la ţară, horă 89
năvădariu? 90
năvod = sac de pescuit 189
năvodar = cine face năvodul 189.
oceşala, doceşala = oacheşa 16
obidă? 80 (supărare)
oblocul = fereastra 186.
olată? 219
pâncul = sezonul, timpul 42.
paivan = căpăstru, funie sfoară 47
păruşi? 38 (pari mici)
pâlhoit? 104
polăţi = palate 187
pitaţi? 168
polog = grămadă? (iarba cosită şi adunată într'un şir lung) 169
pogănicl = pogani, sdraveni 204
porav? 265
prund = petrişoane mărunte de unde s'a scurs apa 25
pliviţi? 77 (îngrijiţi)
rât = câmp apătos 19
rujă = trandafir 20
roviţă? 194.
sumni = fuste, rochii 12
şlinguia = brodă, coseă 18
susmalin = rozmarin 40
sbiciură = biciuia 48
străpşior? 28
şini = arşini (măsură rusească) 59
stobori = pari din gard 57
şchiompovită (iapaa) = şchioapă 70
stârşori? 72
struieşte? 75 (sfârmă)
sfraguri? 82
strecioru? 92
stânjen = măsură de lungime 124
sereu = loc unde se bate grâul 145
sezău = scaun 193
stavele = staule, grajduri 195
strişor? 130.
spuzai = jăratec cu cenuşă 199.
straurei, straurele? 231
sulei? 235
strânjenit? 236
striestrească? 285
sprijonea = aduna 2
ţucă = sărută 3
ţifraş = ţanţoş 54
trăcsare = tresare 101
tună = întră 106
ţipău = pituţă, pâine mică 178
toartă? 190 (mâner, clanţă)
tăligă = roaba, toroboanţa 199.
uiegite, d-uiegite = prevăzute cu sticlă 57.
vorovirá = vorbiră 23
vârşoare? 71
văstrungul? 74
vrăbalnică? 85
vrăstăţată? 104
vop ci voi vop ci (vopi voi vopi) = valuri voi ridică 135
veletate? 236
Zgardă? ✽ 14 = O curea cu cuie de fer ce poartă câinii la gât ca să nu poată fi atacaţi de lupi.
zvanul = sfatul 71
zăbrele? 198 (gratii)
zăvruică? 222.
závistie = invidie 275.

XXXXX

1

Lipova, jud. Timiş.

Sub cel roşu răsărit,
Mândri's pomii d-înfloriţi,
Mărule cu flori d-albe.
D-înfloriţi de mărgăriţi (bis)
Mărule cu flori d-albe.
Dar prin pomi cin'se plimbă?
Plimbă-se . . . . . descinsă.

. . . .

Tot se plimbà şi rugà (bis)

. . . .

Şi se rugà pomilor:
— „Pomi-ş pomişorii mei,

. . . .

„Aplecaţi vârfurile
„Să vă iau stâlpurile,

. . . .

„Să-mi iau două trei smediţe,
„Să mi-ş fac o cununiţă

. . . .

„Pe mâin' la prânzul mare,
„C'am doi fii de botezare,

. . . .

„Şi mai mari de cununare (bis)

. . . .

La cei mici ce le-am dare? (bis)

. . . .

Da-le-am mere mărunţele,
Să se joace cu ele.

. . . .

La cei mari ce le-am dare?
Da-le-am care cu comoare.

. . . .

La . . . . . ce i-am dare?
Da-i-am munţi cu bani mărunţi.

. . . .

Ei nimic nu-i trebueşte, (bis)

. . . .

Nici munţi cu bani mărunţi,
Nici care cu comoare,

. . . .

Fără voinicul d'aseară,
D'aseară, d'alaltăseară,

. . . .

Şedea'n poartă răzămat
Cu laibărul desbumbat.

. . . .

Cu păr galbăn retezat, (bis)

. . . .

Retezat până'n sprincene
Pe placul inimii mele,

. . . .

Rămâi . . . . . sănătoasă. (bis)

. . . .

Colindă ce se cântă în casă unde este fată de măritat. In locul lăsat gol în mijlocul sau inceputul versului se pune numele fetii (după ocazie). Refrenul e la urmă şi e precedat de 2 rânduri (sau unul repetat). Melodie din 3 linii à 3 măsuri. Linia 3-a nu e decât repetarea liniei a 2-a, iar 1-a se prezintă independentă – Are variante. Vezi, No. 72, 196, 230, 288.

2

Andante. (M. M. ♩= 80). Lipova, jud. Timiş.

Lerui, lerui Doamne, D-întreabă, d-întreabă,
Sfinţi pe Dumnezeu:
. . . . – „Din ce s'au făcutu
„Spicul grâuluiu,
. . . . „Loza vinuluiu,
„Floarea miruluiu?"
. . . . – Lui Cristos făceau
Cuie de oţelu,

. . . . Piroane de feru. (bis)
. . . . Precum le făceau,
Pe-aşa le băteau;
. . . . Prin pălmi-ş, pălmi-şu,
Prin tălpi-ş, tălpi-şu,
. . . . Peliţa-i rupeà,
Sângele-i curgeà,
. . . . In păhar sprijoneà,
Vinul se făceà.
Lerui, lerui Doamne — Lui Cristos făceaù
Cunună de spini,
. . . . Verzi amărăciuni. (bis)
. . . . Cum că i-o făceaù,
Pe cap i-o puneaù,
. . . . Peliţa-i rupeà,
Sângele-i curgeà,
. . . . In păhar sprijonea, (bis)
. . . . In lume-l trimeteà,
Grâul se făceà.
. . . . —Lui Cristos făceau
Brâu de matiaşă,
. . . . Cum că îl făceaù,
Aşa-l încingeau,
. . . . Peliţa-i rupeà,
Sângele-i curgeà,
. . . . In păhar sprijoneà,
In lume-l trimeteà,
. . . . Mirul se făceà,
Mir şi busuioc.

Colinda începe cu refren urmat de două rânduri (sau unul repetat).

Locul refrenului este indicat prin puncte. Melodia are 3 linii à două măsuri. Fiecare linie reprezintă un motiv care se aseamănă.

(—Primul este inversat ritmic şi melodic.—)

3

Lipova, jud. Timiş.

Andante. (♩= 88).

Fa - ta mân - dră tot în - trea - bă, Dom - nul, Doam - ne,

Tot pe dul - ce mai - că - sa, — Dom - nul, Doam - ne.

I

Fa-ta mân-dră, tot în-trea-bă, Dom-nul, Doam-ne, Tot pe dul - ce

II

mai-că - sa, — Dom-nul, Doam-ne. Mai - că, mai - că dul-cea mea, —

Dom-nul, Doam-ne, ce mi-ş ba - te vân-tul li - nu? Dom-nul, Doam-ne. etc.

etc.

Fata mândră tot întreabă, Domnul Doamne
Tot pe dulce maică-sa:
– „Maică, maică dulcea mea!
„Ce mi-ş bate vântul linu,
„Vântul lin când e senin,
„Şi luna când e de plin?“
Maică-sa din grai grăià:
– „Oi tu . . . . draga mea.
„Asta nu e vântul lin,
„Nici luna când e de plin,
„Ci vin junii băluşei,
„Vin la min' te cer pe tine,
„Şi cer prea mult dela mine.

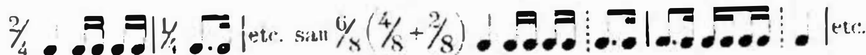
Colindă ce se cântă în case unde este fată de măritat. In locul lăsat gol în mijlocul versului, se pune numele fetei (după ocazie). Refrenul complectează fiecare rând în mod diferit, deci putem socoti două refrenuri. Melodia are două linii à trei măsuri (măsura a 3-a e refrenul). Se poate cântà şi în două voci în formă de canon. Pe textul acestei colinde se cântă şi cele 4 melodii ce urmează, având însă refrenuri deosebite. Identică cu No. 19.

„Cer pluguț cu patru boi
„Şi turmuța cea de oi,
„Şi murgutul înşelat,
„Inşelat bine gătat,
„Tot cu galbeni încărcat".
Fată-sa din grai graià:
— „Mână-i maică d-îndărăt,
„Nu-s de ani, mai pot s'aştept,
„Pân' la dulcea primăvară,
„Când mi'nflor florile iară,
„Eu mi-oi face grădinioară,
„In grădină m'oi băgà
„Şi cu flori m'oi împănà,
„Şi la joc eu mă voi duce,
„Junii or stà ca să m'apuce,
„Să mă joace mă'nvârtească,
„Ş'apoi or sta să mă iubească,
„Vor privì părutul meu,
„Şi-or uità murguțul tău,
„Vor privì ochiții mei,
„Şi-or uità boiții tăi,
„Vor țucà buzele mele,
„Şi-or uita oile tale".—

4

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă şi se pune după fiecare vers. Melodia are două linii à două măsuri. Fiecare măsură conține acelaş motiv cu puțină schimbare. Timpul al 3-lea primeşte o accentuare involuntară, ceeace ne permite a împărți măsura şi astfel:

Această melodie pare a fi foarte răspândită sau în felul de mai sus, sau cu oarecare modificări neînsemnate. Vezi No. 9, 14, 76, 91, 103.

5

Allegro. (♪ = 160). Lipova, jud. Timiș.

Fa-ta mân-dră tot în - trea - bă, Tot pe dul - ce mai - că - sa - re: I - sus se na - ște.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii; 1 și 2 à 3 măsuri, a 3-a cu două măsuri. Toate 3 linii conțin acelaș motiv. Schimbare mai deosebită prezintă linia 3-a, unde s'a omis măsura de $^{3}/_{8}$. Măsura penultimă are particularitatea de a întruni ritmul din măsura 4-a și melodia din măsura 5-a. Poate chiar din cauza aceasta nu simțim lipsa unei măsuri.

6

Lipova, jud. Timiș.

Allegro. (♪ = 144).

Fa-ta mân-dră tot în-trea-bă, Doam-ne, dai Dom - nu - lui, Doam-ne.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat totdeauna de un vers. Melodia are 2 linii a câte 2 măsuri. Acelaș motiv variat în fiecare măsură. Aceeaș asemănare și între linia 1-ia și a 2-a. E caracteristică menținerea măsurei de 5 timpi dealungul melodiei.

7

Lipova, jud. Timiș.

Allegro. (♪ = 144).

Fa - ta mân - dră tot în - trea - bă, Tot pe dul - ce mai - că - sa - re: I - sus se na - ște.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat de 2 versuri totdeauna. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu 3 măsuri, a 3-a cu două măsuri. Linia 1-a și a 2-a se aseamănă mult, a 3-a mai puțin prin omiterea părții întâia a motivului.

8

Lipova, jud. Timiş.

Ce seară-i d-această seară,
Doamne, Doamne dai Domnului, Doamne,

Mare seară de ajun,
Din ajun până'n Crăciun,
C'a şezut acest Domn bun,
Ce-a şezut de a cinat,
De-a cinat şi s'a rugat,
Rugă 'n cer şi-a ridicat,
Rugă 'n cer printre îngeri,
Pân' la curtea'cest Domn bun.
Grăià Tatăl către Petru:
– „Vezi tu Petre ce-mi văd eu?"
– „Vădu-mi Doamne eu o rază,
„Ca o rază de lumină".
– „Dacă vezi tu Petre bine
„Ia la brâu un spic de grâu,
„Şi în sân ia sănătate,
„Iar în poală bogătate,
„Şi te lasă Petre lasă,
„Tot în jos pe rugă'n jos,
„Pân'la curtea'cest Domn bun.
„Intră'n casă nechemat,
„Şezi pe scaun ne'mbiat,
„Bea păharul ne'nchinat,
„Şi pe masă grâu revarsă,
„Lasă'n casă sănătate,
„Jur în casă bogătate"
– Şi te, Domn bun, veseleşte!

După fiecare vers se adaugă cuvântul „Doamne" apoi urmează refrenul. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 2 măsuri. Motivele din măsurile: 1, 2, 5, sunt variantele unuia şi aceluiaş motiv. Liniile nu se aseamănă. Măsura 3-a se poate notà şi aşa: 6/8 (4/8+2/8) ♩ ♪ ♪ ┊ ♩ | deoarece şi aici pătrimea din urmă capătă un accent.

9

Andante. (♩=80). Lipova, jud. Timiş.

Ce sea-ră-i d-a - cea - sta sea-ră, Doam-ne, dai Dom - nu-lui, Doam-ne.
(no - stru.)

Se cântă pe textul melodiei No. 8. Refrenul e la urmă şi se pune după fiecare vers. Melodia are 2 linii à două măsuri. Fiecare măsură conţine acelaş motiv, cu puţină schimbare. Timpul al 3-lea primeşte o accentuare involuntară, ceeace ne permite a împărţi măsura şi astfel:

2/4 ... | 1/4 ... | etc. sau 6/8 (4/8+2/8) ... | ... | etc.

Este aceeaşi melodie ca la No. 4, 14, 76, 91, 103.

10

Allegro. (♪=144). Lipova, jud. Timiş.

În - trea - bă'n-trea - bă mari bo - ie - rii, În -
trea - bă'ntrea - bă mari bo - ie - rii, Dom - nu - lui, Doam-ne.
sau
no - stru.

Intreabă'ntreabă mari boeri
Domnului Doamne
Tot pe . . . . . voinicaşul:
– „De ce-i murgu aşa 'sudat,
„Asudat de a'nveştejit?"
Dar . . . . . din grai grăia:
– „Ce mă boieri d-întrebaţi,
„Şi voi boeri m'ispitiţi?
„Că voi boieri bine ştiţi,
„Că eu am fost acel cioire,
„Boul sur de-a-l scormonire,

„Boul sur cu coarne suri.
„Bou-şi dete cam prin vad,
„D'aia-i murgu d-asudat,
„D-asudat d-înveştejit,
„Vestejit îngălbenit!
Grăià fata din cea poartă:
— „Nu mi-l credeţi mari boieri!
„Că n'a fost acel cioire,
„Boul sur de-al scormonire,
„Ci a fost el de-a iubire,
„D-a iubì la d-ibovnică;
„Drumul lui de nouă zile,
„ . . . . . 'l calcă d-în trei zile,
„Intr'una merge'ntr'una vine,
„Intr'una şede şi-o iubeşte".
Da . . . . . din grai grăià:
— „Taci tu fată din cea poartă,
„Că eu de m'oi mânià,
„Eu la tine voi săltà,
„Şi cosiţa ţi-oi tăià,
„Şi din sus ţi-oi d-arunca-o,
„Pe vârful giurgianului,
„Să mi-o bată vânturile,
„Ca pe mine gândurile,
„Gândurile de'nsurat,
„Fete mari de măritat,
„Cei mai mici de botezat".
— „Şi te, Domn bun, veseleşte! —

Colinda se cântă în case cu feciori. Pe locul gol se pune numele feciorului, după ocazie. Fiecare vers se repetează şi apoi urmează refrenul. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu 3, a 3-a cu 2 măsuri, Linia 2-a este repetarea liniei 1-a, a 3-a deşi ciuntită totuşi se aseamănă cu celelalte 2.

11

Lipova, jud. Timiş.

Allegro. (♪=144).

. . . . . s'a lăudatu,
La un puiuț de cerbu,
Iei Domnului Doamne.
Că l-o săgetare (bis)
In cel vârfuț de munte,
De mia de sute.
– Cerbul d-auzà,
Tare se'ntristà.
El iarbă nu-şi paşte,
Nici muguri nu-şi rupe,
Nici apă nu bea. (bis)
– Maica lui venià
Şi mi-l d-întrebà:
– „Da tu cerbu maichii,
„Ce eşti întristat,
„De iarbă nu-ți paști
„Nici muguri nu-ți rupi,
„Nici apă nu-ți bei?"
Cerbul nici grăià:
– „Cum eu maica mea,
„Cum eu iarb'aş paşte,
„Şi muguri m'oi rupe,
„Şi apă m'oi beà?
„ . . . . . bun bărbatu,
„El sa lăudatu,
„Că m'o săgetà;
„In cel vârfuț de munte.
„De mia de sute".
Maicăsa grăià:
– „Dacă-i rându aşà,
„Cobori tu mai jos,
„Jos între livezi,
„Intre livezi verzi,
„La muguri întregi,
„La izvoare reci,

Colinda se cântă în case cu feciori. Pe locul gol se pune numele feciorului, după ocazie. Refrenul e la urmă şi-i precedat de 2 versuri (sau unul repetat). Melodia are 3 linii, cu o asemănare organică foarte vizibilă. Măsurile: 2, 4, 6, se pot nota şi astfel: 3/8 ♩ ♪ | etc.. Chiar o cântă unii în felul acesta. Variante: No. 12, 13, 187.

„In mijloc d'izvor,
„Tufă de bujor".
— Cerbul d-ascultà,
Jos îmi coborà,
Jos între livezi,
Intre livezi verzi.
El iarbă-şi păştea,
Şi muguri rupeà,
Lui sete-i veneà,
La izvor mergeà,
Vrând apă să-şi beà,
Jos îngenunchià.
— . . . . . bun bărbat,
El l-a săgetat.
Cerbu'n sus sărià,
Sus peste izvor,
Pică'ntre bujor,
Şi din grai grăià:
— „Ba eu maica mea,
„Precum m'ai pândit,
„P'aşa m'ai d-avut.
„ . . . . . bun bărbat,
„El m'a săgetat,
„El m'o stăpâni".
— Să fi sănătos,
. . . . „ cel frumos! —

12

Lipova, jud. Timiş.

Allegro. (♪ = 144).

. . . . s'a lău - da - tu La Pa - lan - ca - nou - ă Iei Dom - nu - lui, Doam - ne.

. . . . . s'a lăudatu,
La Palanca nouă,
Iei Domnului Doamne,

La fata de maior,
Că el o lua-o.
– Maică-sa nu lasă,
Că-s prea mulţi în casă,
Prea multe neamuri.
Că îs nouă fraţi,
Şi nouă surori,
Şi nouă cumnaţi,
Şi nouă cumnate.
. . . . . nici grăià:
– „Ba eu voi lua-o,
„Că i-am căştigat,
„La cei nouă fraţi,
„Nouă lei legaţi,
„La nouă surori,
„Nouă sumni cu flori,
„La nouă cumnaţi,
„Nouă cai gătaţi,
„La nouă cumnate
„Nouă vaci cu lapte".
– Să fi sănătos
. . . . . cel frumos!

Exact aceiaşi observaţie ca la colinda precedentă, din toate punctele de vedere: Variante: 11, 13, 187.

13

Allegro. (♪ = 144). Lipova, jud. Timiş.

Sus la dru - mul ma - re,— De - la - turi de ca - le,— Iei— Dom - nu - lui, Doam - ne.

Sus la drumul mare,
De lături de cale,
Iei Domnului Doamne.
Crescut-or născut-or:
– Micuţ molinel,
D-albuş păltinel.
Sus frunza-i pe el

Sus frunza-i mai lată,
D-umbră minunată.
La d-umbrița lui,
Cine se d-umbrește?
Ghiș d-albă nevastă,
Cu'n fiuț în brață.
Câți pe drum treceau,
Toți o întrebau:
— „Ghiș d-albă nevastă,
„Ce-mi-ș ții în poală,
„Doar ți-e frățior,
„Or ți-e cumnătel,
„Or ți-e văr primar?"
Ghiș d-albă nevastă,
Ea din grai grăià:
— „Nu mi-e frățior,
„Nu mi-e văr primar,
„Nici nu-mi-e cumnățel,
„Ci-e drag Voina meu.
„Slughiță a fost
„In țara leșască,
„La craiu leșesc.
„Lucru ce i-or dat,
„Murgii de'nvățat,
„Viguri de adunat.
„El pe drum venind,
„El s'a d-ostenit,
„Și el s'a lăsat,
„Ici pe poala mea,
„Mult și puținel,
„Și cât o vrea el".
— Rămâi sănătoasă
Ghiș d-albă nevastă,
. . . . frumoasă!

Colindă pentru neveste. Refrenul urmează după 2 versuri totdeauna. Melodia exact ca la No. 11, 12, 187. Măsurile a 2-a, a 4-a, a 6-a, sunt notate în $^{3}/_{8}$ dela început, dar tot așa puteau fi și în $^{4}/_{8}$.

14

Strigă-mi Doamne cine-mi strigă,
— Doamne dai Domnului Doamne
Strigă-mi d-alboş d-împărat:
— „Cine'n lume s'o d-aflà
„Să-mi aducă leu legat,
„Leu legat nevătămat,
„P'ângă murg' împăivănat".
Nime'n lume nu s'aflat,
Numai . . . . . fecior tânăr.
El pe murg se d-aruncà,
Şi la grăjduţ se duceà,
Găseà grajdul descuiat,
Şi murguţul d-înşelat,
D-înşelat bine gătat,
Tot cu galbeni încărcat.
Da . . . . . . grăià:
— „Saltă ici saltă coleà,
„Saltă'n vârful munţilor
„La d-umbra molinilor,
„La culcuşul leului!"
Găsea leul d-adormit,
D-adormit bine-adormit.
Leul din somn se pomeneà,
Şi din grai d-aşa grăià:
— „O tu . . . . . . fecior tânăr,
„Ce-ai căutat pe locul meu,
„Or zilele ţi-ai urât,
„Or viaţa ţi-ai sfârşit"?
— „Eu zilele n'am urât
„Nici viaţa n'am sfârşit;

Colindă pentru feciori. Refrenul e la urmă şi e precedat de un vers totdeauna. Melodia are 2 linii cu câte 2 măsuri. Este exact melodia No 4, 9, aplicată pe alte cuvinte. Pe locul gol între versuri se pune un nume de fecior, după ocazie. Variante: 76, 91, 103.

„Hai în săbii să ne tăiem,
„Ori în puşti să ne mpuşcăm,
„Ori la lupte că-s direpte.
„Să luptăm o zi de vară,
„Zi de vară până seara".
Când fu colo mai sub seară
Dete leul şi nu-l puse;
Dete . . . . . . şi-l supuse.
Cum îl puse jos îl puse
La pământ la iarbă verde,
Zgarda'n cap că i-o ţipă,
Jos la ţară-mi scoborâ.
Câţi pe . . . . mi-l vedeau,
Toţi pe măsa-o fericeau:
— „Ce băiat mi-ş a scăldat,
„De-mi aduce leu legat,
„Leu legat nevătămat,
„P'ângă murg' împăivănat".
Leu vine bornăind,
. . . . vine fluerând.
Câţi pe . . . . . mi-l vedeau,
Toţi pe măsa-o fericeau:
— „Ce băiat mi-ş a scăldat,
„Că aduce leu legat,
„Leu legat nevătămat,
„P'ângă murg' împăivănat".
— Rămâi . . . . . . sănătos!

15

Moderato. (♪=112). Lipova, jud. Timiş.

a) Grea ve - ste că ne-a — so - si - tu
Pe-o mi - cu - ţă rân - du - ni - că, Mă - rui, Doam - ne.

b) Grea ve - ste că ne-a so - si - tu

Grea veste că ne-a sosit,
Pe-o micuță rândunică,
Mărui Doamne,
C'a tunat Iuda în raiu,
Și-a luat luna și lumina,
Soarele și razele,
Căldăruța de botez,
Scăunuțul de județ.
Grăià Zeul Dumnezeu:
— „Care din voi veți d-alege,
„Să vă duceți să le-aduceți?"
Nime'n lume nu s'aflat,
Numai Lie sfânt Ilie.
El din graiu d-așa grăià:
— „Bine Doamne eu m'oi duce,
„Dămi Doamne ce-oi cere eu,
„Tunul tău fulgerul tău"
— „Bin'Ilie eu ți-oi dà,
„Și mai bine te-oi învățà:
„Când de iad te-i apropià,
„Tună rar fulgeră des"!
— Lie'n samă nu-și băgà,
Când de iad s'apropià,
Tunà des fulgerà rar,
Toți dracii se pogoreau,
Și prin coturi s'ascundeau.
Lie'n iad că s'a băgat,
Și-a luat luna și lumina,
Soarele și stelele,
Căldăruța de botez,
Scăunuțul de județ.
Rău e iadu'ntunecos,

Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a sunt exacte, a 3-a mai mică cu o măsură, prezintă motiv nou. Se cântă și în felul cum am notat-o sub b., Admirabil exemplu de o variație ritnică foarte simplă.

C'aşa fost de când a fost,
Mândru-i raiul luminos,
Cum n'a fost decând a fost.
Grăià Zeul Dumnezeu,
Către Lie sfânt Ilie:
— „Că eu cum te-am învăţat,
„Tu pe min'nu m'ai 'scultat.
„Când de iad te-ai apropiat,
„Tună rar fulgeră des!
„Tu când de iad te-apropiaşi
„Tunaşt des, fulgeraşi rar.
„Cu alta nu te blăstem,
„Să fi sec de jumătate!"
— Ş'o'nchinăm cu sănătate
Şi te, gazdă, veseleşte. —

16

Lipova, jud. Timis.

Allegro. (♪=144).

Pe cel câmp ver-de'n flo - ri - tu, pe cel câmp ver-de'n-flo - ri - tu, Ho - le-run-da le - rui, Doam-ne.

Pe cel câmp verde 'nflorit,
Holerunda lerui Doamne
Paşte-mi o turmă de oi.
Dar la oi cine-mi şedeà?
Şedea-mi Zeul Dumnezeu.
Şi-mi şedeà pe un buciumaş,
Şi-mi ziceà'ntr'un flueraş.
Cum îmi zice oi îmi strânge,
Cum îmi trage oi întoarce.
Grăià Zeul Dumnezeu:
— „Bată-vă focul de oi,
„Că de când sunt eu la voi
„Am albit pe cap ca voi".
Săreà miala d-ocheşala,
Săreà 'n vânt săreà 'n pământ,
Şi din grai aşa grăià:

— „Nu ne, Doamne, blestemă,
„Numai Doamne îți alege,
„Nouă sute de oi sute,
„Şi vre-o zece berbecei,
„Şi te du la târg cu ei,
„Iți fă Doamne un covor,
„De'nalt cât e statul Tău,
„De larg cât e brațul Tău".
— Şi te gazdă veseleşte. —

Refrenul e la urmă şi e precedat de un vers care se repetă totdeauna. Melodia are 3 linii: 1-a şi a doua cu câte 4 măsuri, a 3-a cu 2. Linia 2-a variază pe 1-a, a 3-a prezintă motiv nou în măsura 1, iar în a 2-a îl variază.

17

Allegro. (♩. = 144). Lipova, jud. Timiş.

Zo-ri-le-s d-al-be, Ce curți is d-a-ce-stea curți — D-a-şa 'nal-te şi 'm-pă-na-te.

Zorile's d-albe
Ce curți is d-acestea curți,
D-aşa 'nalte şi 'mpănate,
Pe dinluntru zugrăvite,
Cu var alb îs văruite,
Cu postav acoperite?
Da'naintea curților,
Este un măr şi este un păr.
Da'n vârfuțul părului,
Şedu-mi două turturele,
Şi-mi țin două luminele,
Pică'n trei picăturele,
Cum îmi pică aşa se face,
Şi se face un feredeu,
Un'se scaldă Dumnezeu,
Dumnezeu şi cu Sâmpetru.
Tot se scaldă şi se'ntreabă:

— „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
— „Nu-i mai bun ca boul bun,
„Când revarsă brazdă neagră,
„Și răsare grâu ușor;
— Iar se scaldă și se'ntreabă:
— „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
— „Nu-i mai bun ca calul bun,
„Căci te duce și te-aduce,
„Poartă oase păcătoase,
„De punerea capului!”
— Iar se scaldă și se'ntreabă:
— „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
— „Nu-i mai bun ca oaia bună.
„Că vara te îndulcește,
„Și iarna te încălzește,
„Și cu lână'mbracă lumea”.
— Și te Domn bun veselește,
C-o'nchinăm cu sănătate. —

Refrenul la'nceput este urmat de două versuri totdeauna.
Melodia are 3 linii: 1-a independentă, a 3-a repetă pe a 2-a.
Cea dintâi, cu 2, cele din urmă cu câte 3 măsuri.

18

Andante. (♪=144). Lipova, jud. Timiș.

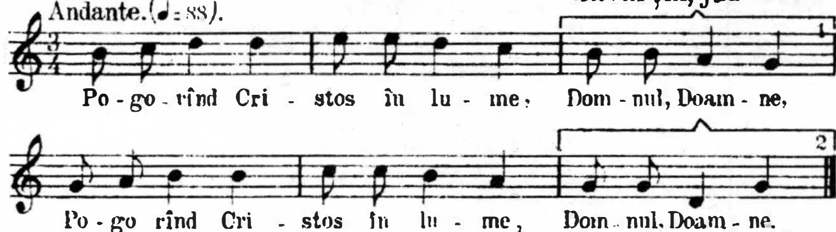
Li-nă, Me-li-nă, le-rui, Me-li-nă, Vi-ne o ma-re
cât de ma-re, Da' de ma-re, țăr-muri n'a-re.

Lină Melină lerui melină
Vine o mare cât de mare,
Da de mare țărmuri n'are,
Țărmurile-mi bat munții.
Printre lini printre molini,
D'un braț mari de rădăcini,
'Noată-ș 'noată-ș boul sur,
Boul sur cu coarne suri.
Dar în coarne ce mi-ș poartă?
Un legănel d'-aurel.

Da'n leagăn cine-mi şedeà?
Şedeà . . . . . d-ocişa,
Lucru màndru ce-mi lucrà,
Tot coseà şi şlinguià,
Ş' împleteşte un brâu şerpeşte,
Şi mi-ş cântă'mpărăteşte.
Câţi pe . . . . . o d-auzeau,
Toţi pe măsa-o fericeau.
De anumit cui d-anumeşte,
Tot pe . . . *cică* creaţă. (chică)
Iar din grai aşa grăià:
– „Hai tu . . . . fecior tânăr,
„Şezi la noi pe dimineaţă."
El din grai aşa-i grăià:
– „Hai tu . . . . draga mea,
„Eu n'am venit să vă şed,
„Am venit ca să te văd,
„Fată eşti nevastă eşti"?
Ea din grai aşa-i grăià:
– „Hai tu . . . . fecior tânăr,
„Eu nu-s fată nici nevastă,
„Ci io-s floare depe mare.
„Rozmarin miroasă tare,
„De m-o bate vântu'n dos,
„Umplu ţara de miros.
„De m'o bate vântu'n faţă,
„Umplu ţara de dulceaţă".
– „Rămâi . . . . . sănătoasă,
Şi tu . . . . . sănătos.
Ca un trandafir frumos. –

Colinda tinerilor căsătoriţi. Pe locurile lăsate goale între versuri se pune numele nevestii, respective bărbatului, după ocazie. Refrenul e la'nceput şi e urmat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii a câte 2 măsuri. Unitatea organică se vede din motivul ritmic menţinut în toate măsurile, deci şi liniile se aseamănă foarte mult, în special a 3-a repetă liber pe a 2-a. Variantă: No. 109.

Săvărşin, jud. Arad.

Pogorând Cristos în lume (bis)
Domnul Doamne,
Aducând spre slujbe bune,
Când Cristos cinà la masă,
Stau evreii după casă.
Iuda fiind viclean mare,
Având iubire de bani,
Grăiră a lui duşmani:
– „Vindeţi-l pe Cristos mie,
„Că voi dà trezeci d-arginţi".
– Treizeci d-arginţi îi dăduse,
Pe Cristos lor îl vânduse.
Trezeci d-arginti i-au pus jos,
Pe Cristos din Pont l-au scos.
Şi de acolo l-au trimis,
Dela Ana la Caiafa,
De aicea la Pilat;
Pilat apă şi-a luat,
Şi din gur'a cuvântat:
– „Eu mă spăl d'acest păcat,
„C'acesta-i un duh curat,
„Nici un pic nu-i vinovat".
– Atunci evreii l-au luat,
Şi de aicea l-au trimis,
Şi l-au trimis peste rât,
Acolo l-au răstignit.
Cunună de rug i-au pus,
Cu suliţa l-au împuns,
Sânge şi apă a curs.
De jale şi de bănat,
Soarele s'a'ntunecat,

Văile s'au tulburat,
Petrile s'au despicat,
Luna s'a făcut în sânge
Ingerii au prins a plânge.
Cele stele măruntele
Plângeau toate'n mare jale.
— Şi te Domn bun veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Fiecare vers se repetă urmat de refrenul: „Domnul Doamne".
Melodia are aceleaşi particularităţi ca la No. 3, cu care este exactă.

20

Dimineaţa de Crăciun (bis)
Liliană fată d-albă
Dimineaţa mă sculai,
Şi pe faţă mă spălai,
Boi şi vacile mânai,
Din poiana cu flori d-albe.
Dar la flori cine îmi merge?
Merg fetiţe româncuţe,
Ş'or alege ş'or culege.
Ruja din grai le grăià:
— „Nu mă rupeţi fetelor,
„Ne'nrujită ne'nflorită,
„Ne'nflorită ne'mpupită,
„Cum e ruja mai urâtă,
„Mai urâtă mai ivită.
„Ci la mine d'eţi venì,
„Sărbători după Crăcium,
„Pe mine mă veţi găsì
„Şi 'nrujită şi 'mpupită.

„Cum e ruja mai iubită".
— Rămâi gazdă sănătoasă. —

Refrenul e la mijloc. Inaintea şi înapoia lui se pune acelaş vers, care se repetă totdeauna. Melodia a 3 linii a 2 măsuri fiecare. Linia 3-a repetă cu variaţie melodică pe a 2-a. Linia 1-a repetă de două ori motivul ritmic care se află variat în măsurile prime din liniile 2, 3.

21

Săvărşin, jud. Arad.

Andante. (♩=84).

Mai - ca sfân - tă işi pur - ce - deà, Doam - ne, Dom - nul no - stru.

Maica sfântă îşi purcedeà,
Doamne Domnul nostru
Pe mijlocul Raiului.
La d-umbra de plopuţ verde.
Plopuţ verde-aşa se vede,
Maica sfânt'aşa-i grăià:
— „Stai plopuţ d'a clătinà,
„Până nasc eu fiuţ sfânt,
„Fiuţ sfânt p'acest pământ"!
— Dar plopul când auzea,
Tot mai tare clătinà.
Maica sfânt 'aşa-i grăià:
— „Fire-ai plopuţ blestemat,
„De mine de fiul meu
„Şi de dragul Dumnezeu.
„Bată vântul ori nu bată,
„Frunza'n tine tot să clată"!
Maica sfântă-şi purcedeà,
Pe mijlocul raiului.
La ieslele cailor.

Refrenul e la urmă şi e precedat de un vers totdeauna. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Unitatea organică e prea vizibilă. Măsura 1-a din linia 2-a, este repetarea ritmică a motivului din linia întâia. Variante: No. 55. 57, 61.

Maica sfânt'așa grăià:
„Stați voi cai de a roadere,
„Până nasc eu fiuț sfânt,
„Fiuț sfânt p'acest pământ"!
— Dar caii dac 'auzeà,
Și mai tare ronțăià.
Maica sfânt'așa grăià:
— „Fire-ați voi cai blestemați,
„De mine de fiul meu,
„Și de dragul Dumnezeu!
„Și voi cai să n'aveți saț,
„Numa'n ziua de ispas,
„Dar ș'atunci numai un ceas"!
Maica sfântă-și purcedeà,
Pe mijlocul raiului,
La ieslele boilor.
Maica sfânt' așa grăià:
— „Stați voi boi de-a rumegà,
„Până nasc eu fiuț sfânt,
„Fiuț sfânt p'acest pământ!"
— Boii dacă auziră,
Numai decât se opriră.
Maica sfântă așa grăià:
— „Fire-ați voi boi d-alduiți,
„De mine de fiul meu,
„Și de dragul Dumnezeu!
„Și voi boi să aveți saț,
„In lunguțul drumului.
„Când plugarii vor prânzì,
„Voi veți stà și odihnì"!
— Și te fiu mic veselește.
Ș'o 'nchinăm cu sănătate. —

22

Andante. (♩=84). Săvârşin, jud. Arad

Pe - tru'n rai işi pur - ce - deà,
Pe-tru'n rai işi pur - ce - deà, Ra-iul mân-dru lu-mi-nos.

Petru'n rai îşi purcedeà (bis)
Raiul mândru luminos.
Prin mijlocul raiului,
Nime'n lume nu-l vedeà,
Numai dragul Tatăl său,
El din graiu aşa-i grăià:
— „Petre! Petre! fiul meu!
„Am eu loc în rai ori n'am?"
Petru din graiu îi grăià:
— „Ba tu loc în raiu că n'ai,
„Că birău fostu-ţi-ai,
„Pe săraci ai asuprit,
„Şi-aşa raiul ai pierdut".
— Petru'n raiu îşi purcedeà,
Prin mijlocul raiului,
Nime'n lume nu-l vedeà,
Numai dragă maică-sa,
Maică-sa din graiu grăià:
— „Petre! Petre! fiul meu!
„Am eu loc în raiu ori nu?"
Petru din graiu îi grăià:
— „Ba tu loc în raiu, că n'ai,
„Crâşmăriţă fostu-ţi-ai,
„Iţii goale datu-ţi-ai,
„Şi-aşa loc în raiu nu ai".

Refrenul e la urmă şi e precedat de un vers, totdeauna repetat.
Melodia are 3 linii a 2 măsuri. A 2-a linie variază pe a 1-a, a 3-a prezintă motiv nou. Variante: No. 67, 106, 117, 173.

— Petru în raiu îşi purcedeà,
Prin mijlocul raiului,
Nime'n lume nu-l vedeà,
Numai dragă soră-sa,
Ce din graiu aşa-i grăià:
— „Petre, Petre, frate-meu!
„Am eu loc în raiu ori nu?"
Petru din graiu îi grăià:
— „Ba tu loc în raiu că ai,
„Ţi-a fost casa lângă drum,
„Pe cei goi i-ai îmbrăcat,
„Cei flămânzi i-ai săturat,
„Pe setoşi i-ai adăpat,
„Loc în raiu ai câştigat".
— Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

23

Săvârşin, jud. Arad.

Allegro. (♪ = 144).

În - tor - cu - se'n - torc, in - tor - cu - se'n - torc,
în - tor - cu - se'n - torc, Iai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Intorcu-se 'ntorc (de 3 ori)
Iai Domnului Doamne.
Pe câmp pela noi,
Trei cioporţi de oi,
Şi trei păcurari.
Doi sunt veri primari,
Unu-i streinel.
Cei doi veri primari
Ei se vorovirâ
Pe cel streinel,
Ca să îl omoară,
Joi de către seară.
Iar se vorovirâ,

Unde să-l îngroape?
Strunga oilor
Glasul meilor,
Toporelul lui,
Unde să îl pună?
In mâna cea dreaptă.
Fluerița lui,
Unde să o pună?
In mâna cea stângă.
Când ploai'o plouà,
Toporu-o tăià.
Când neaua o ninge,
Fluerița-o zice,
Oile s'or strânge,
La mormânt și-or plânge,
Cu lacrimi de sânge.
— Și te veselește,
Acest streinel,
Noi s'o închinăm,
D-alba-i sănătate.

Refrenul e la urmă și e precedat de un vers, totdeauna de 3 ori repetat.

Melodia are 4 linii a câte 1 măsură artificială 7/8 (4/8+3/8). Toate liniile se reduc la acelaş motiv care numai melodic se schimbă.

24

Allegro. (♪=144). Săvârşin, jud. Arad.

La por - ți - le lu'm pă - ra - tu, Șe - de-un mi - re
ră - ze - ma - tu, Hai le - rui — dai le - rui mi, Doam - ne.

La porțile lu'mpăratu,
Șede-un june rezematu,
Hoi lerui dai lerui-mi Doamne

Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna.

Colindă feciorească. Melodia are 3 linii a 4 măsuri.

Linia 2-a repetă ritmic, variază melodic, linia 1-a, iar a 3-a prezintă motive noui.

Şi se cere la vânatu,
Prin cari codrii n'a umblatu,
Pe valea Cealăului.
Zi de vară până'n seară,
Când fu colo către seară,
Dete'n urma leului,
Şi pe urmă-i se luă.
Şi când fu mai lângă seară,
Găsì leul adormit,
Sub un spin mândru 'nflorit.
Mire stà şi se gândeà,
Săgeta-l-o, l-o lăsà?
Săgeta-l-o adormit?
Pâna mire se gândeà,
Leu'n talpe se puneà,
Zi de vară până seară,
Leul şi mire luptară.
Şi când fu mai lângă seară,
Leul duse şi nu-l puse,
Mire-l duse şi mi-l puse
Şi-l legă şi'ncurelă,
Lângă murg împăivănă,
Şi la drum că se luă.
Cam de-alungul drumului,
Şi de-alungul câmpului,
Nime'n lume nu-l vedeà,
Fără dragă maică-sa,
Şi din graiu aşa-i grăià:
– „Fericat Doamne de mine,
„Ce băiat mai am băiat,
„De-mi aduce leu legat,
„Leu legat încurelat,
„P'ângă murg împăivănat.
„Duce cinste la 'mpărat,
„De mila sătenilor.
„De fala curtenilor".
– Şi te mire veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

25

Sub cel roşu răsăritu, (bis)
Florile-s d-albe ler de măru,
Greu e Domnul adormitu,
Sub un spin mândru 'nfloritu.
De când Domnu-a d-adormitu,
Florile l-au năpăditu,
Rugăciuni nu s'au făcutu,
Nici în cer nici pe pământu.
Vine un stol de golumbei,
Cu glasul de feciorei.
Jos în pom ei se lăsau,
Şi din graiu aşa grăiau:
– „Scoală scoal'acest domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-au năpăditu,
„Rugăciuni nu s'au făcutu
„Nici în cer nici pe pământu".
Nu-l putură deştepta-re.
Vine un stol de turturele,
Cu glasul de feciorele:
– „Scoală scoală' acest domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-au năpăditu,
„Rugăciuni nu s'au făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu."
„Nu-l putură deştepta-re.

Colindă cu refrenul la mijloc. Inaintea şi'napoia refrenului se pune un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe 1-a. A 2-a este independentă, numai vag reaminteşte pe celelalte 2 prin faptul că măsura 3-a şi a 4-a seamănă pe măsura 1-a şi a 2-a din linia 1-a şi a 3-a. Variante: No. 53, 59, 198, 201.

Vine-un şir de rândunele,
Cu glasul de curve rele:
— „Scoală scoală' acest domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-au năpăditu,
„Rugăciuni nu s'au făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu".
Nu-l putură deştepta-re
— Se luară se duseră,
Jos pe prund de se lăsară,
Şi ele că îşi luară,
Petricele 'n gherişele,
Şi apşoară 'n gurişoară,
Şi iarăşi ele zburară,
Jos pe pom de se lăsară,
Şi pe domn îl rourară,
Şi domnul se pomeneà,
Şi tare le blestemà:
— „Rândunele curve rele,
„Unde vara veţi vărà,
„Acolo să nu iernaţi,
„Să vă duceţi câte nouă,
„Şi vă 'ntoarceţi câte două!"
— Şi te Domn bun veseleşte.

26

Allegro. (♪=52). Săvărşin, jud. Arad.

Sub cel ro - şu ră - să - ri - tu, Flo - ri - le-s d-al - be de — mă - ru, Sub cel ro - şu ră - să - ri - tu.

Sub cel roşu răsăritu,
Florile's d-albe de măru,
Greu e sfatul adunatu,
Dar din ce e adunatu?
Tot din sfinţi din cei mai sfinţi,
Şi pe domnul pomenesc,
C'auzit că s'a născutu,

Şi nu ştiu unde-a născutu.
– De unde iar vine iară,
O zineoară pe zineoară,
Ce din graiu aşa grăiă-re
– „Sfinţii mei, iar sfinţii mei,
„Ce voi mie da-mi-ţi voi
„ Că eu vouă spune-voi,
„ Că eu viu del-acest fiu,
„Şi l-am lăsat mititel,
„Mititel şi'n făşiţel,
„Scutece de bumbăcel,
„Faşă albă de mătasă,
„Legănior de păltinior;
„Poaia caldă de mi-l scaldă,
„Neaua ninge de mi-l unge,
„Vântul trage cam din lin,
„Şi-l leagănă chicilin,
„La un corn de călăleu,
„La casa lui Dumnezeu."
– Şi te fiu mic veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat de un vers şi urmat de repetarea aceluiaşi vers. Melodia are trei linii a trei măsuri; a 3-a linie repetă pe 1-a fidel. A 2-a prezintă motive noui.

Variante: No. 31, 37, 42, 27, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

27

Săvârşin, jud. Arad.

Allegro. (♪=160).

Cam la ca-pul je-i-lo-ru, Ro-u-ri-ţă, Ro-ma-ni-ţă, Cam la ca-pul je-i-lo ru.

– Cam la capul jeiloru,
Rouriţă Romaniţă,
Doi bouari se cam mai batu,
Doi boarii de cei surii.
Nime'n lume nu vedeá-re,
Făr'de-o fică mititeá-re.

Intră'n casă spune'n masă:
„Dale lele maica mea-re,
„Lucru mândru cel văzui,
„Cam la capul ieiloru,
„Doi bouari se cam mai batu,
„Doi boarii de cei surii,
„Cu cunune de aurii."
Maică-sa d-așa-i grăià:
— „Și tu fică te sufulcă,
„Mâneci d-albe pân'la cotu,
„Și-ți ia vadra într'o mână,
„Și-mi apucă-a rourâ-re,
„D-una-o dă pe vatră 'n josu,
„D-alta-o dă pe vatră 'n susu.
„Cununeaua rămânea-o.
„Și tu fică te sufulcă,
„Cununeaua ți-o apucă,
„C'aceia fică e bună.
„Fetelor și juniloru,
„Sărbători după Crăciunu,
„De schimbat inelele-re,
„După inele și pe ele".
— „Și tu fică veselește.
Ș'o 'nchinăm, cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat de un vers și urmat de repetarea aceluiaș vers. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, a 2-a o variază ritmic și melodic. Unitatea e și mai vizibilă prin menținerea motivului din măsura 1-a. Variante: No. 26, 31, 57, 42, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

28

Săvărșin, jud. Arad.

Dar pară-vă bine,
Domnule primaru.
De cine vă vine,
La curțile tale,
La palatel' tale,

Colinda primarului. După fiecare vers urmează refrenul. Melodia are 2 linii cu acelaș motiv ritmic, iar melodic schimbat. Variantă: No. 41.

Juni colindători;
Şi ce vor aduce,
Şute-s mohorâte-s,
Jos sunt scoborâte,
Ţapu-i străpşioru,
Şi'n *cupita* lui, (copita)
Ciucur de argint (franje)
Doamne bin'ţi-or stà,
Bâta dumitale.
Şi'n cornuţul lui,
Ciucurel de aur,
Doamne bin'ţi-or stà,
Cuşma dumitale.
Şi te veseleşte,
Noi s'o închinămu,
D-alba-i sănătate.

29

Andante. (♩= 96). Săvărşin, Jud. Arad.

Co - lo jo - su, mai din - jo - su, co - lo - jo - su, mai din - jo - su, Le - rui dai ler - mi, Doam - ne.

Colo josu mai din josu
Lerui dai ler-mi Doamne
De cei câmpuşori frumoşi,
Joacă joacă trei jocuri,
Trei jocuri din trei locuri.
Dar un joc cine îl joacă?
Numai de boieri bătrâni.
Al doilea de ce'l joacă?
Tot de fete şi neveste.
Al treilea de ce-l joacă?
Numai juni neînsuraţi.
Toţi junii la joc erau,

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers totdeauna repetat. Melodia are 3 linii. Linia 2-a repetă pe a 1-a, iar a 3-a se aseamănă numai prin măsura ultimă, unde repetă exact măsura 2-a din linia 1-a. De altcum, acelaş motiv ritmic se menţine dealungul melodiei.

Numa' un june nu erà,
Cel junel e băluşelu,
Cam de minte te luà.
Caută 'n sus şi caută 'n jos;
Văd o ceaţă negureaţă,
Nu e ceaţă negureaţă.
Ci-i junelul băluşelu,
Mai departe apropiind,
Mai de-aproape cuvântând:
– „E bun jocul juni frumoşi?"
– „Mulţam ţie jun' fălos,
„Dacă-i bun intră la joc".
– Junele în joc intră,
Zi de vară până seară,
Când fu mai de către seară,
Pinteni galbeni zârăiră.
– Şi te june veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

30

Săvârşin, jud. Arad.

Fericat ferice
Domnului Doamne,
De cine-i ferice,
De boier bătrânu,
La masă şezându,
Und' merge jucându.
Ferice-mi de elu,
Ce locuţ îmi are,

Colindă cu refrenul la mijloc. Se cântă în modul următor: Versul 1, apoi refrenul, iar acelaş vers şi pe urmă vers nou. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4 îl schimbă puţin melodia. Linia 2-a prezintă motiv nou.

Locuţ bun de raiu,
Unghiul cel de raiu.
Masa e galbenă,
Galbenă de piatră.
Pe faţă de masă,
Covor de mătasă·
Mijlocel de masă,
Măru-i mărgărit,
Mândru şi 'nflorit,
Cu flori de argint
Cu mere de aur.
Ce se scorni iară?
Boarea raiului.
Boarea d-abureà,
Merele coceà,
Vântu îmi trăgeà,
Mărul legănà
Merele picau,
Masa încărcau,
Inaintea Domnul bun.
Dar Domnul din ceru,
Şede şi priveşte,
Şi din graiu grăeşte:
– „Cine ţi-le-a datu,
„Atâta bine multu?".
– „Datu-mi-a mi-a datu,
„Pentru ce-am rugatu"
– Şi te veseleşte
Bun boier bătrânu
La masă şezându.

31

Allegro. (♩=144). Săvârşin, jud. Arad.

Ia'n ie- şiţi voi mari bo - ie - rii, Flo-ri-le-s d-al - be de mă - ru, De ve - deţi pe Dum - ne - ze - u.

Ia'n eşiţi voi mari bioerii,
Florile's d-albe de măru
De vedeţi pe Dumnezeu,
Cum coboară de frumos,
De frumos de cuvios.
Tot pe scări de luminări,
Cu 'n vesmânt până 'n pământ,
Şi de larg în jur pământ,
Dar în spate şi în piept,
Scrisă-i luna şi lumina,
Şi soarele cu razele;
Iar din tâmple 'n umeri,
Scrişi sunt doi luceferi.
Iar din jos de mânecele,
Scrise-s stele mărunţele.
Iar din jos de brâuşor.
Scrisă-i marea Tulbureanca.
Iar la marea Tulbureancă,
Scrisă-s nouă orăşele.
Jos la nouă oreşele,
Scrise-s nouă birturele.
Jos la nouă birturele,
Scrise-s nouă văduvele.
Jos la nouă văduvele
Scrise-s nouă luntricele.
Jos la nouă luntricele,
Scrise-s nouă cârmănuşe.
Jos la nouă cârmănuşe,
Scrise-s nouă stegurele.
Jos la nouă stegurele,
Scrişi îs nouă cântători,
Cântători de cei din zori.
Cântători aşa cântàu:
– „Zori de zi se revarsă-re,
„Printre flori şi sfântul soare,
„Sfântul soare cu razèle,
„Una rază *răzemà*-re, (radià)
„Prin cete de-a braziloru;
„A doua rază răzemà-re,
„Sus în vârful munţiloru;

„A treia rază răzemà-re,
„Prin crucişul braziloru;
„Pe ferească cruce 'n masă,
„Fi veselă doamna noastră".

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de câte un vers diferit. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3 repetă fidel pe 1-a, a 2-a o variază ritmic şi melodic. Este o variaţie ritmică a melodiei No. 26, 27, 34, 42, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256. 258, 298, 300.

32

Allegro. (♩= 160). Săvârşin, jud. Arad.

A-u-ziţi a - ce-stea toa-te, a-u-ziţi a-ce-stea toa-te,

Nea-muri, po-poa - re şi gloa-te, nea-muri, po-poa - re şi gloa-te.

Auziţi acestea toate,
Neamuri popoare şi gloate.
Să îmi auziţi cuvântul,
Unde-i despre tot pământul.
Că lumea 'n veac se sfârşeşte,
Şi judeţul se găteşte.
La judeţ toţi ne vom strânge.
Păcătoşii toţi vor plânge,
Isus Cristos le va zice:
– „Veniţi drepţilor la mine,
„Carì aţi slujit cu bine,
„De împărăţiţi cu mine
„Impărăţia cea bună,
„Cu îngerii împreună,
„Să ne facem voie bună".
Păcătoşilor va zice:
– „Duceţi-vă dela mine,

Cântec de stea (de Vitleem, Vertep, etc.) De colindă îl deosebeşte lipsa refrenului. Melodia are 4 linii cu câte 3 măsuri, afară de a 2-a care are 4. Liniile 1-a, 3-a, 4-a, se reduc la acelaş model ritmic. Linia 2-a mai independentă, numai prin ultimele două măsuri se ataşează de celelalte, în special de prima linie.

„In focul cel de vecie,
„C'acolo sunt munci gătite,
„De tot felul de păcate.
„Curvelor le sunt gătite,
„Sbiciuri de foc împletite.
„Curvarilor sunt gătite,
„Paturi de foc înroşite.
„Lacomilor sunt gătiţi,
„Vermii cei neadormiţi".

33

Săvârşin, jud. Arad.

Andantino. (♩ = 100).

Ve-niţi azi toţi cre-din-cio-şii, Să săl - tăm, — să săl - tăm,
De na-şte-rea — lui Cri - stos ne bu - cu - răm, — ne bu - cu - răm.

Veniţi azi toţi credincioşii
Să saltăm, să saltăm.
De naşterea lui Cristos,
Ne bucurăm, ne bucurăm.
Că el astăzi s'a născut, s'a născut,
Precum l-au vestit de mult, de mult.
In iesle dobitocească,
Stă culcat, stă culcat.
Ca un prunc mic în scutece,
Infăşat, înfăşat.
Păstorii cu fluerile,
Il măresc, îl măresc.
Cei trei crai dela Persia,
Se ivesc, se ivesc.
(Lui Dumnezeu pentru dânsul
Mulţămesc, mulţămesc) bis.
Ingerul în vis lui Iosif,
Ii vesteşte, îi vesteşte,
Cum că Irod oaste mare,

Cântec de stea (Vifleem, Vertep. etc.) Se deosebeşte de colindă prin lipsa refrenului. Melodia are 4 linii: 1-a şi a 3-a cu câte 2, iar a 2-a şi a 4-a cu câte 4 măsuri. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Variantă: No. 99.

Pregăteşte, pregăteşte.
„Scoală de grabă Iosife,
„Fugi la Egipt, fugi la Egipt!
„Scapă mama şi pruncul ei,
„Din prăpăd, din prăpăd.
„Că sunt toţi amestecaţi,
„Cu diavolii, cu diavolii.
„Să piară şi ei acolo,
„De mânie, de mânie.
„Puterea să li se stângă,
„Nu mai fie, nu mai fie!“

34

Săvârşin, jud. Arad.

Andante. (♩=80).

În - trea - bă, în - trea - bă, Le - rui le - rui, Doam - ne,
În - trea - bă, în - trea - bă, Ci - ne îmi în - trea - bă?

Intreabă întreabă,
Lerui, lerui Doamne
Cine îmi întreabă?
Sfinţi pe Dumnezeu.
— „Din ce s'au făcutu,
„Mirul pe pământu,
„Loza vinului,
„Floarea grâului?”
— „Ce voi ispitiţi,
„Când voi bine ştiţi,
„Că eu m'am buitu,
„Jos la Rusalimu,
„De mi-am încercatu,
„Grânele de-s coapte,
„Şi vii de-s rodite.
„Şi pe min' m'or prinsu
„Câinii de jidani.

Colindă cu refrenul la mijloc, între vers şi repetarea aceluiaş vers, apoi urmează versul al 2-lea. Melodia are 4 linii a câte 2 măsuri. Acelaş model ritmic în toate liniile. In linia 2-a e inversat ritmic şi melodic.

„Tar' m'or chinuitu,
„Pe cruce m'au pusu,
„Şi ei m'au bătutu,
„Prin palme prin talpe,
„Cuițe de feru,
„De fer de oțelu.
„Tare le-au bătutu,
„Sânge-a străbătutu,
„Jos de mi-a căzutu,
„Mirul s'a făcutu,
„Domn'o alduitu,
„Mirul pe pământu.
„Şi pe min' m'or 'cinsu.
„Cu brâu de măceaşu,
„Tare mi l-or strânsu,
„De sânge mi'o cursu,
„Pielița-o ciontà-re,
„Jos de îmi câdeà-re,
„Vinul se făceà-re,
„Domn'a alduitu,
„Vinul pe pământu.
„Şi mie mi-au pusu,
„Cunună de spini.
„Tare-o apăsà-re,
„Părul îl ciontà-re,
„Jos de îmi cădeà-re,
„Grâul se făceà-re,
„Domn'a alăduitu,
„Grâul pe pământu".

35

Andantino. (♪ = 112). Săvărșin, jud. Arad.

Doam-ne, I - su-se Cri - stoa - se, Tu ești no - uă zori fru - moa - se.

Doamne Isuse Cristoase,
Tu eşti nouă zori frumoase,
Şi rază prea luminoasă.
Ce din cer te-ai pogorâtu,
Şi pe pământ ai venitu,

Pentru a lui Adam greşeală,
Toată lumea fu 'n perzală.
Pentru mâncarea de poame,
Adam din raiu a se scoate,
Adam începu a plânge,
Şi către Eva a zice:
– „O! amar Evo şi ţie,
„Că-mi făcuşi aceasta mie,
„Despre Dumnezeu scârbie;
„Deci Dumnezeu s'a scârbitu,
„Şi din raiu ne-a isgonitu.
„Raiule palată dulce,
„Eu nu mă 'ndur a mă duce,
„De mirosul floriloru,
„De svonu albineloru,
„De arsul făcliiloru".
– Dumnezeu dacă vedeà-re
Pe Adam precum plângeà-re,
I-a dat pământ să muncească
Şi cu trudă să trăiască.
De acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie.

Càntec de stea (Vifleem, Vertep.), se deosebeşte de colindă prin absenţa refrenului. Melodia are 2 linii a 4 màsuri. Acelaşi formaţie (imagiu) ritmică în ambele linii. A 2-a stă în raport de răspuns cu 1-a care reprezintă o întrebare. Contrastul stă în tendinţa de inversiune a linii 2-a şi în cadenţele liniilor. Se mai cântă şi în alte locuri, aproape exact cu această melodie şi text. Vezi No. 167, 212, 229, 265.

36

Allegro. (♩ = 152). Săvârşin. jud. Arad.

Sus la dru - mul ma - re. sus la dru - mul ma - re, Lai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Sus la drumul mare (bis)
Iai Domnului Doamne.
De laturi de cale,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat totdeauna. Melodia are 3 linii a 2 măsuri, cu aceeaş formă ritmică în fiecare linie.

Născut-or crescut-or,
Micuț mălinor, (molin)
D-albu-i păltinor;
Frunza nu-i prea lată
Umbra-i minunată,
La umbrița lui,
Cine se dumbrește?
E sfânta Marie.
La umbră-și umbrindu,
Fașie gătindu,
Fașie gătà-re,
Sus că se uità-re,
Sus la drumul mare,
Și ea îmi vedeà-re,
Ciată-mi de feciori,
Juni colindători.

– „Nu mi-ați văzut voiu,
„Pe unde-ați umblatu,
„De mi-ați colindatu,
„Pe fiuțul meu?"
– „Ciata-mi de feciori,
Juni colindători
Din graiu îi grăià-re:
– „Noi nu l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu".
Iar sfânta Marie,
Din graiu le grăia-re:
– „Lesne al cunoaște,
„Că caluțul luiu,
„Roșu-i arătatu;
„Și șeluța luiu,
„Floarea cerului;
„Pintenașii luiu,
„Par luceferei;
„Săbioara luiu,
„Șerpe 'nciritat".
Ciata-mi de feciori,
Juni colindători,
Din graiu îi grăià-re:
– „Dacă-i rându așa-re:
„Noi că l-am văzutu,
„Jos la Rusalimu,
„Greu războl bătându,
„Cu câini de jidani.
„Când jidovi dedeau
„Domnul nici că-i păsà.
„Când Domnul dădeà-re.
„Toți îi prăpădeà-re.
„Și te veselește sfântă Marie
„La umbră umbrindu,
„Fașie gătindu",

37

Săvârşin, jud. Arad.

Dimineața de Crăciunu,
Zorile's d-albe
Vine Crăciun cel bătrânu,
Şi el vine cam mereu,
Că e calu ciompăvitu,
Şi-ar trebuì potcovitu,
Cu potcoave de colaci,
Şi cu cuie de cârnați;
Şi-ar trebuì adăpatu,
Cu o vadră de vinarsu,
Să o'nchinăm pe sub nasu
Rămâi gazdă sănătosu.

Colindă cu 2 refrenuri. Fiecare vers e repetat şi urmat de refren, prima dată într'un fel, la repetiție altfel. Melodia are 4 linii: 1-a şi a 3-a cu 3, a 2-a şi a 4-a cu câte două măsuri. Linia 3-a repetă fidel 1-a, iar a 4-a, variază puțin, ritmic şi melodie, pe a 2-a. Variante: No. 26, 27 31, 42, 96, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

38

Săvârşin, jud. Arad.

Ce sară-i de astă seară?
Domnul Doamne,
Că-i seara născutului,
Unde un Domn se năştea,
Din iesle de boi năştea,
Prin nuele flori creştià
Prin păruşi făclii ardeà

Domnul limbă-şi dobândeà,
Şi din graiu aşa grăià:
Către juni colindători:
— „P'unde voi juni veţi umblà,
„Iţi umblà şi-ţi colindà,
„Pomeniţi numele meu.
„Că de voi li-ţi pomenì,
„Bine vă voi dăruì".
— Şi te domn bun veseleşte.
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii, 1-a cu 2, a 2-a cu 1 măsură, Fiecare măsură prezintă câte o formulă ritmică şi melodică diferită. Legătură organică între linii nu este. Colinda din punct de vedere melodic este foarte naivă şi primitivă.

39

Andantino. (♩=112). Săvârşin, jud. Arad.

'Ntrea-bă mi-ş d-în-trea-bă, Doam-ne, 'ntrea-bă mi-ş d-in-trea-bă, Doam-ne Hai ler da le-rui Doam-ne.

'Ntreabă-mi-ş d-întrebă *Doamne*
Hai ler da lerui Doamne
Cine îmi întreabă *Doamne*
Cei din mai marii *boieri*
Pe cine întreabă *Doamne*
Pe tiner voinic *boieri:*
— „Cine la făcut *boier?*"
— „ Ce voi m'ispitiţi *boieri,*
„Că voi bine ştiţi *boieri,*
„Cine m'a făcut. *)
„Dragi părinţii mei.
„Micuţ m'au făcut,
„Mare m'au crescut,
„Slughiţă m'au dat.
„La crai românesc.
„Craiu românesc
„Cu sabia m'a trimis
„La craiul unguresc.
„Eu sabia să-i duc
„Sabia aducând,
„Pe cale-mi eşia,
„Un câine de frânc,
„Sabia îmi cereà.
„Eu sabia n'am dat,
„Paloşul trăsăi,
„Capu-i diresei,
„ 'Napoi mă 'ntorsei,
„Iar la ţara mea".

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de câte un vers care se repetă. După fiecare vers se mai pune cuvântul „Doamne" iar de la semnul *) până la sfârşit se adaugă cuvântul „boieri" la fiecare rând. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Legătura organică se menţine prin motivul ritmic repetat în linia 1-a, inversat în linia 2-a, iar repetat în linia 3-a (ultima măsură)

40

Allegro. (♩. = 144). Săvârşin, jud. Arad.

Da fii ve - sel cest Domn bu - nu, Hai le - rui mi,

Dom - nu-i bu - nu, Da fii ve - sel cest Domn bu - nu.

Da fi vesel cest Domn bunu,
Hai lerui mi Domnu-i bunu.
Că la tine cine-mi vine,
Vin junii colindători,
Feciorii veciniloru,
Şi şi domnu-şi va cu ei.
Domnu 'n casă-şi va intrà,
Vesmintu-şi va scuturà,
Maline feciorilor,
Să-mi-ş sară'n cea grădină,
Să-mi-ş rupă câte un fir,
Câte-un fir de rusmalin,
Ş'o cruce de busuioc,
Să-mi-o 'ntindă în fântână,
Să mi-o apuce a rourà,
Cei mai mici, mai mari să crească
Cei mai mari să veselească.

Colindă cu refrenul în mijloc între un vers şi repetarea aceluiaş vers. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. A 3-a linie repetă fidel pe 1-a. iar a 2-a prezintă motive noui.

41

Andantino. (♪ = 112). Săvârşin, jud. Arad.

D-o - ciş pă - cu - ra - ru, D-o - ciş pă - cu - ra - ru,

Hai ler,__ Doam - ne, ler,__ D-o - ciş pă - cu - ra - ru.

D'ociş păcuraru,
Hai ler, Doamne ler,

El s'a lăudatu,
Că va săgetá-re,
Cerbu sus la munte,
Din covor de tufe.
Cerbu 'nţelegeà-re,
Iarbă nu păştià-re,
Nici apă nu beà-re.
Maică-sa-i grăià-re:
– „Da fiuţul meu,
„Ce rând e pe tine,
„De iarbă nu paşti
„Nici apă nu bei?"
Cerbu iar grăiă-re:
– „Dragă maica mea-re,
„Cum eu iarb'oi paşte,
„Şi apă oi beà-re,
„Când s'a lăudatu,
„D'ociş păcuraru,
„Că va săgetà-re,
„Cerbu sus la munte,
„Din covor de tufe".
Maică-sa-i grăià-re:
– „Da fiuţul meu,
„Dacă-i rându aşa-re,
„Hai mai jos mai josu,
„La ierburi întregi,
„La izvoare reci,
„Noi iarbă vom paşte
„Şi apă-o să bem".
– Când cerbul apă beà,
D-ociş-l săgetà,
Din sus de izvoru,
Tufă de bujoru.
Cerbu iar grăià-re:
– „Maică draga mea-re,
„Cum m'ai îngrijitu,
„Aşa m'ai avutu"
– Şi te veseleşte
D-ociş păcuraru.

Colindă cu refrenul după repetarea versului, iar după refren încă odată se mai repetă acelaş vers. Colinda păcurarului. Melodia are 4 linii à 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 2-a şi variază melodie pe a 1-a, iar a 3-a prezintă formule noui ritmice şi melodice. Variantă: No, 28.

42

Ilteu, jud. Arad.

Allegro. (♪=152).

Ce seară-i d-această seară (bis)
Domnului Doamne.
Ii seara născutului.
S'a născut un fiu sfântu,
Fiu sfânt pe acest pământu.

In iesle de boi năşteà-re,
Prin păruşi făclii ardeà-re.
– ,Taci fată n'adevărà-re,
„Căci pe tine te-om furà-re,
„Sărbători pela Crăciunu,
,Atunci-l pâncu junilor,
„Junilor şi a feteloru.
„De schimbul inelelor,
„Dup' inele vin şi ele.
„Şi fi vesel cest Domn bunu
„Ş'o 'nchinăm cu sănătate".

Colinda se cântă astfel: Versul–Refrenul I–Acelaş vers repetat–vers nou–Refrenul II. Melodia are 5 linii. Linia 1-a, 3-a, 4-a, cu câte 8 măsuri, iar a 2-a şi a 5-a cu câte 2. Linia 4-a repetă pe 1-a fidel, iar a 3-a îi schimbă numai o notă. Linia 5-a repetă fidel pe a 2-a. Variante: No. 26, 27, 31, 37, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128 132, 139, 143, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 198, 300.

43

Ilteu, jud. Arad.

Gazda cest Domn bunu
Dai Domnului Doamne
Bun gând s'a gânditu,
De acum pe Crăciunu,
De prânzul îşi gătà,
Bere şi mâncare,
La prânz îşi chemà-re,
Fraţii şi fârtaţii,
Şi vecini din satu.
Beaţi şi lăcuiţi,
Şi vă veseliţi.
Şi staţi de ascultaţi,
Visul ce-l voi spune,
Vis de astă noapte.
– „Pare că-mi erà-re.
„Eşii din curtea mare,

„Un *lăcui* sărăcui, (lac)
„Jur pre jur de lăcui,
„Trestia îi mănuntă.
„In capul lacului,
„Doi îs meri înalţi.
„Pe trupuri de meri,
„Iedera 'mpletită.
„In vârful merilor,
„Două flori frumoase".
— „Dragă gazda noastră,
„Visu ce'ai visatu,
„Noi l'am deslegatu.
„Pare că-mi erà-re,
„Eşii din curtea ta-re,
„Un lăcui sărăcui,
„Asta-i masa ta-re.
„Jur pre jur de lăcui,
„Trestia mănuntă,
„Dragi oaspeţii tăi.
„Capul lacului,
„Doi îs meri înalţi,
„Tu cu doamna ta-re.
„Pe trupuri de meri,
„Iedera 'mpletită,
„Cea fecioara voastră.
„Vârful merilor.
„Două flori frumoase,
„Cei doi fii ai voştrii".
— Şi te veseleşte cà noi te'nchinămu.
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Acelaş motiv ritmic se menţine dealungul colindei. Linia 3-a are ca măsură 1, motivul melodic din linia 1-a, iar a 2-a măsură o împrumută dela linia 2-a. Astfel unitatea organică e foarte bine rotunzită, precum şi legătura dintre linii.

44

Ilteu, jud. Arad.

Ție ți-o d-adusu.
Mirel tânărelu (sau D-alba-i feciorița.)
Furcă pistricuță,
Fusu sfărăindu,
Priznărel de argintu.
— „Bine că mi-o dusu,
„Că și eu i-am făcutu,
„Cămașă de inu,
„Gulercț de firuț,
„Cioturi de mătasă". (chiotori)
— Și te veselește,
D-alba-i feciorița,
Că noi te 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă și precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o secvență liberă a celei dintâia, Puțină schimbare ritmică, mai multă melodică.

45

Ilteu, jud. Arad.

Fericat ferice (bis)
Dai Domnului Doamne
De cine-i ferice,
De-un boier bătrân,
Locuț bun ce-mi are,
Locuț bun în raiu,
Unde-s mese'ntinse,
Și făclii aprinse.
Jur pre jur de mese,
Scaune girese,

Din mijloc de mese
Măru-i mărgăritu,
Mândru-i de'nfloritu,
Florile-s d'argintu,
Merele-s de aur.
Grăi Domn din ceruri:
— „Drag boier bătrân,
„Dar tu ţi-ai datu,
„Plug cu patru boi?
„Dar tu de ţi-ai datu,
„Mii d-albe de-oi?
„Dar tu de ţi-ai datu
„Mii d-albe de lei?"
— „Ba eu nu m'am datu,
„Că eu m'am sculatu,
„Dis de dimineaţă,
„Şi eu m'am spălatu,
„Pe faţă pe braţe,
„Şi eu m'am rugatu,
„Aşa-m căpătatu,
„Locuţ bun în raiu,
„Unde-s mese'ntinse,
„Şi făclii aprinse,
„Jur pre jur de mese,
„Scaune girese.
„Din mijloc de mese,
„Măru-i mărgăritu,
„Mândru-i de'nfloritu,
„Florile-s d'argintu.
„Merele-s de aur".
—Trage-un vânt din raiu,
Măru-mi legănà-re.
Merele-mi picà-re.
Mesele'ncărcà-re.
Grăi Domn din ceruri;
— „Drag boier bătrân,
„La masă şezându,
„Şezând şi râzându,
„Cu mere jucându,
„Şezi şi-mi hodineşte,
„Şi te veseleşte".
—Că noi te'nchinămu,
D-alba-i sănătate,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri fiecare. Unitatea organică e vizibilă prin menţinerea ritmului din măsura 1 Linia 3-a repetă partea 1-a din linia 2-a şi inversează melodic măsura 2-a din linia 1-a. Are variante. Vezi No. 73, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

46

Ilteu, jud. Arad.

Andantino. (♩= 120)

Mi - rel ca - lu-l pot - co - ve - şte, Mi - re - lui mi - rel bu - nu, Mi - rel ca - lu-l pot - co - ve - şte.

Mirel calu-l potcoveşte (bis)
Mirelui mirel bunu.
Măsa şede şi-l priveşte,
Şi din gur'aşa-i grăieşte:
— „Ce gând mirel mi ţi-ai pusu
„Ori gându de cătănitu,
„Ori gându de prăpăditu?"
— „Ba eu maică nu m'am pusu,
„Nici gându de cătănitu,
„Nici gându de prăpăditu,
„Ci eu maică mi-am văzutu,
„Ceia fată'n cea cetate".
— „Ceia mirel nu ţi-o da-re,
„Că-i fată de viţă mare,
„Şi aicia mire-am da-re,
„Nouă ţări nouă averi,
„Nouă fraţi nouă cetăţi".
—Mirel ciuda mi-l prindcà-re.
Cursă'n grajd-înferecatu,
Scoase murgu d-înşelatu,
D-înşelat bine gătatu,
Cum îi bun de'ncălecatu.
Sus pe murgu s'aruncà-re,
Pusă murgu de-a jucà-re,
Pe câmpu cetăţii,
Cam în dâra fetii.

Colindă cu refrenul la mijloc, într'un vers şi repetarea lui. Colindă [f]eciorească. Melodia are 3 linii a două măsuri. Linia 3-a repetă [illegible] pe [...]l-a, iar a 3-a prezintă motiv nou. Variantă: No. 51.

Fata bine mi-l priveà-re,
Şi din grai aşa-i grăià-re:
– „Sus mirele tânărele,
„Indreaptă pe murgul tău,
„Pe podul cetăţii,
„Rupe lanţul porţii".
–Şi te mirel veseleşte
Ş'o'nchinăm cu sănătate.

47

Ilteu, jud. Arad.

Andante. (♪ = 144).

La poar - ta __ lu îm - pă - ra - tu, Mi - re - lui __

bu - nu, La poar - ta __ lu îm - pă - ra - tu.

La poarta lu împăratu,
Mirelui bunu,
Şede-un mire rezematu,
De plesele arculuiu,
Şi se cere la vânatu,
Prin codrii p'un' n'o umblatu.
Pe valea Cealăului.
Tot se duse cât se duse,
Dete 'n urma leuluiu,
Găsi leul aburatu,
Sub un spine mărăratu;
Până mire se gândià-re,
Săgeţile pregăteà-re,
Leul în tălpi î-mi săreà-re,
Şi la luptă se puneà-re.
Zi de vară până seara,

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Colindă feciorească. Melodia are 3 linii dintre care 1-a şi a 3-a care sunt exact la fel, au 3 măsuri, iar a 2-a, cu motive noui, are numai 2 măsuri. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 184, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Când fu colea către seară,
Leul duse şi nu-l puse,
Mirel duse şi mi-l puse,
Şi-l legă şi 'ncurelă,
P'ângă murgu'npăivănă,
Cu paivan de malin verde,
De e drag la cine-l vede.
Şi cu el la drum plecà-re,
Cam de-alungul drumuluiu,
Şi de-a largul câmpuluiu,
Maică-sa'fară eşià-re,
Şi din graiu aşa grăiàre:
— „Fericat Doamne de mine,
„Ce băiat am mai scăldatu,
„De-mi aduce leu legatu,
„Şi legat şi 'ncurelatu.
„P'ângă murg împăivănatu."
— Şi te mire veseleşte
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

48

Ilteu, jud. Arad.

Andante. (♩=88).

Po - run - cit - a, po - run - cit - a, Le - rui da
{le - rui, Doam - ne, Po - run - cit - a, po - run - cit.
{ler mi

Poruncit-a poruncit-a
Lerui da lerui Doamne,
Fată d-albă la mirelu,
Facă mire atâta bine,
Şi mi-ş vină pân'la mine.
Nu mi-ş vină prea cu mulţi,
Cu treizeci de călăraşi,

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers şi repetarea lui, Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Unitatea organică între linii o menţine motivul din măsura 1-a, care în linia 2-a se află inversat, iar în a 3-a se repetă. Identică cu No. 49, 50.

Mai p'atâția junelași. (pedestrași)
Nu mi-ș vină sus la munți,
Că munții sunt răuroși,
Și mirel e cam fălos.
Și mi-ș vină jos la lunci,
Că luncile-s răuroase,
Și mireasa nu-i făloasă.
– „Incetați maică lacrămile,
„Să mai șeadă vadurile,
„Să nu-mi ude steagurile,
„Fata-i mică nu-i prea tare,
„Nu le poate sbiciurà-re."
Și te fiică veselește,
Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

49

Ilteu, jud. Arad.

Andante. (♩=88).

Pe po - ia - nă cu flori d-al - be, Le - rui da ler - rui, Doam - ne, Pe po - ia - nă cu flori d-al - be.

Pe poiană cu flori d-albe,
Lerui da ler mi Doamne,
Trei fete culeg la flori.
Tot culegu și alegu,
Nimeriră ș-o rujâță,
Ne'nrujită ne'mpupită,
Cum îi ruja mai urâtă.
Curs'o fată să mi-o rupă,
Rujița din grai grăià-re:
– „Nu mă rupeți feteloru,
„Ne'nrujită ne 'mpupită,
„Cum îi ruja mai urâtă.
„Mâine ca Duminecă,
„Și pe mine m-eți găsì,
„Și 'nrujită și 'mpupită

„Cum îi ruja mai chitită.
„Şi pe mine să mă rupeţi,
„Şi pe mine să mă duceţi,
„Un'se joacă jocurile,
„Şi se întorc dansurile.
„Şi pe mine să mă puneţi,
„Cam în fruntea dansuluiu,
Să fac faţă ochiloru,
Ochilor cei mângăioşi,
„Ce mângăie juni frumoşi,
„Astăzi mâine şi poimâine,
„Măngăiàte-or şi pe tine".
– Şi te rujă veseleşte.
Şo'nchinăm cu sănătate.

Aceleaşi observaţii, relativ la modul de cântare şi relativ la arhitectonica muzicală, ca la colinda precedentă, melodia fiind ezact aceeaş identică cu No. 48, 50.

50

Ilteu, jud. Arad.

Andante. (♩=88).

Pe ţăr - mu - rii Du - nă - ri - ţii, Le - rui da ler mi, Doam - ne, Pe ţăr - mu - rii Du - nă - ri - ţii.

Pe ţărmurii Dunăriţii,
Lerui da ler mi Doamne.
Se pre-d-umblă o fetiţă
Şi din susu şi din josu,
Că şi-a pierdut baieru,
Baieru şi gâdinu.
Ficuţ'acasă mergeà-re,
Către maică-sa ziceà-re:
– „Cine la noi c'au venitu,
„Nime'n lume n'au venitu,

Aceleaşi observaţii ca la colinda No. 48, 49, fiind exact aceeaş melodie.

„Fără juni colindători,
„Aceia or luat baieru,
„Baieru şi gâdinu".
Ficuţa din graiu grăià:
– „Daţi-mi voi juni baieru,
„Baieru şi gâdinu".
– „Decât baier să ţi-l dămu,
„Şi pe tine te peţimu,
„Sărbători pela Crăciunu;
„Atunci îi pâncu junilоru,
„Junilor şi a feteloru,
„De schimbat inelele-re,
„Dup' inele vin şi ele."
– Şi te fică veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

51

Ilteu, jud. Arad.

Vine marea cât de mare.
Malin, malin verde.
Da de mare ţărmuri n'are
Dar în undă ce-mi aduce?
Duce lini şi malini.
Inoată 'noată boul suru,
Boul sur cu coarne suri.
Dar în coarne ce mi-ş poartă?
Poartă' un pătuţ d-încheiatu,
De scânduri d-albe de bradu.
Dar în pat ce-i aşternutu?
Iarbă verde delà râtu.
Dar în pat cine-i culcatu?
Hoi le lele văduviţă,
Lucru mândru ce-l lucrează
Tot scrie la chischineie,
Chischineie husăreşti,
Şi steaguri împărăteşti.
Şi mi-ş cântă'un cântecelu,
Cum să-i steie frumuşelu.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers şi repetarea lui.

Colinda nevestelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 2-a e în parte independentă, totuşi se leagă organic de celelalte, prin ritmul din măsura 2-a. Variantă: No. 46.

Nime 'n lume n'o auzeà,
Fără o d-albă împărăteasă,
Curse 'n casă spuse 'n masă:
– „Hoi 'nălțate împărate,
„Lucru mândru ce-auziiu,
„Sus roșu la răsăritu,
„Cum mi-ș cânt'o văduviță."
Impărăteasa grăià-re:
– „Hoi le lele văduviță,
„Da cu-i cânți tu-așa cu jale,
„Doară tu cânți la 'mpăratu?"
– „Ba eu nu cânt la 'mpăratu,
„Că 'mpăratu-i la vânatu.
„Ci eu cânt maliniloru,
„De doru părinților.
„Și eu cânt a braziloru,
„De doruțu fraților.
„Și eu cânt a floriloru,
„De dorul suroriloru.
„Și eu cânt a spiniloru,
„De dorul veciniloru".
– D-așa cântă de frumosu,
De se lasă codru 'njosu,
Și așa cântă de cu jale,
De pământul se clatină.
Și te lele veselește
Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

52

Ilteu jud. Arad.

Fericat de cel mirel
    Ș'a lui Doamnu Dumnezeu
Domnilor de dragul lui
Pomi în curte mi-ș creșteau,
Ș'un gutii la căpătii.
D-încă ei se socoteau:
– Să-mi aducă trei meșteri,
Trei meșteri din trei laturi,
Trei meșteri din trei vaduri,
Să-mi facă biserica.
Altariu nu s'ajungeà,
D-încă ei se socotià;
Să-mi taie și gutiu,
Să-mi facă și altariu.
– Să fi vesel cel mirel,
Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe 1-a ritmic și melodic.

53

Ilteu. jud. Arad.

D-alba gazdei ficuţa-re,
Florile-s d-albe ler de măru,
Dimineaţa se sculà-re,
Şi pe faţă se spălà-re,
Şi pe faţă şi pe braţe,
Şi pe d-alba-i peliţă-re,
Cârcegen 'n mână luà-re,
Şi cu ele alergà-re.
La fântână la Fagetu,
Unde curge apă 'ncetu.
Pe peatra de la fântână,
Trece-un laş de golumbaşu,
Cu glasu de feciorașu.
Ficuţa' casă mergeà-re,
Către maică-sa ziceà-re:
— „Hoi le lele maica mea-re,
„Lucru mândru ce văzuiu,
„La fântână la Fagetu,
„Unde curge apă 'ncetu.
„Pe peatra dela fântână,
„Trecu 'n laş de golumbaşu,
„Cu glasu de feciorașu".
Maică-sadin grai grăià-re:
— „Luda maicii proasta maicii,
„Ludă eşti ori tu te faci?.
„Nu-i acela golumbaşu,
„Ci-i oacheş de feciorașu;
„Tinde masa după casă,
„Şi pe masă grâu revarsă.
„Şi în grâu, colac de grâu,
„Pune şi inelul tău.
„Că de o fi el golumbaşu,
„El grâul că-l va mâncà-re,
„Şi colacu-l va lăsà-re.
„Iar de o fi el feciorașu,
„El colacu-l va mâncà-re,
„Şi grâul îl va lăsà-re,
„Şi inelul va luà-re,
„Pe deget îl va băgà-re,
„Şi pe tine te-a luà-re".
— Şi te fiică veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc între o pereche de versuri.

Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 4 măsuri, Linia 3-a repetă pe a 1-a, linia 2-a pare mai independentă, totuşi e numai o variaţie ritmică şi melodică a celei dintâia. Este o variantă a melodiilor dela No. 25. 59, 198, 201.

54

Ilteu, jud. Arad.

Fericat ferice
Domnului Doamne.
De cine-i ferice,
De cel gazdă mare,
Ce ficuţă are.
De făloasă n'are.
Soaţă 'n lumea mare.
Şi pe ea mi-o cere,
Trei din trei laturi,
Trei din trei vaduri.
Şi pe ea mi-o cere,
Fecior de 'mpărat;
Bine că o cere,
Că ea nu va mere,
Că-i urât de elu,
De prânzuţu luiu,
Săbiuţa trasă,
Cruciş peste masă.
Şi pe ea mi-o cere,
Ţifraş d' ungurașu.
Bine că mi-o cere,
Că ea nu va mere.
Că-i urât de elu,
Şi de legea luiu.
Şi pe ea mi-o cere,
Jujaş păcuraru.
Bine că o cere,
Bucuros va mere,
Că şi ei îi dragu,
Oile mulgându,
Şuştare umplându,
Mieii alegându-i,
La munte mânându-i.
Şi te veseleşte.
Jujaş păcuraru,
Că noi te 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a2măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe 1-a, iar a 2-a îi inversează melodia şi-i variază ritmul.

55

Ilteu, jud. Arad.

Colo 'n susu mai din susu,
Doamne Domnul nostru
Sus roşu la răsăritu,

Scrise Domnu 'n mănăstire,
Nouă uși nouă altare.
Cu altariu sus spre soare,
Cu ușile jos spre mare.
Slujbă mândră ce se cântă,
Dar de cântat cine-o cântă?
Cântă Ionu Săntionu;
Dar de-ascultat cine-ascultă
O ascultă Maica sfântă,
C'un fiuț micuț în brațe.
Fiu plângeà-re nu 'ncetà-re,
Maică-sa din grai grăià-re:
– „Taci fiule taci dragule!
„Că maica ție ți-a dà-re,
„Două mere două pere,
„Două țițe d-albe a mele".
Fiu plângeà-re nu 'ncetà-re,
Maică-sa din graiu grăià-re:
– „Taci fiule taci dragule,
„Că maica ție ți-o dà-re,
„Și cheile raiuluiu,
„Și-i fi domn mai mare 'n raiu".
Fiu plângeà-re nu 'ncetà-re,
Către maică-sa grăià-re:
– „Nu vezi maică ce văd eu;
„Eu văd puntea raiuluiu,
„Că-i ca păru capuluiu,
„Câte suflete că trecu,
„Mai multe suflete cadu".
– Și te gazdă veselește,
Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. A 2-a variază ritmic și melodic pe 1-a, dar ușor se lasă redusă la același formulă ritmică.

Variante: No. 21, 57, 61.

56

Ilteu, jud. Arad.

Sus roșu la răsărit,
Dimineața de Crăciun,
Buie-un Domn mare din cer,
Cu'n hojmânt până 'n pământ,
Da de larg jur pre pământ.
Nici cuvântul nu-l sfârșă,
Domn la ușă cuvântă:
– „E bun prânzul jupâneasă?"
– „Dacă-i bun hai să-l prânzim,
„Să-l prânzim să-l hodinim".
– „Mulțumescu-ți prânzului,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază ritmic si melodic pe 1-a.

„Şi mă închin hodinei.
„N'am venit eu să prânzesc,
„Nici pentru ca s' odihnesc;
„Ci-am venit ca să te 'ntreb,
„De cel vig de doi şini,
„Stă pe culme 'nvăluit,
„Necroit nesăbăit.
„Cine ţie ţi-l-a dat,
„Atunci mie mi-l-a dat.
„Că pe mine-i botezat,
„Pe găleata de botez.
„Pe scaunul de judeţ".
— „Dacă rându vine — aşa
„Poartă-l fine sănătos,
„Zile mari şi zile rari,
„La negrì 'ntunereci,
„La sfinte biserici".
— Să fi vesel 'cest domu bun,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

57

Cam 'naintea 'cestor *cuţe* (curţi)
Doamne, Domnul nostru.
'Cestor cuţe 'storculiţe,
Dat-o Domnul d'un pomet,
La d-umbra pometului,
Joac' un pui de îngerel;
Inger joacă îngereşte,
Domnul şade şi-l priveşte,
Şi din gur' aşa grăieşte:
— „Sfinţii mei, dragii mei,
„D-acui sunt d-acestea curţi
„D-aşa 'nalte şi 'mpănate,
„Cu postav acoperite,
„Din afară stoborâte,
„Cu stobori de malin verde,
„De îi dragul cui le vede,
„La fereşti sunt d-uiegite,
„Şi din lutru zugrăvite,
„Şi la masă-i pean' aleasă,
„Şi la pat pană de brad,
„Şi la uşe faină ruiă,

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia fiind exactă cu cea dela No. 55, are aceleaşi particularităţi. Vezi observaţiunile de acolo. Variante: No. 21, 61.

„Salui galbăn luceafăr,
„Ziua şade 'n codru verde,
„Şi ceteşte brazi înalţi,
„Şi se scoală cu zorile,
„Şi prânzeşte cu sorile".
— Să fi vesel cest Domn bun,
S'o 'nchinăm cu sănătate,

58

Ilteu, jud. Arad.

Allegro. (♪= 152).

În - tor- - cu - se'u - - tor - cu,
În - tor - cu - se'n - tor - cu, Dom - nu - lui, Doam - ne.

Inorocu-se'ntorcu, (bis)
Domnului Doamne,
Prin câmp pela noiu,
Trei turme de oiu,
Trei sunt păcurarii,
Doi sunt veri primari,
Unu-i streinel.
Ei mi-se duceau,
La-o fântână lină,
Pe cine'ntâlniră?
Pe o fată de maier.
Cu brâuţu galben,
Ei că o întrebară,
Că de care-i place?
Ea din grai grăià-re:
— „De cel streinelu,
„Că-i mai mititelu,
„Şi mai frumuşelu".
Aceşti veri primari,
Ei se vorovirā,
Pe cel streinelu,
Ca să îl omoară.
—O mca-i auzà-re.
La străin spuneà-re
El din graiu grăia-re:
— „Dragi ortacii mei,
„De m-eţi omorî-re,
„Pe min' mă'ngropaţi,
„La strunga oilor,
„La glasul meilor.
„Toporelul meu,
„Mie să mi-l puneţi
„In mâna de dreapta.
„Flueriţa meà-re,
„Mie să mi-o puneţi,
„In mâna de stânga.
„Când ploaia-o plouà-re,
„Toporu-a tăià-re.
„Când neaua va ninge.
„Fluera va zice,
„Oile vor plânge".
—Şi vă veseliţi voi,
Ceşti doi veri primari,
Că noi vă'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat.

Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul şi variază melodia liniei 1-a; a 3-a prezintă motiv nou.

59

Ilteu, jud. Arad.

Grea veste ne-a Venitu,
Domn din ceruri,
Din sus dela răsăritu
Pe o neagră rândunică.
Că s'a băgat Iuda'n raiu
Ş'a luat luna şi lumina,
Domn din cer aşa grăià:
— „Sfinţii mei, dragilor mei,
„Care din voi s'o aflà,
„Să se bată cu Iudà?“
Ilie din graiu grăià:
— „Dă-mi Domne, ce-oi cere eu
„Tunetul şi fulgerul“.
Domnul din graiu îi grăià:
— „Dut'Ilie şi le ia,
„Şi te bate cu Iuda,
„Şi te bate şi mi-l bate,
„Tună des fulgeră rar,
„Şi pe Iuda mi-l fă prav;
„Tună rar fulgeră des,
„Şi pe Iuda mi-l prăpăzi“.
—Şi te Ilie veseleşte
Ş'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers şi repetarea lui.

Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a, care sunt la fel, au câte 4 măsuri, a 2-a cu schimbare melodică, are numai 2 şi menţine ritmul. Are variante. Vezi No. 25, 53, 198, 201.

60

Ilteu, jud. Arad.

Andante. (♩ = 84).

A-sta-i ju-pâ-nea-sa, Le-rui le-rui, Doam-ne, A-sta-i ju-pâ-nea-sa.

Ossia: Le-rui le-rui, Doam-ne, A-sta-i ju-pâ-nea-sa.

Asta-i jupâneasa,
Lerui, lerui Doamne.
Pre-d-umbla-se'n casă,
Firu sfârăindu,
Păr galbăn torcându,
Fașă d-împletindu,
Fașă fiuluiu,
Brâul Domnuluiu.
Asta-i jupâneasă,
Pre-d-umbla-se'ncasă.
Rău se osteneà-re,
Josu se lăsà-re,
Greu îți adormeà-re,
Câinele de șoimuț,
Sus se'ntorceà-re,
Josu se lăsà-re,
Brâul mi-l furà-re.
Și cu el zburà-re,
La galbeni paltini,
Cuibu să mi-l facă.
Asta-i jupâneasă,
Susu că-mi săreà-re,
Până iar căutà-re,
Brâul nu-l găseà-re.
Ea că-mi trimeteà-re,
Un cuvânt pe vânt,
Altu pe pământ,
La câine de șoimuț,
Pe el să-l omoare,
Paltinii să-i taie,
Cuibul să mi-l strice,
Brâul să-l aducă,
Brâu Domnuluiu,
Fașa fiuluiu.
Șoimu-l omorâră,
Paltini-i tăiară,
Cuibu îl stricară,
Brâu-l aduseră.
Și te veselește
Asta-i jupâneasă,
Că noi te'nchinămu
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui.

Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă aproape fidel pe 1-a, iar a 2-a îi inversează melodia.

61

Ilteu, jud. Arad.

D-umblă-se pre-d-umblă-se,
Doamne, Domnul nostru,
Se pre-d-umblă Maica sfântă,
Cam prin plai prin cel din raiu.
Şi se lasă a odihnì,
Cam la umbra plopului,
Şi din gur' aşa grăià:
– „Incetaţi plopi de-a sunà-re,
„Doară eu m-oi odihnì-re,
„Că-oi să nasc pe fiul sfânt,
„Fiul sfânt p'acest pământ".
Bine plopu d-auzeà-re,
Dar în seamă nu băgà-re,
Şi mai tare îmi sunà-re,
Rău îl Maica blăstămà-re:
– „Fire-ai *ploape* blăstămatu, (plopule)
„De mine de Dumnezeu
„Mai tare de fiul meu!
„Bată vântu 'ncet nu tare,
„Frunza ta să n'aibă stare"!
Iar se luă şi se duse,
Cam prin plaiu prin cel din raiu.
Şi se lăsă a odihnì,
La umbra fomfiului,
Şi din gur' aşa-i grăià:
– „Incetă-ţi fomfiu sunatu,
„Până eu m'oi odihnì,
„C'oi să nasc un fiu sfânt,
„Fiu sfânt p'acest pământ".
Bine fomfiu d-ascultà,
Maica sfântă-l d-alduià:
– „Fire-ai iarna ca şi vara,
„Primăvara să 'nfloreşti
„Flori vânăte mohorâte".
Iar se luă şi se duse,
Cam prin plaiu prin cel din raiu.
Şi se lasă-a odihnì,
Pela ieslea cailor,
Şi din grai aşa grăià:
– „Incetaţi cai cu roaderea,
„Până eu m'oi odihnì,
„C'oi să nasc un fiu sfânt,
„Fiu sfânt p'acest pământ".
Bine caii d-auzeà,
Dar în seamă nu băgà,
Rău îi Maica blestemà:
– „Fire-aţi voi cai blăstămaţi,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu.
„Drumuţul de nouă zile,
„Să-l bateţi în două zile,
„Şi voi saţ să nu aveţi,
„Până 'n ziua de Ispas,
„Şi atunci numai un ceas,
„Şi atunci capu să vă doară".
Iar se luă şi se duse,
Cam prin plaiu prin cel din raiu,
Şi se lasă a odihnì,

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia fiind exactă cu cea dela No. 21, 55, 57, are aceleaşi particularităţi.

Cam în ieslea boilor,
Şi din graiu aşa grăià:
— „Incetaţi boi cu roaderea,
„Până eu m'oi odihnì.
„C'oi să nasc pe fiul sfânt,
„Fiul sfânt p'acest pământ".
Boii bine d-auzeà,
Incepur'a d-aburà,
Maica sfântă îşi năşteà,
Şi din graiu aşa grăià:

— „Fire-aţi voi boi d-alduiţi,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu.
„Când plugarul o mâncà,
„Voi să daţi a rumegà.
„Scris în coarna boilor,
„Scris e grâu colac de grâu".
Fii veselă Maică sfântă.
S'o 'nchinăm cu sănătate.

62

Andante. (♩= 88). Ilteu, jud. Arad.

D'i - cia pe - ste va - le, Doam - ne, D'i - cia pe - ste va - le, Dai co - lin - dă, D'i - cia pe - ste va - le.

D'icia peste vale,
Doamne . . . . dai colindă,
La cea casă mare.
Sunt trei flori alese.
Şed şi se pildesc cu Domnul,
Care de care mai mare.
Floarea grâului:
— „Eu sunt cea mai mare".
Floarea mirului:
— „Eu sunt cea mai mare".
Floarea vinului:
— „Eu sunt cea mai mare".
Floarea grâului
Iar grăì a doua oară:

— „Eu sunt cea mai mare
„Căci fără de mine
„Popii nu vor cântà,
„Popi la liturgie".
Chiar îmi grăì iară,
Floarea mirului:
— „Eu sunt cea mai mare
„Căci fără de mine,
„Botez nu se face".
Chiar îmi grăì iară,
Floarea vinului:
— „Eu sunt cea mai mare
„Căci fără de mine,
„Morţii nu se 'ngroapă".

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat de un vers repetat şi urmat de acelaş vers. Prima dată se adaugă la fiecare vers cuvântul „Doamne". Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu 2 măsuri, a 3-a cu 3 măsuri, căci la aceasta se lipeşte refrenul. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar prin ataşarea refrenului variază pe 1-a. Variante: No. 108, 216, 243.

Grăi-ş Domn din ceruri:
— „Tăceţi flori tăceţi surori,
„Ale mele sunteţi voi".
Şi te gazdă veseleşte.

63

Andante. (♩= 88). Ilteu, jud. Arad.

Ie şiţi, ie - şiţi — mari — bo - ie - rii, Ie - şiţi, ie - şiţi
mari — bo - ie - rii. Co - lin - dăm, Doam - ne, co - lin - dăm

Eşiţi eşiţi mari boieri,
Colindăm Doamne colindăm,
De vedeţi pe Dumnezeu,
Cum coboară de frumos,
Cu'n hojmânt până 'n pământ,
Da de larg jur pre pământ.
Scris în pieptul Domnului,
Scris' e raza soarelui.
Iar în dosul soarelui,
Scrisă-i luna şi lumina.
Dar în brazii umerei,
Scris-îşi doi luceferei.
Mai în jos pe mânicele,
Scrise 's stele mărunţele.
Dar în poala Domnului
Scris îşi juni colindători.
Rămâi vesel 'cest domn bun,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Unitatea organică între linii se menţine prin ritmul din măsura 1-a care se repetă şi în linia 2-a şi a 3-a. (In acestea din urmă se repetă şi melodic), Măsura 4-a variază pe a 2-a şi ambele se reduc la formula ritmică a măsurei ultime. Variantă: No. 174.

64

Allegro. Ilteu, jud. Arad.

– „Ce rând maică acesta rând,
Doamne, dai D-lui Doamne
„De-mi trage un vântuţ lin,
„De cu seară la fereastră,
„Zori de ziuă pe la uşă?"
Maică-sa din graiu grăià:
„Luda maichii proasta maichii,
„Ludă eşti ori tu te faci?,
„Nu-i acesta vântu lin,
„Ci sunt dragi peţitorii tăi.
„Vin la mine te cer pe tine,
„Şi mai cer pe lângă tine,
„O miuţă de galbeni.
„Şi mai cer pe lângă tine,
„Pluguţ bun cu şease boi",
Ficuţa din graiu grăià:
– „Lasă maică lasă dragă
„Că vor venì jocurile,
„Şi-oi merge şi eu la joc,
„Şi-oi vedeà eu statul lui,
„Statul lui ca-a bradului".
Ficuţa'casă veneà,
Către maică-sa ziceà:
– „Lasă maică lasă dragă,
„Din miuţa de oiţe,
„Lasă maică pe cinci oi.
„Din miuţa de galbeni.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Legătura organică o face ultima măsură din linia 1-a, al cărei ritm e ţinut în toată linia 2-a. Linia 2-a mai mult simplifică şi reduce ritmul celei dintâia.

„Lasă maică pe cinci galbeni.
„Din pluguț cu șease boi,
„Lasă maică cu doi boi.
„Cade-mi-se maică mie,
„Murguț bun bine'nșelat,
„Cum e bun de încălecat,
„De cinstea părinților,
„Și de falà fraților".
— Și te fică veselește.

65

Pe unde-am umblatu,
Colindeți,
Tot am d-întrebatu,
Curtea lui Crăciunu,
Și alui cest domn bunu,
Gazdă dacă nu ne crezi,
Eși afară și ne vezi,
Că noi n-is cu haine verzi.
Și ne pică streșinile,
Și ne udă cămeșile.
Ușe descuindu,
In casă băgându.
Să fi vesel cest domn bun
Ș'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a care sunt exact la fel, cu 2 măsuri și a 2-a (care este numai o intercalare) cu o măsură. Aceasta inversează melodia și variază puțin ritmul.

66

Iteu, jud. Arad.

Allegro. (♪ = 144).

Scu - lați, scu - lați mari bo - ie - rii, {Zo - ri - le-s / Flo - ri - le-s} d-al - be, Scu - lați, scu - lați mari bo - ie - rii.

Sculați sculați mari boieri
(Zorile) Florile 's d-albe
Că vă vin colindători,
Noaptea pela cântători,
Şi nu vă vin nici de un rău,
Şi vă aduc pe Domnul sfânt,
Care vă țin' pe pământ.
Scoală, scoală Domnuț bun
Sculați feți şi logofeți,
Fete mari în sunne verzi,
De măturați curțile,
Cu gurguiul cismelor,
Cu cornul catrânțelor.
Că la voi cine vine
Vă vin juni colindători,
Printre ei şi Tatăl sfânt,
Care vă țin' pe pământ.
Cu'n hojmânt până 'n pământ,
Şi hojmântu-i plin de rouă.
Cocoşi negrii vor cântà,
Domn în curte s'o băgà,

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a care sunt exact la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a – care prezintă motiv nou – cu 2 măsuri. Legătura organică o face ritmul din măsurile ultime ale liniilor. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155. 175, 194, 219, 227 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Şi hojmântul scuturà.
Câţi cu rouă ajunge-vor,
Cei mai mici mari creşte-vor,
Cei mari veseli-se-vor.
Şi fi vesel cest Domn bun,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

67

Andante. (♩= 88). Ilteu, jud. Arad.

Co-lo'n su-su, mai din su-su, Co-lo'n su-su,
mai din su-su, Flo-ri-le-s d-al-be de mă-ru.

Colo 'n susu mai din susu,
Florile-s d-albe de măru,
Sub cel roşu răsăritu,
Greu e Domnul adormitu,
Sub un pom mare 'nfloritu,
De când Domnul a dormitu,
Florile l'or năpăditu,
Rugăciuni nu s'or făcutu,
Nici în cer nici pe pământu.
Vine-un stol de golumbei,
Cu glasul de feciorei,
Şi în pom ei se lăsau,
Şi din grai aşa ziceau:
–„Scoală scoal' acest Domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-or năpăditu,
„Rugăciuni nu s'or făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu".
Nu-l putură deşteptà-re.
Vine un stol de turturele,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul şi variază melodia celei 1-a, iar linia 3-a se prezintă independentă. Variante: No. 22, 106, 117, 173

Cu glasul de feciorele:
– „Scoală scoal' acest Domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-or năpăditu,
„Rugăciuni nu s'or făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu".
Nu-l putură deşteptà-re.
Vine un şir de rândunele,
Cu glasul de curve rele:
– „Scoală scoal' acest Domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-or năpăditu,
„Rugăciuni nu s'or făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu".
Nu-l putură deşteptà-re.

Luară-se duseră-se,
Jos pe prund de se lăsară
Şi ele că îşi luară,
Petricele 'n gherişele,
Apşoară 'n gurişoară,
Şi iarăşi ele zburară,
Jos pe pom de se lăsară,
Şi pe Domn îl rourară.
Şi Domnul se pomeneà,
Şi tare le blăstămà:
– „Rândunele curve rele,
„Unde vara veţi vără,
„Acolo să nu iernaţi,
„Să vă duceţi câte nouă,
„Şi să 'ntoarceţi câte două".
Şi te Domn bun veseleşte.

68

Ilteu, jud. Arad.

Pogorît Cristos în lume (bis)
Domn, Domn, şi-a nost Domn,
Pusă doi mai mari în lume.
Iuda fiind un viclean mare,
Către el jidovi grăiră:
– „Vinde-ne pe Cristos nouă.
„Că'ţi vom da treizeci d-arginţi".
Treizeci d-arginţi fur'aduşi,
Pe Cristos el l-a vândut.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu câte 2 măsuri, a 3-a cu 3 măsuri. Linia 3-a variază ritmic şi melodic pe 1-a. A 2-a pare independentă, dar se observă motivul în diminuţie şi inversiune din măsura 2-a care variază motivul din penultima şi ultima măsură a melodiei. Variantă: No. 302.

La Pilat l-au fost trimis,
Pilat apă şi-a luat,
Şi din gur'a cuvântat:
– „Eu mă spăl d'acest păcat,
„C'acesta-i un duh curat,
„Nu e nimic vinovat"
Cunună de rugi îi pusă.
Şi aşa apasă de tare,
De munţii se legănară,
Petrile se despicară,
Văile se tulburară,
Luna se'nroşi în sânge.
Ingeri'ncepură'a plânge.
–Să fi vesel cest Domn bun.
Ş'o'nchinăm cu sănătate.

69

Ilteu, jud. Arad.

Andantino. (♩=104).

Un - de mergi tu, roa - scă, broa - scă, Ie, vei, vei,
ie, vei, vei şi vai de ei, Nai-co, nai-co lin - do - va.

Unde mergi tu roască broască?
Ie vei vei, ie vei vei şi vai de ei
Naico nai colindova,
Eu mă duc să mă mărit.
Măritate-ai la focu,
Că n'ai cap de învelitoare,
Nici trup de încingătoare.
Unde mergi tu race drace?
Eu mă duc să mă însor.
Insura-te-ai la focu,
Că n'ai cap de comânac,
Nici picioare de nădrag.
Pleacă dada d-a vână-re,
Şi vână un piţiguş,
Zamă bună ce făcură,
Câţi gustară toţi crepară,
Câţi sorbiră toţi orbiră.

Colindă ţigănească. Refrenul e la urmă, după fiecare vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu două măsuri, iar a 2-a cu 3. Liniile au aproape acelaş motiv.

70

Ilteu, jud. Arad.

Andantino. (♪=104).

Noi um - blăm a — co - lin - dà, Da - da Gi - gi,

Ia - na - da, Noi um - blăm a — co - lin - dà.

Noi umblăm a colindà
Dada Gigi Iana da
De la o casă la alta;
Am o iapă şchiompovită,
Ş'ar trebuì potcovită:
Cu potcoave de colaci,
Şi, cu cuie de cârnaţi,
Cu ciocane de vinars.
Şi te gazdă veseleşte,
C'o'nchinăm cu sănătate,

Colindă ţigănească. Refrenul stă la mijloc, între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt exacte, iar a 2-a inversând ritmul, are tendinţă de a inversà şi melodia.

71

Lejnic, jud. Hunedoara

Allegretto. (♪=132).

Co-lo'n su - su, mai din — su - su, Co - lo'n — su - su, mai din —

su - su, Dom-nu-lui, Doam-ne, — La curţi d-al - be-a lui Cră - ciu - nu.

Colo 'n susu mai din susu (bis)
Domnului Doamne
La curţi d-albe alui Crăciunu,
Mândru-i zvanul d-adunatu,

Da de cine-i d-adunatu,
Tot de sfinți și de d-îngeri.
Tot vorbesc și-mi gomonescu,
Și de Domnul pomenescu,
C'or d-auzit c'a născutu,
Și nu știu unde a născutu,
Pân' la Irod d-împăratu.
Irod mare d-împăratu,
El dacă mi-i d-auzeà-re,
El tare se supără-re,
Și trei soli de îmi gătea-re,
Ș'acolo îi trimeteà-re,
La curți d-albe alui Crăciunu
Ca să-mi vază și să-mi crează.
Solii nu pot apropià-re,
De curți d-albe alui Crăciunu,
De trei miluri de pământu,
De para făcliiloru,
De fumul tămâiloru,
De mirosul miruluiu,
De izvorul bineluiu,
De dulceața pomiloru
Și de cânteci păsărești,
Și de glasuri d-îngerești.
Solii 'napoi se 'nturnau
Pân' la Irod d-împăratu,
Cum vedeau d-așa spuneau.
Irod mare d-împăratu,
El dacă mi-i d-auzeà-re,
El tare se 'nspăimântà-re,
Și toți trei soli mi-i tăià-re,
Și d-alți trei el îmi găteà-re,
Ș'acolo mi-i trimeteà-re,
La curți d-albe alui Crăciunu.
Și la un sol mi-i dădeà-re,
Tot trei *miluri* de făclii. (mii)
Și la un sol mi-i dădeà-re,
Tot trei miluri de tămâie.
Și la un sol mi-i dădeà-re,
Tot trei miluri de mir scumpu.
Făclii d-albe d-aprindeà-re,
Sol mai bine apropià-re,
De curți d-albe alui Crăciunu.
Cu tămâie-l tămâià-re,
Sol mai bine apropià-re,
De curți d-albe alui Crăciunu.
Cu mir scump îl miruià-re,
Sol mai bine apropià-re,
De curți d-albe alui Crăciunu.
Domnul d-încă s'arătà-re,
Și l'un sol mi s'arătà-re,
Cum e omu 'n miez de omu,
De mi-l dă pe bătrânețe,
Și mi-ș strică 'ncărunțește.
Și l'un sol mi s'arătà-re
Cum e june 'n vârstă bună,
De-i infiră mustăcioare,
Cu cunună de vârșoare.
Și l' un sol mi s'arătà-re,
Mititel înfășițelu,
Fașă d-albă de mătasă,
Scutecel de bumbăcelu,
Legănel de d-aurelu.
Ploia-l plouă de mi-l scaldă,
Neaua-l ninge de mi-l tunde,
Trei zâneoare mi-l d-apleacă
Și seara și dimineața.
Vântu-i trage cam de a linu,
De-l leagănă chicilinu.
Soli 'napoi se 'nturnau,
Pân' la Irod d-împăratu,
Cum vedeau d-așa spuneau.
Irod mare d-împăratu,
El dacă mi-i d-auzeà-re,
El tare se mânià-re,
Și grea oaste ridicà-re.

Tot trei miluri de copii,
El prin sabie mi-i treceà-re.
Tot copilul de un an.
Şi de unu şi de doi,
Şi de doi şi de trei,
Şi de trei şi de patru,
Şi de patru şi de cinci,
Şi de cinci şi de şease
Şi de şease şi de şeapte;
Când îşi udă a şeaptelea-re,
Stete 'n loc şi-mi socoteà-re,
Câte suflete-mi perdeà-re,
Şi pe Domnul nu-l găsià-re,
Domnul sus de se suià-re.
Şede Domnul de-a dreapta-re,
Şi 'npărţeà la sufleţele,
Care suflete-s direpte,
Le dà Domnul de-a dreapta-re,
Care suflete-s greşite,
Nu le dà Domnul perdute.
Şi te Domn bun veseleşte.

Colindă cu refrenul după un vers repetat, urmat de alt vers nerepetat. Melodia are 4 linii: 1-a, a 2-a, a 4-a, cu câte 4 măsuri, a 3-a cu 2. Linia 4-a repetă pe a 2-a. Linia 1-a şi a 3-a numai prin unele ritme se leagă organic cu celelalte 2 linii, mai mult par independente. Variantă No. 182.

72

Lejnic, jud. Hunedoara

Allegretto. (♪=132).

Cea - stă-i ju - pâ - nea - să, Ma - re-ş boie - rea - să, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ceasţa-i jupâneasă,
Mare-ş boiereasă,
Dai Domnului Doamne,
Prin curte plimbându,
Fir galben torcându,
De şoimel pândindu:
Şoimel d-auzeà-re,
D-aleş se puneà-re,
La stârşori de poartă,
Firu să-l d-apuce.
Firul d-a pucà-re,
Tare-l d-încordà-re,
Sus îmi de zburà-re,

Jos de se lăsà-re
Dintr'un strop de mare,
Intr'un malin verde,
Cuibu să şi-l facă.
Cuibu şi-l făceà-re,
Lui şi puiului.
'Ceastă jupâneasă
Mare-s boiereasă,
Ea dacă-mi-ş d-auzeà,
Ea mi-ş trimeteà-re,
Un cuvânt pe vântu,
D-altul pe pământu.
Glumă să nu-i pară,
Că de s'o mânià-re,
Ea trimite-và-re,
Vânători de codri,
Codri vor vânà-re
Câmpi-i vor jucà-re,
Cuibul vor d-aflà-re,
Puiu-l vor luà-re,
Cuibul vor strică-re.
'Cest fecior de domnu,
Primblă prin grădină,
Cu şoimel pe mână,
Şi te veseleşte,
'Ceasta-i jupâneasă
Mare-ş boiereasă,
Şi te veseleşte.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3-a este o repetiţie a celei de a 2-a, iar linia 1-a numai prin ritmul unelor măsuri le reaminteşte. Are variante. Vezi No. 1, 196, 230, 288.

73

Lejnic, jud. Hunedoara

Largo. (♩= 60).

Fe - ri - cean de e - lu, 'Ce - sta-i Dom - nul bu - un, Hai bo - ier bă - trâ - nu.
Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Fericean de elu,
C'esta-i Domnul bunu.
        Hai boier bătrânu,
Ce tu mi ţi-ai datu,
De ţi-ai d-apucatu,
        Dai Domnului Doamne,
Locuş bun de raiu,
La mijloc de raiu,
Unde-s mese 'ntinse,
Jur prejur de mese,
Scaune direse;
Deasupra de mese,
Covoar' de mătasă;
In mijloc de masă
Măru-i răstignitu,
Mândru-i şi 'nfloritu,
Cu flori de d-argintu,
Merele-s de aur.
Trage-mi-ş mai trage,
De unde mi-ş mai trage,
Malin din spre raiu,
Boarea raiului.
Pe măr d-aburà-re,
Mere-şi prea coceà-re,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Refrenul prim se cântă numai după primele 2 versuri, apoi până la sfârşit tot „Dai Domnului Doamne". Melodia are 3 linii a 2 măsuri.

Legătura organică între linii se menţine şi prin ritm şi prin melodie. Schimbările sunt prea vizibile şi neînsemnate. Variante: No. 45, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

Vântu-i trăgănà-re,
Măru-i legănà-re,
Merele-ş picà-re,
Jur prejur de masă.
Da le leu, da le leu,
Cesta-i domnul bunu,
Mult se socoteà-re,
Multe-mi culegeà-re;
Flori la brâu puneà-re,
Mere 'n sân băgà-re,
Cele dela brâu,
Mândru-i miroseà-re;
Cele de prin sânu,
Mândru-i d-adresa-re.
Jos printre d-odrese,
Domnul d-încă naşte.
Sus pe curcubeu,
Şede un Dumnezeu,
Din ciar îi grăieşte:
— „Da le leu, Da le leu,
„Cestai Domnul bunu,
„Ce tu de ţi-ai datu,
„De ţi-ai d-apucatu,
„Locuş bun în raiu;
„La mijloc de raiu.
„Doară tu ţi-ai datu,
„Plug, suruţi de boi?
„Doară tu ţi-ai datu,
„O mie de oi?
„Doară tu ţi-ai datu,
„Sute de florinţi?"
— „Ba eu nu mi-am datu,
„Plug, suruţi de boi,
„Nici eu nu mi-am datu,
„Mii d-albe de oi,
„Nici eu nu mi-am datu,
„Sute-mi de florinţi.
„Ci-am d-întunecatu,
„Pe negri 'ntunereci,
„La d-albe biserici,
„Cu prescuri mergându,
„Uşa deschizându,
„Pe Domnul rugându.
„Precum l-am rugatu,
„Aşa el mi-a datu,
„Locul bun din raiu".
Şi te veseleşte . . . . .

74

Andante. (♩=76). Lejnic, jud. Hunedoara.

El se lă - u - da - re, el se lă - u - da - re Dai co - lin - dă d-al - boş pă - cu - ra - re.

El se lăudà-re, (bis)
Dai colindă, dalboş păcurare,
Păcurar de munte,
Că el mi-ş d-are,
Câte flori pe munte,
Atâtea oi de multe;
Câte 's viorele,
Atâtea 's mieluşele;
Câţi 's cocoşei,
Atâţia-s berbecei.
Da unde le iernà-re,
Intr'un strung de mare.
Marea de-mi grăià-re:
— „Păcurar de munte,
„Du-ţi oile tale,
„Din văstrungul meu.
„Că de-oi stà m'oi mânià,
„Mare undă şi-oi venì.
„Şi *miţii* i-oi rupe, (mieluşei)
„Şi biţii i-oi duce". (berbecei)
Păcurar de munte.
Din graiu îi grăià-re:
— „Mare-o nu mă temu,
„Că el că mi-ş are,
„Vre-o doi berbecei
„Cu coarnele 'n vântu,
„Cu lâna 'n pământu;
„Cu coarnele 'ntoarse,
„Cu lânuţa 'nvarsă;
„In coarne mi-or trosnì,
„Biţii or zdrâncănì;
„Câinii vor simţi,
„Oile-or pornì,
„Pe-un picior de munte,
„Unde iarba-mi creşte,
„In patru se 'mpleteşte,
„Verde-mi putrezeşte".
Şi te veseleşte . . . . .

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat.

Colinda păcurarului. Melodia are 3 linii: 1-a cu una, a 2-a cu 2, a 3-a cu 3 măsuri. Linia 2-a şi a 3-a, conţin ritme asemănătoare; linia 1-a este independentă.

75

Lejnic, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪=144).

a) Cu-nu - nă de flori vâ - nă-te, Mer-ge-o fa-tă du-pă — a-pă.

b) Cu-nu-nă de flori vâ - nă-te, Mer-ge-o fa-tă du-pă — a-pă.

Cunună de flori vânăte,
Merge o fică (fată) la fântână,
Grăi-ş fica către maică:
— „Maică maică draga mea-re.
„Să-mi dai maică cea cheiţă,

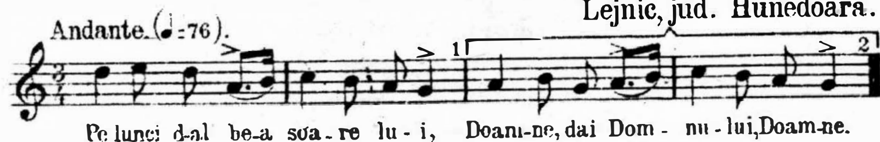
„Să descui cu cea lădiță,
„Să-mi iau cizme roșiuțe,
„Și cătrânță pistricuță,
„Și inel în degețelu,
„Și mărutul în sânuțu,
„Cununioară'n cosicioară.
„Și să-mi iau vadra 'ntr'o mână,
„Să-mi d-alerg la cea fântână.
„La fântâna din Luncet,
„Unde curge apa 'ncet,

„Apa 'ncet p'acel brădet."
Pe piatra fântânii,
Stau trei juni ca trei păuni,
Dar toți trei îs meșterași.
D-unu murgu-l netezește,
D-unu trei pene cetește,
D-unu sulița strujește.
Cel de murgu-l netezește,
Tot la fată se repede,
Și din graiu așa-i grăiește:
— „Dă-mi tu fată' acel inel!"
Iar fata așa-i grăia-re:
— „Ce-ai tu cu inelul meu?
„Petricire-ai petrici,
„Ca inelu 'n degețelu!"
Cel de trei pene cetește,
Tot la fată se repede
Și din graiu așa-i grăiește:
— „Dă-mi tu fat' acel mărutu,
„Cel măruț din cel sânuțu"!
Iar fata din graiu grăià-re:
— „Ce-ai tu cu mărutul meu?
„Putrezire-ai putrezi,
„Ca mărutul din sânuțu!"
Cel de sulițe-mi strujește,
Tot la fată se repede
Și din graiu așa-i grăià-re:
— „Dă-mi tu fată cea cunună,
„Cununa din cosicioară"!
Iar fata din graiu grăià-re;
— „Ce-ai tu cu cununa mea-re?
„Cununa mea-i peste munți,
„Peste munți la d-albe curți
„La părinți necunoscuți,
„La surori necunoscute,
„Și la frați neîntrebați,
„La cumnate ne 'ntrebate".
— Și te fiică veselește.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Ambele linii conțin motive ritmice și melodice comune, dar formula lor ritmică în întregime, diferă mult. Uneori am avut impresia că o aud cum e notată sub *b.)* unde structura se vede mai clar, și legătura organică între linii este la 'ndemână.

76

Lejnic, jud. Hunedoara.

Pe lunci d-albe a. soarelui,
Doamne, dai Domnului Doamne.
Colo'n josu mai din josu,
Din câmpiţii cei frumoşi,
Grele ploi ce-or mai plouatu,
Din noroi, flori au crescutu.
Fetele dac' auzeau,
Jos la flori se scoborau,
Şi rupeau şi n'alegeau.
Cel' mai mari cu braţurile
Cel' mai mici mai puţinele;
Eu din ele voi d-alege
Pe Domnica fată d-albă,
Prinde-o 'n june ş'o d-întreabă:
— „De unde măta te-a băiat?"
— „Pe min' maica m'a băiatu,
„Sub cuptorul cel d'aprinsu,
„Să fiu dragă junilor,
„Ca pâinea creştiniloru!"
Iar m-o prinde şi m'o 'ntreabă,
Pe Domnica fată d-albă:
— „D'unde măta te-a băiat?"
— „Pe min' maica m'a băiatu,
„Sub butea cu răchia,
„Să fiu dragă juniloru
„Ca răchia turciloru."
Iar m'o prinde şi m'o 'ntreabă,
Pe Domnica fată d-albă:
— „D'unde măta te-a băiatu?"

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Melodia fiind o variantă, vezi observaţiile dela No. 4, 9, 14, 91, 103.

— „Pe min' maica m'a băiatu,
„Sub mărul cel d-ariușu,
„Să fiu dragă juniloru,
„Ca merele prunciloru.
„Până's mere micuțele,
„Stau frumos pe crângurele;
„Dacă merele mai crescu,
„Cad pe jos și putrezescu.
„D-așa-i rândul feteloru,
„Până-s fete micuțele,
„Li drag la părinți de ele;
Dacă fetele mai crescu
„Străinii le îndrăgescu."
— Noi cântăm și colindămu,
Și la fete o'nchinămu.

77

Allegretto. (♪ = 132). Lejnic, jud. Hunedoara.

Fe - ri - - cean __ de cest Domn bu - nu; Hai le - run - - da Dom - nul __ bu - nu.

Fericean de acest domn bunu,
Hoi lerunda Domnul bunu.
Ce-și învață feții luiu
Feții lui și dragii luiu:
— „Intinde-mi-ți voi jugurile,
„Și-mi-ți prinde boi pliviți,
„Boi pliviți ca mohorîți,
„Cari vi-s vouă mai d-urîți,
„Si voi feți de vă duceți,
„Colo 'n josu mai din josu,
„Și-mi d-arați și-mi sămănați,
„Și-mi sămănați flori vânăte,
„Flori vânăte mohorîte,
„Pe răzoare grâu răsare.
— Și te domn bun veselește,
C'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este aproape o repetare a celei 1-a. Melodia este interesantă prin măsurile-i necomplecte dela început și sfârșit și prin felul cum motivul unei linii intră în măsura celeilalte și astfel se 'nlănțuesc. (Mai bine zis: se încârligează). Această înlănțuire e arătată mai sus prin semnul de acoladă. (└──┘)

78

Lejnic, jud. Hunedoara.

O dragule Doamne, dai D-lui,
  Colo 'n susu mai din susu
Mândru-i svanul d-adunatu;
Dar de cine-i d-adunatu?
Tot de sfinți și de d-îngeri,
Ce vorbesc și-mi gomonescu,
Și pe Domnul pomenescu,
C'or d-auzit c'a născutu,
Și nu știu unde-a născutu.
D-uită 'n sus și d-uită 'n josu.
D-uită 'n sus pe răsăritu;
Vede o ceață negureață,
Că-i zânioară gălbineoară,
Mai departe îi vedeà-re,
Mai d-aproape cuvântà-re:
– „Ce vorbiți și-mi gomoniți,
„Și de Domnul pomeniți,
„C'ați d-auzit c'a născutu?
„Și nu știți unde a născutu?
„Ce voi mie îmi veți dà-re,
„Eu pe Domnul spune-l-oi.
„Eu pe Domnul l-am lăsatu,
„Pe cea parte de pământu,
„Pe cea lume pe sub soare,
„Sus în deal din Galeleu,
„La casa lui Dumnezeu.
„Mititel în fășițelu,
„Fașă d-albă de mătasă,
„Scutecel de bumbăcelu,
„Legănel de d-aurelu,
„Ploaia-l plouă de mi-l scaldă,
„Neaua-l ninge de mi-l tunde,
„Trei zânioare mi-l d-apleacă
„Și seara și dimineață,
„Vântul trage cam de a linu,
„De-l leagănă chicilinu."
– Și te domn bun veselește.

Colindă cu refrenul la început și precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a iar intâia e independentă. Melodia e interesantă prin măsurile întâia și ulima necomplecte și prin felul cum motivul unei linii intră în măsura celeilalte cu o optime. Inlănțuirea e arătată prin semnul de acoladă (└──┘).

79

Allegretto. (♪ = 138). Lejnic, jud. Hunedoara.

Sus în sti - re, mă - nă - sti - re.

Doam - ne, dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Sus în stire mănăstire,
Doamne, dai Domnului Doamne
Sus îi tare lucru mare,
Nouă uşi nouă altare.
Slujba sfântă cine-o cântă?
Cânt-o şapte popi din Ţară.
Slujba sfântă cine-o ascultă?
O ascultă Maica sfântă,
Cu'n fiuţ micuţ în braţe.
Fiu plângeà şi nu tăceà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re:
— „Taci fiule taci dragule,
„Până-i slujba de-o ascultà-re
„Că maica ţie-ţi va dà-re,
„Două mere două pere,
„Toate patru or fi de d-aur."
Fiu plângeà şi nu tăceà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re:
— „Taci fiule, taci dragule,
„Că maica ţie-ţi va dà-re
„Cheiţele raiuluiu,
„De tu-i fi mai mare 'n raiu"
Fiu din graiu aşa grăià-re:
— „Maică măiculeana mea-re,
„Tu nu vezi maică ce văd eu,
„Pe cel deal în cel brădetu,
„Şeapte meşteri meşterescu,
„Că mie cruce să-mi facă,
„Pe mine să mă răstignească;
„Şi mie vor să îmi bată
„Cuie 'n talpe şi în palme,
„Cu maiul mare de feru."
— „Taci fiule taci dragule,
„Căci cum ei te-or chinui-re,
„Aşa noi i-om pedepsi-re.
„Pe sub puntea iadului,
„Prin văpaia focului,
„Până 'n poarta raiului."
Şi te Domn bun veseleşte.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu 3. Liniile n'au nici-o legătură organică între ele. Chiar şi măsura diferită la ambele linii, împiedică asemănarea ritmică şi melodică. (Se zicem: în cazul de faţă). Variante: No. 93, 129.

80

Allegretto. (♪ = 132 - 140). Lejnic, jud. Hunedoara.

Po - run - ci - t-o, po - run - ci - t-o, Po - run - cit, Sfân - ta Ma - - ri - a Dom - nu - lui, Doam - ne.

Poruncit-o poruncit,
Domnului Doamne,
Poruncit Sfânta Marie,
La sfânta Duminecă,
Să mi-ş fac' atâta bine,
Să mi-ş vină pân' la mine,
C'am fii mici de botezatu.
Şi mai mari de cununatu.
Ea căută când d-auzeà-re.
Miezul nopţii se sculà-re,
Mâneci d-albe sufulcà-re,
Şi se dete a spălà-re.
Mai pe faţă mai pe braţe,
Mai pe d-albai de pieliţă.
Frumos dar de-mi gătià-re,
Sus pe murgi mi-l d-aruncà-re,
Ş'acolo mi-ş alergà-re,
La curţi d-albe alui Crăciunu,
Ca să-mi vază şi să-mi crează,
Când erà de îmi erà-re,
Cam la jumătat' de cale,
Găsi o vatră de flori sfinte,
Cinse mâna şi le frânse;
Sus pe murgi le d-aruncă-re,
Ş'acolo mi-ş alergă-re,
La curţi d-albe alui Crăciunu,
Găsi fii mici botezaţi
Şi cei mai mari cununaţi.
De Ionu Sântionu,
De Crăciun de cel bătrânu.
Ea de amar şi de obidă,
Curse'n Iordan să se 'nece.
Grăi Zeu şi Dumnezeu:
— „Cure-ţi sfinţi şi n'o lăsaţi!"
Curse sfinţii d-împreună,
Cu daruri de voie bună.
Şi te domn bun veseleşte,
C'o 'nchinăm cu sănătate
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a care sunt aproape la fel cu câte 3 măsuri, iar a 3-a cu motiv independent (care se leagă însă foarte natural de linia 2-a) cu 2 măsuri.

81

Lejnic, jud. Hunedoara.

Poruncit-o poruncit (bis)
Hoi ler Doamne,
Fată d-albă din cetate,
La mirel cam tinerelu:
Să mi-ş fac' atâta bine,
Să mi-ş vină pân' la mine,
Să nu-mi vină aşa cu mulţi,
Cu cinzeci de călăraşi
Mai p'atâţia pedestraşi.
Să nu-mi vină sus pe munţi,
Că munţi-s cam pulberoşi
Mirel are cai frumoşi,
Cai frumoşi şi haine scumpe,
Eu mi-s mică şi netare,
Şi nu le-oi puteà spălà-re.
Să nu-mi vină jos pe lunci
Că pe lunci flori au crescutu,
Printre flori rouă a căzutu.
Mirel are cai mai buni,
Cai mai buni şi haine scumpe,
Haine scumpe o roura-re,
Eu mis mică şi netare,
Şi nu le-oi puteà uscà-re.
Să mi-ş vină lin malin,
Ca soarele prin senin,
C'o mână ţinând de lună,
Cu d-alta 'nvăstrând cunună.
Şi te fică veseleşte.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (care e numai o intercalare) cu o singură măsură. Linia 2-a variază ritmul şi melodia din măsura precedentă, iar penultima măsură variază pe cea dintâia.

82

Lejnic, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪=144).

Sub ce - ta - te'n cea li - va - dă, Ju - ne - lui bu - nu, Joac' un ju - ne, ca - lu-i su - ru.

Sub cetate 'n cea livadă,
Junelui bunu,
Joac' un june calu-i suru.
Calu-i sur cam porumbatu,
Cu trei sfraguri de bumbacu,
Cu trei pene 'n comânacu,
Cu trei pene 'nşeluite,
Cu d-argint învăluite,
Cu d-aur d'acoperite.
Tot îl joacă şi-l trăsare,
După soare când răsare,
După lună când e plină.
Şi-l întoarce 'n curcubeu,
Din chipul lui Dumnezeu.
Nime 'n lume nu-l vedeà-re,
Num'o fică băluşeà-re.
Cursă'n casă spuse'n masă:
Spuse către maică-sa-re:
– „Maică maiculeana mea-re,
„Lucru mândru ce văzuiu,
„Sub cetate'n cea livadă,
„Joac' un june calu-i suru,
„Calu-i sur cam porumbatu,
„Cu trei sfraguri de bumbacu,

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Colindă fecioreascā. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a care sunt la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a cu motiv independent – cu 2 măsuri. Seamănă ritmic cu unele din No. 26, 31, 37, 42, 47, 27, 66, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

„Cu trei pene'n camânacu
„Cu trei pene'nşeluite,
„Cu d-argint învăluite,
„Cu d-aur acoperite".
June dacă-mi d-auzeà-re,
Curse'n grajdu-i de lemnioru,
Scoase murgul gălbinioru,
Gălbinior bine 'nşelatu,
Tot în d-aur e scăldatu.
Sus pe murg de s'aruncà-re,
Ş'acolo mi-ş alergà-re,
Sub cetatea cea de vale.
– „E bun jocul juni frumoşi?"
– „Dacă-i bun hai să-l jucăm!"
– „N'am venit ca să-l jucăm,
„Am venit ca să-l schimbăm.
„Calul tău e cal mai mare,
„D-arme a tale-s d-arme mare;
„Calul meu e cal mai micu,
„Dar stă bine sub voinicu,
„D-arme a mele's d-arme mici,
„Dar stau bine pe voinici".
– Şi te june veseleşte.

83

Allegro. (♪=144). Lejnic, jud. Hunedoara.

Ma - li - ne, ma - li - ne ver - de, Co - lo'n
jo - su, mai din jo - su, din câm - pi - ţii cei fru - mo - şii.
(su - su) (su - su)

Maline maline verde
Colo'n josu mai din josu
(susu) (susu)
Sus în deal de Galeleu,
La casa lui Dumnezeu.

Zace leul d-adormitu,
Sub un spine d-înfloritu.
June trasă să-l săgete.
– „Săgetà-l-oi săgetà-re,
„Săgetà-l-oi d-adormitu?.
„S'o ţineà d-înceluitu".
Până june-mi socoteà-re,
Leu din somn se pomeneà-re,
Şi din ciar d-aşa-i grăià-re:
– „Stai jun' nu mă săgetà-re,
„Nu grăbi pe moartea mea-re,
„Până'n lupte ne-om luà-re".
Zi de vară până'n seară,
Când fu icia lângă seară,
Leu aduse şi nu-l puse,
June aduse şi mi-l puse.
Cum mi-l puse aşa-l legà-re,
Şi-l legă şi-l ferecà-re,
Sus pe murgu îl aruncà-re,
Sus pe munte se prindeà-re,
Jos la sat îmi coborà-re.
Cine pe june-l vedeà-re,
Pe maică-sa fericeà-re:
– „Fericean de maică-sa-re,
„Ce băiatu şi-o scăldatu,
„Ş'o scăldat ş'o 'nfăşiatu,
„De-i aduce leu legatu,
„Leu legat înferecatu;
„Nici din puşte nu-i puşcatu,
„Nici de săbii nu-i tăiatu,
„Nici un leac nu-i vătămatu".
– Şi te june veseleşte,
C'o 'nchinăm cu sănătate
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la început şi urmat de 2 versuri.

Melodia are 3 linii: a 2-a şi a 3-a — care sunt la fel — cu câte 4 măsuri, iar întâia independentă, cu 3 măsuri. Variantă: No. 90.

84

Allegro. (♪=138). Lejnic, jud. Hunedoara.

Le - rui da le - rui mi-i Doam - ne. Co - lo'n jo - su, mai din jo - su, Co-lo'n jo - su, mai din jo - su.

Lerui da lerui mi Doamne.
Colo 'n josu mai din josu,
Din prunduţul mării
Mândru-i mărul rămuratu,
Cu ramurile în pământu,
Cu *vârşoare* sus pe soare (vârfsoare)
Cu d-*odrese* jos pe mare. (odresle
Rupse marea de-mi grăià-re:
– „Strângeţi măr ramurile-re,

„Că de-oi stà m'oi mânià-re,
„Şi'n tine m'oi răsturnà-re,
„Mare unda şi-oi veni-re,
„Şi ţi-oi rupe ramurii-re,
„Ţi le-oi rupe şi le-oi duce,
„Colo'n josu mai din josu
„Pe prunduţul mării,
„Şi ţi-oi scoate prundurile,
„Ş'oi d-arà cu plugurile;
„Ş'oi d-arà ş'oi sămănà-re,
„Ş'oi sămănà flori vânăte,
„Flori vânăte mohorâte;
„Fete la flori or veni-re,
„Eu din fete m'oi d-alege,
„Hai mai mică, mai voinică
„Hai mai mare, mai harnică.
„Şi la păr îi calapăru,
„Şi la braţe iarbă creaţă,
„Şi la ţâţă-i tămăiţă,
„Şi la brâu e foionfiu". (fomfiu)
— Şi te fică veseleşte
C'o 'nchinăm cu sănătate,
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la inceput şi urmat de un vers repetat,

Melodia are 3 linii: 1-a—independentă—cu 3 măsuri, iar a 2-a şi a 3-a cu câte 4 măsuri. Linia 3-a variază ritmul şi melodia liniei a 2-a în aşa fel ca să o putem recunoaşte cu uşurinţă.

85

Lejnic, jud. Hunedoara.

Andante. (♩=80).

'Ntrea bă'n - trea - bă mari bo - ie - rii,

'ntrea - bă'n - trea - bă, — A - ler fi - cu - ţa - hoi ler ficuţa.

'Ntreabă 'ntreabă mari boieri,
Aler ficuţa

'Ntreabă 'ntreab'o bălă fată:
— „Spune fată pe dreptate,
„Mai d-avut-ai tu vre-un frate?“
— „Ce voi tot mă ispitiți,
„Că și voi chiar bine știți
„Că și eu că mi-am d-avutu,
„Vre-o doi sori de frățiori.
„D-unu frate d-argint bate,
„D-unu trei pene'și zidește.
„Am fost mică vrăbălnică,
„Și m'am dat de m'am d-uitatu,
„Vântu lin de s'a scornitu,
„Peste ochi de m'a lovitu.
„De atunci ochii-mi a d-argințitu,
„Și fața mi-a rumenitu,
„Și părul mi-a gălbenitu“.
— Și te fică veselește,
Co 'nchinăm cu sănătate,
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un' vers și partea dinaintea cezurei a aceluiași vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu două măsuri, a 2-a cu 3. Prima măsură din linia 2-a variază pe cele două din linia 1-ia.

86

Allegro. (♪=144). Lejnic, jud. Hunedoara.

Co — lo'n — su - su, mai — din su - su,

A - ler o fi - cu - ța'n - dul - ciți ne - - gri.
(Hai ler fi - cu - ța do - chi-ți - s ne - - grii.
Hai ler fi - cu - ță dulci îți sunt o-chii negrii.)

Colo'n susu mai din susu,
A ler o ficuță'ndulciți negri.
Sus în deal din Galeleu,
La casa lui Dumnezeu,
Șade-mi tânără nevastă.
Dar de lucru ce lucră-re?

Tot croeşte săbăieşte.
Dar p'aci cine-mi treceà-re?
Cest domn mare voivoda-re,
Şi din ciar d-aşa-mi grăià-re:
– „Dalem tinără nevastă,
„Tinde îmi un stegurelu,
„Stegurel şi-un praporelu".
Ea din ciar d-aşa-i grăià-re:
– „Eu atunci întinde-ţi-oi,
„ Când tu mie-mi vei d-aduce,
„Tinerel voinic de aseară,
„Hăl de aseară poarta sare,
„Cu spatele ziduri ţine,
„Hotăreşte cu sprincene,
„Hotăreşte despărţeşte".
– Noi cântăm şi colindămu,
La neveste o'nchinămu.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda nevestelor. Melodia are 2 linii cu motive independente.

87

Allegro. (♪=144). Lejnie, jud. Hunedoara.

Dom-nu - lui, dai Dom-nu-lui, Doam - ne, Co - lo'n jo - su, (su - su) mai din jo - su (su - su), E - ste-o ma - să d-al-bă'n tin - să.

Domnului, Dai Domnului Doamne.
Colo'n josu mai din josu,
In câmpiţii cei frumoşi,
Este o masă d-albă'ntinsă.
Jur prejur de lângă masă,
Sunt tot scaune direse.
Dar la masă cine'mi şade?
Şade-mi Zeul Dumnezeu.
La-l doilea corn de masă.

Şade Maica Domnuluiu.
La-l treilea corn de masă,
Şade Ionu sfântu Ionu.
La-l patrulea corn de masă
Şade-mi Sfete Nicolae.
Grăi Zeul Dumnezeu:
– „Dalem Sfete Nicolae
„Bagă-ţi mâna'n buzunaru,
„Şi-mi scoate acel păharu,
„Păharul de d-aurelu.
„In fundul păharuluiu,
„Scrisă-i loza vinuluiu,
„Şi tufiţa grâuluiu.
„In toarta păharuluiu,
„Scrisă-i raza soareluiu.
„Şi'n dosul păharuluiu,
„Scrisă-i luna şi lumina,
„Soarele cu razele-re,
„Şi câmpul cu florile-re.
Grăi Zeul Dumnezeul:
– „Dalem Sfete Nicolae,
„Vinde-mi mie acest pahar?
„Ori pe taleri ori pe galbeni,
„Ori pe buţi cu bani mărunţi,
„Ori mi-l dai de voie bună"?
Grăi Sfete Nicolaie:
– „Fire-ai Doamne iertătoru,
„Precum eşti de'ntrebătoru.
„N'am pahare de vânzare!
„Nici pe taleri, nici pe galbeni,
„Nici pe buţi cu bani mărunţi,
„Nici de-a da de voie bună;
„Şti tu Doamne ori nu şti,
„Când păharul mi-l-ai datu,
„Tu pe mine m'ai juratu;
„Că păharul să mi-l ţinu,
„Să mi-l ţin să mi-l închinu,
„Pela mese d-albe'ntinse,
„Pela mese de boieri,
„De boeri de cei bătrâni."
– Şi te Domn bun veseleşte
Ne'nchinăm cu sănătate
Pela gazde pe la toate.

Colindă cu refrenul la început, urmat de 2 versuri. Colinda lui Sf. Nicolae. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar 1-a se prezintă independentă. Relativ la înlănţuirea liniilor între ele, ceiace-i la'ndemână în această melodie, vezi observaţiile dela No. 77 şi 78.

88

Lejnic, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 96).

Sus, Doam - ne, la ră - să - ri - tu,
Dom - nu lui, Doam - ne, Sus, Doam - ne, la ră - să - ri - tu.

Sus Doamne la răsăritu,
Domnului Doamne,
La măr roşu şi'nfloritu,

Greu îi Domnul d-adormitu.
Florile l-au năpăditu,
Mai pe față mai pe brațe,
Mai pe dalba-i de peliță.
Nu se putcà pomenì,
Până Doamne, cine-mi vine?
Doi puicuți de turturele,
Cu glasul de feciorele.
Cum veniră se luară,
Jos pe mare se lăsară,
Apă'n d-aripi de-și luară
Sus la cer se înălțară,
Pe pomet de se lăsară,
Rana-i sfânt'o rourară,
Nu-l putură pomenì.
Până Doamne ce-mi venì?
Doi puicuți de golumbei,
Cu glasul de feciorei,
Jos la cap de se lăsară,
Rana-i sfânt'o vânturară.
Nu-l putură pomenì.
Până Doamne ce-mi venì?
Vine o d-albă fecioriță.
Trăgânând din fluieriță.
Fluerița trăgânà,
Domn din somn se pomenià,
Și din graiu așa grăià:
— „Fire-ai fică d-alduită,
„De mine de Maica sfântă,
„Și te-ai fică mărità,
„Mai departe prin cetate,
„Cu Domnu'n vecinătate".
Și te fică veselește,
Că colinda nu mai este.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers.

Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu 2 măsuri, a 2-a cu o măsură.

Linia 3-a este o variație foarte îndepărtată a celei 1-a, iar a 2-a linie se prezintă de tot independentă. Variantă: No. 130, 259, 296.

89

Allegretto (♪=138). Lejnic, jud. Hunedoara.

Da - li - a - nă fa - tă d-al - bă, (dra - gă) Ce rân - du-i d-a - ce - sta, rân - du? De mi-ș ba - te vân - tul li - nu.

Daliană fată d-albă (dragă)
Ce rându-i d-acesta rându,
De mi-ș bate vântu linu,
Vântul lin din cer seninu
De cu seară prin grădini
Miez de noapte la fereastră,
Zori de ziuă 'n d-ușa noastră?

Maicăi-sa din ciar grăià-re:
– „Fiica mea, *zăluda* mea-re
„Mare-mi eşti puţin pricepi,
„Nu mi-ş bate vântul linu,
„Vântul lin din cer seninu,
„De cu seară prin grădini
„Miez de noapte la fereastră,
„Zori de ziuă 'n d-uşa noastră,
„Ci-s dragi peţitori de-ai tăi,
„Vin la min'te cer pe tine.
„Cer pluguţ, suruţi de boi,
„Ş'o mie d-albe de oi.
„Ş'o mie de miorele,
„Şi cincizeci de berbecei".
Grăi-ş fica către maică:
– „Maică măiculeana meà-re,
„Nu gândi maică nimicu,
„Că vin Joi cu jocuri noi,
„Şi Duminici cu nedei,
„Eu la jocuri duce-m'oi,
„Nu m'oi duce după elu,
„Ci m'oi prinde drept de elu;
„El să-mi caute eu să-l caut
„Statu lui purtatu luiu;
„Genele sprincenele,
„Şi hăi doi ochi mângâioşi
„Cari mângăiesc juni frumoşi,
„Mângăia-l-oi şi pe elu.
„Din pluguţ, suruţi de boi,
„Lăsà-va numai pe doi.
„Pe hăi doi mai d-înapoiu,
„Pe hăi doi mai mohorâţi,
„Cari v'is vouă mai d-urâţi.

Colindă cu refrenul la început şi urmat de 2 versuri. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe a 2-a, iar a 1-a se leagă de ele prin cele 2 măsuri din urmă care se repetă exact la începutul liniei a 2-a şi a 3-a. Dealtcum le leagă şi unitatea de ritm care domineazá dealungul melodiei. Se poate notà şi cu măsură necomplectă (Auftakt) 3/8 ♩ | ♪ ♩ | ♪ ♩ | ♪ ♩ | etc.

„Din mia d-albe de oi,
„Lăsà-va pe zece oi;
„Din mia de miorele,
„Lăsà-va pe zece miele;
„Din cincizeci de berbecei,
„Lăsà-va numai pe doi;
„Şi murguţul calul suru,
„Cade-mi-se maică mie;
„Că-mi este dat de nănaşu,
„Când nănaş m'o botezatu,
„D-atunci murgu mi-l'a datu.
„Tot în fala fraţiloru,
„Şi'n cinstea părinţiloru".
Şi te fică veseleşte,
C'o 'nchinăm cu sănătate,
Că colindă nu mai este.

90

Allegro. (♪ = 144). Lejnic, jud. Hunedoara.

Ju - ne - lui, ju - ne - lui bu - nu, Cam sub_vi - ţa_ vi - nu - lu - iu, la d-um_bra gu - te - iu - lu - iu.

Junelui junelui bunu,
Cam sub viţa vinuluiu,
La d-umbra gutuiuluiu,
June cai buni potcoveşte,
De grea cale se găteşte,
Cu potcoave de d-argintu,
Şi cu cuie de d-oţelu,
De prind bine la pământu,
La pământ de iarbă verde.
Măsa şade şi-l priveşte,
De lacrimi deabea-l zăreşte,
De suspini din graiu grăieşte:
— „*Dale lem* tu junelaşu,
„Ce gându-ţi tu mi-ţi-ai pusu?

„Doar gând rău de prăpăditu?
„Ori mai rău de cătănitu?
„Ori mai bun de d-însuratu?“
–„Ba eu maică nu mi-am pusu.
„Nici gând rău de prăpăditu,
„Nici mai rău de cătănitu,
„Ci eu maica mea mi-am pusu,
„Mi-am pus gând de însuratu.
„Că eu maic'am dublicitu,
„Colo jos în valea d-albă,
„Este o fată de maioru,
„Cu baierul de d-auru.
„Mulți la haia că or fostu,
„Nimăruia nu i-or dat-o”.
– „Nici ție nu îți vor dà-o”.
– „Ba zeu mie că mi-or dà-o,
„Căci bun dar eu i-am gătatu,
„Năvădariu cel din poartă
„Buzduganul ferecatu,
„Tot în d-aur e scăldatu.
„Și la d-alboș de 'mpăratu
„Eu bun dar că i-am gătatu
„Tot hinteul ferecatu
„Tot în d-aur e scăldatu.
„Și la d-alba 'mpărăteasă
„Eu bun dar că i-am gătatu
„Tot o ceapță ferecată,
„Tot în d-aur e scăldată.
„Și la cei nouă cumnați,
„Eu bun dar că le-am gătatu,
„Nouă cai buni d-înșelați,
„Inșelați bine gătați
„Toți în d-aur sunt scăldați.
„Și la cel' nouă cumnate
„Eu bun dar că le-am gătatu
„Nouă sumne (oprege) ferecate
„Toate 'n d-aur sunt scăldate.
„Eu m'oi duce ș'oi d-aduce,
„Doamnă mare curțiloru,
„Stăpână birjariloru,
„Mamă bună pruncilor”.
– Și te june veselește
C'o 'nchinăm cu sănătate
Și colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la început și urmat de 2 versuri. Colindă feciorească. Melodia are 3 linii: 1-a cu 3 măsuri, iar a 2-a și a 3-a cu câte două. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar întâia este independentă. Relativ la înlănțuirea liniilor între ele, celace-i la 'ndemână în această melodie, vezi observațiile dela No. 77, 77. Variantă: No. 83.

91

Lejnic, jud. Hunedoara.

Andante. (♩=80).

Ce sea - ră-i d-a ___ cea - stă sea - ră?

Doam - ne, dai Dom - - nu - lui, Doam - ne.

Ce seară-i d-această seară?
Doamne dai D-lui Doamne,
E seara ajunuluiu,

Ajunul Crăciunuluiu,
Cu ziua născutuluiu.
C'a născut un Domn tinăru,
Domn tinăr ca Dumnezeu.
Pe iesle de boi năşteà-re
Prin grădele rumenele,
Prin păruşi făclii ardeà-re,
Până Domn mare creştià-re
Lucru mândru ce-mi făceà-re,
Face-mi cerul şi pământul.
Face-mi ceru'n şase zile,
Şi pământu'n nouă zile.
Când îmi fu de a şeaptilea-re,
Puse şi Duminica-re,
Duminica de odihnă-re.
Grăi Zeu Dumnezeu:
— „Intinde-mi cer pământul!"
Cum întinse nu-l cuprinse,
Toţi sfinţii se d'întristară.
Numai Domnul nu'ntrista-re,
Bagă mâna'n buzunar,
De-mi scoasă un corbăcelu,
Şi se dete de a pocní-re,
Cerul dete a se'ntinde,
Şi pământul de a se strânge.
Grăi Zeul Dumnezeu:
— „Intinde-mi cerule iară!"
Cum întinse aşa-l cuprinse
Toţi sfinţii se bucurară
Şi din graiu aşa grăiră:
— „Fire-ai cer împodobitu,
„Tot de stele măruntele,
„Şi de doi luceferei
„Şi'ncă luna cu lumina,
„Soarele cu razele-re."
— Şi te Domn bun veseleşte,
Ş'o'nchinăm cu sănătate,
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Relativ la melodie vezi observaţiile dela No. 4, 9, 14, 76, 103.

92

Lejnic, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩= 144).

Pâ-nă-i ju-ne'n - tr'un vâ - na - tu, Ju-ne - lui_ bu - nu, Pâ-nă-i ju-ne'n - tr'un vâ - na - tu.

Până june'ntr'un vânatu,
    Junelui bunu.
Cerb la curte s'a băgatu,
Pradă mare ce-a prădatu,
Rupt-a stogul de tulpini,
Ş'o clombiţă de măr dulce
Ş'încă una din viuţă,
Şi le făcea cununiţă,
Şi o aruncà 'ntre cornițe.
Râde cerbu de a zburdà-re,
Râde cerbu'n falà mare,
Că frică de june n'are.
June dacă-mi d-auzeà-re,
Curse'n grajdul de lemnioru,
Scoate murgul gălbinioru,
Gălbinior bine 'nşelatu,
Inşelat bine gătatu.
Sus pe murgu s'aruncà-re,
S'aruncà şi d'alergà-re,
Sus pe munte ajungeà-re,
La drumul mare-mi eşià-re.
Saltă aci saltă coleà-re,
Saltă'n d-urma cerbuluiu,
D-află cerbul d-adormitu,
Sub un spine d'-înfloritu.
D-află cerbul d-aşezatu,

Colindă cu refrenul la mijloc precedat şi urmat de acelaş vers. Relativ la melodie vezi No. 26, 31, 37, 42, 47, 27, 66, 82, 92, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Sub un spine măzăratu.
June trase să-l săgete,
— „Săgetà-l-oi săgetà-re?
„S'o ţineà d-încelnit."
Până june-mi socotià-re,
Cerb din somn se pomeneà-re,
Şi din grai d-aşa-i grăià-re:
— „Stai june nu săgetà-re,
„Nu grăbí pe moartea mea-re,
„Că nu-s eu cine gândeşti,
„Că eu's Ionu Sfântionul,
„Nănaşul lui Dumnezeu.
„Umblu noaptea botezându,
„Iară ziua cununându,
„Cu găleata de a dreapta-re,
„Crucea sfântă 'n mâna stângă".
June dacă-mi d-auzeà-re,
El tare se'nspăimântà-re.
Puse arcu'ntr'un genunche,
Cum îl puse 'n trei îl frânse.
Cerb din grai, d-aşa-i grăià-re:
— „Ce tu arcu ţi-l frânseşi?
„Că nu-s eu cine ţi-am zisu,
„Că eu's cerbul strecioru,
„La păruţ cam gălbinioru.
„Umblu noaptea prin livezi
„Beau apă'n izvoare reci."
— Şi te june veseleşte,
C'o'nchinăm cu sănătate,
Şi colindă nu mai este.

93

Allegro. (♪=144). Veţel, jud. Hunedoara.

Co - lo'n — jo - su, mai din jo - su,

Doam - ne, dai Dom - nu - lui, — Doam - ne.

Colo'n josu mai din josu,
Doamne, dai Domnului Doamne.
Scrisă-i stire mănăstire,
Nouă uşi cu nouă porți,
Nouă uşi nouă altare
Cu ferestrele spre soare
Cu uşița jos spre mare
Slujba-i sfântă cine o cântă?
Cântă şapte popi de țară,
Şi Petre apostolu-lu.
Slujba-i sfântă cine o ascultă?
O ascultă Maica sfântă,
Cu'n fiuț micuț pe brațe,
Cu cosița despletită,
Jos pe frunte-i slobozită.
Fiu plângeà şi nu tăceà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re,
Ea din graiu d-aşa-i grăià-re:
— „Taci fiule, taci dragule,
„Că maica ție ți-o dà-re,
„Două mere două pere,
„Toate patru's de d-auru".
Fiu plângeà şi nu tăceà-re,
Şin din graiu aşa grăià-re:
— „Nu şti mamă ce ştiu eu!
„Pe cea față de bradetu,
„Şapte meşteri meşterescu,
„La un brad arămuratu,
„Să-mi facă cruce de bradu.
„Pe min'să mă răstignească,
„Şi cuițe să mi-ş bată
„Tot prin palme şi prin talpă,
„Şi prin d-albe brătişoare."
Fiu plângeà şi nu tăceà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re,
Şi din graiu d-aşa-i grăià-re:
— „Taci fiule, taci dragule

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Relativ la melodie vezi observațiile dela No. 79, 127, care-i sunt variante.

„Că mama ţie ţi-o dà-re.
„Cheiţele raiuluiu,
„De tu-i fi mai mare'n raiu.
„Precum ei te-or chinui-re,
„Tu mai tare-i pedepsi-re.

„Tot în munca iaduluiu,
„Şi'n văpaia focului."
— Şi te Domn bun veseleşte.
Că noi ţie ţi-o'nchinămu
Pân'la d-alba-i sănătate.

94

Andante. (♩=80). Veţel, jud. Hunedoare.

Fe - ri - cian de e - lu, Bo - ie - rul bă - trâ - nu, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ferician de elu
Boerul bătrânu
Dai Domnului Doamne
Bin'l-ai fericiatu,
Mai bun loc i-ai datu
Locu-i bun de raiu,
Din mijloc de raiu.
La masă galbenă,
Galbenă de piatră,
Jur prejur de masă,
Scaune direse,
Deasupra pe masă,
Covor de mătase,
Din mijloc de masă
Născut-o crescut-o
Măruş mărgăritu,
Mândru-i infloritu,
Merele-s de d-aur;

Mere pică'n masă
Flori prejur de masă.
De cest Domnul bunu,
Boierul bătrânu,
'Tinsă mâna'ntinsă,
'Tinse şi le prinse,
Şi spre dar le puse.
Mere-şi bagă'n sânu,
Flori pune la brâu,
Şi din graiu grăieşte:
— „Mulţumescu-ţi Doamne,
„De daru ce mi-ai datu,
„Raiu am d-apucatu."
— Şi te veseleşte,
Boierul bătrânu,
Că noi ţi-o 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Aceiaşi formă ritmică se află în toate 3 linii. Mai de aproape examinată observăm că măsura 3-a şi a 5-a sunt inversiunea celei dintâia; a 4-a variază pe a 2-a, iar ritmul din a 6-a le simplifică şi reduce pe toate. Are variante. Vezi No. 45, 73, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

95

Allegro. (♪ = 144). Veţel, jud. Hunedoara.

'Na - in - te-mi de cur - ţi, A - fa - ră de por - ţi, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Nainte-mi de curţi
Afară de porţi } Dai Domnului Doamne.
Născut-or crescut-or
Verde-un vişinariu
Galben păltinariu,
Sus frunză măruntă,
Jos d-umbră rotundă.
Da la d-umbra luiu,
Cine se d-umbreşte,
De se odihneşte?
. . . . tinerelu
Cu cujmă de mielu,
Miel prea singurelu.
Cine mi-l priveşte,
Când se odihneşte?
'Naltu împăratu,
Din graiu îi grăieşte:
— „ . . . . tinerelu
„Haida să schimbămu,
„Jupânesele-re.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Colinda junilor. In locul gol între versuri se pune un nume după ocazie. Melodia are 3 linii. a câte o măsură. Linia 3-a repetă pe a 2-a şi ambele variază puţin pe 1-a.

Se poate notă şi în $3/4 \left(2/4 + 1/4\right)$

şi în felul următor: $7/8 \left(4/8 + 3/8\right)$ ♪ ♪ ♩ ⁝ ♪ ♪ ♪ | etc.

„Că eu ţi-oi mai dà-re,
„Buţi cu bani mărunţi,
„Sute-mi de florinţi,
„Galbeni d-abruzei."
. . . . tinerelu,
Din graiu îi grăieşte:
— „'Nălţate 'mpărate,
„Ba eu n'oi schimbà-re,
„Jupâneasa mea-re.
„Că şi eu de-oi vrea-re,
„Buţi cu bani mărunţi
„Sute-mi de florinţi,
„Galbeni d-abruzei,
„Mai albi ca ai tăi
„Jupâneasa ta-re,
„Fie'n casa ta-re,
„Jupâneasa mea-re,
„Fie'n casa mea-re,
„In rochie creaţă,
„Zori de dimineaţă,
„Se scoală voioasă,
„Grijeşte de casă.
„Jupâneasa ta-re
„Fala e de ea-re."
— Şi te veseleşte,
Că colindă nu mai este.

96

Moderato. (♪ = 112). Gurasada, jud. Hunedoara.

Să cân - tăm ver - suri de jal' Pen-tru-a lui A - dam gre-şa-lă,
Pen-tru-a lui pă - că - tu - i - re Şi din ra - iu iz - go-ni-re.

Să cântăm versuri de jale
Pentru-alui Adam greşală
Pentr'a lui păcătuire,
Şi din raiu izgonire.

Sapă Adam pământul,
Sapă Eva cu dânsul,
Satana la ei venià,
Şi din gur'aşa ziceà:

— „Du-te Adame nu săpà,
„Nu-i aici moşia ta!
„Du-te Adame sapă 'n raiu,
„C'acolo moşie ai!"

Adam începu a plânge,
Şi cu glas de jale a zice:
— „O vai Evo ce-mi făcuşi,
„Unde vom merge acuş.

„Că tu m'ai înceluit,
„Când despre pom m'ai vorbit,
„Şi cu rău m'am amăgit,
„Când pe sub pom m'am găsit."

Eva începu a plânge,
Şi cu glas de jale a zice:
— „Şarpele m'a înşelat,
„Când eu sub pom m'am aflat.

„El la mine a venit
„Şi chiar astfel mi-a grăit:
— „Mâncă Evo mere bune,
„Ca să n'ai seamăn pe lume."

Adam începu a plânge,
Şi cu glas de jale a zice:
— „Dacă din raiu sunt ţipat,
„Barem aici să fiu lăsat."

Satana iară zicea:
— „Eu aicea te-oi lăsà,
„Dacă tu mie-mi vei dà,
„Ce va fi pe voia mea.
„Câţi fii s'or naşte din tine,
„Toţi să mi-i dărueşti mie."
Adam începu a plânge,
Şi cu glas de jale a zice:
— „Fie-ţi voia cum îţi place,
„Numai mie să-mi dai pace.
„Raiule grădină dulce,
„Dela tine nu m'aş mai duce,
„De mirosul tău cel dulce.
„De frumuseţi-ţi nu m'aş mai duce,
„De mirosul florilor,
„De arsul făcliilor."
Şi de acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie,
Şi la gazdă bucurie.
Spre mulţi ani de veselie.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) se deosebeşte de colindă prin absenţa refrenului. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. In toate liniile se variază mai mult sau mai puţin aceleaşi motive. Variante: No. 138, 165, 244, 276.

97

Dobra, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Mer-ge Li - na la fân - - tâ - nă. Dă I - lea - nă,

fa - tă d-al - bă, Mer - ge Li - na la fân - tâ - nă.

Merge Lina la fântână
Dă Ileană fată d-albă.
Şi căntuţ-o duce'n mână,
La fântâna din Lunceşti,
Unde apa merge'ncetu.
Găsi apa tulburată
Şi fântâna 'nconjurată
De trei cai cu feciorei.
Unul calu-ş potcoveà-re,
Unul faţa şi-o spălà-re,
Altul păru-şi peptănà-re.
Cel ce calu-ş potcoveà-re,
Către Lina aşa ziceà-re:
– „Lino, Lino, draga mea-re,
„De-mi vei da tu mâna ta-re."
– „Ce să faci june cu ea-re?"
– „Să te cer să fi a mea-re."
Cel ce faţa şi-o spălà-re,
Către Lina aşa grăià-re:
– „Lino, Lino, draga mea-re,
„De-mi vei dà inelul tău."
„Ce să faci june cu elu?"
– „Să-l pun pe degetul meu".
Cel ce păru-ş peptănà-re
Către Lina aşa grăià-re:
– „Lino, Lino, draga mea-re,
„De-mi vei da cununa ta-re,
„Să ne cununăm cu ea-re."
– Că noi Lino ţi-o'nchinămu,
Până'n d-alba dimineaţă.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers.

Colinda fetelor. Melodia are 3 linii à 3 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt aproape la fel, iar a 2-a e independentă, cu toate că conţine ritme comune cu celelalte două linii. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

98

Gurasada, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Cest domn bun te-ai ve - se - li - tu, Le - rui, – Doam - ne.

Cest domn bun te-ai veselitu,
Lerui Doamne.
Ce porţi'nalte ai deschisu,

Mese d-albe ce-ai întinsu,
Mese d-albe de bumbacu.
Iar pe mese de bumbacu,
Sunt îmi sunt colaci de grâu.
Iar printre colaci de grâu,
Sunt îmi sunt făclii aprinse.
Iar printre făclii aprinse,
Sunt îmi sunt vedre cu vinu.
Iar printre vedre cu vinu,
Sunt păhare ne'nchinate,
Pe a noastră seamă gata,
Tot în d-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu două. Linia 2-a repetă ritmul şi schimbă melodia ultimelor 2 măsuri din linia 1-a. Acelaş ritm aproape peste toată melodia. Construcţie foarte primitivă. Variantă: No. 218.

99

Dobra, jud. Hunedoara.

Andantino. (♩= 100).

1 2

Ve-niţi toa-te nea-mu-ri-le, să-i cân-tăm, să-i cân-tăm.

3 4

Pe Cri-stos Mân-tu-i-to-rul să-l lău-dăm, să-l lău-dăm.

Veniţi toate neamurile să-i cântăm, să-i cântăm,
Pe Christos Mântuitorul să-l lăudăm, să-l lăudăm,
Că el astăzi în Vitleem s'a născut, s'a născut,
Precum l-au vestit prorocii de demult, de demult.
In iesla dobitocească stă culcat, stă culcat,
Ca un prunc micuţ, cu toate înfăşat, înfăşat.
Ingerul în vis lui Iosif vesteşte, vesteşte,
Cum că Irod oaste mare găteşte, găteşte.
Scoală Iosif şi fugi în Egipet, în Egipet,
Scapă pruncul şi mama lui din prăpăd, din prăpăd.
Ca să scape şi acolo de mânie, de mânie,
Că sunt toţi amestecaţi cu diavolii, cu diavolii.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) se deosebeşte de colindă prin absenţa refrenului. Relativ la melodie vezi No. 33, cu care este aproape exactă.

100

Allegro. (♪ = 144). Dobra, jud. Hunedoara.

De-schi - de - ne, Doam-ne, De - schi - de - ne, Doam-ne,

Ra - za soa - re - lui Floa-rea soa - re - lui

— „Deschide-ne Doamne (bis)
Raza soarelui, floarea soarelui
„Poarta prin cetate,
„Noi să colindăm,
„Feciorilor tăi,
„Şi fetelor tale".
— „Eu nu voi deschide,
„Poarta prin cetate,
„Voi să colindați,
„Feciorilor mei,
„Şi fetelor mele.
„Până nu veți merge,
„Colo jos mai josu,
„In cel loc frumosu,
„C'acolo se batu,
„Doi berbeci în coarne.
„Ş'apoi să vă duceți,
„Colo sus mai susu,
„In cei brazi rotunzi.
„C'acolo se batu,
„Doi vulturi bătrâni,
„Pe-o pană de aur.
„Voi s'adevărați,
„Pana s'o luați,
„Ş'apoi să veniți.
„Cu colțul tăindu,
„Cu pana scriindu.
„Atunci voi deschide,

„Poarta prin cetate,
„Voi să-mi colindaţi,
„Feciorilor mei,
„Şi fetelor mele."

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 3-a. Este interesant de observat că refrenul se întinde peste două linii.

101

Dobra, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Sub ce - ta - te'n cea li - va - dă, Ju - ne - lui bu - nu, Sub ce - ta - te'n cea li - va - dă.

Sub cetate 'n cea livadă
Junelui bunu.
Joac'un june calu-i suru,
Dar nu-l joacă cum se joacă,
Ci îl joacă şi-l întoarce,
Şi-l întoarce către soare,
Către soare când răsare;
Şi-l aduce către lună,
Către lună când e plină;
Şi-l trăcsare către stele,
Către stele mărunţele.
Nime'n lume nu-l vedeà-re,
Num'o fată de'împăratu.
Dar ea merge şi îi spune,
La d-albuţu de'mpăratu:

— „Sub cetate'n ce livadă,
„Joacă un june calu-i suru;
„Dar nu-l joacă cum se joacă,
„Ci îl joacă şi-l întoarce,
„Şi-l intoarce către soare
„Către soare când răsare;
„Şi-l aduce către lună
„Către lună când e plină;
„Şi-l trăcsare către stele,
„Către stele mărunţele.
— Şi te june veseleşte
Căci noi june ţi-o 'nchinămu,
Până'n d-alba dimineaţă.

Colindă cu refrenul în mijloc între un vers şi repetarea lui. Colindă fecioreascǎ. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a—care sunt exact la fel—cu câte 3 măsuri, iar a 2-a—independentă—cu 2 măsuri. Are variante multe.

Vezi: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

102

Dobra, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Cea - stă-i ju - - pâ - - nea - - să, ___[1]

Ma - re - ş bo - ie - rea - să,[2] Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.[3]

Ceasta-i jupâneasă,
Mare-ş boiereasă,
Dai Domnului Doamne
Cu fică frumoasă. (bis)
Ea se lăudà-re,
Că pe ea mi-o cere,
Trei din trei locuri,
Şi din trei vaduri.
Mai vârtos mi-o cere,
D-alboş păcuraru;
După el n'oi dà-o,
Că şi ei-i urâtu,
Seara dimineaţa,
Oile mulgându,
La miei alegându.
Mai vârtos mi-o cere,
Ţifraş unguraşu.
După el n'oi dà-o,
Căci şi ei-i urâtu,
Seara dimineaţa,
Cu sabia trasă,
Cruciş peste masă.
Mai vârtos mi-o cere
Fecior de 'mpăratu.
După el oi dà-o,
Că şi ei îi dragu,
Seara dimineaţa,
Paturi aşternându,
La mese 'ntinzându,
Nouă cai gătindu,
Prin curte plimbându.
Şi te veseleşte
Că noi ţi-o 'nchinămu
D-alba-i sănătate.

---

[1] Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a şi variază puţin pe 1-a.

103

Dobra, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Bu - nă sea r'a ___ lui a - ju - nu,[1]

Doam - ne, dai Dom - - nu - lui no - stru.[2]

Bună seara lui ajunu
Doamne, dai D-lui nostru,

Din ajun până 'n Crăciunu,
Domnul tânăr s'a născutu,
Domn tânăr ca Dumnezeu.
Pe iesle de boi năşteà-re,
Prin grădele rumenele,
Prin păruşi făclii ardeà-re.
Până Domn mare creşteà-re
Lucru mândru ce-mi făceà-re.
Face-mi cerul şi pământul,
Face-mi ceru 'n şease zile,
Şi pământu 'n nouă zile.
Când îmi fu de-a şaptelea-re,
Pusă şi Duminica-re,
Duminica de odihnă.
Grăi Zeul Dumnezeu:
— „Intinde-mi cer pământul".
Cum întinsă nu-l cuprinsă.
Toţi sfinţii se întristà-re,
Numai Domnul nu'ntristà-re.
Bagă mâna'n buzunaru,
De-mi scoasă un corbăcelu,
Şi se dete de a pocni-re,
De a pocni şi de a trosni-re.
Cerul dete de a se 'ntinde,
Şi pământul de a se strânge.
Grăi Zeul Dumnezeu:
— „Intinde-mi cerule iară!"
Cum întinsă aşa-l cuprinsă.
Toţi sfinţii se bucurară,
Şi din graiu aşa grăiră:
— „ Fire-ai cer împodobitu,
„Tot de stele măruntele
„Şi de doi luceferei,
„Şi 'ncă luna cu lumina,
„Soarele cu razele-re!"
— Şi te Domn bun veseleşte
Că noi ţie ţi-o 'nchinămu,
Până 'n d-albă dimineaţă.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe 1-a. Vezi mai pe larg observaţiile dela No. 4. Are multe variante. Vezi No. 4, 9, 14, 76, 91.

104

Allegretto. (♪ = 126). Dobra, jud. Hunedoara.

Visul maică ce-am visatu
Lerui Doamne,
Din ia sear'din astă noapte,
Şi-mi păreà că mai aveam,
Un foşmântu mohorâtu,
Stà pe culme pâlhoitu.
Pâlhoit bine croitu,
Şi-mi păreà că mai aveam
O cunună 'nvrăstăţată.

Şi-mi păreà că mai aveam,
Un inel în cornuţelu,
Pe cel deget mititelu.
Măsa din gură-i grăià-re:
— „Fica mea, ficuţa mea-re,
„Mare eşti puţin pricepi,
„De tu nu te nădăeşti,
„Cel foşmânt e mohorâtu,
„Stă pe culme pâlhoitu,
„Pâlhoit bine croitu,
„Socru-tău cu soacrăta-re.
„Cea cunună 'nvrăstăţată,
„Stă pe frunte aplecată.
„Este cumnată-ta-re.
„Cel inel în cornuţelu,
„Pe cel deget mititelu,
„Este ţie bărbăţelu".
— Şi te fică veseleşte
Că noi ţie ţi-o 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază puţin pe 1-a, iar a 3-a numai prin ritmul măsurii. întâia se aseamănă cu celelalte două. Pentru a se puteà împărţi în 3 linii s'a împărţit versul în două la cesură. Dacă se consideră versul întreg o linie, era prea mare disproporţia.

105

Andantino. (♩= 104). Dobra, jud. Hunedoara.

Ce sta-i ju - ne - la - şu, Ce gând mi ţi-ai pu - su, Ju - ne - - - lui bu - nu.

— Cesta-i junelaşu,
Ce gând mi ţi-ai pusu,
Junelui bunu.

Gând de pribegitu,
Ori de cătănitu.
Mai bun de 'nsuratu? (bis).
— Ba eu nu mi-am pusu
Gând de pribegitu,
Nici de cătănitu.
Eu am d-oplegitu,
Colo sus mai susu,
Sus la râul d-albu,
La Palanca nouă
La fata-i frumoasă
Cu sprinceana trasă,
Ca la boiereasă.
Cu cosița groasă,
Ca la boiereasă.
— Și te veselește.
Cesta-i junelașu
Că noi ți-o 'nchinămu
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Colinda junilor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă fidel pe 1-a, iar a 3-a prezintă motiv nou.

106

Andante. (♩= 88). Bráznic, jud. Hunedoara.

Tună 'n casă cest domn bunu
Tună 'n casă șed'la masă
Ș'a nost Domn e Dumnezeu.
Mândră masă este 'n casă,
Și deasupra stă pe masă,
Covor verde de mătasă.
Și deasupra pe covoru,
Sunt vedre cu vin roșioru.

Printre ele printre vedre,
Sunt pahare ne'nchinate,
Şi inele neschimbate.
Dar p'aici cine-mi treceà-re?
Treccà sfântul Sân-Mihaiu,
Şi din gur'aşa grăià-re:
— „Inchină cu acest paharu!
„Il închină ori mi-l schimbă,
„Ori în dar mi-l dărueşte,
„Ori în bani mi-l preţueşte".
— „N'am în dar de a-l dărui-re,
„Nici în bani de a-l preţui-re.
„Căci şi mie mi-l-a datu
„Nănaşul lui Dumnezeu,
„S'ospătezi boieri bătrâni,
„Cum sunteţi şi Dumneavoastră,
„Mare sfântu Sân-Mihaiu".
— Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile păstrează aceiaşi formulă ritmnică cu melodie deosebită. Variante: No. 22, 67, 117, 173.

107

Brâznic, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Jur pre - jur pe la Cră - ciu - nu. Ju - ne - lui bu - nu, Jur pre - jur pe la Cră - ciu - nu.

Jur prejur pe la Crăciunu,
Junelui bunu.
June calu-şi potcoveşte
Şi suliţa-ş zugrăveşte,
De grea cale se găteşte.
Nime'n lume nu-l vedeà-re,
Numai dragă maică-sa-re,
Şi din graiu aşa-i grăià-re:

– „Ce rându-i june pe tine,
„De tu calu-l potcovești,
„Sulița o zugrăvești“
„De grea cale te gătești ?“
Grăi fiul către maică :
– „Taci tu maică, taci tu dragă,
„Că tu nu ști ce știu eu.
„Știu un leu, un câine rău,
„Și mă duc ca să-l d-aduc“.
– Tună 'n grajdul ferecatu,
Scoate murgu înșelatu,
Inșelat bine gătatu,
Cum e bun de 'ncălecatu.
Sus pe murgu s'aruncă-re,
Saltă murgu ici colea-re,
Saltă 'n vârful munteluiu,
Și ia urma leuluiu,
Pe fața ineluluiu.
Găsi leul d-adormitu,
Sub un spin' mare 'nfloritu,
Florile l-au năpăditu.
Leu din somn se pomenește
Și din gur'așa-i grăește :
– „ Ce cauți june p'aici,
„ Doar zilele le-ai urâtu,
„Ori viața ți-ai scurtatu ?“
Grăi june către leu :
– Ba zilele n'am urâtu,
„Nici viața n'am scurtatu,
„Ci-am venit să ne luptăm,
„Și din puști să ne pușcăm,
„Și'n săbii să ne tăiem“.
– „Hai la lupte că-s mai drepte“.
Și luptară cât luptară
Zi de vară până seară.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Colinda Junilor. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3 care sunt exact la fel cu 3 măsuri, iar a 2-a–independentă–cu 2 măsuri. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 122, 124, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Când fu colo lângă seară,
Rupsă june pe leuțu.
Cum îl rupsă jos îl pusă,
Zgarda în cap că mi-i pusă.
Zgarda 'n cap e de bumbacu.
Sus pe murgu s'aruncà-re,
Saltă murgu d'ici coleà-re,
Saltă'n curtea maică-sa-re,
Cine'n lume mi-l vedeà-re
Toată bine-l fericeà-re:
— „Fericean de maică-sa-re,
„Ce băiat și-a mai scăldatu,
„De-i aduce leu legatu
„Leu legatu nevătămatu.
„Nici în pușcă nu-i pușcatu,
„Nici în săbii nu-i tăiatu,
„Ci numa'n luptă-i luptatu."
Și te june veseleşte
Ș'o'nchinăm cu sănătate.

108

Andante. (♩ = 100). Brâznic, jud. Hunedoara.

D-în-trea - bă, d-în trea - bă, Doam-ne, D-în trea - bă, — d-în trea - bă, Dai co - lin - de mi - rul și — bo - te - zul.

D-întreabă d-întreabă Doamne,
Dai colinde mirul și Botezul.
Sfinții din ce s'au făcutu,
Loza vinuluiu,
Tufa grâuluiu,
D-albu-i busuiocul?
— „Sfinți ce mă ispitiți,
„Că voi bine știți,
„Bine ca și mine,
„Că noi când eramu,

„Colo sus mai susu
„Sus la Rusalimu,
„Greu războiu ţinându,
„Cu acei câini de jidovi,
„Jidovi de mânie,
„Domnii spre mândrie,

„Pe mine mă înconjoară
„Mine prinseră-mă
„Mine duseră-mă,
„Colo jos mai josu
„Crucea lui Pilatu
„Mine răstigniră
„Pe crucea de bradu.
„Mie îmi băteà-re
„Prin talpe prin palme
„Cuie de oţelu.
„Tare le mai bate,
„Sângele străbate,
„Pe pământ cădeà-re,
„Domnu-l d-alduià-re.
„Mie îmi făceau
„Cunună de spini
„In capu-mi o pune,
„Tare m'apăsà-re,
„Părul mi-l frângeà-re
„Pe pământ cădeà-re,
„Domnu-l d-alduià-re.
„Mine nu lăsà-re
„Iarăşi peritorii,
„Mie-mi încingeà-re,
„Brâu de măcieşe.
„Tare mă strângeà-re,
„Pelea îmi frângeà-re,
„Sânge străbăteà-re,
„Pe pământ cădeà-re
„Domnu-l d-alduià-re."
— Aşa s'au făcutu
Loza vinuluiu,
Tufa grâuluiu,
D-albu-i busuiocu.
— Noi să închinămu,
D-alba-i sănătate.

109

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Prima dată se pune după fiecare vers cuvântul „Doamne". Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu câte două măsuri, a 3-a cu 3. Linia 3-a repetă pe a 2-a şi conţine şi motivul celei 1-a. Are variante: Vezi No. 62, 216, 243.

Lină melină, lerui Melină.
Merge Lina prin grădină,
Cu cârcegele pe mână,
Cu cârcege zdrăncănindu,
Cu rochia vânt făcându.
Adună lin şi pelinu,
Şi doi brazi din rădăcini.
La tulpina braziloru
Legănel de d-aurelu.
In leagăn cine-i culcatu?
Ii culcat un fiuţ sfântu,
Cu maică-sa lângă elu.
Maica lucru ce-l lucrà-re?
Guler fiului cosià-re.
Grăi fiuţ către maică:
– „Ce rându-i maică pe tine
„Decât coşi mai mult descoşi
„Cât împungi mai mult îmi plângi?"
– „Taci tu maichii, taci tu dragă,
„Că tu nu şti ce ştiu eu;
„Că mie că nu-s secrete,
„Ici coleà mai înainte,
„Pe sub poala ceruluiu,
„Peste puntea iaduluiu,
„Pân'la poarta raiuluiu,
„Câte suflete că trecu,
„Câte trec, mai multe cadu."
Grăi fiul către maică:
– „Lasă treacă, lasă cadă,
„Că ălea n'or slujit nouă.
„Trece-le-aş petrece-le-aş
„Pe sub poala ceruluiu
„Peste poarta iaduluiu,
„Pân'la poarta raiuluiu."
– Şi te Lino veseleşte,
Ş'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la început şi urmat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a; întâia e mai independentă melodic, dar conţine aproape aceeaş formulă ritmică. Are variante. Vezi No. 18.

110

Andante molto. (♩= 72). Dobra, jud. Hunedoara.

No - uă azi ne-a ... ră - să - rit

Domn I - sus Chri - stos, Domn I - sus... Chri - stos.

Nouă azi ne-a răsărit,
Domn Isus Christos, (bis)
Mesia cel prea dorit.
Din fecioară s'a născut
Şi cu lapte a crescut.
Cu scutece s'a 'nfăşat
Şi în braţe s'a purtat.
In chip de rob s'a smerit.
Şi pe noi ne-a mântuit.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Refrenul se repetă. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a, cu o terţă mai sus, iar 1-a este independentă. Este o colindă falsă, căci toată structura şi textul, trădează cântecul de stea. Variantă: No. 153.

111

Andante molto. (♩= 72). Dobra, jud. Hunedoara.

Stea - ua sus ră - sa - re Cu o tai - nă ma - re,

Stea - ua stră - lu - ce - şte Şi - lu - mii - ve ste - şte.

Steaua sus răsare,
Ca o taină mare;
Steaua străluceşte,
Şi lumii vesteşte:

„Că Maică curată,
„Prea nevinovată,
„Fecioara Maria,
„Naşte pe Messia".
Magii cum auziră,
Steaua şi-o porniră.
Mergând după rază,
Pe Christos să-l vază.
Şi dacă veniră,
Indată-l găsiră.
La dânsul intrară,
Şi se închinară.
Cu daruri gătite
Lui Christos menite,
Luând fiecare,
Bucurie mare.
Care bucurie,
De azi să ne fie,
De la tinereţe.
Pân'la bătrâneţe.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep.) fără refren. Melodia are 4 linii, a 3 măsuri. Liniile: 2-a, 3-a, 4-a, au aceiaşi formulă ritmică, cu mici schimbări melodice; linia 1-a este reducerea şi simplificarea ritmică a celorlalte linii, cu melodia inversată.

112

Andante. (♩= 88). Dobra, jud. Hunedoara.

Din cer îngerii se pogorîră,
La noi păstori, (bis)
Că'n Vitleem de grab' să mergem,
Să-l vedem (bis)
Fiul lui Dumnezeu cel ce s'a născut,
Din fecioară (bis)
Cu adevărat el va fi nouă,
Mântuitor. (bis)
Dus-a unul un miel, dus-a al doilea
O oaie (bis)
A treia lapte, a patra lui i-a dat,
Lui un caş. (bis)
Aşa s'au întors la ale sale.
Cu adevărat (bis)
Taina'ceasta-i mare tuturor spunem,
Cu 'ndrăzneală. (bis)

Cântec de stea fără refren. Melodia are 4 linii a 4 măsuri. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. In fiecare linie, motivul ritmic ce se 'ntinde peste două măsuri, se repetă. (Uneori chiar şi melodia.)

113

Cerbia, jud. Hunedoara.

Cest tânăr voinicu,
Iai Domnului Doamne.
Ce curţi ş'a croitu,
Cam din sus de drumu,
'Nalte şi frumoase,
Albe luminoase.
Jur prejur de curte,
Trestia e mărită,
La floarea vânătă,
Vântul d-aburà-re,
Trestia culcà-re,
Cerbul mi-o păşteà-re,
Cest tânăr voinicu,
El că o păzeà-re,
Depe stâlpul porţii,
Cerbul să-l săgete.
Cerbul bine-l vede,
Din ciar îi grăieşte:
— „Cest tânăr voinicu,
„Nu mă săgetà-re,
„Căci eu te-oi luà-re,
„In drag coarne-a mele,
„Şi te-oi aruncà-re,
„Peste munţi cărunţi,
„Peste livezi verzi,
„La fete de greci.
„Şi tu să-ţi alegi,
„Fata cea frumoasă,
„Cu cosiţa groasă,
„Trasă pe mătasă,
„Ca la jupâneasă".
— Şi te veseleşte,
Cest tânăr voinicu,
Că noi ţi-o 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Este o colindă în miniatură şi foarte primitivă. Are 2 linii de câte o măsură şi ambele conţin acelaş motiv.

114

Cerbia, jud. Hunedoara.

Dimineaţa de Crăciun,
Florile-s d-albe de ziuă,
Scoală scoală cest domn bun,
Că nu-i vremea de dormit,
Că nici noi nu am dormit,
De aseară de-altă seară,
Din seara ajunului,
Până 'ntr'a Crăciunului.

Scoală domn bun şi fetele
Să-ţi mături curţile,
Cu poalele sumnelor,
Cu cornul cătrânţelor,
Pe la cepurile buţilor.
Şi tu domn bun mi te scoală
Scoală domn bun şi feciorii,
Se sloboadă limpeziorii,
Că la noi cine vine,
Vine Crăciun cel bătrân
Cu 'n căluţ d-albuţ,
Da nu-i d-alboş baş de flori,
Ci-i mai d-alboş de rouri.
Când pe uşă'n casă'ntrăm,
De rouă ne scuturăm,
Căci cu rouă ajunserăm.
Cei mici mai mari creşte-vor,
Cei tineri veselise-vor.
Cei bătrâni la slujb'or merge,
Tot în sfinte Duminici,
Cu făclii aprinse'n brânci,
La d-albe biserici.
Şi te domn bun veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Se cântă afară la uşă şi cântând, către sfârşit intră colindătorii în casă. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Acelaş motiv ritmic în ambele linii, cu diferite melodii.

115

Cerbia, jud. Hunedoara.

Fericat ferice-domn,
Dai colinde dai,
De cine-i ferice,
De un boier bătrân,

Ce locşor că are,
Locşor bun din raiu.
La masă şezându,
La masă galbenă,
Galbenă de ciară,
Tare ca de piatră,
Jur prejur de masă,
Scaune direse.
Da 'n mijloc de masă,
Măru-i mărgăritu,
Mândru şi 'nfloritu,
Cu flori de argintu.
Ce se scorni iară,
Dinspre raiu din josu?
Vânt de primăvară.
Vântul d-aburà-re,
Merele creşteà-re.
Ce se scorni iară,
Din spre raiu din josu?
Vânt de către toamnă.
Vântul d-aburà-re,
Mărul legănà-re,
Merele coceà-re,
Mere jos cădeà-re.
Ce se scorni iară,
Cam din sus de raiu?
Pe un curcubeu,
Şade Dumnezeu,
Şi din graiu grăeşte:
— „Hoi boier bătrânu.
„Cine ţi le-a datu,
„Atâte avuţii,
„Mare bogăţii?
— „ Datu-mi-le-a datu,
„Tatăl mi-le-a datu,
„Cui eu m'am rugatu,
„Şi m'am înecatu,
„Negrii întunerici,
„La d-albe biserici,
„Cu făclii aprinse
„Şi cu liturgii."
— Şi te veseleşte,
Cest boier bătrânu,
Că noi ţi-o 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Refrenul scurt „domn" după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4, a 2-a cu 3 măsuri (resp. 2-ă,) Liniile se deosebesc melodic (iar dacă luăm felul al 2-a de refren, se deosebesc şi ritmic.)

116

Tâmpa, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 80).

Ţi-ga-nii se sfă-tu-i-ră, Jai Li-no, jai Ca-tri-no,
Ju-mu-rel pa-tin-co-te-lu, Ca mai ru-ma ca mai zu-ma.

Ţiganii se sfătuiră
Jai Lino, jai Catrino,
Jumurel patincotelu,
Ca mai ruma ca mai zuma.

Biserică să zidească.
Iese dada din bordeiu,
Şi le zice la purdei:
— „Biserică dacă-ţi face,
„S'o faceţi cum vă spun eu;
„Păreţii din sângereţi,
„Coperişul de slăină,
„C'aceia ţine mai bine,
„Clopote din cap de câine,
„C'acelea sună mai bine".

Colindă ţigănească. După fiecare vers se cântă refrenul de mai sus. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 3-a, a 2-a variază pe 1-a şi toate se bazează pe acelaş ritm. E caracteristic refrenul lung disproporţionat la colindele ţigăneşti, cum e şi la cea de faţă. Mai vezi No. 69, 70.

117

Tătăreşti, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 88).

Cre - scu - t'or ş'or ră - să - ri - tu. Cre - scu - t'or ş'or ră - să - ri - tu. Ia - ră flori d-al - be de mă - ru.

Crescut-or ş'or răsăritu, (bis)
Iară flori d-albe de măru.
Cam 'naintea'acestor curţi,
Doi meri 'nalţi şi minunaţi,
De vârfuri de-asemănaţi,
De tulpini de-alăturaţi.
Dar la umbra 'cestor meri?
Ieasă doamna curţiloru,
Şi din ciar d-aşa grăià-re:
— „Meriţi merişorii mei,
„Plecaţi-vă vârfurile,
„Să rup vre-o trei smedicele,
„Să fac vre-o trei bocurele;
„Una-i mică s'o botez,
„Alta-i mare s'o cunun."

Asta-i ziua lui Crăciun,
Ş'alui gazd'acest domn bun.
Merii chiar îmi grăiau iară:
– „ la doamnă şi dela poală,
„Şi la poală-i ca la vârfu."
– Şi te doamnă veseleşte,
Ş'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a aproape repetă pe a 2-a şi toate trei sunt ţinute în acelaş motiv ritmic. Variante: 22, 67, 106, 173.

118

Andante molto. (♩= 72). Tătăreşti, jud. Hunedoara.

Ia - ră ioi sfân - ta Ma - ri - e, Dom - nu - lui, Doam - ne.

Iară ioi sfânta Maria,
Domnului Doamne,
Vremea i-s'apropiatu,
Să mi-ş nască fiul sfântu,
Fiul sfânt pe acest pământu,
Iară ioi sfânta Măria,
Se luà şi se duceà-re,
Tot prin vii şi prin câmpii,
La umbriţa plopiloru,
Când la umbră de soseà-re,
Ea din ciar d-aşa grăià-re:
– „Ian staţi plopi de a legănatu,
„Până naşte fiul sfântu.
„Fiul sfânt pe acest pământu."
Plopii bine auzeau,
Dar în seamă nu băgau.
Maica sfântă-i blestemà-re;
– „Fire-aţi voi plopi blestemaţi,
„De mine de fiul meu
„Şi mai mult de Dumnezeu!
„Bată vântul ori nu bată,
„Frunza'n voi să nu mai steà-re,
„Nici sămânţă să nu deà-re."

Iără ioi sfânta Măria,
Se luà şi se duceà-re,
Tot prin vii şi prin câmpii,
La grăjduţul cailor.
Când la uşă de soseà-re,
Uşa 'napoi se dădeà-re,
Maica sfântă se băgà-re,
Şi din ciar d-aşa grăià-re:
– „Ian staţi cai de a roade-re
„Până naşte fiul sfântu,
„Fiul sfânt p'acest pământu".
Caii bine auzeau,
Dar în seamă nu băgau.
Maica sfântă-i blestemà-re,
Şi din ciar d-aşa grăià-re:
– „Fire-aţi voi cai blestemaţi,
„De mine de fiul meu,
„Şi mai mult de Dumnezeu!
„Şi voi saţ să nu aveţi,
„Numai 'n ziua de Ispasu,
„Şi atunci şi nici atunci,
„Şi atunci numai un ceasu.
„Ş'atunci capu să vă doară".
Iară ioi sfânta Măria,
Se luà şi se duceà-re,
Tot prin vii şi prin câmpii,
La grăjduţul boiloru.
Când la uşă de soseà-re
Uşa 'napoi se dădeà-re,
Maica sfântă se băgà-re,
Şi din ciar d-aşa grăià-re:
– „Ian staţi boi de a rumegà-re,
„Până naşte fiul sfântu,
„Fiul sfântu p'acest pământu".
Boii bine auzeau,
Şi de seamă ei băgau,
Mai 'napoi că se dădeau.
Maica sfântă-i d-alduià-re,
Şi din ciar d-aşa grăià-re:
– „Fire-aţi voi boi d-alduiţi,
„De mine de fiul meu,
„Şi mai mult de Dumnezeu!
„Şi voi saţi că să aveţi,
„Pân'a prânzi pogăniciu,
„Şi voi boi să fiţi sătui".
– Şi te fiuţ veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii; 1-a cu 2, a 2-a cu 1 măsură. La aparenţă, motivele în fiecare măsură diferă însă toate se reduc la motivul din măsura 2-a. Vezi No. 61.

119

Allegro. (♪ = 126). Tătăreşti, jud. Hunedoara.

D-a - u - zi - t-am a - stea toa - te, D-a - u - zi - t-am a - stea toa - te, Nea - muri po - poa - re şi gloa - te.

D-auzit-am astea toate, (bis)
Neamuri popoare şi gloate,
Că ni s'auzeà cuvântul, (bis)
Unde despre tot pământul,

Că lumea ni se sfârşeşte, (bis)
Şi la judeţ se găteşte.
Când la judeţ ne vom strânge (bis)
Păcătoşii toţi vor plânge,
Isus Christos le va zice, (bis)
Cu cuvintele va zice :
— „Duce-vă-ţi voi dela mine, (bis)
„Cu diavolii împreună,
„Unde's vermi neadormiţi (bis)
„Şi focul cel ne astins;
„Paturi de fier înfocate, (bis)
„Curvarilor sunt gătate;
„Sbiciuri de foc împletite, (bis)
„Curvelor le sunt gătite."
— De acum până'n vecie, (bis)
Fie Domnul lăudat.

Cântec de stea. Se cântă pe o pereche de versuri, dintre care, primul se repetă. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 2-a şi a 3-a, variază ritmul celui 1-a. Mersul melodic are în fiecare linie tendinţă deosebită. Are variante. Vezi No. 166, 207, 239, 286.

120

Mintia, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 80).

Sus la poarta ceruluiu
        Doamne, dai Domnului Doamne.
Este o masă rotelată
Dar la masă cine-mi şade ?
Şade-mi şade Maica sfântă,
Cu'n păhar galben în mână.
Tot închină şi suspină :
— „Cum Doamne n'oi suspinà-re,
„Că sunt oameni pe pământu
„Şi se duc la făgădău,
„Suduie pe Dumnezeu.
„Nu li-e frică c'oi trăsnire,
„Dar am milă de prunci mici.

„Că rămân făr'de părinţi,
„Făr'de Taică făr'de Maică,
„Făr'de fraţi făr'de surori,
„Şi rămân ca nişte flori“
— Şi te domn bun veseleşte,
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri, cu aceeaş formulă ritmică în ambele, iar melodia e puţin variată prin transpunere.

121

Allegro. (♪ = 144). Romoşel, jud. Hunedoara.

Stea - ua stră - lu - ce - şte şi lu - mii ve - ste - şte, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Steaua străluceşte,
Şi lumii vesteşte,
Dai Domnului Doamne,
Că astăzi curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria,
Naşte pe Mesia,
In ţara vestită,
Vitleem numită.
Magii cum văzură
Steaua, şi porniră.
Mergând după rază,
Pe Christos să-l vază.
Şi dacă porniră,
Indată-l găsiră.
La dânsul intrară,
Şi se închinară,
Cu daruri gătite,
Lui Christos menite.
Luând fiecare
Bucurie mare,
Care bucurie
Şi aici să fie,
Dela tânărete
Pân' la bătrânete.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Textul este al unui cântec de stea, iar melodia este a unei colinde. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a şi ambele sunt variante ale celei 1-a.

122

Nevoiaş, jud. Hunedoara.

Sculaţi boieri nu dormiţi (bis)
Domnului Doamne,
Că nici noi că nu dormimu,
De aseară dealaltăseară,
Tot umblăm şi colindămu,
Şi pe Domnul căutămu.
Căutarăm şi-l d-aflarăm,
Cu căluş d-albuţ de flori,
Nu-i căluş d-albuţ de flori,
Ci-i asudat de sudori.
Căluş merge odihnindu,
Şi pe domnul fericindu.
Ferică-i de celaş domnu,
Din seara d-ajunuluiu,
Pe ziua Crăciunuluiu.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii; 1-a şi a 3-a—exact la fel—cu câte 2 măsuri, iar linia 2-a e independentă. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

123

Turdaş, jud. Hunedoara.

Trei crai dela răsărit,
Cu steaua'u călătorit.
Când în cale purcedeau,
Steaua 'nainte mergeà.
La Ierusalim s'a dus,

Steaua lor li s'a ascuns.
Lor le-a fost de întrebare,
De naşterea de-un crai mare.
Unde ştiţi că s'a născut,
Un tânărel de curând.
Irod crai mare'mpărat,
Oastea lui a ridicat.
Patrusprece mii de prunci,
De doi ani în jos mai mici,
Şi gândind făr'de-un folos,
Va tăià şi pe Christos.
Pe Chiristos nu l-a tăiat,
Că nimica n'a stricat,
Tatăl sfânt l-a apărat.

Colindă de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Ambele linii au aproape acelaş ritm, cu diferite melodii. Variante: No. 161, 251.

124

Streiu, Plopi-jud. Hunedoara.

Allegro. (♩= 144).

Mult în-trea-bă mari bo- -ie-ri. Flo-ri-le d-al-be, Pe-un fe-cior ca un ste-ja-ru.

Mult întreabă mari boeri,
Florile d-albe,
Pe un fecior ca un stejaru,
De ce-i murgul d-asudatu,
D-asudat şi rău spumatu.
– „D'—aia-i murgul d-asudatu,
„D-asudat şi rău spumatu,
„Căci mi-a fostu la vânatu,
„Zi de vară până'n seară,
„Şi nimica n'am vânatu.
„Colo'n codrii am aflatu,
„La o gură de izvoru,
„Sub o tufă de bujoru
„Păsăruică d-albă'n pieptu.
„Trasei arcul s'o săgetu.
„Când fusei a săgeta-re,
„Ea din gur' aşa-mi grăià-re:
–„Nu grăbi cu moartea mea-re,
„Că eu nu-s ce-ţi pare ţie,
„Ci eu sunt sfânta Mărie.
„Trimisă de Dumnezeu,
„Să măsur pământul meu.
„Pământul cu metăru,
„Şi cerul cu stânjeru.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. In loc de versul al 2-lea ce urmează după refren, poate fi versul 1-iu repetat. Melodia are 3 linii: 1-a şi 3-a exact la fel cu cât 3 măsuri, iar a 2-a linie independentă cu 2 măsuri. Au multe variante. Vezi: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

125

Allegro. (♪ = 144). Streiu-Sângeorz, jud. Hunedoara.

De-asupra la răsăritu,
Doamne, Domnului nostru,
Greu e Domnul adormitu,
Iarbă verde l-a'ngrăditu.
Scoală Doamne nu dormi-re,
Că de când ai adormitu,
Iarbă verde te-a'ngrăditu,
Şi Iuda te-a'nceluitu.
Iuda'n raiu că a intratu,
Ce-a fost bun tot a luatu.
Luat-a luna şi lumina,
Şi soare cu razele,
Şi cerul cu stelele.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4, iar a 2-a cu 3 măsuri. Atât ritmic cât şi melodic se deosebesc liniile. Un singur ritm. (♩♪) e comun în ambele linii.

126

Imi lipseşte melodia, dar bănuiesc că se cântă pe melodia precedentă.

Streiu-Sângeorz, Jud. Hunedoara.

Deasupra la răsăritu,
Doamne, Domnului Doamne,
Scrisu-i tare-un lucru mare,
De mare-i cu nouă altare.
Da'n altarul cel mai mare,
Slujba-i sfântă ce mi-o cântă?
Cânt-o nouă popi bătrâni.
Grăi-mi cel preot bătrânu,
Către Petre diac micu:
— „Petre, Petre diac micu,
„Ia dă'n toacă de trei ori,

„Să răsune 'n trei chipuri,
„La trei cornuri de pământu,
„Să răsune un clopot micu,
„Clopot mic îi de stolnicu".

127

Allegro. (♪ = 144). Orăştie, jud. Hunedoara.

Sub stre - şi - - na gar - - du - lu - iu,
Ju - ne - lui, ju - ne - - lui bu - nu.

Sub streşina garduluiu,
Junelui, junelui bunu,
La umbra gutuiuluiu,
Şade un june s'odihneşte,
Şi murgu mi-l potcoveşte,
Cu potcoave de argintu,
Cu cuie de sârmă 'ntoarsă
Ca să prindă'n ghiaţă groasă.
Maică-sa la el priveşte,
Şi din gură aşa-i grăieşte:
– „Alelei măi junelaşu,
„Dece murgu ţi-ai gătitu,
„Doar ţi-e gândcu de logoditu,
„Sau ţi-e dor de pribegitu?"
– „Alelei măicuţa mea-re,
„Lasă-mă nu mă'ntrebà-re.
„Nu mi-e gând de logodire,
„Şi nici dor de pribegire.
„Ci mă duc c'am auzitu,
„Că în vârful munţiloru,
„La poalele braziloru,
„Este un leu de câine rău.
„Şi mă duc maicuţa mea-re,
„Pe acel leu a-l săgeta-re",
Nici vorba nu isprăvise,
Şi la leu el şi ajunse.
Găsi leul adormitu,
Adormit nepomenitu.
June sta şi se gândià-re
Oare cum l-oi săgeta-re,
Săgetà-l-oi adormitu?
Leul s'o ţineà 'nşelatu.
Până june se gândià-re,
Leu din somn că se trezià-re,
Şi din graiu aşa grăià-re:
– „Alelei tu junelaşu,
„Tu p'aicia ce-ai căutatu?
„Doar ţi-e gândul de'nsuratu?"
Iar june din graiu grăià-re:
– „Nu mi-e dor de'însurătoare,
„C'am venit să ne luptămu,
„Şi'n săbii să ne tăiemu".
Şi se luară se luptară,
Zi de vară până'n seară.
Când fu leul d-asudatu,
June mai întărâtatu.
Când fu june d-asudatu,
Leu a fost şi jos legatu.
Iar leul dacă vedea-re,
Că june îl răzbeşte-re,

El din gur' aşa-i grăià-re:
– „Alelei mă junelaşu,
„Lasă-te tu de luptatu,
„Pe mine de săgetatu,
„Şi mă bagă'n cureà neagră,
„Mă scoboară jos la ţară,
„Pe uliţa Greciloru,
„De fala părinţiloru,
„Şi de cinstea fraţiloru".
Ferice de aceia mamă,
Ce băiat şi-a fost băiatu,
Care poartă leu legatu,
Leu legat nesăgetatu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Colinda junelui. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul celei 1-a şi cu excepţia măsurei 1, îi repată şi melodia.

Un exemplu admirabil pentru o structură poly-metrică foarte naturală. Variante: No. 147, 186.

128

Orăştie, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Plea - că Li - na la fân - tâ - nă, Da - li - a - nă
fa - tă d-al - bă Şi că - nu - ţa — du - ce'n mâ - nă.

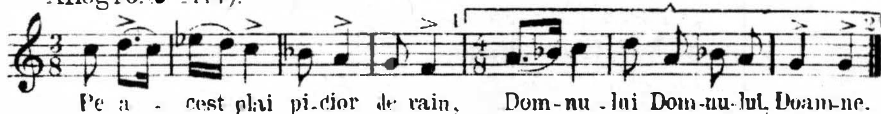
Pleacă Lina la fântână
Daliană fată d-albă,
Şi cănuţa duce'n mână.
Ea de noapte s'a sculatu,
Şi pe cap s'a periatu.
La fântân 'napoi plecà-re,
La fântâna din Luncetu,
Unde curge apa 'ncetu.
Găsi apa tulburată,
Şi fântâna 'nconjurată,
De trei feciori tinerei,

Românaşi şi frumuşei.
De-ai fi Lină sănătoasă,
De colinda asta noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri. In locul versului al 2-lea, poate fi repetat versul 1-iu. Colinda Linei (a fetelor). Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a variază o parte şi repetă alta din linia 1-a, iar a 2-a e independentă dar reaminteşte atât ritmul cât şi melodia celorlalte două linii melodice. Este o variantă ritmică (mai bine zis metrică) a No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298. 300.

129

Rapoltu-Mare, jud. Hunedoara.

Pe acest plaiu picior de raiu,
Domnului, Domnului Doamne
Plimbă-se Maica Domnului,
Cu'n hojmânt până în pământ,
Şi se lasă a odihni-re,
La umbră de plopuţ verde.
Plopuţ verde dacă o vede
Rară umbră slobozeşte,
Rară umblă pe pământu.
— „Fire-ai tu plop blestematu,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu."
Şi se lasă a hodini-re,
La umbră de tisă verde.
Tisă verde dacă o vede,
Grasă umbră slobozeşte.
Grasă umbră pe pământu,
Să se nască fiul sfântu.
— „Fire-ai tisă alduită,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu."
Şi se lasă a hodini-re,
La ieslele cailoru;
Caii dacă o vedeàu,
Cu gurile ronţăneau,
Cu picioarele dădeau.
— „Fire-aţi voi cai blestemaţi
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu.
„Voi cai să nu aveţi saţu,
„Numai în ziua de Ispasu,
„Da ş'atunci numai un ceasu".
Şi se lasă a hodini-re,
Le ieslele boiloru.
Boii dacă o văzură,
Cu coarnele aşternură,
Cu d-aburul d-aburară,
Când pe Maica o văzură.
Maica sfântă-i alduià-re:
— „Fire-aţi voi boi alduiţi,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai tare de fiul meu."
Să-ţi fie de sănătate.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu 3. Liniile n'au nici-o legătură organică. Are variante. Vezi No. 73, 93.

130

Rapoltu - Mare, jud. Hunedoara.

Câte praznice pe lume (bis)
Dimineața de Crăciun,
Nu's ca Crăciun de vesele,
Şi la fete de drăguțe.
De când Crăciun crăciunează,
Anu nou apă botează,
Popa umblă iordănindu,
Şi fetele bobotindu,
Cu'n stişor de busuiocu,
Ca să-şi capete norocu.
Că şi popa vrea aşà,
Ca să umble citirea.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate 3 linii au aproape acelaşi formulă ritmică, mai mult sau mai puțin variată; motivele melodice se inversează sau arată tendință de inversare. Are variante. Vezi No. 88, 259, 296.

131

Valea Bradului, jud. Hunedoara.

Textul mai departe-mi lipseşte. Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Liniile se aseamănă prin ritm şi melodie, care în fiecare linie se prezintă într'o nouă variație. Variantă: No. 234.

132

Textul mai departe-mi lipseşte. Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 2-a se prezintă cu motiv independent. Are variante multe. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

133

Textul mai departe-mi lipseşte. Colindă cu refren după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Legătura organică se menţine prin ritmul şi melodia din măsura 2-a şi a 3-a, care sunt variantele măsurei 1-a. Măsura 4-a încă am puteau-o explica ca o variantă mai îndepărtată, dar tot aşa se poate considerà ca independentă.

134

Junelui bunu,
Junel calu-şi potcoveşte,
De grea cale se găteşte.
Se găteà şi se lua-re,
Pe sub poala braziloru,
Sus la vârful munţiloru.
Când fu la mijloc de munte,
Află pe leuţ dormindu.
Junel sta şi se gândeà-re,
Ori îl taie, ori îl lasă.
Până junel se gândià-re,
Leu 'ndată se trezeà-re,
Şi din grai aşa-i grăià-re:
– „Ce-ai căutat junel p'aici?

„Ori zilele urîtu-ţi-aiu,
„Ori moartea vrutuţi-aiu?“
– „Zilele nu mi-am urâtu,
„Nici moartea că nu am vrutu,
„Şi am venit leuţ aici,
„Să mă lupt leuţ cu tine,
„Nu ne-om luptà aşa multu“.
Zi de vară până'n seară,
Zgardă 'n cap îi aruncà-re.
Jos spre mare se lăsară,
Toată lumea ferecà-re:
– „Ferecat de maică-sa-re,
„Ce băiat a mai născutu,
„Că duce leul legatu,
„Netăiat nevătămatu,
„Nici cu puşca nu-i puşcatu,
„Nici cu sabia nu-i tăiatu,
„Ci cu lupta îi luatu“.

Colinda junelui. Refrenul e la început şi se pune înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 2 şi a 2-a cu 3 măsuri. Ambele linii au motive deosebite. Variante No. 137, 206, 209, 213.

135

Allegro. (♪ = 144). Vaca, jud. Hunedoara.

Pă - cu - ra - riu d-o - ce - şel, Pă - cu - ra - riu d-o ce - şel, Iai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Păcurariu d-oceşel, (bis)
Iai Domnului Doamne,
El s'a lăudatu,
Că el că mi-ş are,
Câte flori pe munte,
Atâtea oi mărunte.
Câţi anglicei,
Atâţia berbecei.
Câte viorele,
Atâtea mieluşele.
Păcurariu d-oceşel
Vara le'nvăreazǎ
Pe un picior de munte.
Earna le erneazǎ,
In ostrov de mare.
Marea aşa-i grăià-re:
– „Păcurariu d-oceşel,
„Haida duţi oile,
„Că eu m'oi mânià,
„Mare voi venì,
„Mare şi tulbure.
„Şi moi mânià
„Şi te voi mânà.
Păcururul grăia:
– „Că el nu se teme,
„Că el că mi-ş are
„Nouă câini bătrâni,
„Nouă căţălandri,
„Ferecaţi în lanţuri.
„Şi când marea va venì
„Mare şi tulbure,
„Vopcii voi vopcì,
„Stropii voi stropii
„Lanţ-oi zdrăncănì,
„Câinii or auzì,

„Şi cu moi trezì
„Şi cu m'oi luà
„Cel fluer de mare,
„Şi voi fluerà-re,
„Şi le-oi apucà-re,
„Sus spre răsărit".

Colinda păcurarului. Fiecare vers se repetă şi e urmat de refren. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a este o repetare liberă a celei de a 2-a şi ambele sunt variantele celei 1-ia. Variante: No. 45, 73, 94 149, 169, 204, 221, 267.

136

Allegro. (♪ = 150). Vaca, jud. Hunedoara.

Lin, o lin, o lin, mo - lin, La cea tu - fă de mo - lin.

Cuvintele mai de parte îmi lipsesc. Colinda are refrenul la început şi e urmat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază ritmic şi melodic pe 1-a. Peste toată melodia se menţine ritmul măsurei 1-ia cu puţină modificare în măsura 3-a şi a 4-a.

137

Allegro. (♪ = 144). Balsa, jud. Hunedoara.

Ju-ne - lul bu - nu. Ci că'n d-alb de ră - să - ri - tu.

Junelul bunu
Ci că'n d-alb de răsăritu
Răsare un soare strălucitu.
Da nu-i soare strălucitu,
Ci-i un pom mândru 'nfloritu.
La vârfuţul pomuluiu,
Sunt vre-o două turturele.
Da nu-s două turturele,
Că's vre-o două jocurele,
De fete şi de neveste,
De junei cei făloşci.
Numai unu nu-i cu ei.
Ţipă ochii sus pe deal,
Vede-o ceaţă negureaţă

Dar nu-i ceaţă negureaţă
Ci-i junel cel făloşel
Cu murguţu după el.
Murgu 'ncepe a necheză,
Junel din grai îi grăià:
– „Aşteaptă murgule aşteaptă,
„Neadăpat şi nemâncat,
„Cum aştept eu ne'nsurat.
„Că dacă m'oi însură
„Eu pe tine te-oi adăpà,
„Cu vin roşu strecurat,
„Cu d-ovăs împrejurat".
– Şi fi vesel bun junel,
Să-ţi fie de sănătate.

Colinda junelui. Refrenul e la început şi se pune înaintea oricărui vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 2, a 2-a cu 3 măsuri.

Liniile sunt independente, dar totuşi se poate observà o asemănare între măsura 1-a, 3-a şi 2-a, 4-a. Variante: 134, 206, 209, 213.

138

Allegretto. (♪=120). Balşa, jud. Hunedoara.

Po-go-rît a, po-go-rît a, — Po-go-rît a pe pă-mân-tu.
Dum-ne-zeu cu Pă-trul sfân-tu, Dum-ne-zeu cu Pă-trul sfân-tu.

Pogorât-a pogorâtu,
Pogorât-a pe pământu,
Dumnezeu cu Pătrul sfântu. (bis)
Ca să vază şi să crează,
Ce fac domni şi iobagii,
Şi bogaţii cu săracii. (bis)
Luară-se duseră-se,
Tot prin vii şi prin câmpii,
Pe o cale cu făclii. (bis)
Ajunseră văzură-se,
La mijlocul satuluiu,
La casa bogatuluiu. (bis)
– „Bună ziua boeri mari!"
– „Mulţi ani vouă cerşitori".
–„Gata-i prânzul să-l prânzimu?"
– „Gata, gata nu-i de voi,
„Ci de domni mai mari ca voi!"
Luară-se duseră-se,
Din mijlocul satuluiu,
La marginea satuluiu.
La casa săraculuiu.
– „Bună ziua muncitori!"
– „Mulţam vouă călători!"
–„Gata-i prânzul să-l prânzimu?"
– „Gata gata puţintelu,
„Nu ne-om ajunge cu elu."
Şi mâncară cât avură,
Să le ajungă nu putură.
Luară-se duseră-se,
Tot prin vii şi prin câmpii.
Pe o cale cu făclii. (bis)
Ajunseră văzură-se,
Din marginea satuluiu,
In mijlocul raiuluiu. (bis)

Grăi Domnul Dumnezeu,
Către Pătru sfânt al său:
– „Uite Petre'n dreapta mea,
„De vezi Petre cei vedeà."
– „Văd casa bogatuluiu,
„Din mijlocul satuluiu
„In mijlocul iadului. (bis)
„Bălauri suflă 'n focu,
„Harapii nu-şi află locu".

– „Uite Petre'n stânga mea,
„De vezi Petre ce-i vedeà."
– „Văd casa săraculuiu,
„In mijlocul raiuluiu (bis)
„Cu toate împodobită
„Şi de Dumnezeu mărită!"
– Şi de acum până'n vecie
Mila Domnului să fie!

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. In toate liniile, acelaş motiv ritmic, cu puţine schimbări neînsemnate, se variază melodic. Are variante. Vezi No. 96, 165, 244. 276.

139

Allegro. (♪ = 144). Balşa, jud. Hunedoara.

Da-li-a-nă fa-tă d-al-bă, Mer-ge Li-na la fân-tâ-nă.

Cuvintele mai departe îmi lipsesc în felul cum se cântă în această comună, dar se poate cântà pe textul melodiei No. 97, culeasă din comuna Dobra jud. Hunedoara.

Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Legătura organică între linii se menţine numai prin ritmele din măsurile de 3/8 care sunt comune în ambele linii. Mai mult se poate observà o asemănare melodică între linii care se contrastează prin tendinţa de inversare. Variante: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128. 132, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 297, 300.

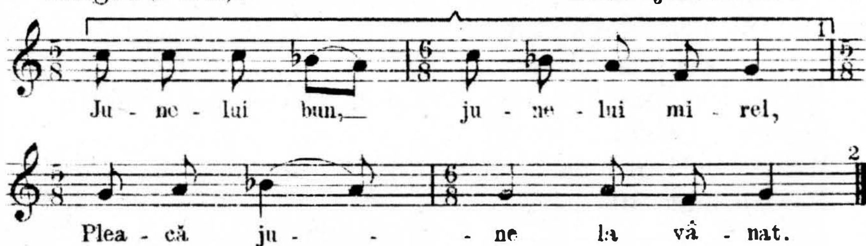
140

Allegro. (♪ = 144). Ponor, jud. Hunedoara.

Cuvintele îmi lipsesc dela această colindă. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă exact pe a 2-a, iar 1-a este de tot independentă: prin măsură, ritm şi melodie.

141

Allegro. (♪ = 144). Ponor, jud. Hunedoara.

Junelui bun, junelui mirel
Pleacă june la vânat,
Pe un picior de munte 'nalt.
Şi el fuga ce şi-o dat,
Jos în vie s'a băgat;
N'o mâncat pe ce-o prădat;
Şi el fuga ce şi-o dat,
Prin fânaţi până 'n braţ,
Şi prin grâne până 'n brâne,
Pe o vâlceoară limpezioară,
Până 'n vârful muntelui.
Găsi-mi leul d-adormit,
D-adormit nepomenit.
Junel sta şi se gândeà,
Şi pe leu mi-l scormoneà.
Leu în picioare săriă,
Şi din graiu aşa-i grăià:
— „Măi voinice voinicele,
„Tu pe aici ce-ai căutat,
„P'unde juni n'or mai umblat?
„Ori în puşti ne împuşcăm,
„Ori în săbii ne tăiem,
„Ori în luptă ne luptăm?"
Grăì june către leu:
— „Ba'n luptă să ne luptăm,
„Că luptele-s mai direpte,
„Şi îs dragi lui Dumnezeu".

Se luară se luptară,
Se luptară o zi de vară.
Când fu soare 'n cap de seară.
Aduse leul pe june,
Cum adusă jos mi-l pusă.
Imbrăţişează a doua oară,
Aduse june pe leu,
Cum adusă jos mi-l pusă,
Zgarda în cap i-o ţipă,
In curea neagră-l băgă,
Jos la ţară mi-l luă.
Cine pe el mi-l vedeà,
Tot pe el mi-l ferice̍à.
Ferică de maica lui,
Că ne tună un leu legat,
Ne puşcat nevătămat,
Numai în luptă luat.
Pe uliţa grecilor,
Face fală fraţilor.
Leu din graiu aşa-i grăià:
— „Măi voinice voinicele,
„Slăbeşte-mă din curele,
„Că mă doare peste şele".
Minte slabă-l ajungeà
Din curele mi-l slăbià,
Leu la cer se ridicà
Şi din gură cuvântà:

— „Rămâi june sănătos.
„Că pe mâna ta ţi-am fost,
„Stăpân de mine n'ai fost".
Ş'o 'nchinăm cu sănătate.

Colinda junelui. Refrenul se cântă înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Asemănarea e foarte redusă intre linii. E mai mult o asemănare metrică, adică felul cum urmează în ambele linii măsura $^6/_8$ după măsura $^5/_8$. Variante: No. 142, 203.

142

Allegro. (♪=144). Ponor, jud. Hunedoara

Di - mi - nea - ţa — , de Cră - ciu - nu,

Dom - nu - lui Domn, domn de-al no - stru.

Dimineaţa de Crăciun,
Domnului Domn, Domn de-al nostru,
Sculaţi, sculaţi ceşti domni buni,
Că nu-i vremea de a dormi-re,
Ci-i vremea de a podobi-re.
Căci cocoşul a cântatu,
Zori de zi s'au revărsatu.
Printre zori soare-mi răsare,
Cu trei raze luminează.
Două raze unde-mi rază?
Rază 'n vârful munteluiu.
Două raze unde-mi rază?
Rază 'n câmpul cu flori d-albe.
Două raze unde-mi rază?
Rază 'n curtea ceşti domni buni.
Curţile se luminează
Porumbii se 'nspăimântează,
Sus mai sus mi se holbară,
Jos mai jos mi s'alinară,
Şi pe domnul scuturară,
Să-l pomeană nu-l putură.

Greu e Domnul d-adormitu,
Și de jidovi chinuitu.
Vine un *stol* de al soarelui, (sol)
Rourând și preorându,
Rouă sfântă scuturându,
Peste obrazul Domnuluiu,
Și din graiu așa-i grăia-re:
– „Scoală Doamne nu dormi-re,
Că de când ai adormitu,
„Foarte mult ai păgubitu,
„Iuda în raiu s'a băgatu,
„Ce a fost bun tot a luatu.
„Luat-a luna și lumina,
„Și soarele cu razele.
„Și-un stâlpari de busuiocu,
„Și-o tablă de maierană,
„Și găleata de botezu,
„Și scaunul de județu
„Și bâta de direptăți.
„Toate în iad le-a băgatu,
„Frumos iadul luminatu,
„Și raiul s'a 'ntunecatu",
Tatăl dacă-și d-auzi-re,
Din somnu-și se pomeni-re.
Mâna stâng'o scuturà-re,
Trei inele jos cădeà-re,
Trei la cer se ridicà-re.
Și din zbice rups'a-mi da-re,
Și în iad mi se băgà-re,
Toate'n brațe le apucà-re.
Iar în raiu le așezà-re,
Frumos raiul luminà-re,
Și iadul se'ntunecà-re.
– Și te gazdă veselește,
C'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Liniile sunt independente, fără nici-o legătură organică.

Variante: No. 141, 203.

143

Allegro. (♪ = 144). Almașel, jud. Hunedoara.

Co-lo'n sus la Ru-sa-li-mu, La po-mul Jor - ghi-nu-lu-i,
O, ce ve-ste s'an-tâm-plat, O cru-ce no - uă de brad.

Colo 'n sus la Rusalimu,
La pomu Iorghinuluiu,
O! ce veste s'a 'ntâmplatu,
O cruce nouă de bradu.
Jidovii se 'nțeleseră,
Pe Christos să-l restignească.
Dacă nu l-or restigni-re,
Lor împăratu nu le-o fi-re.
Rău Pilat s'a supăratu,

Isus pe cruce a legatu,
Cuie'n palme i-or bătutu,
Apă şi sânge a cursu,
Soarele s'a 'ntunecatu,
Petrile s'au sfărâmatu,
Luna începu a plânge,
Şi a vărsà lacrimi de sânge.
Şi de acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
Dumneavoastră bucurie
Şi nouă de veselie.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Din punct de vedere ritmic, linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a variază pe a 2-a. Din punct de vedere melodic, se deosebesc, respective, sunt variaţiuni, foarte îndepărtate.—Variante: 106, 208, 215, 260, 261, 259, 277.

144

Allegro. (♪ = 144). Martineşti, jud. Hunedoara.

Fe - ri - că. fe - ri - că.— Cum l-ai fe - ri - ca - tu, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ferică, ferică,
Cum l-ai fericatu,
Dai Domnului Doamne,
Cum l-ai fericatu
Mai bun loc i-ai datu,
Dai Domnului Doamne
Mai bun loc i-ai datu,
Mai bun mai frumosu,
'Ntr'un mijloc de raiu.
Tot la mese 'ntinse
Făclii d-albe aprinse.
La un corn de masă,
Şade-mi cine-mi şade
Ionu Sfântionu.
La'l doilea cornu,
Şade-mi cine-mi şade,
Petru sfântul Petru.
La-l treilea cornu
Şade-mi cine-mi şade,
Sfântul Nicolaie.
La-l patrulea cornu,
Şade-mi cine-mi şade
Dragul Dumnezeu.
In mijloc de masă,
Un măr mărgăritu,
Galben de'mpupitu.
Frunzele's de aur,
Merele's d-argintu,
Vântul trăgănă-re,

Merele picà-re, Din sân le scoteà-re,
Domnii le-adunà-re 'N lume trimeteà-re,
In sân le băgà-re. Grâul se făceà-re.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. După refren începem iar cu rândul al 2-lea de 'naintea refrenului precum arată modelul de mai sus. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a și ambele variază pe 1-a.

145

Allegro. (♪=144). Martineşti, jud. Hunedoara.

Fe - ri - cian,_ Doam - ne, de e - lu,

Dom - nu - lui, Dom - - nu - lui, Doam - ne.

Ferician Doamne de elu,
Domnului, Domnului Doamne,
De doi fii de ce-o d-avutu,
De el bine i-o crescutu,
Și el bine i-o 'nvățatu,
De or arat și sămănatu.
De a dat brazda grâne verzi,
Și din brazdă grâne verzi
Mi-ș făcură ș'un pometu,
Mi-ș făcură ș'un șezău,
Să îmi șadă Dumnezeu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri, ambele linii sunt total independente. Variante: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 62, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 331, 236, 256, 258, 298, 300.

146

Allegro. (♪=144) Martineşti, jud. Hunedoara.

Colinda junelui Cuvinte îmi lipsesc. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 4 măsuri. Liniile sunt complect independente, fără nici-o legătură organică.

147

Allegro. (♪ = 144). Martineşti, jud. Hunedoara.

Soră-leo fată frumoasă,
– Ce-re-i soro d-ăsta rându
De d-aseară n'ai venitu?
– N'am venit că n'am pututu,
Că grea oaste ne-a căzutu.
Vre-o cincisute călăraşi
Mai pe atâţia pedestraşi.
Până noi ne-am tot gătatu,
De abea ne-am ospătatu.

Colindă cu refrenul înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Liniile au aceiaşi împărţeală metrică, acelaş ritm şi cu excepţia primei măsuri (din fiecare linie) aceeaşi melodie. Variante: No. 127, 186.

148

Zlaşti, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Pleacă Maica după fiu (bis)
Domnului Doamne,
Sfânta Maică a lui Isus,
Rătăceşte 'n jos şi 'n sus,
Pe câmpia unui râu,
Printre grâu până 'n brâu.
Caută loc să s'odihnească,
Şi pe fiul sfânt să-l nască.
Sub un plop cu frunza deasă.
Jos pe pajişte se lasă.
Plopu frunza-şi clătină-re,
Pace Maica nu-şi aflà-re.
Turburată Maica Sfântă
Din graiu astfel îi cuvântă:
– „Alelei plop ne'nduratu,
„Fi de astăzi blăstămatu.
„Şi de mine pe pământu,
„Şi de Dumnezeu cel sfântu.

Colindă cu refrenul între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a care sunt exact la fel cu câte 3 măsuri, iar a 2-a cu motiv independent cu 2 măsuri. Este varianta melodiilor dela No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92. 97, 101, 107, 122, 124, 123, 132, 139, 145, 155, 175 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

„Frunza ta să n'aibă stare,
„Cât e ziulica mare.
„Sbată-să ca de furtună,
„Şi pe vremea cea mai bună".
Sfânta Maic'a lui Christos,
Rătăceşte'n sus şi'n jos,
Pe un plai scăldat de soare
Prin fâneţe numai floare,
Caută loc să s'odihnească,
Şi pe fiul sfânt să-l nască.
La un grajd de cai soseşte
Acolo ea poposeşte.
Caii rod, fac tropot mare,
Şi odihnă Maica n'are.
Supărată Maica sfântă
Din graiu astfel le cuvântă:
— „Fire-aţi cailor să fiţi,
„De mine afurisiţi,
„Şi de Domnul pe vecie,
„Mersul fugă să vă fie.
„Ziua noaptea să mâncaţi
„Rar voi să vă săturaţi
„Numai 'n ziua de Ispasu
„Nici atunci decât un ceasu".
Sfântă Maică preaslăvită,
Rătăceşte obosită.
Prin livezi înrourate,
Pe sub pomi cu crengi uscate.
Caută loc să s'odihnească,
Şi pe fiul sfânt să-l nască.
La un grajd de boi soseşte,
Jos în iesle poposeşte.
Boii blânzi la ea privesc
Şi suflând mi-o aburesc.
Odihnită Maica sfântă
Din graiu astfel le cuvântă:
— „Boulenilor iubiţi
„Binecuvântaţi să fiţi.
„Şi de Domnul şi de mine
„Şi de fiul care vine.
„La umblat s'aveţi pas lin,
„La mâncare saţ deplin.
„Câte-un ceas voi să mâncaţi
„Iar un ceas să rumegaţi",
Pela cântători târziu
Preaslăvita naşte fiu.
Şi când naşte Maica sfântă,
Ingeri vin în sbor şi cântă.
Mii făclii pe sus s'aprind,
Ca luceferii lucind.
Iar prin iesle cresc bujori,
Fânul s'a schimbat în flori,
Şi veniau moşnegi cărunţi
Juni păstori de pe la munţi,
Falnici crai din ţări străine,
Pruncuţului să-i se'nchine.

Este varianta cea mai complectă şi mai frumoasă, relativ la naşterea Domnului, la legenda plopului, cailor şi boilor.

149

Andantino. (♪ = 126). Zlaşti, jud. Hunedoara.

Ce-sta-i Dom-nul bu-nu, Ce-sta-i Dom-nul bu-nu, Dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Cesta-i Domnul bunu (bis)

Dai Domnului Doamne,
Mândru-i Domnul d-adormitu,
Sub un măr mândru 'nfloritu.
– Scoală Doamne nu dormi-re
Că de când ai adormitu,
Earba verde te-a 'ngrăditu,
Florile te-au cotropitu,
Şi lumea s'a păgânitu.
Suduie fecior pe tată
Şi mamele-şi fac păcate,
Nici nu-i grâu nici nu-i secară
Numai neghinioară goală.

Colindă cu refrenul după un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o variantă a liniei 1-a, iar a 3-a este independentă, totuşi se pare că este o reducere, o simplificare a celorlalte două. Variante: No. 45, 73, 94, 135, 169, 204, 221, 267.

150

Andante. (♩=88). Zlaşti, jud. Hunedoara.

Scu - laţi, scu - laţi bo - ieri ma - ri, Dom - nu - lui Doam - ne.
Flo - ri - le d-al - be.

Sculaţi sculaţi boieri mari
Domnului Doamne (Florile d-albe)
Sculaţi voi români plugari,
Vă sculaţi şi slugile,
Să întindă plugurile,
Să mergem la sămănat,
Să arăm să sămănăm.
Brazdă neagră să 'nturnăm.
In capul pământului,
Este-o rece fântâniţă.
Da Dumnezeu ca ş'un sfânt,
S'a coborât pe pământ.
Apă rece a băut,
Măru roşu a mâncat
La grâne roadă le-a dat.
Tot prin grâu până în brâu,
Prin săcări până 'n susuori,

Prin ovese cele mai desc,
Prin alace acum se face.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu două. Liniile sunt independente melodic. Din punct de vedere ritmic, se poate observa că măsurile din linia 2-a sunt inversarea măsurilor 3, 4 din linia 1-a (Inversarea metrică-ritmică).

151

Allegro. (♪ = 144). Zlaşti, jud. Hunedoara.

La — sfâr - şi - tul lu - mii, La sfâr - şi - tul — lu - mii, Dom - nul, Doam - ne.

Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a, cu câte 3 măsuri, iar a 3-a numai cu două. Asemănarea între linii e foarte mică şi aceea o face ritmul (♪ ♩) care cu puţine schimbări neînsemnate se ţine dealungul melodiei. Textul şi melodia se par a fi ale unui cântec de stea.

152

Andante. (♩ = 92). Zlaşti, jud. Hunedoara.

Da-t-a'n lu-me da-t-a'n ţa-ră, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Colindă. Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Refrenul se pune după fiecare rând. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Cu puţină diferenţă, linia 2-a repetă ritmul celei 1-a, iar în melodie o schimbă.

153

Allegretto. (♩ = 100). Ormindia, jud. Hunedoara.

Sus în vâr - ful — mun - te - - lui, — Sus în vâr-ful — mun-te - lui, La Dom-nul Chri - stos.

Sus în vârful muntelui (bis).

La Domnul Christos,
Şade Maica Domnului.
Şade, şade şi se roagă,
Pentru toată lumea 'ntreagă
Şi-a greşit şi-a adormit.
Iuda în raiu a sosit,
A luat luna şi lumina
Şi soarele cu razele.
Şi le-a dus pe toate'n iad.
Şi iadu s'a luminat.
Iar raiul s'a 'ntunecat.
Dumnezeu când auzì,
El în lume poruncì:
– „Cine 'n lume sar aflà,
„Să se bată cu Iuda?"
Nime 'n lume nu s'a aflà
Numa Ilie sfânt Ilie.
El trăsnea şi fulgerà,
Pe Iuda mi-l prăpădià.
A luat luna cu lumina,
Şi soarele cu razele,
Le-a adus pe toate în raiu.
Şi raiu se luminà
Iar iadul se'ntuneca.

Colindă cu refrenul la urmă după un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmic şi variază melodic pe 1-a, iar a 3-a pune la început ritmul măsurei care în celelalte două linii se află la urmă. Melodia este a unui cântec de stea. Variantă: No. 110.

154

Ormindia, jud. Hunedoara.

Allegretto. (132).

Mu - stră - se mai mu - stră, Dom - nu - lui, Doam - ne, Mu stră - se mai mu - stra.

Mustră-se mai mustră (bis)
Domnului Doamne.
Trei Domni de cei mari,
Unul este grâul,
A doilea-i vinul,
A treilea-i mirul.
Iară grâul zice:
– „Din mine se face
„Prescură aleasă
„Pentru sfânta masă".
Iară vinul zice:
– „Pe mine mă vor beà,
„Toţi crai şi'mpăraţii
„Şi oameni bogaţi".
Iară mirul zice:

— „Prin mine se făcea,
„In vremi din bătrâni,
„Din păgâni creştini”.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a—care, ritmic sunt aproape la fel—cu 3 măsuri, iar a 2-a—cu motiv independent—cu 2 măsuri. Variante: 168, 247.

155

Ormindia, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪=152).

A - ple - ca - ţi - vă voi bra - zi, Flo - ri - le-s d-al be,— Să ru - pem trei clombi din vo - i.

Aplecaţi-vă voi brazi
Florile's d-albe.
Să rupem trei clombi din voi
Să facem un feredeu,
Să se scalde Dumnezeu
Dumnezeu cu soţul său.
Tot se scaldă şi se 'ntreabă:
— Ce-i mai bun p'acest pământu?
Nu-i mai bun ca oaia bună
Te hrăneşte te'ncălzeşte
Şi pe Domnul veseleşte.
— Nu-i mai bun ca boul bunu.
Că răstoarnă brazdă lată,
Şi răsare grâu roşuţu.
— Nu-i mai bun ca calul bunu,
Că te bagă în războiu,
Şi te scoate din războiu.
— Nu-i mai bun ca porcul bunu,
Că-i mânci carnea la Crăciunu.

Colindă cu refrenul la mijloc între două versuri diferite. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a—care sunt la fel—cu câte 3 măsuri, iar a 2-a—cu motiv independent—are numai 2-ă.—Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 132, 139, 145, 148, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

156

Ormindia, jud. Hunedoara.

Intorcu-mi-se'ntorc,
Mirel tinerelu,
Trei vulturi de soare.
Nu's vulturi de soare,
Ci's trei păcurari.
Unul mai micuţ.
De-l chiamă Pătruţ.
— Iute Petre du-te,
După oi pe munte,
Că de nu te-oi duce,
Te vor omorî.
— De mă omorâţi
Să mă şi'ngropaţi.
Fluieriţa mea,
La cap să mi-o puneţi.
Vântul când va suflà,
Oile se vor adunà,
Pe mormânt ş-or plânge.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a, ritmic, este exact la fel cu 1-a, iar melodic e puţin variată.

157

Ormindia, jud. Hunedoara.

Din Nistor şi din Adamu,
Şi din fiul lui Avramu,
Să-i cântăm versuri de jale,
Pentru-a lui Adam greşeală.
Şi pentru-alui izgonire,
Groaznica-i din raiu eşire.
Pe poarta raiului scrisă,
O pară de foc nestânsă,

Adam sapă pământul,
Cu Eva și cu dânsul.
Şi săpând el îi zicea:
— „O amar Evo ție,
„Tu-mi făcuşi aceasta mie.
„Tu mă făcuși de greșii,
„Şi pe Domnul mi-l scârbii".
— „Taci Adame nu tot plânge,
„Vezi tu frunza codriloru,
„Şi florile câmpiloru?
„Cum vara ele 'nfloreseu,
„Şi toamna se veştejescu?
„Aşa şi viaţa ta-re,
„Pe pământ se va schimba-re,
„Şi la noi te-i înturna-re".

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) Melodia, care este a unei colinde, are o singură linie de 4 măsuri. Este una din cele mai primitive melodii.
Măsura 1-a şi a 2-a sunt ritmic egale, a 3-a puţin variată, a 4-a independentă.

158

Cântec de stea. Îmi lipsesc complect cuvintele. Melodia are 5 linii: 1-a şi a 2-a care sunt exact la fel — au câte 3 măsuri, a 3-a, a 4-a şi a 5-a au câte 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 3-a, iar a 5-a e independentă. O să mai întâlnim această melodie cu textul împreună, în altă localitate.— Variante: No. 163, 240, 279, 293, 303.

159

Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Cântec de stea cu refrenul la urmă, după un vers repetat. Melodia are 2 măsuri. Toate liniile au aceleași motive ritmice la bază și numai melodic se deosebesc. Linia 2-a și linia 3-a au în primele măsuri aceiaș motiv și ritmic și melodic. — Variante: No. 202, 228.

160

Cărăstău, jud. Hunedoara.

2. Cu cine te joci Iroade,
Când inima ta te roade.
Ah Iroade împărate,
Te-ai umplut de răutate.

3. Căci cu poruncile tale,
Ți-ai umplut țara de jale.
Țipete vaete de mame.
Și plângerile la-o lume

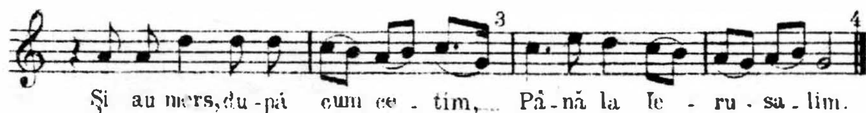
4. Nici-o casă nu-i scutită,
Nici o mamă ocolită.
Că toate sunt lăcrămate,
Și de ciudă sfâșiate.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a corespunde la a 1-a și a 4-a la a 2-a. Ritmul din măsurile de $^5/_8$ se află în acelaș loc în toate liniile. Cântec de stea foarte răspândit. Vezi: No. 143, 208, 215, 260, 261, 269, 277.

161

Cărăstău, jud. Hunedoara

2. S'acolo dac'au ajuns,
Steaua'n nor li s'a ascuns.
Ş'au început a se plimbà.
Prin oraş a întrebà.

3. Unde s'a născut zicând,
Un crai mare de curând?
Iacă Irod împărat,
Auzind s'a tulburat,

4. In Vitleem a intrat.
Mulţi coconi mici a tăiat
Pân' la paisprezece mii,
Toţi mărunţi tăiaţi copii.

5. De doi ani şi mai în jos
Ca să taie pe Christos,
Pe Christos nu l-a tăiat.
Tatăl sfânt l-a apărat.

6. Oh! tiranul de Irod
Murì 'n blestem de norod.
Ne fiind el bucuros,
De naşterea lui Christos.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 2-a exact, iar a 3-a repetă pe 1-a cu puţină schimbare. Ritmul din măsura 2-a se află pe acelaş loc în toate liniile. Are Variante: Vezi: No. 123, 251.

162

Cărăstău, jud. Hunedoara.

2. Steaua străluceşte,
Şi lumii vesteşte,
Că astăzi curata,
Prea nevinovata.

3. Fecioara Maria,
Naşte pe Messia,
In ţara vestită,
Vitleem numită.

4. Magii cum zăriră,
Steaua, şi porniră,
Plecând după rază
Pe Christos să-l vază.

5. Şi dacă sosiră,
Îndată-l găsiră.
La Dânsul intrară,
Şi se închinară,

6. Cu daruri gătite,
Lui Christos menite,
Luând fiecare,
Bucurie mare.

7. Care bucurie
Şi aici să fie.
Dela tânăreţe
Pân' la bătrâneţe.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Construcţie simetrică. Toate liniile au acelaş motiv ritmic, totuşi mai mult se corespund linia 1-a cu a 3-a şi a 2-a cu a 4-a.

163

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Andantino. (♩ =126).

Doam-ne, a - le Ta - le cu - vin - te, Ca - re le-ai zis
mai ___ 'na - in - te, S'a'm-pli - nit pre - cum se scri - e
Moi-se la car-tea în-tâ - ie. O, mi - nu - ne, o, ___ mi-nu - ne.

2. Dinspre răsărit răsare,
O stea cu mărire mare.
Razele ei răspândeşte,
Pe trei crai povăţuieşte.
O minune! (bis)

3. Steaua, steaua lui Christos,
Străluceşte prea frumos.
De la stea s'a cunoscut,
Că Messia s'a născut.
O minune! (bis)

4. Steaua Magii-i sfătueşte
Viitleemul îi primeşte,
Şi din prorocire rară
Prunc pe Messia-l aflară
O minune! (bis)

5. Craii'n peşteră intrară,
Lui Christos se închinară.
Daruri scumpe hărăziră,
Şi de soarta lui se miră.
O minune! (bis)

6. Darurile să rămâie,
Aur smirnă şi tămâie.
Fecioara le mulţumeşte,
Şi pe Crai îi preamăreşte.
O minune! (bis)

7) Pe Messia-l străjueşte.
Şi cu slavă-l preamăreşte.
Îngerii cu cântecile,
Pastorii cu fluerile.
O minune! (bis)

8. Lăudați între mulțime,
Mărire întru 'nălțime!
Pe pământ împăcăciune,
La oameni bunăvoire!
O minune! (bis)

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 5 linii: 1-a, 2-a, 5-a care au acelaş ritm (2-a şi a 5-a, sunt chiar exact la fel—au câte o singură măsură.—Are variante. Vezi No. 158, 248, 279, 290, 303.

164

Pe melodia No. 163, se cântă şi următorul text:

Adam dacă a greşit,
Domnul din rai l'a gonit,
Din raiul cel din Edem,
Izgonit cu greu blăstăm.
Iar Adam dac'a văzut,
Că'n greşeală a căzut,
Şi din rai afară-i dat,
Izgonit şi lăpădat,
A şezut jos într'un loc,
Plângând cu lacrimi de foc,
Cu jale la raiu privind,
Şi către dânsul grăind:
— „O raiule lăcaş sfânt,
„Mă vezi în ce stare sunt?
„Că sunt cumplit urgisit,
„Şi de la tine gonit.
„O rai cum mă bucuram,
„In slava ta când eram!
„Iar acuma's cu atât,
„Sunt jalnic şi amărât.
„Că de-acum nu voiu gusta,
„Din sfânta dulceața ta.
„Amar Evo ce făcuşi,
„Unde vom merge acuş?
„Pe tine te ascultai,
„Şi din acel pom mâncai.
„Că tu Evo m'ai silit,
„Şi din bine m'ai lipsit.
„O ticălosul de eu,
„Cum scârbii pe Dumnezeu.
„Greu păcat Evo de noi,
„Că voi fi tot în nevoi.
„O Doamne pe mila ta,
„Intoarce-o spre făptura ta
„Şi nu mă lăsà scârbit,
„Ca să fiu pân'la sfârşit".

Textul acesta se mai cântă şi pe melodia următoare:

165

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Allegretto. (♪=132).

A-dam da-că — a gre-şit, — Dom-nul din rai l-a iz-go-ni-t, —
Din ra-iul cel — din — E-dem, Iz-go-nit cu — greu blăs-tăm.

Cântec strofic de stea ca şi celelalte. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate liniile au acelaş motiv ritmic; în linia 3-a şi a 4-a, puțin variat. Variante: No. 96. 138, 244, 276.

166

Allegro. (♪=160). Cărăstău, jud. Hunedoara.

a) În o - ra - şul Vif - le - em, Ve-niţi bo - ieri să-l ve - dem,

Că a - stăzi ni s'a - nă - scut, Dom-nul_ cel făr' de'n - ce - put.

b) În o - ra - şul Vif - le - em, Ve-niţi bo - ieri să-l ve - dem,

Că a - stăzi_ ni s'a - nă - scut, Dom - nul cel făr' de'n - ce - put.

2. Şi astăzi ni s'a umplut,
Prorocia de demult,
Că se va naşte Christos,
Messia cap luminos;

3. Din fecioara Maria,
Şi din neamul lui Avram;
Din sămânţa lui David,
Din duhul sfânt zămislit.

4. Trei crai dela răsărit,
La'nchinare au venit,
Daruri scumpe aducând,
Şi lui Isus cântând:

5. „Culcăte 'mpărat ceresc,
„In sălaş dobitocesc;
„Te culcă pe fân uscat,
„De îngeri înconjurat.

6. „Craii te vor lăudà,
„Şi mărire îţi vor dà.
„Mărire 'ntru cei de sus,
„Şi pace pân'la apus".

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Se cântă în două feluri precum am notat mai sus. Ambele melodii au aceeaşi construcţie: 4 linii a 4 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a; linia 3-a schimbă melodia, iară 4-a pe lângă melodie schimbă puţin şi ritmul. Se mai cântă şi în alte locuri cu acelaşi text şi melodie. Vezi No. 119, 207, 239, 286.

167

Allegretto. (♪=132). Cărăstău, jud. Hunedoara.

a) Doam-ne_ I - su - se Chri - stoa - se, Tu eşti no - uă zori fru - moa - se.

Doamne Isuse Christoase,
Tu eşti nouă zori frumoase;
Tu eşti raza cea curată,
Şi lumina'adevărată.
Căci mila ta O! prea bună,
Cine o va putea spune.
Dumnezeu fiind din fire,
A luat chip de omenire,
Pentru a noastră mântuire,
Să ne scape de perire.
Fiind tu împărat mare,
Te-ai lăsat la munci amare:
Şi te-ai dat la chinuire,
De-a ta bună învoire;
Şi te-ai dat la restegnire,
Să ne scapi de nemurire.
O Isuse nume dulce,
Ne-ai scăpat prin sfânta cruce,
Din osânda strămoşească,
Şi din mâna diavolească.
Prea doritule Christoase
Cu duhurile săteoase,
Ca cerbul ce se coboară,
La limpedele izvoară.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) destul de răspândit. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Cu puţină diferenţă au acelaş motiv ritmic. Din punct de vedere melodic, liniile stau în raport de întrebare şi răspuns. Sub b.) am notat o varaţie metrică, făcând alta împărţială de măsuri, prin care s'a schimbat şi ritmul. (Mutare de accent). Mai vezi No. 35, 212, 229, 265.

168

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Crescut-or crescut-or (bis)
Domnului nostru,
Doi pomi 'nalţi, înalţi,
La vârvuţi pitaţi.
Sus la vârfurele,
Sunt trei turturele.
Dar nu-s turturele,
Ci-s trei zile mari,
Una e Paştile,
Şi alta-i Crăciunu,
Una-i Duminica,
Care tot mănâncă,

Pe la biserică
Lumini şi cu prescuri,
Multe închinăciuni.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers şi repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a—care sunt aproape la fel şi ritmic şi melodic—cu 2 măsuri, iar a 2-a, care are motiv deosebit, cu o măsură.—Variante: No. 154, 247.

169

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 96).

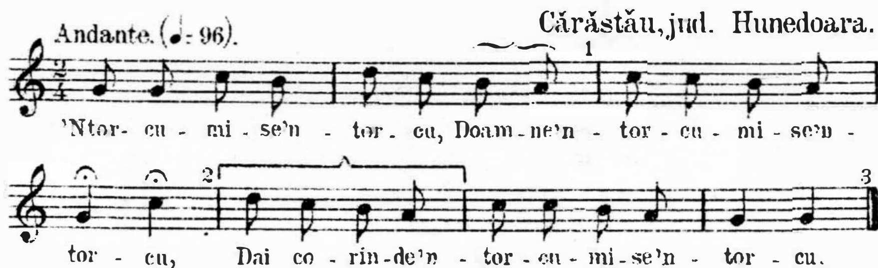
De-a-sea-ră, de-a-sea-ră,_Mai de-a-lal - tă sea-ră,_ Iai Dom-nu-lui, Doam-ne.

De-aseară de-aseară,
Mai de-alaltă seară,
Iai Domnului Doamne.
Junii se strângeà-re (bis)
Iai Domnului Doamne.
Şi se voroveà-re,
Să plece-a colinda-re,
Pe drumuţ, pe cale
Spre raze de soare.
La mijloc de cale
In cale ieşià-re,
Cea sfânta Mărie,
Şi mi-i d-întrebà-re:
— „Unde mergeţi voi,
„Juni colindători,
„Tot a colindà-re“,
— Şi mi-i d-întrebà-re:
„Nu aţi văzut voi
„Pe fiuţul sfântu?”
— „Nu, noi n'am văzutu,
„Şi să-l fi văzutu,
„N'am fi cunoscutu”.
— „Cum să nu-l cunoaşteţi
„Că e cunoscutu,
„De lume de toată,
„Şi de Dumneavoastră.
„Căci caluţul luiu,
„Negru-i *pantalogu;* (pintenogu)
„Iar puşchiţa luiu,
„Tunetul de vară;
„Săbioara luiu,
„Fulgerul de seară.”
— „Că dacă-i d-aşa-re,
„Noi că l-am văzutu,
„Sus la răsăritu,
„Greu războiu ţinându.
„Câţi mi-i apuca-re,
„Mândru-i adormea-re;
„Pe câţi mi-i tăia-re,
„Tot polog făceà-re”.

Colindă cu refrenul la urmă. Prima dată se cântă 2 versuri înaintea refrenului, iar după aceia câte un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Liniile au ritm şi melodii comune dar nu sunt plasate la acelaş loc. Toate se pot reduce cu uşurinţă la ritmul motivului din linia 2-a. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 135, 149, 204, 221, 267.

170

Andante. (♩= 96). Cărăstău, jud. Hunedoara.

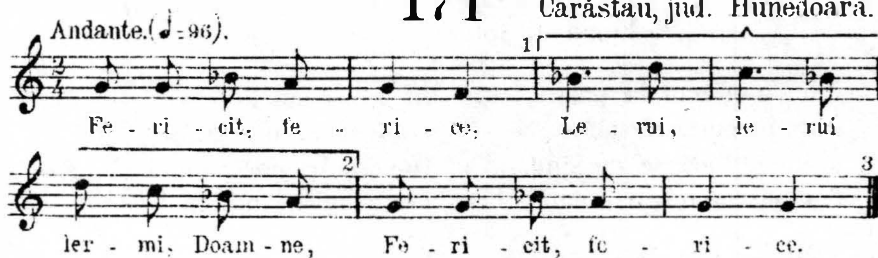
'Ntorcu-mi-se'ntorcu, Doamne,
Dai corinde'ntorcu-mi-se'ntorcu.
Doi puiuţi de şoimuş;
Nime nu-i vedeà-re,
Numai Sântiomu (Sâmcionuş)
Din curţile-i d-albe,
Şi mi-i d-întreba-re:
– „Unde mergeţi voi,
„Voi puiuţi de şoimuş?"
– „Că noi că mi-ş mergem,
„Unde fânul creşte,
„Nime nu-l coseşte,
„Jos se putrezeşte".
– Şoimi iarăşi plecà-re,
Nime nu-i vedeà-re,
Numai Sâmcionuş,
Din curţile-i d-albe,
Şi mi-i d-întrebà-re:
– „Unde mergeţi voi,
„Voi puiuţi de şoimuş?"
– „Că noi că mi-ş mergem,
„Unde lemnul creşte,
„Nime nu-l ciopleşte,
„Jos se putrezeşte".
– „Şoimii iar plecară,
Sus pe lângă soare,
Nime nu-i vedeà-re,
Numai un fecioru,
Cel fecior de domnu,
Din curţile-i d-albe,
Şi mi-i d-întrebà-re:
– „Unde mergeţi voi,
„Voi puiuţi de şoimuş?"
– „Că noi că mi-ş mergem
„Noi c'am d-auzitu,
„Că s'a cumetritu,
„Craiul franţuzesc,
„Cu cel românesc.
„Iar cinstea ce-om duce,
„Un ţipău de grâu,
„O cupă de vinu,
„Că-i cinstea deplină,
„Şi-i cinste frumoasă,
„La doi crai pe masă".

Colindă cu 2 refrenuri scurte. Refrenul I „Doamne" se pune după fiecare vers când se cântă prima dată. Apoi se repetă acelaş vers. Urmează al 2-lea refren „Dai corinde" după care se adaugă iar acelaş vers.

Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a (fiindcă i s'a adăugat refrenul) are 3 măsuri. Linia 3-a cuprinde motivul din linia 2-a şi o măsură din 1-a. Refrenul se poate despărţi şi consideră ca o linie independentă.

171

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Fericit, ferice, (bis)
Lerui, lerui, ler-mi Doamne.
De cine-i ferice,
De boier bătrânu,
Ce locu miş are,
Locu-i bun de raiu,
La mijloc de raiu,
La masă şezându,
La masă galbenă,
Galbenă de ceară;
Imprejur de masă,
Scaune's direse;
Deasupra pe masă,
Covor de mătasă;
La mijloc de masă
Pomu-i mărgăritu,
Florile's d'argintu,
Merele's de aur.
Vântu-mi trăgănà-re,
Vânt lin de păraie.
Pomu-mi clătina-re,
Merele-mi cădeà-re,
La boier pe masă.
Mâinile întindea-re,
Mere cuprindea-re,
Mândru le jucà-re
Sfinţii-l d-întreba-re:
– „Ce boier bătrânu,
„Cine ţi le-a datu?"
– „Ce mă d-ispitiţi
„Că voi bine ştinţi
„Că m'am înecatu,
„Negrii întunerici,
„D-albe's biscrici".

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi 3-a—aproape la fel—cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (refrenul) cu 3 măsuri. Această linie conţine motiv nou şi un ritm din celelalte 2-à prin care se leagă organic de ele.

172

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Cu păstorii d-împreună,
Să ne facem voie bună,

(Că ni s'a născut Christos
Lumii de folos) bis.

Nu s'a născut în palate,
Nici în curte desfătate
(Ci smerindu-se pe sine,
S'a născut într'o poiată). bis

Stați voi toți de a cântà
Că gazda colac ne-o dà.
(Colacul ni-l-o aduce
Făr'de cârnați nu ne-om
duce). bis

In Vitleemul Iudeei
Unde cântau îngerii
(Ingerii frumos cântau
Heruvimi-l lăudau). bis

Gazda cu gazdarița
Sluga cu slujnicile,
Toți acum se bucură,
Că or ajuns naşterea,
Naşterea lui Christos
Să ne fie de folos.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este repetiția celei 1-a. A 3-a şi a 4-a sunt independente dar reamintesc ritme din linia 1-a.

173

Andante (♩. = 96). Cărăstău, jud. Hunedoara.

Ori - ce tu - fă - de bu - jo - ru, Ori - ce tu - fă
de bu - jo - ru, Ş'a - nost Domn - e Dum - ne - ze - u.

Orice tufă de bujoru, (bis)
Ş'a nost domn e Dumnezeu
Orice mijloc de izvoru,
Orice piatră nesfărmată
Nesfărmată crucea albă.
La tulpina crucii-re,
Şade maica cu fiu-re.
De-om şopti cât om şopti,
Noi de aicea n'om eşi.
Până tu maică vei merge,
La târguț de târgovele.
Şi tu maică să îmi târgui,
O măjie de tămâie,
Ş'o mătură de d-aur.

Şi tu Maică când mi-ş vini,
Cu tămâia tămâindu,
Cu mătura măturându,
Tot cerul de nouă ori,
Şi pământul de neguri.

Colindă cu refrenul la urmă, după un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile au aceeaşi formulă ritmică pe diferite mersuri melodice care se contrastează prin tendinţă de inversare. Are variante No. 22, 67, 106, 117.

174

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 96).

Fa - că-şi Dom - nul ___ ce-şi mai ___ fa - că,

Hoi _ le - rui. Doam - ne, Fa - că-şi Dom - nul ___ ce-şi mai fa - că.

Facă-şi Domnul ce-şi mai face (bis)
Hoi lerui Doamne.
Facă-şi Domnul mănăstire,
Mănăstirea nu-i prea mare,
Nouă uşi nouă altare,
Cu altarul către soare,
Cu uşile jos spre mare,
Cu ferestrele spre soare.
Slujba sfântă cine-o cântă?
Cânt-o Zeul Dumnezeu.
Dar de ascultat cine ascultă?
O ascultă Maica sfântă,
Cu'n fiuţ micuţ în braţe.
Fiuţul mic tot sălta-re
Maica sfântă lăcrămă-re,
– „Ce rându-i d-acesta rându,
„De eu salt şi tu îmi plângi?"
– „Taci tu fiu, că tu nu vezi,
„Tu nu vezi ce mi-ş văd eu.
„Văzui puntea raiului,
„Pe deasupra iadului,
„Ca firuţu părului.

„Vin sufletele să treacă
„Câte-mi trec, mai multe cadu,
„In văpaia focului,
„In crişcatul vermiloru,
„In fluerul şerpiloru.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a numai cu una. Liniile 1-a şi a 3-a sunt variante ritmice. A 2-a conţine o parte din linia 1-a şi o parte din linia 3-a, aşa că unitatea organică se prezintă foarte clar. — Variantă: No. 63.

175

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Andantino. (♪ = 144).

Junel calu-şi potcoveşte (bis)
Junelui bunu,
De grea cale se găteşte,
Să mi-ş plece de a vâna-re.
Sus la vârful munteluiu,
Dete 'n urma leului.
Cât fu ziua cea de vară,
Tot pe urmă se duceà-re.
Când fu colo către seară,
Găsì leul d-adormitu,
Sub un spin' mândru'n floritu,
Florile l-au năpăditu,
De s'a scăpat d-adormitu.

Junel stà şi cugetà-re.
Până junel socoteà-re,
Leul din somn se trezeà-re,
Şi la luptă se puneà-re.
Iar junel se 'mbărbătà-re,
Şi pe leu îl d-alegà-re, (legà).
Jos la ţară-l cobora-re,
Lumea'n ţară-l ferieeà-re.
— Ferică d-aceea mamă,
Ce băiatu şi-a băiatu,
De a luat leu legatu,
Leu legat nevătămatu.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a — care sunt exact la fel — cu câte 3 măsuri, iar a 2-a — cu motiv deosebit — are numai 2-ă. Are multe variante: Vezi: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

176

Andante. (♩= 88). Balomir, jud. Hunedoara.

Sus la vi - ța vi - nu - lui, A - na ga - na le - u - lui,

Un - de Dum - ne - zeu prân - zeà, A - na ga - na le - u - lui.

Sus la vița vinului,
Cana Galileului
Unde Dumnezeu prânzeà,
Cu trei sfinți alăturea.
Unu 'n lături se uită,
Pe sfântul Petru vedeà
Și din graiu așa-i grăià:
—„Hai Petre cu noi la prânz!"
—„Numai Doamne-ți mulțumesc,
„Că n'am vint ca să prânzesc,
„Ci-am vint să vă povestesc,
„Că mi-a intrat Iuda'n raiu;
„Ce a fost bun tot a luat
„Ce a fost rău tot a lăsat.
„Luat-a luna cu lumina
„Și soarele cu razele,
„Și ceriul cu stelele;
„Căldăruța de botez
„Și scaunul de județ".

Colindă cu 2 refrenuri. După fiecare vers se pune. In strofă formează versul al 2-lea și al 4-lea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate au acelaș ritm cu linia 1-a sau puțin variat. Melodia este mai mult a unui cântec de stea de origină streină.

177

Allegro. (♪= 144). Petreni, jud. Hunedoara.

În - trea - bă în - trea - bă

Sfinți pe Dum - ne - ze - u, Iai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Intreabă întreabă
Sfinți pe Dumnezeu,
Iai Domnului Doamne.
Din ce s'au făcutu,
Vinul și mirulu,
Și albul de grâu,
Pe negrul pământu?

Dragul Dumnezeu
Din graiu le grăià-re:
– „Tăceţi sfinţi tăceţi,
„Ce mă ispitiţi,
„Că voi bine ştiţi
„Bine ca şi mine,
„Când noi că ne-am dusu,
„Tot pe câmpuri seci,
„Făcând fântâni reci"
La lină fântână
Mulţi voinici s'adună,
Ca apă să beie,
De spălat să spele,
Pe faţă pe braţe,
Pe d-alba-i peliţă.
Câinii de jidovi,
Câinii şi păgânii,
De seamă băgară
Pe Domnul legară
Şi mi-l duseră-re
'N curtea lui Pilatu,
Şi l-au răstignitu,
Pe o cruce de bradu.
Prin mânuri prin tălpuri
Piroane-mi bătcà-re,
Sângele-i porncà-re,
Vinul se făceà-re.
Vinul şi mirulu,
Şi albul de grâu,
Pe negrul pământu.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a – cu motive deosebite – are 2 măsuri, iar a 2-a şi a 3-a – care sunt aproape la fel – cu câte 3 măsuri.

178

Petreni, jud. Hunedoara.

Andante. (♩= 84).

Ple-cat-au ple-cat Doam-ne-lea, Ple-cat-au, ple-cat-au,
Ple-cat-au ple-cat Doam-ne-lea, Ple-cat-au ple-cat.

[: Plecat-au plecat,
Doamne-lea
Plecat-au plecat-au :] bis.
Cete după fete.
Cete de feciori, .
Dragi colindători
Pe o rară cărare,
Pe o rază de soare,
Că-i mai umblătoare,
Şi-i mai călătoare,
Maica Domnuluiu,
'N cale le eşia-re,
Cu'n ţipău de grâu,
Cu o cupă de vinu
Din ţipău le da -re,

Cupa le-o 'nchina-re,
Cu gura 'ntrebare:
— „Juni colindători
„Pe unde-aţi umblatu,
„Şi mi-aţi colindatu,
„Nu mi-aţi voi văzutu,
„Drag fiu-l de-al meu,
„Ş'alui Dumnezeu?"
Juni colindători
Din gură-i grăiàu:
„Maica Domnului,
„Şi de l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu".
Maica Domnului,
Din grai le grăia-ri:
— „Juni colindători
„Lesne-i de-al cunoaşte
„Căci căluţul luiu,
„Negru-i pintenogu

„De-un picior direptu,
„De cel dindărăptu.
„Puşculiţa luiu,
„Tunetul de vară
„Cel de către seară.
„Săbioara luiu,
„Tăiată'n săgeată,
„Pe mâna-i direaptă"
Juni colindători,
Din grai îi grăiau:
— „Maica Domnuluiu,
„Dacă-i lucru aşa-re,
„Noi că l-am văzutu,
„In câmp la Ierusalim,
„Intr'un joc jucându,
„Pe-o mână 'ntorcându.
„Boieri rămânându,
„Hotari 'mpărţindu,
„Hoide răsărindu".

Colinda cu refren scurt care se adaugă la finea versului. Se cântă în felul următor: Versul—Refren—Versul—Versul—Refren—Versul. Deci se repetă fiecare rând de 4 ori. Melodia are 4 linii. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a repetă pe a 2-a.

179

Andante (♩ = 104). Petreni, jud. Hunedoara.

Fericà de elu
De-un fiu fără tată
Hoi leroi Doamne,
De un fiu fără tată
De o maică curată.

*

Câţi fii aveà-re,
Toţi îi trimeteà-re,
Hoi leroi Doamne.

Toţi îi trimeteà-re,
Inaşul la craiu.

*

Dragă maica luiu,
Ea de jealea mare,
Refr.....
Ea de jalea mare,
Mult se mai gândea-re

Că ea ce să facă;
Şi ea se făceà-re

Refr.....

Şi ea se făceà-re,
Verdă iedera-re.

*

Verde iedera-re.
In poarta lui Craiu

Refr.....

Cătane-mi veneau
Pe poartă-mi treceau,

*

Şi ea nu-şi vedeà-re,
Drag fiul al ei,

Refr.....

Ea de jale mare,
Mult că se mirà-re.
Ea ce să se facă
Şi ea se făceà-re,

Refr.....

Şi ea se făcea-re,
Neagră negurice,

*

Neagră negurice,
'N vad de Dunărice.

Refr.....

Cătane-mi veneau
Pe vad îmi treceau.

*

Şi ea nu-şi vedeà-re,
Drag fiu al ei.

Refr.....

Ea de jale mare
Mult că se mirà-re.

*

Că ea ce să facă
Şi ea se făceà-re,

Refr.

Şi ea se făceà-re
Mică ţipătoare.
Mică ţipătoare
Pe-o rază de soare,

Refr.....

Raza răzuià-re'n,
Fereastră loveà-re'n

*

Fereastră lovea-re'n
Fereastra lui Craiu,

Refr.....

Şi ea că-şi vedeà-re,
Drag fiul al ei

*

Drag fiul al ei
La masa lui Craiu

Refr.....

La masa lui Craiu
La masă şezându,

*

La masă şezându
Păhare umplându,

Refr.....

Păhare umplându
La crai închinându,

Una dintre cele mai frumoase şi caracteristice colinde. Pentru a înlesni modul de aplicare a textului, l-am împărţit în strofe. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, a 5-a e aproape la fel cu a 2-a, iar a 3-a e deosebită. Ritmic, linia 1-a, a 2-a, a 4-a şi a 5-a, sunt la fel. Melodie foarte veche.

180

Allegro. (♪ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Poruncit-a poruncit
    Domnului Doamne, Domnului nostru.
Fata-i dalbă lui mirelu
La cel mire tinerelu:
— „Facă-şi mire — atâta bine,
„Să mi-ş vină pân'la mine.
„Să nu vină jos pe lunci,
„Că luncile's noroioase
„Prin noroi flori or crescutu,
„Peste flori rouă-a căzutu.
„Mire are haină nouă,
„Haina-i nouă s'o udà-re,
„Şi n'are cine-o spălare,
„Govea-i mică şi netare,
„Si nu o poate spălà-re."
Poruncit-a doua oară
Fata-i d-albă lui mirelu
La cel mire tinerelu:
— „Facă-şi mire atâta bine
„Să mi-s vină pân'la mine.
„Să nu vină sus pe munţi
„Că munţii's cam spulberoşi
„Mire are cai frumoşi,
„Cai frumoşi s'or împraoşà-re
„Nu-i cociş de-ai ţeselà-re."
Poruncit-a treia-oară
Fata-i dalbă lui mirelu.
La cel mire tinerelu:
— „Facă-şi mire — atâta bine
Să miş vină pân'la mine.
„Să mi-ş vină sus pe ceriu,
„C'o mână ţinând de lună
„Cu alta 'mpletind cunună.
„Dar cununa cui s'o deie,
„Govea-i mică, cin' s'o ieie!.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Ambele sunt independente şi ritmic şi melodic.

181

Andante. (♩ = 88). Petreni, jud. Hunedoara.

Stea pe cer când se ivia,
    Hoi junelui băluşel
Veste 'n ţară că mergeà,

La curţi d-albe alui Crăciun,
Bună lumină se vede,
Şi nu-i lumină cum să fie.
Par'că-mi naşte un Domn tânăr
Domn tânăr ca Dumnezeu.
Până Domn mare-mi creştea-re,
Lucruri mândre ce-mi făceà-re.
Face cerul şi pământul.
Face ceru'n două zile.
Şi pământu'n nouă zile.
Intinse cer peste pământ,
Cum l'ntinsă rău s'ajunsă.
Domnul tare se'ntrista-re,
Mâna-i stângă scuturà-re
Trei inele jos picà-re,
Trei îngeri se ridicară,
Trei îngeri cu trei sbiciuri,
Pe trei cornuri pe pământ,
Tot trăsnind şi plesnuind,
Să 'mbulzească munţi înalţi.
Intinse ceru a doua oară,
Cum l'ntinsă bine ajunsă,
Domnului bine-i părea-re,
Frumos cerul zugrăvea-re
Tot cu stele mărunţele
Şi cu luna printre ele
Soarele cu razele-re
Cu izvoare curgătoare
Peste pământ mergătoare.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. In ambele linii acelaş motiv cu puţină deosebire.

182

Allegro. (♪ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Plea-că-şi, plea-că Pă-tr'un ra-iu, Plea-că-şi, plea-că Pă-tru'n ra-iu, Dom-nu-lui, Doam-ne, Ni-me'n lu-me nu-l ve-deà-re.

Pleacă-şi pleacă Pătru'n raiu (bis
Domnului Doamne,
Nime'n lume nu-l vedeà-re
Numa un taică de-şi d-ave-re,
Ş'acela dacă-l vedea-re,
El din graiu aşa-mi grăià-re:
– „Petre, Petre fiuţ Petre
„Fă-mi şi mie loc în raiu".
– „Loc în rai tăicuţ nu ai,
Că pân'ai fost pe pământ,

„Nici-un bine n'ai făcut.
„Birău mare fostu-ţi-ai
„Legile strâmbatu-le-ai.
„Hâle drepte le-ai strâmbatu,
„Hâle strâmbe le-ai dreptatu,
„Loc în rai n'ai căpătatu".
Iarăş pleacă Pătru'n raiu.
Nime'n lume nu-l vede-re,
Numa o maică de-şi d-ave-re,
Ş'ahaia dacă'l vede-re,
Ea din grai aşa-mi grăie-re:
– „Petre, Petre fiuţ Petre
„Fă-mi şi mie loc în raiu".
– „Loc în raiu maicuţă n'aiu,
„Căci pân'ai fost pe pământu,
„Nici-un bine n'ai făcutu,
„Crâşmăriţă fostu-ţi-aiu,
„Măsuri mici avutu-ţi-aiu,
„Bani de plin luatu-ţi-aiu".
Iarăşi pleacă Petru'n raiu.
Nime'n lume nu-l vede-re,
Numa o soră de-şi d-ave-re,
Ş'ahaia dacă-l vede-re,
Ea din grai d-aşa-mi grăie-re:
– „Petre, Petre frate Petre,
„Fă-mi şi mie loc în raiu".
„Loc în raiu soruţă aiu,
„Că pân'ai fost pe pământu,
„Mult bine tu ai făcutu.
„Pe cei goi i-ai îmbrăcatu,
„Pe flămânzi i-ai săturatu,
„Pe setoşi i-ai adăpatu,
„Loc în raiu ţi-ai căpătatu".

Colinda se cântă după modelul de mai sus. Refrenul stă între 2 versuri, dintre care primul se repetă. Melodie foarte caracteristică şi trage a *doină*. Are 4 linii: 1-a, 2-a, 4-a, cu câte 4 măsuri, iar a 3-a numai cu 2-a. Linia 4-a aproape repetă pe a 2-a şi ambele conţin ritme din 1-a. Linia 3-a se intercalează cu motiv deosebit.-Variantă. No. 71.

183

Petreni, jud. Hunedoara.

Rubato. (♪ = 100-104).

Co-lo'n sus, mai su - su,— Sfin - ţui, D-în - tor - cu-se'n - tor - cu,— Co - rin - de - le, vre-o trei flu - turi - suri.

Colo'n sus mai susu
Şfinţui, D-întorcu-se'ntorcu,
Corindele, Vre-o trei fluturi suri.

Şi nu's trei fluturi suri
Şfinţui, Că's trei păcurari
Corindele, Doi sunt cei mai mari,

Unu-i mai micuţu
. . . . De-l cheamă Pătruţu.
. . . . Grăi cel mai mare,

Grăi cel mai mare,
. . . . Către cel mai micu:
. . . . „Du-te Petre du-te,

„Du-te Petre du-te,
. . . . „Intoarce oiler-e!
. . . . „De nu le-i întoarce,

„De nu le-i întoarce
. . . . „Noi te-om omorâ-re!”
. . . . Grăi cel mai micu:

— „Și de mi-ți omorâ-re
. . . . „Fluericea mea-re
. . . . „La cap să mi-o puneți.

„Vântu-o trăgăna-re
. . . . „Fluer'a ziceà-re
. . . . „Oile s'or strânge

„Oile s'or strânge,
. . . . „După mine or plânge,
. . . . „Că lor le-a plăcutu,

„Că lor le-a plăcutu,
. . . . „Cum eu le-am păscutu
. . . . „Și nu le-am bătutu”.

Colindă cu 2 refrenuri mici (intercalări). Intreg textul se împarte în strofe de câte 3 versuri. La fiecare strofă se pune înaintea versului al 2-lea „Șfinții“, iar înaintea versului al 3-lea „Corindele“. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a cu 3. Linia 3-a este deosebită, dacă nu considerăm ritmul din ambele-i măsuri ca o variație a ritmului din măsura 3-a și a 6-a.

184

Andante. (♪ = 104). Petreni, jud. Hunedoara.

a) Di-mi - - nea - ța de Cra - ciu - nu, Flo-ri - le-s flori d-al - be de măr, Și te scoa - lă cest Domn bu-nu.

b) Di - mi - nea - ța de Cră - ciu - nu, Flo - ri - le-s flori d-al - be de măr, Și te scoa - lă cest Domn bu - nu.

Dimineața de Crăciunu,
Florile's flori d-albe de măr
Și te scoală cest Domn bunu

Că de când ai adormitu,
Roşu soare a răsăritu,
Roşu soare cu trei raze.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n vârful munţiloru
Sub poalele braziloru.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n lunca grâneloru.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază'n poarta acest domn bunu.
Cest domn bun afară iesă,
Şi din graiu aşa-mi grăie-re:
– „Hoi juni buni colindători,
„Nu-mi grăbireţi de-ami intrà-re.
„De-ami intrà de-ami colinda-re,
„Că fii mici sunt adormiţi
„Fete mari ne'mpodobite,
„Curţile's nemăturate.
„Ci săriţi în cea grădină
„Şi vă luaţi flori în mână
„Şi veniţi a doua oară
„Rourând şi împresurându,
„Că fii mici s'or pomeni-re,
„Fete mari s'o 'mpodobi-re.
„Curţile le-or măturà-re,
„Cu vârfuţu cismeloru,
„Cu cornii cătrânţeloru".
Şi fii domn bun sănătosu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri diferite. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a cu a 3-a sunt exact la fel. Linia 2-a simplifică ritmul celorlalte două. Am notat-o sub b.) cu altă împărţeală de măsuri. Este o variaţie metrică – ritmică căci am mutat accentul.

185

Petreni. jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Din forma ineluluiu,
Junelui junelui bunu.
Luai urma leuluiu
Şi o luai şi o aflaiu,
Colea 'n coaci colea 'n colea-re,
Colea 'n vârful munţiloru,
Sub poalele braziloru.
Găsii leul adormitu,
Adormit nepomenitu.
Leul din somn se trezeà-re
Şi către june-mi ziceà-re:
– „Ce ai *călat* junel pe aici? (căutat)
„Doar *călile* le-ai smintitu (căile)
„Ori murgu ţi-o bolânzitu?"
June din graiu îi grăia-re:
– „Căliie nu le-am smintitu,
„Murgu nu mi-a bolânzitu.
„Ci am venit să ne luptămu,
„Să ne alegem de viteji".
Se luară se luptară,
Zi de vară până 'n seară.
Când fu aicea 'n cap de seară
Pusă leu pe june josu.
June cum se meştere-re,
De sub leu iară ieşe-re.
Se luară a doua oară.

Zi de vară până 'n seară
Când fu aicea 'n cap de seară,
Pusă june pe leu josu,
Cum mi-l pusă zgardă-i pusă,
Şi mi-l leagă 'n cureà neagră,
Şi-l scoborâ jos la ţară,
Jos la ţară 'n târg de mară,
Pe uliţa greciloru,
Tot în fala feteloru,
Şi-n cinstea părinţiloru.
Câţi pe june mi-l vedeau
Toată lumea-l fericiau.
Fericà de maică-sa-re,
Ce băiat ş'o 'nfăşiatu,
De-mi aduce leu legatu,
Leu legat nevătămatu,
Nici în puşti că nu-i puşcatu
Nici în săbii nu-i tăiatu
Numa 'n lupte că-i luptatu,
Numa 'n lupte că sunt drepte.
Dela Dumnezeu înţelepte.

Colindă cu refrenul între două versuri formând o strofă de 3 rânduri. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a – care sunt la fel – cu câte 4 măsuri iar a 2-a – complect deosebită – numai cu 3.

186

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Noi de ve - ste ţi-am ve - ni - tu, So - ră - leo, fa-tă fru-moa-să, Ş'am ve - nit c'am a - u - zi - tu.

Noi de veste ţi-am venitu,
Soră-leo fată frumoasă.
Ş'am venit c'am auzitu
Că eşti bună şi frumoasă.
De frumoasă te vedemu,
Dar de bună nu te ştimu.
Iar de ai fi tu o fată bună
Ţi-ai mutà pasul 'nainte,
Şi'nainte şi'napoiu
La oblocul boiloru,
La ceşti doi boi moborâţiu
Cari ţi's ţie mai d-uriţiu.
Iar de ai fi tu o fată bună
Ţi-ai mutà pasul 'nainte,
Şi 'nainte şi 'napoiu
La cel val de doşinicu,
Ce stă 'n culme necroitu.
Dă-ni-l nouă să-l croimu
Să-l croim să-l săbăimu
Laibere feciorilor u.
Cătrânţe fetiţeloru.
Şi fii soro sănătoasă,
Să plăteşti colinda noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3 rânduri. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Toate sunt la fel, aşa că a 2-a şi a 3-a nu sunt decât repetiţiuni – Variante: No. 127, 147.

187

Allegro. (♪ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Fe-ri-cian de — e - lu, — Cum l-ai fe-ri - cia - tu, —
Flori vi - ne-cioa - re-s de mă-ru, — Mai bun loc i-ai da-tu.

Ferícean de elu,
Cum l-ai fericatu,
Flori vinecioare's de măru,
Mai bun loc i-ai datu.

Mai bun mai frumosu
'Ntr'un mijloc de raiu.
Tot la mese'ntinse,

Tot la mese'ntinse
Făclii d-albe aprinse.
Jur prejur de mese

Jur prejur de mese
Scaune diresc.
Deasupra pe masă,

Deasupra pe masă
Covor de mătasă.
Cam peste covor,

Cam peste covor,
Mai este mai este
Şi un măr mărgăritu,

Şi un măr mărgăritu
Cu mere d-argintu.
Vântu-mi d-aburà-re,

Vântu-mi d-aburà-re
Măr se clătinà-re,
Merele-mi picà-re,

Merele-mi picà-re.
Boieri le-adunà-re.
Prin mâini le plimbà-re

Prin mâini le plimbà-re,
Prin sân le băgà-re.
Din sân le scoteà-re.

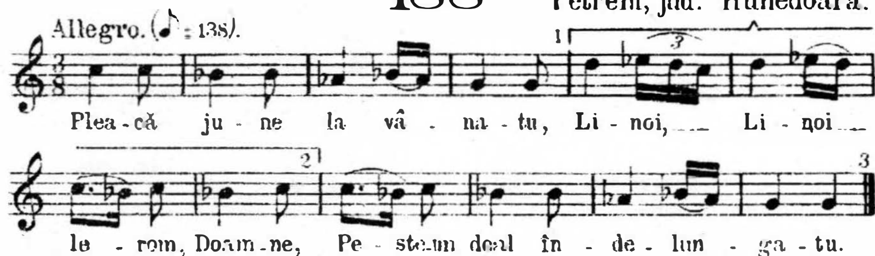
Din sân le scoteà-re,
Şi le trimeteà-re,
Prin curţi prin polăţi (palate)

Prin curţi prin polăţi
Prin d-albe cetăţi
Şi vă veseliţi.

Textul se formează în strofe de 4 rânduri. Refrenul vine după rândul al 2-lea, ţinând loc versului al 3-lea. Melodia are 3 linii: 1-a, a 2-a, şi a 4-a cu puţină deosebire — sunt la fel, iar a 3-a este independentă, afară de măsura-i ultimă, care conţine un motiv ce se află şi în celelalte. Aceasta are 3 măsuri, iar celelalte câte 2 numai. Variante: No. 11, 12, 13.

188

Petreni, jud. Hunedoara.

Pleacă june la vânatu,
 Linoi, linoi, lerom Doamne
Peste un deal îndelungatu.
Pân' fu june la vânatu,
Leu în sat că şi-o intratu,
Ce o fost rău tot o stricatu,
Ce o fost bun tot o luatu.
Şi a luat şi sora lui june.
June când îmi auze-re,
In grabă acasă-mi vene-re,
Către maică-sa grăie-re:
— „Maică, măiculiţa me-re,
„Unde mi-i soruţa me-re?"
Maică-sa din grai grăie-re:
— „Că leu a intrat în satu,
„Şi soruţa ţi-o luatu."
June când î-mi auze-re,
Pe murg iute 'ncălecă-re,
Sus pe munte se urcă-re.
Când fu'n vârful munteluiu,
La poalele braduluiu,
Găsi leul adormitu,
Sub un spin' mândru 'nfloritu.
Leu din somn se pomene-re
Şi către june grăie-re:
— „Ce ai cătat junel pe aici,
„Ori călile le-ai smintitu,
„Ori murgu ţi-o bolânzitu?
June atunci îi răspunde-re,
Şi către leu îmi grăie-re:
— „Călile nu le-am smintitu,
„Murgu nu mi-o bolânzitu,
„Ci am venit să ne luptămu,
„Să ne alegem de viteji."
Se luară se luptară
Zi de vară până 'n seară.
Când fu aicia'n cap de seară
Puse leu pe june josu.
June cum se meştere-re
De sub leu iară ieşe-re.
Se luară a doua oară,
Zi de vară până'n seară.
Când fu aicia'n cap de seară,
Pusă june pe leu josu.
Cum mi-l pusă zgardă-i pusă,
Şi-l legă în curea neagră,
Şi-l scoborâ jos la ţară,
Jos la ţară 'n târg de mară.
Câţi pe june mi-l vedeau,
Toată lumea-l fericeau.
Ferică de maică-sa-re,
Ce băiat o'nfăşiatu,
De-mi aduce leu legatu,
Leu legat nevătămatu,
Nici în puşti că nu-i puşcatu
Nici în săbii nu-i tăiatu,
Numa'n lupte că-i luptatu,
Numa'n lupte că's direpte,
Dela Dumnezeu lăsate.
Şi fi june sănătosu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt exact la fel, iar a 2-a prezintă motive noui.

189

Allegro. (♪ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Co - lo'n su - su, mai — din — su - su, —

Co lo'n su - su, mai — din — su - su, — Al - ta -

rium ba - riu, — Şer - pe'n da - nă - rel — şu - e - ru.

Colo'n susu mai din susu (bis)
Altarium bariu
Şarpe'n Dunărel şuieru.
Deasupra la răsăritu,
Sunt vre-o doi trei navodari
Şi 'mpletesc la năvod verde.
Şi'mpletiră şi-l gătiră.
Jos pe mare-l aruncară,
Şi nimica nu vânară.
Şi-l ţipar'a doua oră,
Şi vânar'un pui de Iudă
Pui de Iudă-i mare ciudă.
Tri-l ţineau şi tri-l băteau,
Trei cu gura-l întrebau:

— „Spune nouă pui de Iudă,
„Când e capul veacului
„Sfârşitul pământului?"
Vine Iuda cel bătrân,
Din picioare scârciobând,
Şi din gură foc lăsând,
Şi din graiu aşa grăind:
— „Ce-mi chinuiţi puiul meu,
„Că e Iudu şi bolându,
„Şi el nu vă ştie spune.
„Dar eu vouă spune-voi,
„Când e capul veacului,
„Sfrâşitul pământului.
„Când o da fiuţ în taică

„Fică-sa în maică-sa-re,
„Sor'mai mică'n sor'mai mare,
„Frate mic în frate mare.
„Atuncia-i capul veacului,
„Sfârşitul pământului".

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Versul repetat, cu refrenul de 2 rânduri, formează o strofă de 4. Melodia are 4 linii: 1-a, 2-a, 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 4 cu 3. Linia 2 este repetarea celei 1-a, iar a 3-a şi a 4-a sunt complect noui.

190

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Co - lo'n _ su - su, mai din _ su - su, Dom- nu - lui _

dai Dom-nu-lui, Doam- ne, ___ Dea - su - pra _ la ră - să - ri - tu.

Colo'n susu mai din susu
D-nului, dai D-nului Doamne.
Deasupra la răsăritu
Este o masă de mătasă.
Dar la masă cine-mi şede?
Şede-mi dragul Dumnezeu
Cu toţi sfinţii pe lângă elu,
Şi cu Sfete Nicolaie.
Grăi dragul Dumnezeu:
– „Alei Sfete Nicolaie,
„Bagă mâna'n buzunaru
„Scoate-mi păhar de cristalu,
„Şi mi-l rumpe de a'nchina-re
„Mai cruciş mai curmezişu,
„Mai drept la tatăl sfântu".
Tatăl sfânt din graiu grăie-re;
Către sfete Nicolaie;
– „Alei sfete Nicolaie,
„Vinde-mi mie cest păharu,
„Ori pe taleri, ori pe galbeni,
„Ori pe buţi cu bani mărunţi".
Atunci sfete Nicolaie,
El din graiu aşa-mi grăia-re:
– „Fire-ai Doamne iertătoru,
„Cest păhar nu-i vânzătoru,
„Căci mi-e dat dela nănaşu.
„Nănaşu când mi l-a datu,
„Tare'n cruce m'o juratu,
„Că păharul să nu-l dau,
„Nici pe taleri, nici pe galbeni
„Nici pe buţi cu bani mărunţi
„Că'n toarta păharuluiu,
„Scrisu-i spicul grâuluiu;
„Şi'n dunga păharuluiu,
„Scrisă-i floarea vinuluiu;
„Şi'n fundu păharuluiu,
„Scrisă-i peana miruluiu."

Colindă cu refrenul între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a şi 3-a — care sunt la fel — cu câte două măsuri, iar a 2 a cu 3 măsuri. Aceasta din urmă numai prin ritmul din măsura 1-a se leagă de celelate, iar cele din urmă 2 măsuri prezintă motiv nou.

191

Andantino (♪ = 112). Petreni, jud. Hunedoara.

Colo'n josu mai din josu
Raiului luminosu
Jos la câmpul cel frumosu
Frumoasă-i masa d-întinsă.
Dar la masă cine-mi șade?
Șade Maica Domnului,
Imi șade de odihni-re.
Maica sfântă se luà-re,
Cam prin pomii raiului.
Maica sfântă se bäte-re
La plopul cu frunza verde
Și din grai așa-mi grăie-re:
—„Pleacă-ți ploputț cloambele-re,
„Să se'ngroașă umbrele-re,
„Să mi-ș nască fiu-l sfântu,
„Car'ne ține pe pământu."
Plopu'n seamă nu-și băga-re,
Mai tare le ridica-re,
Maica sfântă-l blăstămà-re:
— „Stați voi cai de ronțănitu
„Să mi-ș nască fiul sfântu,
„Car'ne ține pe pământu.
Caii'n seamă nu băgà-re
Ei mai tare ronțăneà-re
Maica sfântă-i blăstămà-re:
—„Fire-ați voi cai blăstămați,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai vârtos de fiul meu!
„Voi să nu mai aveți satu,
„Numa'n ziua de Ispasu,
„Ș'atuncea numai un ceasu".
Maica sfântă se luà-re
Printre pomii raiuluiu.
Maica sfântă s'abate-re,
La oblocul boiloru,
Și din grai așa-mi grăie-re:
—„Stați voi boi de-a rumegà-re,
„Să mi-ș nască fiul sfântu,
„Car'ne ține pe pământu".
Boii'n seamă mi-ș băgau,
De rumegat încetau,
Maica sfântă-i alduie-re:
— „Fire-ați voi boi alduiți
„De mine de Dumnezeu
„Mai vârtos de fiul meu".
— Maica sfântă-mi odihne-re,
Și pe Dumnezeu naște-re.
— „Fire-ai tu plop blestematu,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai vârtos de fiul meu.
„Bată vântul ori nu bată
„Frunza ta tot să se zbată!"
Iar de aicia se luà-re,
Printre pomii raiuluiu.
Maica sfântă s'abate-re,
La tisa-i cu frunză verde
Și din gură așa-mi grăie-re:
— „Pleacă-ți tisă cloambele-re,
„Să se'ngroașă umbrele-re
„Să mi-ș nască fiul sfântu,
„Car'ne ține pe pământu."
Tisa'n seamă mi-ș băgà-re,

Cloambele apleca-re,
Maica sfântă-mi odihne-re,
Şi pe tisă-o alduie-re:
— „Fire-ai tisă alduită,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai vărtos de fiul meu.
„Fie iarna nu mai fie
„Frunza ta verde să fie".
Şi de aicia se luà-re,
Printre pomii raiuluiu.
Maica sfântà s'abate-re,
La ieslele cailoru
Şi din grai aşa-mi grăie-re:

Colindă cu refrenul între 2 versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt exact la fel, iar a 2-a prezintă motive noui.

192

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Stri-gă ___ Ia-na din ce-ta-te, Ia-nă-leo Ja-nă,__ fa-tă-leo d-al-bă, Stri-gă'n __ lu-me, stri-gă'n ța-ră.

Strigă Iana din cetate,
Iană-leo, Iană, fată d-albă,
Strigă'n lume strigă'n țară:
„Cine'n lume s'ar d-afla-re
„Să învețe murgul eiu,
„Făr' de frâu făr' de căpăstru,
„Făr' de leac de ață'n capu".
Nime'n lume nu s'aflà-re,
Numa un țifraş unguraşu.
Ş'ahăla dacă s'aflà-re,
Sus pe murg încălecà-re,
Murgu dete de a sălta-re,
De a săltà de a strănuta-re
Peste cap mi-l d-arunca-re.
Strigă Iana doua oră:
„Cine'n lume s'ar d-afla-re,
„Să-i învețe murgul eiu,
„Dea săltà de-a strănuta-re
„Făr'de frâu făr'de căpăstru,
„Făr'de leac de ață'n capu".
Nime'n lume nu s'aflà-re,
Numa un d-alb de păcurăru,
Ş'acela dacă s'afla-re,
Sus pe murg încălecà-re,
Murgu dete de a sălta-re,
De a săltà de a strănutà-re,
Cât p'aci mi-l arunca-re,
Dar atunci Iana striga-re;
—„Ho, ho, ho murgule ho-re
„C'ăla o fi stăpânul tău,
„Şi o fi soțiorul meu".
—„Ş'ai fi Iană sănătoasă.

Colindă cu refrenul între două versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a, sunt exact la fel, iar a 2-a are motive deosebite.

193

Andante (♩= 92). Petreni, jud. Hunedoara.

Ce soare răsare,
Dis de dimineață
    Iai Domnului Doamne,
Dis de dimineață
Dela 'ceastă casă.

Soare-mi răsăre-re,
'N fereastră lovè-re (bis)
Masa'ngălbene-re.

Deasupra pe masă,
Şezău de mătasă.
Sus peste şezău,
Şade Dumnezeu.

D-într'un corn de masă,
Da şade-mi mai şade (bis)
Spicul grâuluiu.

Ş'al doilea cornu,
Da şade-mi mai şade (bis)
Miana miruluiu.

Ş'al treilea cornu
Da şade-mi mai şade (bis)
Floarea vinuluiu.

Floarea vinuluiu
Din grai îmi grăiè-re:
„Că eu sunt cea mai bună
„Din noi din tustrele.

„Că de n'aş fi eu
„Nici nu ar mai fi-re.
„Nici nu ar mai fi-re.
„Nici-o veselie.

„Nici o veselie
„Nici o bucurie"
Spicul grâuluiu,
Rupse şi răspunse:

„Că eu sunt mai bună,
„Din noi din tustrele
„Că de n'aş fi eu
„Nici nu ar mai fi-re,

„Nici nu ar mai fi-re,
„Nici prânzu pe masă (bis)
„Nici un sat în casă".

Miana miruluiu,
Rupse şi-mi răspunsă:
„Că eu sunt mai bună
„Din noi din tustrele

„Căci de n'aşi fi eu
„Nici nu ar mai fi-re (bis)
„Nici o miruire.

„Nici o miruire
„Nici o măsluire"
Dragul Dumnezeu,
Din grai îmi grăie-re:

„Cele trei flori sfinte
„Din raiu sunt eşite
„Ce vă voi pârâţiu
„Şi v'adereţiu

„Că voi mie-mi sunteţi
„Una ca şi alta;
„Spicul grâuluiu,
„Trupşorul meu,

„Floarea vinuluiu,
„Scump sângele meu
„Miana miruluiu
„Sudorile mele”.

Colindă cu refrenul precedat de două versuri, urmat de repetiţia versului al 2-lea (uneori nu se repetează versul al 2-lea şi atunci se pune vers nou) şi un nou vers. Astfel formează o strofă de 5, unde refrenul ţine locul versului al 3-lea. Dealtcum vezi modelul de sus. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, iar a 3-a şi a 5-a, repetă pe a 2-a.

194

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Pe la u - şa lui ju - ne - lu. Ju - ne - lui bu - nu, Tre - ce, tre - ce-un cerb stre - i - nu.

Pela uşa lui junelu
Junelui bunu,
Trece un cerb străinu,
Dar nu trece cum se trece,
Ci mi-ş strigă 'n gura mare
Că frică de june n'are.
June când îl auze-re,
Mâna pe puşc'o pune-re,
Şi sări în via-i mare,
Rupse o viţă roviţă-re,
Şi alta de romaniţă.
Taci tu fată jorjolată,
Că eu de m'oi mânià-re
Ciştineu ţi-oi cumpărà-re,
Sus mai sus l-oi d-arunca-re.
Sus mai sus în turnuri 'nalte,
In turnul Sibiuluiu
Să mi-l bată vânturile
Ca pe june gândurile,
Când e june de'nsuratu,
Fetiţa-i de măritatu.
Ş'ai fi june sănătos
Cum te vedem de voiosu.

Colindă cu refrenul între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a – care sunt exact la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a – cu motive deosebite – are 2 măsuri. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 123, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

195

Petreni, jud. Hunedoara.

Colo'n josu mai din josu
Rouriţă Romaniţă
Jos în vadul d-Oltuluiu,
Se bat boii domnuluiu.
Tot se bat şi nu s'alegu.
Nime'n lume nu-i vedè-re
Numa o fică de 'mpăratu.
Ş'aceia dacă'i vedè-re
Fuge'n casă dete'n masă: (spuse'n masă)
– „Alelei tăicuţule-re,
„Colo'n josu mai din josu,
„Jos în vadul d-Oltuluiu
„Se bat boii domnuluiu,
„Tot se bat şi nu s'alegu."
Taicăl său din grai grăie-re:
– „Fica mea prostuţa mea-re.
„C'aceia nu's boii meiu,
„C'ăia's peţitorii teiu.

„Vin la min' te cer pe tine,
„Şi-mi cer ciurdele de boiu.
„Şi-mi cer fiico mult cu tine,
„Şi-mi cer stavele de caiu,
„Şi pe murgul să le dau
„'Ncălecat bine gătat,
„Cu frâne cu ciocoţeiu,
„Cu toate podoabe noiu.
„Cu potcoave de d-argintu,
„Să n'atingă de pământu.
„Cu potcoave de d-aramă
„P'unde treci să nu dai vamă."
Ş'ai fi fică sănătoasă
Să plăteşti colinda noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a două măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt la fel, iar a 2-a e deosebită.

196

Allegro. (♪ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Când s'o co - bo - rî - - tu Dom - nul _ pe _ pă - mân - tu, Iai Dom - nu - lui, Doam - ne, Tot prin ţări _ stră - i - - ne, prin - tre _ limbi _ pă - gâ - ne.

Când s'a coborâtu,
Domnul pe pământu
Iai Domnului Doamne,
Tot prin ţări străine,
Printre limbi păgâne.

Prin sat prin oraşu,
Cine-i da sălaşu?.....
Cin' sălaş îi da-re
De cină nu-i da-re.

Până-mi nemere-re
La cest Domnul bunu.....
Cesta domnul bunu,
De cină că-i d-are,

De cină că-i da-re,
Patu-i aşterneà-re . . . . . .
Patu-i aşterneà-re.
Tisă mohorâtă,

Tisă mohorâtă,
Ederă 'mpupită . . . .
Domnul se culcà-re
Şi se hodine-re

Şi nu-şi hodine-re,
Până 'n cântători . . . . . .
Când cocoşi cântà-re,
Domnul se sculà-re,

Domnul se sculà-re
Şi mi se spălà-re, ...
Pe faţă pe braţe
Pe d-alba-i peliţă,

Domnul mi-ş pleca-re,
Şi din graiu grăie-re: . . . .
— „Cesta-i domnul bunu
„Vin' de mă petrece,

„Vin' de mă petrece,
„Până 'n câmpii d-albi" . . .
Când fu'n câmpii d-albi
Domnul cuvântà-re:

— „Cesta-i Domnul bunu
„'Ntoarcete 'napoiu . . . . .
„La obloc cu boiu
„La stâna de oiu,

„Şi tu ce-i vede-re,
„Nu te sperie-re . . . . . .
„Că tu mi-i vede-re,
„Boul sugarelu,

„Boul sugarelu,
„La masă sugându, ...
„La masă sugându
„Coarne strălucindu.

„Şi tu mi-i vede-re
„Melul sugărelu, ...
„La masă sugându
„Laturi strălucindu.

Colindă cu refrenul precedat şi urmat de 2 versuri, formând o strofă de 5, unde refrenul ţine locul rândului al 3-lea. In locul punctelor se pune refrenul. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 1-a, iar a 5-a şi a 3-a repetă pe a 2-a. Este interesantă înlănţuirea liniilor notată cu acolade. Variante: No. 1, 72, 230, 238.

197

Andantino. (120). Petreni, jud. Hunedoara

Ferică de ea-re
De cea jupăneasă
Zdrânc mândruţă, zdrânc dulcuţă
De şade la masă.

De şade la masă
Cu o fică frumoasă. . . . .
De frumoasă mare.

De frumoasă mare
Soaţă 'n lume n'are. . . . .
Ba zău ca ca-mi are (bis)

Sora soarelui. . . . . . .
Şi pe ea mi-o ceru (bis)
Mulţi din multe părţi . . . .

Mai vârtos mi-o cere (bis)
D-alb de păcurariu. . . . . .
Şi ea aşa-mi zice-re

Şi ea aşa-mi zice-re:
„Că ea nu se duce . . . .
„Că ei îi urâtu, (bis)

„Seara dimineața . . . . . .
„Oile mulgându (bis)
„Unt, caș astrăgându”! . . . .

„La nouă cumnate (bis)
„Nouă vaci cu lapte . . .
„La nouă cumnați (bis)

Mai vârtos mi-o cere (bis)
Fiu mic de 'mpăratu . . . . .
Și ea așa-mi zice-re:

„Nouă cai gătați . . . .
„In aur scăldați.

„Că ea că se duce . . . . . .
„Că ei că îi dragu (bis)
„Hinteu ferecatu. . . . . . .

Colindă, cu refrenul precedat de 2 versuri și urmat de unu. Acest din urmă, repetându-se, formează versul 1-iu dela strofa următoare. Melodia are 4 linii: a 2-a a 3-a și a 4-a cu câte 2 măsuri, iar 1-a cu 1. Liniile au motive diferite, dar unele ritme mai mici se află în toate liniile și find plasate în mod nesimetric se prezintă în forme mai mari ca motive noui.

198

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Co-lo'n su-su, mai din su-su, Dom-nu-lui, Doamne, Domn de-al no-stru, Dea-su-pra la ră-să-rit-(tu.)

Colo 'n susu mai din susu
Domnului Doamne, Domn de-al nostru,
Deasupra la răsărit (u),
Scrisu-i tare lucru mare,
Scrisu-i cu nouă d-altare,
Cu zăbrele sus la stele,
Cu ușile către mare.
Slujba-i sfântă cine-o cântă?
Cântă-o nouă popi bătrâni,
Și cu nouă diecei.
Grăi popa cel bătrânu,
Către diacul mai mic:
– „Eși diece pân' afară,
„In tinda bisericei
„Și mi-ș trage clopot mare,
„Clopot mare din altare.

„Şi cel micu din stolnicu".
Slujba sfântă cine-o ascultă?
'Scult-o Maica Domnuluiu,
C'un fiuţ micuţ pe braţe.
Fiul din grai îmi grăie-re:
– „Maică măiculeana me-re,
„Ce rău fu d-acesta rău,
„Până slujba ascultaşi
„Grele lacrimi revărsaşi?
„De mari îs ca merele-re,
„De grele ca pietrele-re".
Maică-sa din grai grăie-re:
– „Taci fiule, taci dragule,
„Că tu nu şti ce ştiu eu,
„Colo susu mai din susu,
„Sunt vre-o doi trei meşteri-re,
„Şi tăiară mărul dulce
„Să facă la fiuţ cruce.
„De lungă-i pe statul tău,
„De lată-i pe braţul tău.
„Ţie cruce să-ţi croiască
„Pe tin' să te restegnească".
Şi te gazdă veseleşte.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 1-a, iar a 2-a o variază prin mutarea accentului. Are variante. Vezi No. 25, 53, 59, 201.

199

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♪ = 144).

Pe — dea - lul plă - cin - te - lo - ru, — Doam-ne, — vai, Dom - nu - lui, Doam-ne, Pe — va - lea sco - ver - zi - - lo ru.

Pe dealul plăcinteloru,
Doamne, vai Domnului Doamne.
Pe valea scoverziloru,
Merge domnul mălaiu caldu,
Şi cu doamna mămăligă
Amândoi într'o teligă.
– „Unde mergi tu mălai caldu,
„Şi cu doamna mămăligă,
„Amândoi într'o teligă?"
– „Eu mă duc în ţara mè-re,
„Că asta-i o ţară rè-re,
„Că mă bagă în spuzaiu,
„Şi mă bate cu vătraiu.
„Dar ţara mea-i ţară bună,
„Că mă bagă în cuptoru,

„Şi-mi stă pita 'ntr'ajutoru.
„Din cuptor când mă scoatè-re,
„Tot prin zară mă trântè-re,
„Cu untul mă neteze-re.
„Până stă mălaiu 'n focu,
„Opt copii se ling pe botu.
„Până stă mălaiu 'n spuză,
Opt copii se ling pe buze.
„Unii cu ochii beliţi
„Alţii cu dinţii rânjiţi
„Vai de mine tu ma 'nghiţi". –

Colinda mălaiului (Ţigănească). Refrenul stă între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 2-a o variază.

200

Petreni, jud. Hunedoara.

Andantino. (♪ = 120).

A-sta-i sea-ra.___ sea-ra ma- -re, Dom-nu-lui Doam-ne,___ Sea-ra-i ma- -re-a lui a- ju-nu.

Asta-i seara, seara mare,
Domnului Doamne.
Seara mare a lui ajunu,
Mâine-i ziua lui Crăciunu,
Lui Crăciun celui bătrânu.
Dar Crăciunu cel bătrânu,
Tot îşi mână slugile-re,
Ca boilor să le deie.
Mâna sluga cea mai mare,
Ca boilor să le deie,
El 'napoi se d-întorce-re,
Şi din grai d-aşa-mi grăie-re:
– „Hoi stăpâne, hoi Crăciune,
„Stăpân eşti de capul meu,
„De-al tăia de a nu-l tăie-re.
„Eu boilor nu le-am datu,
„Nu le-am dat că n'am pututu,
„N'am putut apropie-re,
„De zvonul albineloru,
„De para făcliiloru".
Mână Crăciun cel bătrânu,
Mână sluga cea mai mică
Cea mai mică mai voinică,
Ca boilor să le deie,
Cu furceriu 'nzimţelatu,
Cu toporu 'mbărburatu.
El 'napoi se d-întorce-re,
Şi din grai d-aşa-mi grăie-re:
– „Hoi stăpâne, hoi bătrâne.
„Stăpân eşti de capul meu,
„De-al tăia de a nu-l tăie-re,
„Eu boilor că le-am datu,

„M'am putut apropie-re,
„De zvonul albineloru,
„De para făcliiloru,
„Şi 'n iescălea boiloru
„Am aflat pe Dumnezeu“.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu 4 măsuri, iar a 2-a numai cu 2-ă. Linia 2-a conţine motivul variat din primele măsuri a liniei 1-a, iar a 3-a se compune din măsurile 3-a, a 4-a din linia 1-a şi adaugă după aceia întreagă linie a 2-a.

201

Limba, jud. Alba-inferioară.

Allegretto. (♪ = 132).

Co-lo'n jos îi mai din jos, Dom-nu-lui Domn ş'al nost' din cer, Co-lo'n jos îi mai din jos.

Colo 'n jos îi mai din jos (bis)
Domnului Domn ş'al nost din cer,
Secrisă-i d-alba mănăstire,
Cu zăbrele sus la stele,
Cu altarul către soare,
Cu uşile jos spre mare.
Slujba sfântă cine-o cântă?
Cânt' acest popă bătrân,
Cu vre-o doi trei diecei,
Cu mai mulţi apostolei.
Slujba sfântă cine-o ascultă?
O ascultă Maica sfântă,
C'un fiuţ micuţ în braţe,
Şi cu lacrime pe faţă.
Grăi fiul către maică:
– „ Ce lucru-i d-acesta maică,
„De când slujba ascultaşi,
„Multe lacrimi mai vărsaşi,
„De mari îs ca merele,
„De tari îs ca pietrile“.
Zisă Maica către fiu:
– „Fiul meu, micuţul meu,

„Nu şti tu câte ştiu eu,
„In acest verde brădet
„Sunt trei meşteri de lemnari
„Tot cioplesc şi maestresc,
„Tot cioplesc la crucea ta,
„De 'naltă-i ca statul tău,
„De lată-i ca braţul tău.
„Ei pe tin' te-or răstignì,
„Eu pe ei i-oi pedepsì,
„In mijlocul iadului,
„In văpaia focului".

Colindă cu refrenul precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt la fel, iar a 2-a repetă numai ritmul, iar melodia o schimbă. Are variante. Vezi No. 25, 53, 59, 198.

202

Andante. (♩= 88). Limba, jud. Alba-inf.

Sfân-ta Mai-că-a lui I - sus — Ră-tă - ce - şte'n — jos — şi'n sus, — Co - lin - dăm, Doam - ne, co - lin - dăm.

Maica sfântă a lui Isus,
Rătăceşte 'n jos şi 'n sus,
Colindăm Doamne, colindăm,
Pe câmpia unui râu,
Printre grâne până 'n brâu,
Caută loc să odihnească,
Şi pe fiul sfânt să-l nască.
Sub un plop cu frunza deasă,
Vrut-a Maica ca să-l nască.
Plopul frunza clătinà,
Maica pace nu aveà.
Supărată Maica sfântă,
Ea din graiu aşa cuvântă:
– „Alelei plop ne 'ndurat,
„Fi-ţi-ar neamul blăstămat
„Şi de mine pe pământ

„Şi de Dumnezeu cel sfânt".
Sfânta Maică a lui Isus,
Rătăceşte 'n jos şi 'n sus,
La un grajd de cai soseşte
Şi acolo poposeşte.
Caii făceau tropot mare,
Maica sfântă pace n'are.
— „Fire-aţi cailor să fiţi,
„Fire-aţi voi afurisiţi,
„Şi de mine pe pământ
„Şi de Dumnezeu cel sfânt.
„Şi voi cai să n'aveţi saţ,
„Până 'n noaptea de Ispas,
„Şi atunci numai un ceas".
Sfânta Maică a lui Isus
Rătăceşte 'n jos şi 'n sus.
La un grajd de boi soseşte,
Şi acolo poposeşte.
Boii blând o d-aburau,
Şi pe Maica o 'ncălzeau.
Bucurată Maica sfântă
Din gură aşa le cuvântă:
— „Fire-aţi boilor să fiţi,
„Fire-aţi voi boi d-alduiţi,
„Şi de mine pe pământ,
„Şi de Dumnezeu cel sfânt.
„Voi la mers s'aveţi pas lin,
„La mâncare saţ deplin.
„Intr'un ceas voi să mâncaţi
„Şi 'ntr'un ceas să rumegaţi".

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Liniile au acelaş motiv ritmic cu deosebite melodii. Are variante. Vezi No. 159, 228.

203

Allegro. (♪ = 144). Limba, jud. Alba-inf.

Cră - ciun trei slugi şi-a bă - - ga - tu,
Cră - ciun trei slugi şi-a bă - - ga - tu.

Crăciun trei slugi şi-a băgatu. (bis)
Mână sluga cea mai mare
Să dea la boi de mâncare.
Tună'n casă spune'n masă:
—„Hai Crăciune, hai stăpâne,
„Nu mă pociu apropia-re,
„Boilor ca să le dau,
„De mirosul floriloru
„De zvonul d-albineloru,
„De para făcliiloru".
Mână sluga mijlocie,
Să dea la boi de mâncare.
Tună'n casă spune'n masă:
—„Hai Crăciune, hai stăpâne,
„Nu mă pociu apropia-re,
„Boilor ca să le dau,
„De mirosul floriloru,
„De zvonul d-albineloru,
„De para făcliiloru".
Mână sluga cea mai mică,
Să dea la boi de mâncare.
Tună'n casă spune'n masă:
—„Hai Crăciune, hai stăpâne,
„Nu mă pociu apropia-re,
„Boilor ca să le dau,
„De mirosul floriloru,

„De zvonul d-albineloru
„De para făcliiloru".
Crăciun cismele îşi trase,
Cojocelul îşi luase.
Cată'n floarea fânului,
Află-un prunc nebotezatu,
Numele lui l-a aflatu.
Domnul nost Isus Christosu,
Car' pe noi din iad ne-a scosu.

Colindă fără refren. Fiecare vers se repetă. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 4 măsuri. Ambele au ritme şi motive comune, dar în total privite se deosebesc. Ultimele 2 măsuri din fiecare linie sunt la fel. Variante: 141, 142.

204

Andante.(♩= 80). Limba, jud. Alba-inf.

Cam pe drumul mare.
Cam pe lângă cale,
Dai Domnului Doamne,
Cete-mi de voinici,
Cu cai pogănici . . . . .
Mai mergu-mi mai merg. (bis)
In cale le iesă, (bis)
Sfânta preacurată,*)
C'un colac de grâu,
C'o ploşcă de vinu.
Din colac tăià-re,
„Cu ploşca 'nchinà-re:
Cu gura 'ntrebà-re:
—„Nu mi-aţi voi văzutu,
„Fiuşorul meu?"
—„Şi de l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu".
—„Lesne de-al cunoaşte;
„Ochişorii luiu,
„Mura câmpuluiu.
„Sprincenele luiu,
„Peana corbuluiu,
„Puşculiţa luiu,
„Turnul ceruluiu". (sau tunul).
— „Dacă e aşa-re,
„Noi că l-am văzutu,
„In curţi la Pilatu,
„Pe cruce de bradu".

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri sau unul repetat. Dela semnul *) până la sfârşit se repetă fiecare vers. Melodia are 3 linii a două măsuri. Peste toată colinda se menţine ritmul din linia 3-a care e variat în măsurile a 2-a şi a 4-a, care şi sunt de altcum la fel. Tot aşa măsura 3-a şi a 5-a. Liniile, — cu excepţia acestor schimbări — au aceeaşi formulă ritmică. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 135, 149, 169, 221, 267

205

Andante. (♩= 84). Limba, jud. Alba-inf.

Sub ce - rul — de ră - să - ri - tu, —

Mân - dră stea — mi — s'a i - - vi - tu.

Sub cerul de răsăritu,
Mândră stea ni s'a ivitu.
Da nu-i steaua luminoasă,
Ci e Maica Christoasă,
C'un fiuț micuț în brațe. (bis)
Fiul plânsă Maica zisă:
— „Taci fiule, taci dragule,
„Că Maica ție ți-o da-re,
„Două mere două pere,
„Două țâțe d-albe a mele. (bis)
„Și cheile raiului,
„Tu să 'ncui tu să descui,
„Tu să fi judecătoru,
Peste oameni care moru".

Colindă fără refren. Melodia se cântă pe 2 versuri. (In 2-ă locuri pe un singur vers care se repetă). Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Liniile au aproape acelaș motiv cu mici schimbări.

206

Allegro. (♪= 144). Limba, jud. Alba-inf.

Ce-ti - nă, ce-ti - oa - ra —

Textul îmi lipsește. Colinda are refrenul la început, după care urmează un vers. Este melodia dela colinda „Junelui". Vezi No. 134, 137, 209, 213.

207

Mânecat-au dela raiu,
Intr'o d-albă zi de Maiu.
Coborât-a Domnul sfântu,
Cu Sfânpetre pe pământu.
Se luară se duseră
In mijlocul satuluiu,
La casa bogatuluiu.
– „Bună seara om bogatu!
„Gata-i prânzul să ni-l dați

– „Gata dar nu-i pentru voi,
„Ci-i pentru bogați ca noi".
Iată-i sub cel deal la teiu,
La un sărăcuț bordeiu.
– „Bună seara om săracu!
„Gata-i cina să ne-o dați?"
– „Gata și puțin dar stați,
„Din ce avem cu noi gustați".

Text de colindă pe melodie de cântec de stea. Fiecare rând se repetă formând o strofă de 4. Melodia are 4 linii a 4 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a, iar a 3-a și a 4-a o variază și ritmic și melodic. Mai vezi No. 119, 166, 239, 286.

208

2) Și strălucc cu tărie
Veste mare, bucurie
Că veșnicul Dumnezeu,
A trimis pe fiul său,

3) Să se nască 'n Vifleem
Precum prorocit avem,
Și'mpărțirea lumii toată,
Precum și la Mează-noapte.

4) Când îngerii sus cântau,
Şi păstorii fluerau,
Pentru cinstea lui Isus
Cu puterile de sus

5) A lui Irod scurgereau,
Spre fiul lui Dumnezeu.
Alergat-o ca să vază,
Ce să fie atâta rază?

6) Ş'o aflat înfăşiat,
Pruncu în iesle culcat,
Şi Fecioara Preacurată,
Lângă el sta supărată,

7) Că 'n Vifleemul oraş,
Nu şi-a căpătat sălaş,
Şi-a născut pe fiul sfânt,
In iescăle pe pământ.

8) Apoi s'a sculat Maria,
Şi a fugit în Iudeia,
Până la Egipt s'a dus
Cu dulcele prunc Isus,

9) Să-l scape de moarte grea,
Căci Irod făcea ce vrea.
Scapă-i Doamne cu tărie,
Pe toţi cari se roagă ţie,

10) Şi ia pe Irod viclean,
Căci îi un mare duşman,
De toţi pruncii i-a tăiat,
Câţi împrejur i-a aflat.

11) Şi a gândit făr'de folos
Să taie şi pe Christos,
Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat.

12) Şi l-a dus la judeţie,
Să-l aşeze pe moşie,
Ca p'u'mpărat pe vecie,
Amin Doamne Slavă Ţie.

13) Şi nouă de veselie,
Naşterea lui să ne fie,
La mulţi ani veselitori,
Ca l-acestea sărbători.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate 4 linii au acelaş motiv ritmic care îşi schimbă mersul melodic în fiecare linie. Are variante. Vezi No. 143, 160, 215, 260, 261, 269, 277.

209

Allegro. (♪ = 144). Limba, jud. Alba-inf.

Ju-ne-lui bu-nu —

Textul îmi lipseşte. Este colinda junelui care am întâlnit-o până acum. E drept că se poate cântă pe acele texte, dar totuşi nu mă pot hotărî să comit această falsificare, căci sunt mici schimbări dar totuşi sunt. Melodia are 2 linii deosebite ritmic şi melodic. Prima are 2, a 2-a are 3 măsuri. Are variante. Vezi No. 134, 137, 206, 213.

210

Allegro. (♪ = 144). Oarda de sus, jud. Alba-inf.

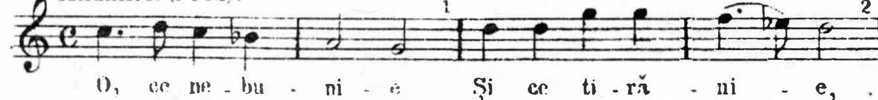
Scoală, scoală jupâneasă, (bis)
Dimineaţa lui Crăciun.
Ş'aprinde lumina 'n casă,
Că vin junii la Crăciun,
Tot cântând şi colindându,
Pe Dumnezeu lăudându.
Se luară se duseră
In mijlocul satuluiu,
La casa bogatuluiu.
— „Bună ziua om bogatu!
„Gata prânzul să ni-l daţi?"
— „Gata-i numai nu-i de voi.
„Că-i pentru nişte domni ca noi",
Se luară se duseră
In capătul satuluiu
In casa săraculuiu.
— „Bună ziua om săracu!
„Gata-i prânzul să ni-l daţi?"
— „Gata, da-i cam puţinelu,
„A ne'ndestuli cu elu".
Sus în poarta raiuluiu,
Şade floarea soareluiu,
Şi judecă florile-re:
— „Florilor, frumoaseloru,
„Nu vă daţi miroaseloru,
„La toate mucoaseloru."
— Puică neagră bagă în surţu *)
Eşi afară dă-mi bănuţu.
Puică neagră bagă 'n sacu
Eşi afară dă-mi colacu.

Colindă cu refrenul precedat de un vers care totdeauna se repetă. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a—care sunt aproape la fel—cu câte 4 măsuri, iar a 3-a—cu puţină diferenţă de ritm şi melodie—are numai 3 măsuri.

*) Ultimile 4 versuri nu se repetă, ci câte 2-ă se grupează.

211

Andante. (♩ = 92). Bucium-Poieni, jud. Alba-inf.

2. Oastea şi-o trimite,
Pruncii să-i ucidă,
De doi ani în jos
Gândind că-i Christos.

3. Mamelor nu plângeți,
Pieptul nu vi-l frângeți,
Că pruncii n'au murit,
Ci s'au preamărit.

4. A lor sufletele,
S'or preface 'n stele,
Luminând frumos,
Calea lui Christos.

Cântec de stea. Melodia—care are mai mult caracterul unui *Coral*—are 4 linii a 2 măsuri. Cu puțină schimbare, liniile au aceeaș formulă ritmică cu diferite mersuri melodice.

212

Alba-Iulia, jud. Alba-inf.

Allegretto. (♪ = 132).

Scu-lați, scu-lați mari bo-i-e-rii, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Sculați, sculați mari boieri,
Doamne, dai Domnului Doamne,
Că vă vin colindători,
Pela miez de cântători.
Nu vă vin de nici-un rău,
Vă-aducem pe Dumnezeu.
Așa mândru 'mpodobitu,
Tot în aur și 'n argintu.
Fată 'n șele brățișele,
Fată 'n d-albă de mătasă,
Tot argint și aur varsă.
A cui curți-s astea curți,
D-așa 'nalte minunate?
Inaintea 'cestor curți,
Sunt doi meri și sunt doi peri,
De tulpină 'ntulpinați,
De vârfuri apropiați.
In vârfuțul cestor curți,
Este un divan d-încheiatu,
Cu d-albe scânduri de bradu.
Da 'ntrânsul cine-i culcatu?
O dalbă de coconiță,

C'un coconaş mic la ţâţă.
Dumnezeu să-i trăiască,
Cu mult bine dela sine.
Noi umblăm şi colindămu,
Cinci galbeni să căpătămu.
Gălbinei definitivi,
Să ne daţi şi nouă cinci.
S'o sculat o coconiţă,
Ne-a aprins o luminiţă.
S'a sculat un coconaş,
Cu numele . . . .

Bagă mâna 'n buzunaru,
Şi ne dă câte un dolaru.
Să trăiţi să 'mbătrâniţi,
Ca vara, ca primăvara,
Ca şi toamna cea bogată,
Că-i de toate 'ndestulată.
Să fi gazdă sănătoasă,
Să plăteşti colinda noastră,
Şi fi gazdă vesel bunu,
C'am ajuns sfântul Crăciunu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Liniile se deosebesc din punct de vedere melodic, însă din cel ritmic, linia 2-a se pare o reducere, o simplificare. Unitatea organică se poate explică şi prin menţinerea ritmului din măsura ultimă a liniei 1-a în dealungul liniei a 2-a, ca un motiv ostinat. Variante: No. 35, 167, 229, 265.

213

Allegro. (♪ = 144). Alba-Iulia, jud. Alba-inf.

Dom-nu-lui, Doam-ne, Eu sunt co-pil de iş - coa-lă.

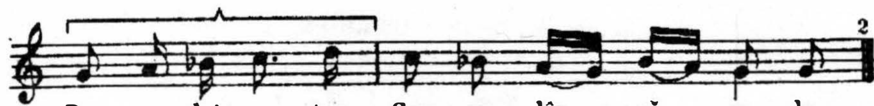
Domnului Doamne
Eu sunt copil de işcoală,
Cu hăinuţa ruptă 'n poală,
Şi cu părul retezatu,
C'am tot scris şi învăţatu.
De nu mă credeţi pe mine
Aduceţi-mi un cărbune,
Să vă scriu mare minune,
Scriu cârnaţi şi scriu colaci,
Faceţi bine şi mi-i daţi.

Colindă cu refrenul înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii complect deosebite. Prima are 2, iar a 2-a are 3 măsuri. Are variante, Vezi: No. 134, 137, 206, 209.

214

Andante. (♩. = 80). Ciugud, jud. Alba-inf.

Dom - nu - lui no - stru, Cam pe dru - mul - ma - re

Domnului nostru
Cam pe drumul mare
Domnului nostru
Cam pe lângă cale
Ciată de voinici
Cu cai pogănici.
'Nainte le iasă,
Cea sfântă Marie,
C'un colac de grâu,
C'o ploscă de vin.
Din colac tăià-re,
Din ploscă 'nchinà-re,
Din gură 'ntrebà-re:
– „Nu mi-ați voi văzutu,
„Fiușorul meu,
„Ș'alui Dumnezeu"?

– „Noi de l-am văzutu
„Nu l-am cunoscutu".
– „Lesne de a-l cunoaște;
„Ochișorii luiu,
„Mura câmpuluiu;
„Sprincenele luiu,
„Peana corbuluiu.
„Săbioara luiu,
„Tăiată 'n săgeată
„Chiar pe mâna dreaptă".
– „Iar dacă-i așa-re
„Ascară 'nserându,
„Dunărea trecându,
„Până la Pilatu,
„Noi că l-am văzutu,
„Pe cruce de bradu".

Colindă cu două refrenuri. Unul se pune înaintea versului întâiu, al 2-lea înaintea versului al 2-lea formându-se astfel o strofă de 4, în care refrenele țin locul rândului 1-iu și al 3-lea. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este repetiția celei 1-a.

215

Ciugud, jud. Alba-inf.

2. Și străluceà cu tărie,
Vestea marea bucurie.
Că s'a născut pe pământ
Astăzi Messia cel sfânt.

3. Și păstorii mărturie,
Au văzut ce vrea să fie,
Ingerii în cer cântau,
Iar păstorii fluerau.

4. La apus și miază-noapte,
Era întuneric foarte.
Iară sus la răsărit,
Lumină sfânt'o zărit.

5. Dat-o bunul Dumnezeu,
Prin cel iubit fiu al său,
Legea sfânt' a Domnului,
Mântuirea omului.

6. Iar veşnicul Dumnezeu,
A trimis pe fiul său
Să se nască 'n Vifleem,
Precum prorocit avem.

7. Ca să fac' o mântuire,
Dela veşnica perire,
A lui Adam cel căzut,
Cu tot neamul de demult.

8. Ş'au eşit cu toţi să vază,
Ce să fie atâta rază?
Şi-l aflară 'nfăşiat,
Pruncul în iesle culcat.

9. Iar Fecioara preacurată,
Lângă el stà supărată.
Auzind mare 'mpărat,
Foarte rău s'a tulburat.

10. Din vorba celor trei crai,
S'a făcut un mare vai,
Că toţi pruncii i-a tăiat,
Câţi împrejur a aflat.

11. Gândit-o în tirănie,
Fiind domn mare la mânie,
Gândit-a fără folos,
Ca să taie pe Christos.

12. Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat,
I-a trimis un înger sfânt,
Ca să-l scape pe pământ.

13. I-a spus lui Iosif în vis,
Ca să fugă cu Isus.
S'a sculat cu Maria,
Şi a fugit la Iudeia.

14. Până la Egipt s'a dus,
Cu dulcele prunc Isus,
Şi a scăpat de moarte grea,
Ce Irod în gând aveà.

15. Scapă Doamne cu tărie,
Pe cei ce se roagă ţie.
Şi pruncul cel luminat,
Care cu drag l-am aşteptat.

16. Pela toţi cu bucurie,
Amin, Doamne, Slavă Ţie,
De acum până 'n vecie,
Naşterea lui să ne fie.

Cântec de stea. Melodia este o variantă foarte apropiată a celei dela No. 143, şi are aceleaşi particularităţi. — Mai vezi No. 160, 208, 260, 261. 269, 277.

216

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 84).

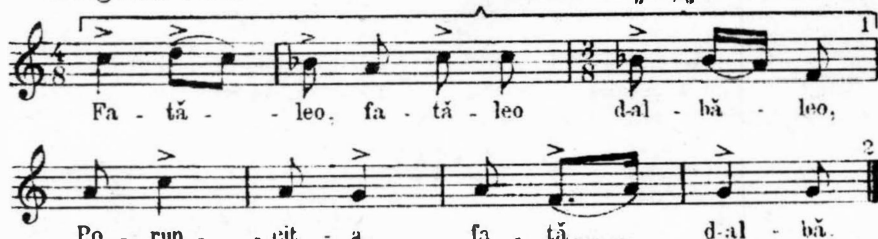
P'ân-gă Mu-răş p'ân-gă Ti-să, Doam-ne, Dom-nul nos-tru.

P'ângă Murăş, p'ângă Tisă,
Doamne, Domnul nostru,
Maica sfântă plimbă-mi-să.
Să lasă se odihnească,
Sus la grajdul cailoru.

– „Stați voi cai de a mâncà-re,
„De a mâncà de a rumegà-re,
„Ș'aburați de mă 'ncălziți,
„Să se nască fiul sfânt,
„Fiul sfânt de pe pământ".
Caii dacă auzeau,
– Din măsele ronțăneau,
Din potcoave tot băteau.
Maica sfântă se luà-re,
Și pe cai îi blestemà-re;
– „Fire-ați voi cai blestemați,
„De min' și de Domnul sfântu,
„Ce s'o naște pe pământu.
„De mâncat să tot mâncați,
„Să nu vă mai săturați,
„Până 'n noaptea de Ispasu,
„Ș'atunci numai pe un ceasu".
Sus la grajdul boiloru,
Maica iar le ziceà loru:
– „Stați voi boi de a mâncà-re,
„De a mânca de a rumegà-re,
„Și-aburați de mă 'ncălziți,
„Să se nască fiul sfântu,
„Fiul sfânt de pe pământu".
Boi dacă auzeau,
Dela iesle se trăgeau,
Cu coarnele-o acopereau
De se nășteà fiul sfântu,
Fiul sfânt p'acest pământu.

Colindă cu refren după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Linia 2-a este o variantă a celei 1-a. Are variante. Vezi No. 62, 104, 243.

217

Fată-leo, fată-leo, d-albă-leo
Poruncit-a fată d-albă,
La mirel cam tinerelu,
Ca să-și vină pân'la ea-re.
Să nu-și vină făt spre lunci,
Ci să-și vină mai pe sus,
Mai pe sus pe lângă lună,
Cu mâna ținând de lună,
Cu d-alta 'mpletind cunună,
Și salbă de fată d-albă.
Noi o zicem ș'o cântămu,
La . . . . . . i-o'nchinămu

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii cu înfățisare deosebită. Prima are 3, a doua are 4 măsuri.

218

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Allegro. (♪ = 144).

Cest Domn bun te-ai ve - se - li - tu, Le - roi, Doam - ne.

Cest domn bun te-ai veselitu.
Leroi Doamne,
Ce porţi 'nalte ţi-ai deschisu,
Mese d-albe ce-ai întinsu.
Cam pe mese de bumbacu,
Sunt îmi sunt colaci de grâu.
Cam printre colaci de grâu,
Sunt îmi sunt făclii aprinse.
Cam printre făclii aprinse,
Sunt îmi sunt vedre cu vinu.
Cam printre vedre cu vinu,
Sunt păhare ne'nchinate,
Pe a noastră samă gata,
Tot în d-alba sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, iar a 2-a numai cu 2-ă. Ambele linii au acelaş motiv ritmic la bază.—Variantă: No. 98.

219

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Allegro. (♪ = 144).

Sub cer_ roş de ră - să - ri - tu, Ju - ne - lui bu - nu, Cum îşi_ joa - că d-un_ voi - ni - cu.

Sub cer roş de răsăritu,
Junelui bunu,
Cum îşi joacă d-un voinicu
Calul sur cam porumbacu,
June'n haine de bumbacu.
Nu mi-l joacă cum se joacă,
Ci mi-l suce după soare,

După soare cum răsare,
Dimineața 'n prânzul mare.
Și mi-l suce după lună,
După lună când îi plină,
Colo seara după cină.
Și mi-l toarce curcubeu,
Din chipul lui Dumnezeu.
Nime'n lume nu mi-l vede,
Numa-o fică de'mpăratu.
Cum îl vede fuge'n casă,
Fuge'n casă spune'n masă:
— „Ciudai taică, ciudai maică,
„Ce-mi văzui nu-mi cunoscui,
„D-un voinic cu calul suru,
„Calul sur cam porumbacu.
„Nu mi-l joacă cum să-l joace,
„Ci mi-l suce după soare,
După soare când răsare
„Dimineața'n prânzul mare;
„Și mi-l suce după lună,
După lună când îi plină
„Colo seara după cină.
„Și mi-l toarce curcubeu,
„Din chipul lui Dumnezeu".
„Taică-su din grai grăie-re:
— „Taci tu fică taci tu dragă,
„Că ăla-i drag june-al nostru.
„Are parte din cetate,
„Din Olate a treia parte".
Noi o zicem și-o cântămu,
Și la . . . . o'nchinămu,
I-o'nchinăm cu bucurie,
La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a—exact la fel—cu câte 3 măsuri, iar a 2-a—cu motiv deosebit—are numai 2-ă. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

220

Cioara de jos. jud. Alba.-inf.

Andante. (♩ = 84).

Ce soa - re ră - sa - re, Dis de di - mi - nea - ță, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ce soare răsare,
Dis de dimineață
Dai Domnului Doamne,
Dis de dimineață,
La această casă.
Mai tare-mi *lave*-re (loveà-re)
La 'ceastă fereastră,
Fereastra-mi lave-re,
Casă-mi sfințuie-re,

Casă-mi dăruie-re.
Jur în jur de masă,
Jițuri de mătasă,
Iar într'un jițău,
Șade Dumnezeu.
A doilea corn de masă
Floarea grâului.
A treia corn de masă,
Floarea vinului.
A patra corn de masă.
Floarea mirului.
Ele se mustrau,
Și s'adevărau,
Floarea grâului:
— „Ba eu sunt mai bună,
„Ca voi amândouă,
„Că *une* nu's eu, (unde)
„Prânz în casă nu-i,
„Saț în casă nu-i".
Floarea vinului:
— „Ba eu sunt mai bună
„Ca voi amândouă,
„Că une nu's eu,
„Bucurie nu-i,
„Veselie nu-i.
Floarea mirului:
— „Ba eu sunt mai bună,
„Ca voi amândouă,
„Că une nu's eu,
„Botez nu va fi-re,
„Creștini nu va fi-re".
Dumnezeu șade-re,
Și din grai grăie-re,
— „Dragi florile mele
„Ce vă voi mustrați
„Și v'adevărați?
„Că voi îmi sunteți
„Una ca și alta;
„Floarea grâului,
„Drag trupșorul meu;
„Floarea vinului,
„Drag sângele meu;
„Floarea mirului,
„Drag' sudoarea mea".
Noi o zicem zicem,
Și-o cântăm cântăm,
Și la 'ceasta gazdă,
Cu drag i-o 'nchinăm.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a, și ambele variază pe 1-ia.

221

Andante. (♩= 88). Cioara de jos, jud. Alba inf.

Fericat de elu,
De cest Domn bătrânu,
Dai Domnului Doamne,
De cest boier bunu.
Da el ce și-a datu.
De și-a căpătatu,
Și și-a d-apucatu,
Locu-i bun în raiu.
La mijloc de raiu,
Unde's mese întinse
Și făclii aprinse.
Jur în jur de masă.
Jițuri de mătasă.
Intâiul corn de masă,
Șade Dumnezeu.
Al doilea cornu,
Șade Sfântul Petre.
Al treilea cornu,
Sfânta Duminica
Al patrulea cornu,
Boierul bătrânu.
De lături de raiu,
Pomu-i înfloritu.
Boarea mi-ș bore-re.
Merele căde-re;
Boierul bătrânu,
In poală adunà-re,
Și spre raiu pornè-re.
Câți mi-l d-întâlniră,
Toți mi-l d-întrebară:

– Boierul bătrânu,
Da el ce şi-a datu,
De şi-a d-apucatu,
Locuş bun de raiu.
La mijloc de raiu,
Unde's mese'ntinse,
Şi făclii aprinse.
Jur în jur de masă,
Jituri de mătasă?
Boierul bătrânu,
Din graiu grăie-re:
– „Eu doamne am datu, (bis)
„De mi-am d-apucatu, (bis)
„La mijloc de raiu,
„Eu Doamne am datu. (bis)
„Buţi cu bani mărunţii (bis)
„Care cu comoară. (bis)
„Plug, vânăţi de boi,
„Pogănici de cai,
„Trei turme de oi,
„Păcurari îs trei".
Noi o zicem, zicem,
Şi-o cântăm, cântăm.
Noi Doamne-o'nchinămu,
Cesta-i domnul bunu,
Boierul bătrânu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia este variantă apropiată a No. 45, 73, 194, 135, 149, 169, 204, 267, şi are aceleaşi particularităţi.

222

Allegro. (♪ = 144). Cioara de jos; jud. Alba-inf.

Co - lo'n jo - su, mai din jo - su,
Doam - ne, dai Dom - - nu - lui, Doam - ne.

Colo'n josu mai din josu
Doamne, dai Domnului Doamne,
Este un strat de busuiocu,
Cu cărare pe mijlocu.
Dar cărarea cine-o paşte?
Boul sur cu coarne suri.
Dar în coarne ce-şi duce-re?
Duce-un leagăn de mătasă.
Dar în leagăn cine-mi şede?
Şede-mi . . . . fată d-albă.
Dar de lucru ce-mi lucrà-re?
Tot cosea şi-mi chindisea-re,
La năfrane'mpărăteşti,

La prapori bisericești.
Nime'n lume nu mi-o vede,
Numai d-alba'mpărăteasă
Pe-o zăvruică de fereastră.
Cum o vede ea-i grăie-re:
– „Taci tu . . . . Cosinziană,
„Că'mpăratu nu-i acasă
„Că el de te-a auzi-re,
„El pe tine te-ar iubi-re,
„Și pe mine m-a urî-re".
– „Eu nu cânt împăraților,
„Că eu cânt a munților,
„De dorul părinților.
„Și eu cânt a brazilor,
„De dorul fraților,
„Și eu cânt a florilor,
„De dorul surorilor."
„Noi o zicem și-o cântămu,
Și la . . . . i-o'nchinămu,
I-o'nchinăm cu bucurie,
La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Liniile au structură diferită însă au și motive comune care păstrează unitatea organică.

223

Cioara de jos, jud. Alba.-inf.

Andante. (♩= 104)

Mai pe lân-gă ma-re, Mai pe dru-mul ma-re, Dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Mai pe lângă mare,
Mai pe drumul mare,
Dai Domnului Doamne,
Mergu-mi-ș mai mergu,
Cete-mi de feciori, (bis)
Mari colindători.
Înainte le ieșeà-re,
Le ieșea sfânta Marie,
C'un colac de grâu,
C'o plașcă de vinu.
Din colac tăià-re,
Cu plosca'nchina-re, (bis)
Din gură'ntrebà-re:
– „Cete-mi de feciori,
„Mari colindători,
„Pe unde-ați umblatu,
„Unde-ați colindatu,
„Nu mi-ați voi d-aflatu (bis)
„Pe drag fiul meu,
„Drag fiuțul meu,
„Ș'alui Dumnezeu?"
– „Noi de l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu."
– „Lesne de a-l cunoaște;
„Ochișorii luiu,
„Mura câmpuluiu.
„Mustăcioara luiu,
„Spicul grâuluiu,
„Sprincenele luiu,
„Peana corbuluiu.
„Săbioara luiu,
„Tăiată 'n săgeată,

„Chiar pe mâna dreaptă."
– „Iar dacă-i așa-re,
„Noi că l-am văzutu,
„In câmp la Rusalimu,
„Cu calul săltându, (bis)
„Incoace venindu."
Noi o zicem, zicem,
Şi-o cântăm, cântămu,
La gazd'o'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Lina 2-a şi a 3-a sunt aproape la fel, iar întâla le seamănă numai prin motivul ritmic. Variantă: No. 242.

224

Andante. (♩= 80). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Noi primar aice-am vint,
Doamne, dai Domnului Doamne,
Să faci bin' să ne 'mprumuţi,
Cu cincizeci de bani mărunţi.
Şi de nu-i aveà bani toţi
Schimbăţi paşii ca fruntaşii
Şi prin casă şi pe afară,
Şi prin grajduri ferecate;
Şi-ţi înşeală murgu bine,
Şi pe murgu înşelatu,
Suie 'n vârful munteluiu,
La turma ciobanuluiu.
Şi-alege vre-o trei berbeci,
Trei berbeci cei mai frumoşi,
Şi să ne dai banii toţi.
Primaru e gazdă mare,
Ne primeşte cu mâncare
Şi cu vin şi cu vinars,
Ca să-l punem şi 'ntr' alt an.
Noi o zicem şi-o cântăm,
La primar o închinăm.

Colinda primarului. Refrenul e la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe cea 1-a, schimbând o măsură iar a 2-a o repetă.

225

Allegro. (♪ = 144). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Se cântă pe textul melodiei precedente însă cu refrenul înaintea versului. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Liniile au structură diferită, însă au şi motive comune. Dacă considerăm linia 1-a, o variaţie a celei de a 2-a, atunci le putem reduce la aceleaşi motive care în linia 2-a sunt simplificate şi reduse. – Se poate notà şi cu măsură necomplectă precum se vede la No. 233.

226

Allegro. (♪ = 144). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Soră-leo, Soră-leo dragă,
Pe cea luncă verde 'n josu,
Merge fata flori culege,
Din vânăte mohorâte,
Din gălghioare gălghioare,
Şi se uită cam de o parte.
Vin trei juni ca trei păuni,
Cu trei cai ca trei porumbi,
Caii 'n guri muşcându-se,
Juni în păr jucându-se.
Unu'întinsă şi se prinsă
Şi mi-ş luă inelușu.
Altu 'ntinsă şi se prinsă,
Şi mi-ş luă măr din sânu.

D-alt' întinsă şi se prinsă,
Şi mi-ş luă cununeaua.
Ea din gură-i blăstămà-re:
– „Cel ce-a luat inelușul,
„Petrece-s'ar prin dânsulu,
„Prin dânsul ca degetulu.
Cel ce-a luat măru din sânu,
„Putrezi-re-ar ca dânsulu,
„Ca dânsul ca măr din sânu.
„Cel ce-a luat cununeaua
„Cununà-s'ar ca dânsulu,
„Cu doamna cununiii".
Noi o zicem şi-o cântămu,
Şi la . . . . . . io- 'nchinămu.

Colindă cu refrenul la început, pe urmă vine câte un vers. Melodia are 2 linii deosebite, cu motive diferite. Prima are 3, a 2-a are 4 măsuri.

227

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Allegro. (♪ = 144).

Leu la țară-și cobore-re,
Junelui bunu,
Pradă mare ce făcè-re;
June când mi-ș d-auzè-re,
După leu el că-și plecà-re;
De cu seară prin săcară,
Miez de noapte'n grâne coapte;
De cu zori în câmp cu flori.
Când se face ziuă bine
Găsi leul subt un spine;
Subt un spine d-înfloritu,
Găsi leul d-adormitu.
Trasă arcul să-l săgete,
Leu din somn că se trezește,
Și din graiu d-așa-i grăiește:
— „June nu mă săgetà-re,
„Să-ți spui două trei cuvinte,
„Ce să faci cu trupul meu.
„Cu carnea mea să zidești,
„Cu oase să-mi căverești,
„Cu coaste să-mi șindilești"
Noi o zicem și-o cântămu,
Și lui . . . . . . i-o 'nchinămu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia are multe variante unde se pot vedeà observațiile necesare. Vezi No 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 231, 236, 256, 258, 298, 309.

228

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 88).

Colo'n sus și mai din sus (bis)
Colindă Doamne colindăm,
Este o d-albă mânăstire.
Dar înluntru cin'erà-re?

Era Maica Precista-re,
C'un copil ce tot plângeà-re.
Maică-sa din graiu grăià-re:
— „Taci fiule nu mai plânge,
„Că maica ție ți-o dà-re,
„Două mere, două pere,
„Două țâțe d-albe a mele.
„Și cheile raiuluiu,
„Raiul sfânt să-l moștenești
„Și cerul să-l stăpânești".

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia am mai intâlnit-o la No. 159, 202, unde se pot vedeà observațiunile relativ la construcția melodică. Este mai mult un cântec de stea și prin melodie și prin text. Caracterul colindei îl uzurpează prin refren.

229

Allegretto. (♪ = 132). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Doam - ne, I - su - se Chri - stoa - se,
Mult ne-ai lă sat zori fru - moa - se.

Doamne Isuse Christoase,
Mult ne-ai làsat zori frumoase.
Cu raze prea luminoase.
Din fecioară te-ai născut,
Te-ai născut cu umilință,
Ca să ne fi cu credință.
Și te-ai dat în chip de rob,
Ca să scapi lumea de foc.
Și te-ai dat în chip de slugă,
Ca să scapi lumea din muncă.
Așteptăm multe Christoase,
Ca niște păseri setoase,
Ce pogoară la izvoare,
Și s'apleacă de s'adapă.
O Isuse, mult mi-ești dulce,
Ne-ai pășit și sfânta cruce,
Și cu ea la noi ne-om duce.
Cu toți sfinții dimpreună,
Ca să facem voie bună,
De acum până'n vecie.
Amin, Doamne, Slavă Ție.

Cântec de stea pe care l-am mai intâlnit la No. 35, 167, 212 265. Vezi observațiile.

230

Allegro. (♪ = 144). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

În - trea - bă, d-în - trea - bă __ sfinţi pe Dum -

ne - ze - u, Dai Dom - nu - - lui, Doam - ne.

Intreabă d-întreabă,
Sfinţii pe Dumnezeu,
Dai Domnului Doamne,
Sfinţi pe Dumnezeu;
Din ce s'a făcutu,
Grâul şi vinulu,
Şi a treia mirulu:
Dumnezeu şedeà-re,
Şi din graiu grăià-re:
– „Da voi sfinţi de sfinţi,
„Ce mă d-ispitiţi,
„Că voi bine ştiţi
„Bine ca şi mine,
„Din ce s'a făcutu,
„Grâu şi vinulu (bis)
„Şi a treia mirulu.
„Că noi am eşitu,
„'N câmp la Rusalimu (bis)
„Ca noi ca să dămu,
„Roadă câmpiloru,
„Mană grâneloru.
„Păgânii de jidovi,
„Ei ne-au ocolitu, (bis)
„Şi ne-au d-oblicitu,
„Şi voi aţi fugitu,
„Şi pe mine m'or prinsu
„Şi m'or dus legatu,
„In curtea lui Pilatu, (bis)
„De m'au judecatu.
„Prin tălpile mele'
„Prin pălmile mele,
„Cuie mi-ş bătè-re,
„Cuie de oţelu (bis)
„Cu maie de feru.
„Pe une băte-re,
„Sângele porne-re, (bis)
„Vinul se făcè-re.
„Pe mine mă'ncinge,
„Cu brâu de măcieşu;
„Pe une mă'ncinge,
„Carnea mi se frânge,
„Carnea-mi se frânge-re,
„Grâul se făce-re.
„Pe drag capul meu.
„Cunună-mi pune-re.
„Cunună de spini,
„Şi de mărăcini.
„Pe une-mi pune-re,
„Sudoarea-mi trece-re, (bis)
„Mirul se făce-re."
„Noi o zicem, zicem,
Şi-o cântăm, cântăm
Şi la gazda noastră,
Noi o închinăm.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a şi a 3-a sunt aproape la fel, iar 1-a este independentă. Este o variantă îndepărtată a melodiei No. 162, 186, 288.

231

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

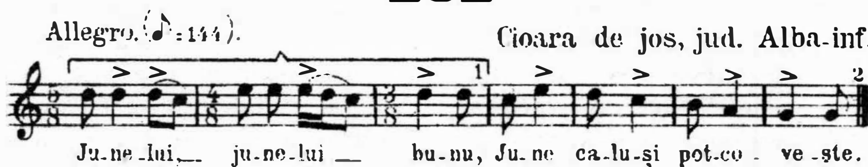
La luciul soarelui,
Florile's dalbe
Grele ploi că mi-or ploiatu,
Şi-or ploiat şi-or veselitu,
Mândre flori ce-or răsăritu,
Fetele le-or d-oblicitu.
Fetele flori culege-re,
Feciori fetele prinde-re,
Le prinde le sloboze-re;
Dar pe . . . . fată d-albă
O prinde n'o slobozè-re,

Şi din gură aşa-i grăie-re:
— „ . . . . . , fată d-albă,
„Mamă bună ce-ai avutu,
„De aşa mândră te-o făcutu.
„Ochii tăi îs straurei,
„De seamănă cu ai mei.
„Sprincenele's străurele,
„De seamănă cu a mele".
Noi o zicem şi-o cântăm,
Şi la . . . i-o'nchinăm.

Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 236, 256, 258, 298, 300.

232

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Junelui, junelui bunu,
June calu-şi potcove-re,
Cu potcoave de d-argintu,
Că ţin bine la fugitu.
Cu cuie de sârmă 'ntoarsă,
Că ţin la pulberea groasă.
June calu'ncălecà-re,
Şi de-aicea se luà-re,
Spre luncile cântenite,
După ciute mohorâte.
Cin' pe june mi-l vede-re,

Toți bine mi-l întrebà-re:
– „Da tu june une-ai fostu,
„De ți-i murgu d-asudatu,
„Cu cuvor verde'nvărgatu,
„Și peana ți-ai flușturatu?
– „Da eu Doamne un'să fiu,
„Pe luncile cântenite,
După ciute mohoràte.
Grăi fata'njoljolată
Din turnul joljanului:
– „June minte ca ș'un câne,
„June a fost la'nsuratu,
„Și nu-și dă pe căpătatu".
– „Taci tu fată'njoljolată,
„Că eu de m'oi mânie-re,
„Sus la tine voi săltà-re,
„Din cosiță ți-oi tăie-re,
„Cu joljanul te-oi legà-re,
„De vârful joljanului,
„Sà te bată vânturile,
„Ca pe june gândurile,
„Când își pleacă la'nsuratu,
„Și nu-și dă pe căpătatu".
Noi o zicem și-o cântămu,
Și lui . . . i-o'nchinămu,
I'o'nchinăm cu bucurie,
La mulți ani cu veselie.

Vezi No. 226.

233

Andante. (♩ = 80). Cioara de jos. jud. Alba-inf.

Cunună de flori vânăte,
La luciul soarelui
Grele ploi că mi-or ploiatu,
Și-or ploiat și-or veselitu,
Mândre flori or răsăritu
Fete mari or d-auzitu.
Fetele flori culege-re,
Și'n cunună le'mplete-re.
Cunună de vânățele,
Ca să ducă mirelui.
Mire dacă d-auzì-re,
Fetele că le prinde-re,
Le prinde le sloboze-re.
Da pe . . . fată d-albă,
O prinde n'o sloboze-re,
Și din graiu d-așa-i grăie-re:
– „. . . , . . , fată d-albă
„Mamă bună ce-ai avutu,
„C'așa mândră te-o făcutu.
„Ochii tăi îs străurei,
„De seamănă cu ai mei;
„Sprincenele's străurele
„De seamănă cu a mele".
Noi o zicem și-o cântămu,
Și la . . . i-o'nchinămu,
I'o'nchinăm cu bucurie,
La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul înainte, urmat de câte un vers.

Melodia este exact la fel cu ceea dela No. 225, dar e notată în altă măsură, ca o variantă metrico-ritmică.

234

Andante. (♩= 80). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Malioro malin verde,
Sus la munte ninge, plouă,
Jos la țară pică rouă,
Vine marea cât de mare,
Marginile-i bat munții-re.
Dar pe mare ce-mi venè-re?
Vin tot brazi încetinați,
Tot cu spumă îmbrăcați,
Vine-un leagăn de mătasă
Dar în leagăn cine-mi șade?
Șade-mi . . . fată d-albă,
Tot cosea și-mi chindisea-re,
La batiste ficiorești
La năframe'mpărătești,
La prapori bisericești.
Iar pe ea că mi-o'ntrebà-re,
Maică-sa, că ce-mi lucrà-re?
Ea din grai d-așa-i grăie-re:
– „O batistă fecioreascä
„Ca s'o dau feciorilorui,
„Feciorilor mirilorui,
„O năframă'mpărătească,
„S'o dau împăraților,
„Pentru cununia loru.
„Prapore bisericescu,
„Pentru'mormântarea loru".
Valurile spumegau,
Leagănul pe ele plutea,
Pân'de munte se loveà,
Și . . . . se'neca.
Noi o zicem și-o cântămu,
Și la . . . i-o'nchinămu.

Colindă cu refrenul înainte, urmat de câte un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Liniile au aproape acelaș motiv ritmic, variat prin melodie. Variantă: No. 131.

235

Allegro. (♪= 144). Blondiana, jud. Alba-inf.

a)

b)

Oi, flori d-albe lemn de măru.
Ia eșiți voi de vedeți
Cum ne-o crescut doi sulei.

Da's sulei, da nu-s sulei,
Că's doi merişori ai mei,
Cu frunzuţa rotunjoară,
Cu merele roşioare.
Pe sub umbră pe sub d-umbră
Este-un leagăn de mătasă.
Da în leagăn cine-mi şade?
Şade-mi . . . . fată d-albă.
Dar de lucru ce-mi lucrează?
Investreaz'o cununiţă.
Nu-i ajunsă trei mlădiţe,
Şi se roagă meriloru:
– „Meriş, merişorii mei,
„Ia plecaţi voi vârfurile-re,
„Să rup două trei mlădiţe,
„Să'nvăstrez o cununiţă.
„Că azi mâne-i ziua mea-re,
„Sâmbăta Duminica-re.
„Şi-am fii mici de botezatu,
„Şi mai mari de cununatu".
Dar la fii mici ce le-am dare?
Două inele ochişele,
Ca să se joace cu ele.
Dar la fii mari ce le-am da-re?
Le-am da doi boi bourci,
Ca să trăiască cu ei.

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers.

Melodia are 2 linii a 4 măsuri; liniile au acelaş motiv ritmic cu melodie diferită. Se poate nota şi în forma de sub b.) cu măsura de $^3/_4$. Variante: No. 237, 238.

236

Blondiana, jud. Alba - inf.

Allegro. (♪ = 144).

Co - lo'n jo - su - mai din jo - su, Flo - ri - le-s – d-al - be, – La lun - ci - le soa - re - lu - i.

Colo'n josu mai din josu
Florile's d-albe.
La luncile soarelui,
Grele ploi că au ploiatu,
De luncile s'au spălatu,
Roşu soare a răsăritu,
De luncile-or înfloritu.
De galbene's gălbinioare
De vânăte's mohorâte.
Feciori fete-au d-oblicitu,
Tot alegu-mi şi-mi culegu
Ei în cale le-au eşitu.
Toată fata mi-o prindeau

Şi-o prindeau şi-o slobozeau
Dar pe . . . fată d-albă,
Tot o prind şi n'o slobodu.
O prindeau şi-o ispiteau:
– „D-albă maică ai d-avutu,
„De frumoasă te-a făcutu".
Ea din grai aşa grăia-re:
– „'Ntrebaţi-mă'n veletate,

„Ca să vă spui direptate.
„Colo'n josu mai din josu,
„La luncile soareluiu,
„Grele ploi că au ploiatu,
„De luncile le-au spălatu,
„Roşu soare a răsăritu,
„De faţa s'a rumenitu.
„Trei scântei au scânteiatu
„De ochii mi-or strângenatu".

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a – la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a – cu motiv deosebit – are numai 2-ă. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 256, 258, 300.

237

Blondiana, jud. Alba - inf.

Allegro. (♪ = 144).

a) La po - ia - na _ de sub _ mun - te, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

b) La po - ia - na de sub _ mun - te, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

La poiana de sub munte,
Doamne, dai D-lui Doamne,
Joac'un june murgu-ş bine
Dar nu-l joacă cum se joacă,
Ci-l trăsare după soare,
După soare când răsare
Când răsare'n prânzul mare.
Şi se suce după lună,
După lună când îi plină,
Când îi plină după cină.
Şi se suce'n curcubeu,
Cum îi drag lui Dumnezeu.
Zise d-alba'mpărăteasă.

Către d-albu de'mpăratu:
– „Impărate înălţate,
„La poiana de sub munte,
„Joac'un june murgu-ş bine
„Dar nu-l joacă cum se joacă,
„Ci-l trăsare după soare,
„După soare când răsare,
„Când răsare'n prânzul mare.
„Şi mi-l suce după lună,
„După lună când îi plină
„Când îi plină după cină.
„Şi se suce'n curcubeu
„Cum îi drag lui Dumnezeu.

Colindă cu refrenul la urmă, după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Linia 2-a simplifică ritmul celei i-a, şi îi schimbă melodia care contrastează prin tendinţă de inversare. Se cântă şi în felul cum e notată sub b.) – Variante: No. 235, 238.

238

Allegro. (♪ = 144). Blondiana, jud. Alba-inf.

Junelui, junelui bunu
Caută'n cui la căpătâiu
Găsi arcul încordatu,
June pleacă la vânatu.
Leu'n curte i-a intratu,
Ce-o fost bun tot o mâncatu,
Ce-o fost rău tot o stricatu.
Şi la umbră s'a culcatu.
June'napoi întorce-re,
De ce găsi se'ntriste-re,
Caută'n casă caută'n masă,
Caută'n curte la cotarcă,
Găsi leul adormitu.
Pe leu din somn l-a trezitu,
Şi din gură i-a grăitu:
— „Cum vrei frate leule-re,
„In luptă să ne luptămu,
„In săbii să ne tăiemu?"
Sare leu'n sus şi'n josu,
Sare la june frumosu.
De luptă se apucară,
Zi de vară până'n seară,
Zi de noapte'n grâne coapte.
Când fu leul asudatu,
June nici că i-o păsatu.
June săgeata-şi luà-re,
Şi la leu îşi cugeta-re,
Leu din graiu d-aşa-i grăie-re:
— „Măi june fecior voinicu,
„Nu mă săgetà să pieru,
„Ci mă leagă'n curea neagră
„Şi te sui pe min' călare,
„Du-mă'n curtea Dumisale,
„De fala voiniciloru,
„De mirazul pruncilorn".
Şi-o cântăm şi-o colindăm,
Şi la gazdă i-o'nchinăm.

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers. Melodia este dela colinda precedentă. Se poate şi aici notà în măsura de 3/4. Vezi observaţiile relativ la melodie tot acolo. Variante: No. 335, 237.

239 Aiudul de sus, jud. Alba-inf.

Allegro. (♩ = 144).

2. Astăzi lumii s'a născut,
Cel de demult prorocit.
Astăzi s'a născut Messia
Din Fecioara Maria.

3. Din sămânţa lui Avram
Mântuirea lui Adam.
Trei crai ai pământului
Veniţi la'nchinarea lui.

4. Şi lui i-sau închinat,
Ca l'un mare împărat
Cu daruri cu avuţii
Dintre alor vistierii.

5. Cu cuvinte lăudate
Din guri binecuvântate.
Fecioara le mulţumeşte
Şi Fiul său le priveşte.

6. Iară Fecioara Maria
Astfel lui Christos graià·
— „Culcă-te fiule, culcă,
„Că tu scoţi pe toţi din muncă.

7. „Culcăte'mpărat ceresc,
„Că îngerii te slujesc.
„Culcă-te pe fân uscat,
„In scutece înfăşat.

8. „Că îngerii-ţi vor cânta,
„Păstorii-ţi vor fluerà,
„Craii-ţi se vor închinà
„Daruri scumpe iţi vor da".

9. De acum până'n vecie
Christoase Mărire Ţie.

Cântec de stea. Melodia o mai avem la No. 119, 166, 207, 286. Vezi observaţiile la aceste numere.

240

Andante. (♩ = 96). Aiudul de sus, jud. Alba-inf.

Doam-ne, a ta - le ___ cu - vin - te, Ca - re le-ai zis

mai 'na - in - te, S'a'm - pli - nit pre -cum se scri - e

Moi-se la car-tea în-tâi - e, O, mi - nu - ne, O, ___ mi-nu - ne.

2. Din spre răsărit răsare,
O stea cu mărire mare,
Razele își răspândește,
Pe trei crai povățuește,
O minune! (bis)

3. Steaua eternă a lui Christos,
Strălucește prea frumos.
De la stea s'a cunoscut
Că Messia s'a născut
O minune! (bis)

4. Steaua Magi povățuește,
Vifleemul îi privește,
Și din prorocire rară
Pe Mesia îl aflară
O minune! (bis)

5. Pe Messia-l străjuește,
Și cu Slavă-l preamărește,
Îngerii cu cântecile,
Păstorii cu fluerile.
O minune! (bis)

Cântec de stea. Melodia au mai întâlnit-o la No. 158, 163, 279, 290, 303.
Vezi toate observațiunile la acele colinde.

241

Andante. (♩ = 80). Aiudul de sus, jud. Alba-inf.

Ce ve - de - re mi - nu - na ___ tă, Lân-gă Vif-le - em s'a - ra - tă,

Ce - rul stră-lu ceà, ___ În - ge-rul ve-nià Pe ra-ză cu-ra - tă.

1. Ce vedere minunată,
Lângă Vifleem s'arată!
Cerul străluceà, îngerul venia,
Pe rază curată. (bis)

2. In colibă păstorească,
Vrut-a Domnul să se nască.
Fiul său cel sfânt, nouă pe pământ,
Să ne mântuiască.

Cântec de stea arhicunoscut în întreaga Transilvanie. Pe cât de cunoscut pe atât e de strein de muzica noastră. Sau e o compoziție mai nouă sau e împrumutat dela sași.–Melodia are 4 linii a 2-ă măsuri. Linia 1-a și a 2-a sunt exact la fel, iar a 3-a și a 4-a au motive deosebite.

242

Andante. (♩= 88). Tărtăria, jud. Alba-inf.

Mai pe lângă mare,
Mai pe drumul mare,
Dai Domnului Doamne
Mergu-mi și mai mergu,
Cete-mi de feciori,
Mici colindători.
Da'n cale le iasă
Prea sfânta Mărie
Cu rochia deschisă
Calea le-o cuprinsă
Și mi-i d-întreba-re:
– „N'ați văzut Fiul meu
„Și alui Dumnezeu?
– „Noi de l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu".
– „Lesne-i de-al cunoaște.
„Că-i în haine proaste
„Ca ș'a Dumniavoastre.
„Chivăreaua luiu
„Tăiată, săgeată,
„Pe ochi aplecată.
„Ochișorii luiu,
„Două mure negre.
„Sprincenele luiu,
„Peana corbuluiu.
„Pușculița luiu,
„Trăsnetul de vară.
„Fulgerul de seară".

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia aproape cu acelaș text se mai află la No. 223, unde se pot vedeà observațiile.

243

Andante. (♩= 92). Tărtăria, jud. Alba-inf.

P'ângă Mare p'ângă Tisa,
Doamne Domnul nostru
Maica sfântă plimbă-mi-să,
Doamne Doamne nostru
Se lasă să odihnească,
Sub frunza de tisă verde.
Tisa verde dacă-o vede,
Cu crengile mi-o băte-re,
Cu frunzele-o chişcote-re.
Maica sfântă aşa zicè-re:
— „Fire-ai tisă blestemată,
„De mine de Fiul sfântu,
„Care naşte pe pământu".
Se lasă se odihnească
Sub frunza de ploput verde.
Ploput verde dacă-o vede,
Cu crengile o bătè-re,
Cu frunzele-o chişcotè-re,
Maica sfântă aşa zicè-re:
— „Fire-ai tu plop blestematu
„De mine de Fiul sfântu.
„Care naşte pe pământu".
Se lasă să odihnească,
Sus la grajdul cailoru.
Caii dacă-o auzè-re,
Din copite zdrângănè-re,
Din măsele ronţăne-re.
Maica sfântă-aşa zicè-re:
— „Fire-aţi voi cai blestemaţi
„De mine de Fiul sfântu.
"Care naşte pe pământu".
Se lasă să odihnească
Jos la grajdul boiloru.
Boii dacă-o auzè-re,
Cu coarnele-o'copere-re,
Şi din gură abure-re.
Maica sfântă că năştè-re,
Şi pe boi îi alduie-re.

Colindă cu refrenul după fiecare rând. Deoarece refrenul al 2-lea se deosebeşte prin cadenţă de cel prim, putem zice că are două refrene ţinând locul versului al 2-lea şi al 4-lea într'o strofă de 4. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Are variante. Vezi No. 62, 108, 216.

244

Vinţul de jos, jud. Alba-inf.

2. O stea mare s'a ivit,
Tocmai dela răsărit,
Trei crai a povăţuit,
La Vifleem de-au venit.

3. Iar aceşti trei crai erau
Tocmai dela Persida.
Irod calea le-o ţineà,
Şi pe ascuns îi întrebà.

4. Ispitindu-i, fu setos,
Să afle despre Christos,
Zicând, mergeţi şi'ntrebaţi
Şi venind mă înştinţaţi,

5. Să merg să mă'nchin şi eu
Ca unuia Dumnezeu.
Craii dacă au plecat,
Steaua iar s'a arătat.

6. Şi-au mers până au stătut,
Unde erà prunc născut.
Ei foarte sau bucurat,
Pe Christos dac'au aflat,

7. Cu daruri s'au închinat,
Ca unui mare'mpărat.
Cu daruri cu avuţie
Dintr'ale lor visterie.

8. Şi'napoi când au purces,
Pe altă cale au mers,
După cum le a fost zis,
Ingeru noaptea în vis.

9. Atunci Irod împărat,
Văzând că l-au înşălat
Foarte rău s'a supărat,
Oaste mare a adunat,

10. In Vifleem a intrat
Mulţi coconi mici am tăiat.
Patrusprezece mii,
Şi tot mărunţei copii,

11. De doi ani şi mai în jos,
Doar taie şi pe Christos.
Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat

12. Şi l-a dus la Egipţie,
Să-l aşeze pe moşie,
Ca împărat pe vecie,
Amin Doamne, Slavă Ţie.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 3 măsuri. Liniile au aceiaş construcţie ritmică, însă cu diferite mersuri melodice. Are variante. Vezi No. 96, 138, 165, 276.

245

Andante. (♩= 88). Reciu, jud. Sibiu.

Sus, bo-ieri, nu mai dor-miţi, Sus bo-ieri, nu mai dor-miţi, Co-lin-dăm, Doam-ne, co-lind.

Sus boieri nu mai dormiţi (bis)
Colindăm Doamne colind.
Că nu-i vremea de a dormi,
Vremea e să vă chitiţi,
Casa să vă măturaţi,
Masa să vă încărcaţi.

Nu dormiţi în asta seară,
Toţi şedem în priveghealǎ,
C'aşteptăm pe Domnul sfântu,
Ca să vie pe pământu,
Că e fiul ceruluiu,
Şi Domnul pământuluiu.
Noi umblăm şi colindămu,
Şi pe Domnul nost cântămu.
S'a născut un Domn prea bunu,
Sus în curtea lui Crăciunu,
S'a născut un Domn frumosu,
Numele lui e Christosu.

In seara ajunuluiu,
Vin junii Crăciunuluiu,
Câte patru câte şapte,
Ca să cânte la ferestre:
„Cruce'n casă cruce'n masă,
„Boiereas'afară iasă,
„Cu o mână de parale,
„Să le bage în şerpare.
„Fi boier tot sănătosu,
„Să-ţi ajute şi Christosu,
„Boiereasă bucuroasă
„Să-ţi ajute Maica noastră".

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Liniile au acelaş motiv dar cu puţină schimbare. Linia 2-a este o requenţă liberă. Linia 3-a în fine, schimbă melodia, inversează şi simplifică ritmul, de abea se mai poate aflà legătura între aceasta şi celelalte 2-ă.

246

Reciu, jud. Sibiu.

Allegro. (♪ = 144).

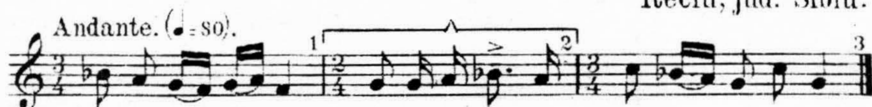
Sus în slava cerului,
Doamne, leroi Doamne,
Sus în slava cerului
La chilie de danglie
La dojeni de vanghelie,
La sfeşnice de tămâie.
Sânt Ilie ca şi-un sfânt,
Tins-ai cerul pe pământ,
Cum l-ai tins l-ai şi cuprins,
Sfânt Ilie ca şi-un sfânt,
Bagă mâna'n buzunar
Scoate un biciu mare de foc
Unde-i locul de a troznì,
De a troznì şi de a zbicì, (a da cu zbiciul)
In trei laturi şi'n trei chipuri

Şi cruciş şi curmeziş?
Ia eşi Doamne şi priveşte
De vezi cum ne stă de bine,
Ca la un pom răsărit,
Primăvara înflorit,
Toamna pică de rodit.

Colindă cu refrenul la mijloc, înaintea şi'napoia lui acelaş vers formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a — care sunt la fel — au câte 4 măsuri, iar a 2-a — cu motiv deosebit — are numai 2-ă.

247

Reciu, jud. Sibiu.

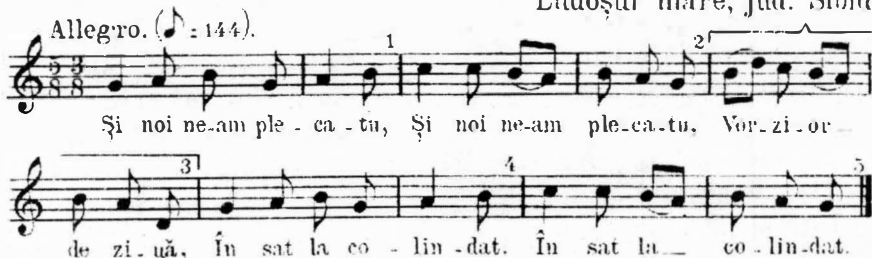

Imi lipseşte textul dela această colindă. Melodia are 3 linii de câte o măsură. Fiecare linie este deosebită. Eventual între linia 1-a şi a 3-a se poate dovedi o asemănare mai îndepărtată.

Variante: No. 154, 168.

248

Ludoşul mare, jud. Sibiu.

Şi noi ne-am plecatu, (bis)
Vorzior de ziuă,
In sat la colindatu, (bis)
Tot din casă'n casă,
Nimeni nu ne lasă,
Făr'jupânu gazdă.
'N casa ne-a lăsatu,
De cină ne-a datu,
Şi vin de gustatu.
Cină cu lumină,
Şi pat cu hodină.
Noi afar' am eşitu,
Şi în jur am privitu,
Şi noi am văzutu,
Doi vulturi se batu.
Noi i-am întrebatu,
Că de ce se batu?
Şi ei ne-au răspunsu:
— „Pentr' un glob de aur .
Noi li l-am luatu,
Şi gazdei l-am datu.
Ea la pus pe masă
Şi-a sclipit în casă.
Şi la pus la grindă.

Şi-a sclipit în tindă.
Astfel i-am răsplătitu,
Pentru găzduitu,
Iar la despărţire,
Dorim fericire,
De acum la mulţi ani,
Mult noroc să ai.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, fiecare repetat după cum arată modelul. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, iar a 5-a pe a 2-a. Linia 3-a are numai melodia deosebită.

249

Ludoşul mare, jud. Sibiu.

Allegro. (♪ = 144).

Ia ie - şi - ţi-mi mari ___ bo - ie - ri, Le - roi,
Doam-ne, le - roi,__ Doam-ne, Ia ie - şi -ţi-mi de pri - viţi

Ia eşiţi-mi mari boeri.
Leroi Doamne, leroi Doamne,
Ia eşiţi-mi de priviţi,
Priviţi către răsăritu,
Că au răsărit doi sori.
Da nu-s sori că's frăţiori.
Da anume care suntu?
Este Iacob şi Precupu.
Maica 'nainte le-a eşitu,
Să nu vie jos pe lunci,
Că luncile's noroite,
Şi florile's tăvălite,
Ci să vină sus spre ceru,
Cu soarele strălucindu,
Cu luna morgorojindu.
Maica 'nainte le-a eşitu.
Caii de frâne i-a luatu,
In grajd de piatră băgându,
De mâncare ce le-o datu?
Grâu roşu vânturatu,
Cu *ferdela* măsuratu.
Da de beut ce le-a datu?
Da vin roşu strecuratu,
Cu o ferie rasă masă,
Fi veselă jupâneasă.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a este aproape la fel cu 1-a, iar a 2-a, tot păstrând ritmul acestora, schimbă melodia.

250

Judele Domnului bunu,
Să trăiţi voi juni frumoşi!
Treceţi voi juni şi şedeţi!
Dar noi n'am vint să şedem,
Ci-am venit să te 'ntrebăm,
Slobodu-i să colindăm.
Ori o fi slobod ori ba,
Că noi tot ţi-om colindà
Şi în casă vom întrà.
Auzi jude vestea ta,
Vestea ta la Dumniata.
Cu toţi jude te rugăm,
Ca pe noi să ne 'mprumuţi,
Cu cincizeci de bani mărunţi.
Banii gata nu-i avem,
Banii gata face-i-om.
Şi din grajduri ferecate,
Scoate murgu înşelatu,
Inşelat bine gătatu,
Cu toate potcoavele,
Şi pe el aruncă-te.

Saltă ici, saltă coleà,
Saltă'n vârful munţilor,
D-naintea strungilor.
Şi de acolo îţi alege,
Vre-o cinzeci de berbecei,
Vre-o cinzeci de miorele,
Şi te du la târg cu ele,
La târgu din Glogovăţ, (sat lângă Arad)
Unde au oile preţ.
Şi-acolo le-om preţuì:
Toată oaia taleru,
Berbecele galbenu.
Banii gata faceţi-i,
Şi nouă doraţi-ni-i,
Ca noi să ne cumpărăm,
Costume de dorşinic,
Să ne 'mbrăcăm cinci voinici,
Caşa-i legea la Crăciun,
La Crăciunul cel bătrân.
Jude să te veseleşti,
Nouă să ne mulţumeşti.

Colindă cu refrenul la început, urmat de 2 versuri. Melodia are 3 linii: a 2-a şi a 3-a – care sunt la fel – cu câte 4 măsuri, iar întâia numai cu 3. Linia 1-a e deosebită, dar are ritme comune celorlalte două linii.

251

2. După dânsa cine şede,
Şede Maica Precista,
Cu'n păhar galben în mână,
Tot închină şi suspină.

3. Vin îngerii şi întreabă:
– Dece suspini maică dragă?
|:„Dar eu cum să nu suspin,:| bis

4. „Că oamenii când se scoală,
„Nici pe obraz nu se spală,
„Făr' se duc la făgădău,
„Suduie pe Dumnezeu.

5. |:„Nu li-e frică că-i tresneşte, :| bis
„Şi mi-e milă de pruncuţi,
„Că rămân făr' de părinţi". –

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2-a măsuri. Liniile au acelaş motiv ritmic cu puţine schimbări. Linia 3-a mai mult trage pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. – Vezi No. 276.

252

Ludoşul mare, jud. Sibiu.

Andante. (♩= 92).

Joa - că Pe - tru pe di - ploi _ Le - roi _ mă - ru - lui, Cam în - tr'un mij - loc de rai.

Joacă Petre pe diploi
Leroi mărului
Cam într'un mijloc de raiu.
Vine mama Petrului:
– „Petre, Petre fiul meu,
„Fă-mi şi mie loc în rai".
– „Loc în rai măicuţă n'ai,
„Că pân'ai fost în viaţă,
„Te-ai făcut o cârşmăreaţă
„Şi dai vin cu felea mică
„La toţi erai ibovnică".
Joacă petre pe diploi,
Vine un frate al Petrului:
– „Petre, Petre frate al meu,
„Fă-mi şi mie loc în raiu".
– „Loc în rai fratico ai,

„Că pân'ai fost în viață,
„Tot cioban la oi ai fost,
„Și-ai pus stâna lângă drum.
„Câți drumeți pe drum treceau
„Toți cu lapte îi hrăneai
„Și de câini îi apărai".

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt aproape la fel, iar a 2-a le inversează mersul melodic schimbând puțin și ritmul.

253

Allegro. (♪ = 144). Deal, jud. Sibiu.

Azi naşterea ta Christoase. (Hai leroi, da leroi Doamne.)
Pe Adam din iad îl scoasă.
Azi lumea e răsărită,
Lumina cea negrăită.
Cei ce stelelor slujiau,
Scumpe daruri aduceau.
Dela stea s'or învățat,
Ție de s'or închinat,
Și pe tine a te mări,
Soarele direptății.
Astăzi s'a născut Christos,
Soarele cel luminos.
Azi Messia s'a născut.
Cel așteptat de demult.
Iată s'a născut Messia,
Precum scrie prorocia.
S'a născut pe fân uscat,
In scutece înfășat.
Sus noi dar să ne sculăm,
Și pe Domnul să-l rugăm,
Să-l rugăm și închinăm.

Cântec de stea aplicat pe o melodie de colindă. Se poate cânta cu refrenul: „Hai leroi da leroi Doamne". Melodia are 2 linii a 2 măsuri și sunt aproape la fel.

254

Deal, jud. Sibiu.

Allegro molto. (♪ = 184).

1. 2.

Când ci - nà Chri - stos — la ma - să,

3. 4.

Ji - do - vii'm - pre - jur de ca - să.

Când cinà Christos la masă (bis)
Jidovi'mprejur de casă. (bis)
Iuda'n casă a intrat,
Lui Christos s'a închinat.
Iuda afară eşi,
Şi jidovilor grăì:
– „Daţi-mi treizeci de arginţi,
„Să vi-l dau să-l răstigniţi".
Până Iuda-l sărută,
Jidovii bine-l legă.
Iuda iubitor de bani,
L-a vândut la'lui duşmani.
Christos intră în grădină,
Iuda după el s'a dus,
Cu suliţa la străpuns,
Sânge tot vale a curs.
Sângele nevinovat,
N'ar trebui jos vărsat.
Soarele s'a'ntuneeat,
Luna'n sânge s'a scăldat,
Munţii s'au cutremurat,
Petrile s'au despicat.
Intoarce-te cruce'n masă,
Să fi gazdă sănătoasă.

Cântec de stea. Fiecare vers se repetă. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a şi a 4-a nu sunt decât repetiţiile liniilor 1-a şi a 3-a.

255

Deal, jud. Sibiu.

Andante. (♩ = 92).

1

La cea mă - nă - - sti - re ma - re,

2

La cea mă - nă - sti - re — ma - re.

La cea mănăstire mare (bis)
Biserici cu nouă altare,
Şi cu nouă popi bătrâni,
Şi cu nouă diecei.
Grăì popa cel mai mare,

Către diacul cel mic,
Să dea'n toacă de trei ori,
De trei ori în trei lături.
Creştinii cum auziră,
La biserică porniră.
Cu prescuri şi cu lumini,
Şi cu dar de'nchinăciuni.

Cântec de stea. Fiecare vers se repetă. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Liniile au la bază acelaş motiv ritmic şi se deosebesc mai mult prin mersul melodic.

256

Pianul de sus, jud. Sibiu.

Allegro. (♪ = 144).

De când Dom - nul s'a nă - scu - tu, Dom - nu - lui, Doam - ne, De când Dom - nul s'a nă - scu - tu.

De când Domnul s'a născutu,
Domnului Doamne,
De când Domnul s'a născutu,
Şi pământul l-a făcutu,
Pe trei sute de arginţi,
Mândru-i ceru'mpodobitu,
Tot cu stele mărunţele
Şi cu luna printre ele.
Jidovi's umpluţi de bani,
Ei grăiau către duşmani.
Duşmani'ncepur'a plânge,
Luna se'mbrăcă în sânge.
Soarele se'ntunecă,
Petrile se despicară.
Petrile Ivanului,
Şi cheile raiului,
De acum până'n vecie,
Amin Doamne, Slavă Ţie.

Cântec de stea aplicat pe melodie de colindă. Refrenul e la mijloc, iar înaintea şi'napoia lui stă acelaş vers. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a — care sunt exact la fel — au câte 3 măsuri, iar a 2-a — cu motiv deosebit — are numai două. — Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 258, 298, 300.

257

Andante. (♩ = 88). Pianul de sus, jud. Sibiu.

Când s'a nă - scut Fi - ul _ sfânt, Fi - ul sfânt de pe pă - mân - tu. Li - li - o - nul ş'al nost _ Domn.

Când s'a născut Fiul sfântu,
Fiul sfânt de pe pământu,
Lilionul ş'al nost Domn.
Mititel înfăţişelu,
Faşă d-albă de mătasă,
Vântul leagănul bătu,
Ba mai mari minuni făcù.
Făcea cerul şi pământul, (bis)
Făcea ceru'n nouă zile,
Şi pământu 'n două zile.
Domnu tare s'a 'ntristatu,
Mâna stânga-o scuturatu,
Trei inele jos picară,
Şi ceru-l împodobiră,
Tot cu stele măruntele,
Şi cu luna printre ele.
Una rază unde-mi rază?
Rază'n şes su holde verzi.
Una rază unde-mi rază?
Rază în vârful munteluiu,
La poalele braduluiu.
Alta rază unde-mi rază
Rază în cruce de fereastră,
Şi citeşte sloveneşte
Şi pe noi ne mântuieşte.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia—care trebuie să fie foarte veche—are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a şi a 3-a sunt exact la fel, iar a 2-a se deosebeşte prin mersul melodic deosebit, păstrând ritmul din linia 1-a.

258

Săsciori, jud. Sibiu.

Allegro. (♪ = 144).

Sus la poarta raiuluiu
Domnului Doamne,
Șade Maica Domnuluiu
C'un păhar galbăn în mână,
Tot închină și suspină.
Vin îngerii și o 'ntreabă
—„Ce tot plângi Măicuță dragă?"
—„Dară eu cum să nu plângu,
„Căci sunt oameni pe pământu,
„Dimineața când se scoală,
„Nici pe obraz nu se spală,
„Ci se duc la făgădău,
„Suduie pe Dumnezeu.
„Nu se tem că-i potopește,
„Și pe toți îi prăpădește".

Colindă cu refrenul la mijloc, intre 2 versuri. Melodia are 3 linii. 1-a și a 3-a — cari sunt exact la fel — au câte 3 măsuri, iar a doua — cu motiv deosebit — are numai două. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132 139, 145, 143, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256 298, 300.

259

Toarcla, jud. Târnava-Mare.

Andante. (♩ = 88).

Ian te scoală gazdă bună (bis)
Domnului bun.
De vezi bine cine-ți vin,
Că-ți vin juni colindători,
Noaptea pela cântători,
Și-ți aduc un cântec lin,
Să le dai vre-un cop de vin,

Şi-un colac de grâu curat,
Şi-o pecie de porc gras.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat de un vers repetat şi urmat de alt vers nerepetat. Vezi modelul de sus. Melodia are 4 linii: 1-a, a 2-a şi a 4-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a cu una. Liniile: 1-a, a 2-a şi a 4-a, au acelaş motiv ritmic, variat prin melodie, iar a 3-a, deşi derivă din inversarea ritmului din măsura 1-a totuşi apare ca ceva nou. Variante: No. 88, 130, 296.

260

Allegro. (♪ = 144). Copşa mică, jud. Târnava-Mare.

Fii ve-sel iu - bit cre-şti - ne, Na-şte - rea lui Chri-stos vi - ne,
Mie-lul cel ne - vi - no - vat, Chri-stos ma - re - le'm - pă - rat.

2. Astăzi pe cel nevăzut,
O fecioară l'a născut,
In oraşul Vifleem,
Aproape de Rusalim.

3. Ingerii frumos cântau,
Pastorii se bucurau,
Filozofii se 'nchinau,
Daruri scumpe-i aduceau.

4. Pe noi să ne mântuiască,
De greşala strămoşească,
Să ne 'nveţe acest graiu,
Care-i calea către raiu.

5. Ce-i binele strămoşesc,
Pe lângă cela ceresc.
Şi de acum până'n vecie,
Amin Doamne să-ţi dăm Ţie.

Cântec de stea. Melodia am mai întâlnit-o la No. 143, 160, 208, 215, 261, 269, 277, unde se pot vedea toate observaţiile.

261

Allegro. (♪ = 144). Daia, jud. Târnava-Mica.

1. A-stăzi am vă - zut mi-nu-ne, Ce - ia ce în - ger ne spu-ne,
1. A-stăzi toa - te — s'a'm-pli - ni - tu, Câ - te au fost pro - ro - citu.

2. Unde este acuma om,
Să cânte ca Solomon,
Să cânte Aleluia,
Din cântarea aceluia?

3. Din Iochim şi din Ana,
Ca să împlinească taina,
Taina cea din veci ascunsă,
Şi de îngeri neştiută.?.

4. Să treacă la Palestina,
C'acolo'nflorit lumina,
Să treacă la Vifleem,
Noi minunea s'o vedem?.

5. Cu îngerii să strigăm,
Slavă Doamne, slavă ţie!
Ca Dumnezeu să ne ţie,
De acum până'n vecie.

Cântec de stea. Melodia este o variantă a celei precedentă şi are aceleaşi particularităţi. Mai vezi şi No. 143, 160, 208, 215, 250, 269, 277.

262

Allegro. (♪ = 144). Daia, jud. Târnava Mică.

D-în-trea-bă-şi, d'in-trea-bă-şi Sfinţi pe Dum-ne-ze-u.

D-întreabă-şi d-întreabă,
Sfinţi pe Dumnezeu:
Din ce s'a făcutu,
Loza vinuluiu,
Floarea miruluiu,
Şi-al treilea grâul?
Domnul sfânt din ceruri,
Pe acolo-mi trece-re,
Şi din graiu grăie-re:
– „Ce mine'ntrebaţu,
„Când voi bine ştiţu,
„Când pe min'm-or dusu,
„Câinii de jidovi,
„Sus la Rusalimu,
„Şi m'o răstignitu
„Pe cruce de bradu,
„In poarta lui Pilatu.
„Şi prin tălpi şi prin pălmi,
„Piroane-mi băte-re,
„Sângele merge-re,
„La ţară-mi trecè-re,
„Vinul se făcè-re.
„Unde mă'ncingere-re,
„Cu brâu de măceşe,
„Şi-aşa mă strânge-re,
„De carnea-mi cădere,
„La ţară-mi trece-re,
„Bun grâu se făce-re.
„În cap îmi pune-re,
„Cunună de spini;
„Aşa mă'mpungè-re,
„De păru-mi căde-re.
„La ţară-mi trece-re,
„Bun pom se făce-re
„Pomu de mirulu".
Creştine jupâne,
Noi o colindămu,
Gazdei o'nchinămu.

Colindă fără refren, dar i-se poate aplică refrenul: Dal Domnului. Doamne, după fiecare rând. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia a 2-a repetă pe 1-a cu foarte multă schimbare.

263

Daia, jud. Târnava Mică.

Allegro. (♪ = 144).

Fă-te vesel cel Domn bunu, Că ne vi - ne un ju-ne.

Fă-te vesel cel Domn bunu,
Că ne vine un june.
June bun colindă,
Da printr'ânsa cine vine?
Vine Domnul Dumnezeu.
Lungu-i lung până 'n pământ,
Cu hojmântul mohorât.
Dar în jur pe lângă poale,
Lucesc stele mărunțele;
Mai în sus pe lângă brâu,
Lucesc stel' mai mărișoare;
Dar în doi umeri ai lui,
Lucesc doi luceferei;
Dar în spate și în piept,
Lucesc luna și lumina
Soarele cu razele.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n șes cu holde verzi.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n cruce la fereastră.
La jupânul nostru gazdă.

Colindă fără refren, dar i-se poate aplica refrenul „Lerui da lerui Doamne" după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a.

264

Bia, jud. Târnava Mică.

Allegro. (♪ = 132).

Umblă maica după fiu, Umblă Maica după fiu, Raza soa-re-lui, Ra-za soa-re-lui.

Umblă Maica după fiu (bis)
Raza soarelui, raza soarelui,
Tot plângând și d-întrebând:
– „N'ați văzut pe Fiul sfânt?"
– „Poate că l-om fi văzut,
„Numai nu l-am cunoscut".
– „Foarte lesne de-al cunoaște,
„Că pe dosul Fiului,
„Scrisă-i luna și lumina,
„Și pe fața Fiului,

„Scrisă-i raza soarelui.
„Şi pe alui doi umerei,
„Scrisi-şi doi luceferei“.
– „Dacă-i Maică chiar aşa,
„Poate că l-om fi văzut
„Colo 'n poarta lui Pilat,
„Răstignit pe un lemn de brad,
„Cu suliţa 'n coaste 'mpuns
„Sfânt sânge şi apă a curs“.
Ingerii'n cepură a plânge,
Că se varsă atâta sânge,
Sânge sfânt nevinovat,
Nu trebuie jos vărsat
Fără 'n păhar adunat.
Munţii s'au cutremurat,
Petrile s'au despicat,
Apele s'au tulburat,
Luna 'n roşu s'a schimbat
Soarele s'a 'ntunecat.

Colindă cu refrenul la urmă, după fiecare vers repetat. Melodia are 4 linii: 1-a şi a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a şi a 4-a cu câte una. Linia 2-a este o sequenţă liberă a celei 1-a, iar a 4-a este o sequenţă liberă a liniei a 3-a.

265

Porumbac, jud. Făgăraş.

Ziori, ziori, dragi ziori,
Nu grăbiţi cu revărsatul,
Că ne apucă ziua'n sat,
Cu murguţu de furat,
Şi mândra de căpătat.
Unde mergi tu Niculiţă?
Pe Olt la ibovnică!
Nu te duce Nicolaie,
Luntrea-i mică Oltu-i mare,
Nu poţi trece făr'călare.
Murguleţu-i cam nărod,
Trece prin Olt ca pe pod;
Şi murguţu-i porav tare,
Trece prin Olt ca pe cale.

Colindă de sf. Nicolaie. Atât textul cât şi melodia trag mai mult a „Doină“. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Păstrând ritmul, linia 2-a repetă în mod liber pe cea 1-a. (Sequenţă liberă). Are variante. Vezi No. 35, 167, 212, 229.

266

Țânțari, jud. Făgăraș.

Andante. (♩= 104).

Trei crai de-la ră-să-rit au mers du-pă cum ci-tim.

Trei crai dela răsărit,
Au mers după cum citim.
Acolo cum au ajuns,
Steaua'n nor li-s'a ascuns.
Și lor le-a fost de'ntrebat,
De-un crai mare împărat:
– „Nu știți unde s'a născut,
„Un crai mare de curând?"
Iară Irod împărat,
Auzind s'a tulburat,
Și mulți prunci mici a tăiat.
Patrusprezece de mii,
De la doi ani mai în jos,
Ca să-l taie pe Christos.
Mamele s'au tânguit,
Și din gură au grăit:
– „O naștere fericită,
„Fost-a lui Irod urâtă".
Și de acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie.

Cântec de stea. Melodia are 2 măsuri. Liniile au acelaș ritm cu mers melodic și cadență diferită.

267

Țânțari, jud. Făgăraș.

Andante. (♩= 80).

Stea-ua sus ră-sa-re, ca o tai-nă ma-re, Dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Steaua sus răsare,
Ca o taină mare,
Dai Domnului Doamne.
Steaua luminează,
Și adevărează,
Steaua strălucește,
Și lumii vestește,
Că astăzi curata,
Preanevinovata,
Fecioara Maria.
Naște pe Messia
In țară vestită
Betleem numită.
Magii cum zăriră
Steaua, și porniră.
Mergând după rază
Pe Christos să-l vază.
Și dacă sosiră,
Indată-l găsiră,
La dânsul intrară
Și se închinară,
Cu daruri gătite,
Lui Christos menite.
Luând fiecare,

Bucurie mare.
Care bucurie
La toți să ne fie,
Dela tânărețe,
Pân'la bătrânețe.

Cântec de stea aplicat pe melodie de colindă. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile au acelaș ritm însă cu melodie deosebită. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 145, 149, 169, 204, 221.

268

Râşnov, jud. Braşov.

Andante. (♩ = 80).

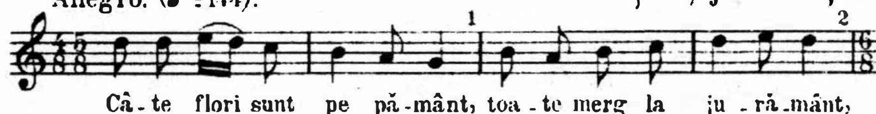
Cest — domn bun din ca - să și din — a - ce - stea curți, Dom - nu - lui, — Doam - ne.

Cest om bun din casă
Și din acestea curți
Domnului Doamne.
Bun gând s'a gânditu.
Praznic de a făcutu.
Pe cine a chematu?
Pe sfânt Nicolaie.
Dar el n'a venitu.
Căci el a fost dusu.
Jos pe mare'n josu,
La mijloc de mare,
Nouă corăbioare.
Cinci sute de creștini.
Patru de păgâni.
Cele de creștini.
Tare s'au rugatu.
Și s'au închinatu.
La bun Dumnezeu.
Și la fiul său.
Cele de păgâni,
Nici nu s'au rugat,
Nici s'au închinat,
La bun Dumnezeu.
Și la fiul său.
Stântu Nicolaie.
Toiagu luà-re,
Corăbii scoteà-re,
Corăbii spărgeà-re.
Și le scufundà-re.

Colindă cu refrenul tot după 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Ritmul din linia 1-a este variat în a 2-a și a 3-a. Tot așa și melodia.

269

Allegro. (♪ = 144). Râşnov, jud. Braşov.

Câte flori sunt pe pământ,
Toate merg la jurământ
Ale Aleluiia (bis)
Numai raza soarelui
Şade'n poarta raiului
Şi păzeşte pe Christos,

Ca un trandafir frumos.
Când se scutură pe dos,
Umple locul de miros.
Când se scutură pe faţă.
Umple locul de dulceaţă.
Ale Aleluiia.

Cântec de stea. Se poate cântă cu şi fără refren. Melodia este o variantă a No. 143, 160, 208, 215, 260, 261, 277, unde se pot vedeà toate observaţiile relativ la construcţie.

270

Râşnov Jud. Braşov.

Tot pe melodia precedentă se cântă şi următorul text, fără refren.

1. Veniţi oameni la lumină,
De vedeţi taină streină.
Că peştera 'n cer făcută,
Şi ieslea e aşternută.

2. Unde o Dumnezeire,
S'a culcat întru mărire,
Pe fân şi paie uscate,
La dobitoace aflate,

3. Iar steaua din nori ivită
La orient răsărită,
Şi magilor cunoscută,
Cometă mare făcută,

4. Ce asemenea minune,
Nu s'a mai văzut în lume.
Trei crai magi pornesc în cale,
Cu maestriile sale,

5. După stea cu tâlcurile,
Să afle adâncurile,
Şi în Iudeea aflară,
Din prorocia cea rară,

6. Că s'a născut împăratul,
Isus Christos înălţatul.
In Vitleem unde zace,
In iesle în bună pace.

7. Craii acolo intrară,
Pe Domnul Isus aflară,
Foarte ei se bucurară,
Şi cu daruri se 'nchinară.

271

Asta-i seară, seara mare,
Seara mare de Crăciun,
Când s'a născut Dumnezeu (bis)
In ieslele boiloru,
In mijlocul floriloru.
Maica pe un plai de munte,
Ea ședeà și odihneà-re,
Pruncu 'n brațe-și primenia-re.
Trei izvoare curgătoare,
Unul curge lapte dulce,
Unul curge vin d'-el dulce,
Ș'unul curge lapte dulce.

Cântec de stea. (Probabil de origină săsească). Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Peste toată melodia se menține acelaș ritm monoton. Liniile au și fragmente melodice comune. – (Măsurile 3–4 și 5–6).

272

2. Pela toți în peșteră
Cu trâmbițe șuierând,
Eslea' fost dobitocesc
Leagănul împărătesc.

3. Căci cerescul împărat,
In iesle s'a înfășat.
Mărire Ție Maică sfântă,
Dela robii care-ți cântă,

4. Dela 'mpăratul Christos,
Născut lumii, spre folos.
Naşterea Domnului sfânt,
Mântuire pe pământ.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Variantă: No. 273.

273

Răşnov, jud. Braşov.

Allegro. (♪ = 144).

Textul întreg al acestui cântec de stea vezi la No. 276. Melodia este o variantă metrico-ritmică a melodiei precedente. Are 2 linii a 4 măsuri. Liniile au la bază acelaş motiv ritmic cu mică variaţie. Melodiile diferă şi contrastează prin tendinţa de inversiune. Variantă: 272.

274

Hărman, jud. Braşov.

Pe melodia No. 269, se cântă şi următorul text, fără refren.

Astăzi am văzut minune,
Care îngerul ne spune.
Astăzi toate s'a'mplinit,
Precum a fost prorocit,
Despre Messia Christos,
Toate s'a'mplinit frumos.
Unde este acum un om,
Precum a fost Solomon?
Acelui să ne'nchinăm,
Şi cu toţii să-i strigăm:
„Slavă ţie din vecie,
„Mila Domnului să fie
„Dumneavoastră bucurie,
„La mulţi ani cu veselie".

275

Hărman, jud. Braşov.

Andante. (♩ = 80).

2. Cu cine te joci Iroade,
Când inima ta te roade?
Ah, Iroade împărate,
Te-ai umplut de răutate.

3. Căci cu poruncile tale,
Ți-ai umplut țara de jale,
Ah, Iroade împărate,
Te-ai umplut de răutate.

4. Nici o casă nu-i scutită,
Nici o curte ocolită,
Ci toate sunt lăcrămate,
Și de ciudă sfâșiate.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Liniile au în fond acelaș motiv ritmic, care însă se prezintă foarte variat. De ex: In linia 2-a este mai împodobit, în linia 3-a este aproape la fel cu 1-a, în linia 4-a este împodobit și inversat în măsura 1-a, și simplificat și redus în măsura 2-a. Mersul melodic e deosebit în fiecare linie.

276

Hărman, jud. Brașov.

Andante. (104 = ♩).

Trei crai de-la — ră-să-rit Cu stea-u'au că-lă-to-rit
Și-au mers, du-pă cum ci-tim, Pâ-nă-la — Ie-ru-sa-lim.

2. Acolo cum au ajuns,
Steaua'n nor li s'a ascuns,
Și le-a fost a se plimbà,
Prin oraș a întrebà:

3. Unde s'a născut, zicând
Un mare crai de curând?
Iar Irod ca împărat,
Auzind s'a tulburat,

4. Pe crai grabă i-a chemat (bis)
Ispitindu-i viu, setos,
Ca să afle pe Christos.

5. Și cu grai a adăugat,
Foarte lor li s'a rugat,
Zicând, mergeți și-l aflați
Și curând mă înștințați.

6. Să merg să mă'nchin şi eu,
Ca unuia Dumnezeu.
Craii dacă au plecat,
Steaua iar s'a arătat.

7. Ş'au mers până au stătut,
Und'era pruncul născut,
Şi cu toţi s'au bucurat,
Pe Christos dac'au aflat.

8. Cu daruri s'au închinat,
Ca la-un mare împărat.
Inapoi dac'au purces,
Pe altă cale au mers.

9. Precum le-a fost lor şi zis,
Ingerul noaptea în vis.
Iar Irod ca împărat,
Văzând că s'a înşelat,

10. Foarte rău s'a năcăjit,
Oaste mare a pornit,
Şi'n Vifleem a intrat,
Mulţi coconi mici a tăiat.

11. Pân'la patrusprezece mii,
Toţi prunci mărunţei copii,
De doi ani şi mai în jos,
Ca să-l taie pe Christos.

12. Pe Christos nu l-a tăiat,
Duhul sfânt l-a apărat.
Oh, tiranul crud Irod,
Murind blestem de norod,

Ne fiind el bucuros,
De naşterea lui Christos.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a este o repetiţie puţin modificată a liniei 1-a, iar a 4-a este o repetiţie fidelă a liniei a 2-a. Vezi şi No. 251.

277

Allegro. (♪ = 144). Hărman, jud. Braşov.

2. Despre Messia Christos,
Toate s'a 'mplinit frumos.
Unde este acum un om,
Precum a fost Solomon?

3. Acelui să ne 'nchinăm,
Şi cu toţii să strigăm:
„Slavă Ţie din vecie,
„Mila Domnului să fie".

4. Dumniavoastră bucurie,
La mulţi ani cu veselie.

Cântec de stea cu melodia ca la No. 143, unde se pot vedeà şi observaţiile relativ la construcţie. Mai are variante: No. 160, 208, 215, 260, 261, 269.

278

Maieruş, jud. Braşov.

Tot pe melodia precedentă se cântă şi cântecul de stea ce urmează:

1. Lăudaţi pe Dumnezeu,
Marele arhiereu,
Că s'a născut azi Christos,
Intr'a-lui Adam folos.

2. Dănţuiţi şi săltaţi,
Tot ce vi s'a trâmbiţat.
Magilor călătoriţi,
Pe Messia să-l găsiţi.

3. Voi păstori să flueraţi,
Slavă lui să îi cântaţi,
Că Maria a născut,
Şi blestemul s'a perdut.

4. Moise piatra a lovit
Şi 'ndată apă a izvorât,
Pe popor a adăpat,
Setea lor le-a tăiat.

5. Noi viaţă am primit,
Şi prea mult ne-am veselit.
Oh petrii Ivanului,
Şi rugii Sionului.

6. Munţi Eleonului
Şi lemnele raiului,
Toate astăzi dănţuesc,
Cu danie prăznuesc.

7. Iar escălea să rămâie,
Cu smirnă şi cu tămâie,
Şi d-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie. —

279

Maieruş, jud. Braşov.

Andante. (♩= 80).

În mar-gi - nea râ-u - lui ___ În a - pa ___ Ior-da-nu - lui,
Ve-dem lu-cruri mi-nu-na-te, De toţi sfin-ţii lă-u-da-te, Of, mi-nu - ne!

2. Astăzi Christos în Iordan,
Se botează de sfânt Ioan.
Astăzi şi sfântul Ioan,
Vine către Iordan,
Of minune!

3. Şi dacă s'apropià,
Domnul Christos îi grăià:
— „Vino Ioane mă botează,
„Şi legea mi-o îndreptează.
Of minune!

4. „Vino, nu te îndoi,
„Că azi legea s'a 'noi".
Sfântul Ioan a răspuns,
Către 'mpăratul de sus:
Of minune!

5. „Of melul lui Dumnezeu,
„De carele doresc eu,
„Mie mi trebuie botez,
„Cu tin' să mă luminez
Of minune!

6. „Mie să-mi dai curăţie
„Şi vecinică 'mpărăţie.
„Căci eu nici cum nu cutez,
„Să 'ndrăsnesc să te botez,
Of minune!

7. „Căci eu nici cum nu cutez,
„Să 'ndrăsnesc să te botez,
„Cum să pot să îndrăsnesc,
„Că sunt un om pământesc,
Of minune!

8. „Cum să m' apropii de foc,
„Că nu pot să stau în loc
„Nici să caut în faţa ta,
„Dar încă-a te boteza.
Of minune!

9. „Ca iarba cea uscată,
„Eu voi arde pe pământ".
Domnul Christos a grăit,
Către Ioan cel iubit:
Of minune!

10. „Las' acuma şi cutează,
„Şi vino şi mă botează".
Atunci Ioan a cutezat,
Pe Christos la Botezat.
Of minune!

11. Când botezul a primit,
Atunci cerul s'a deschis,
Din nori umbră s'a pogorât,
Duhul în chip de porumb,
Of minune!

12. Din cer glas s'a auzit:
„Tu eşti fiul meu iubit"!.
După ce s'a botezat,
Pe noi toţi ne-a învăţat.
Of minune!

13. Evanghelia s'ascultăm,
Legea lui să n'o călcăm,
Că azi raiul cel încuiat,
Prin botez s'a descuiat,
Of minune!

14. Azi Adam s'a deslegat,
De blestem şi de păcat.
Şi de-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie.
Of minune!

Colindă la Botezul D-lui. Am întâlnit această melodie, puţin cam variată, la No. 158, 163, 240, 290 şi 303, unde se pot vedeà observaţiile relativ la construcţie.

280

Andante. (♩= 80). Maieruş, jud. Braşov.

2. La Iordan să alergăm,
Minune mare să vedem.
La Iordanul râu frumos,
Acolo vine Christos.

3. Apele să le sfințească,
Pe noi să ne ispășească.
A pustiului locuitor,
Sfântul Ioan botezător,

4. Mai 'nainte se gătește,
Pocăința o vestește,
Vrea pe toți să-i ispășească,
Și cu apă să-i stropească.

5. Să-i boteze în troiță,
In pravoslavnica credință.
Iară când sosi Christos,
Iordanul s'a întors.

6. Inapoi fugeà cu pripă,
Dar prorocul sta cu frică.
Prorocul se jeluește,
Și către Christos grăiește:

7. „Eu vreau botez dela tine,
„Și tu vii acum la mine.
„Eu tare mă 'nspăimântez
„Și nu știu să te botez.

8. „Că sunt iarbă și țărână,
„Și tremură a mea mână.
„Tu ești foc ce mistuești,
„Care și munții-i topești"

9. Christos lui Ioan îi grăì:
„Vino nu te îndoì.
„Vino dară și cutează,
„Și cu apă mă botează".

10. Atunci prorocul venind,
Și de frică tremurând,
Inima sa tare-îl strânsă,
Și de Domnul se atinsă.

11. Atunci cerul s'a deschis,
Duhul din cer pogorând,
Glas din cer s'a auzit
„Tu ești fiul meu iubit".

12. Frumos praznic a trecut
In carele te-ai născut.
Acesta-i mai luminat
In care te-ai botezat.

13. Acolo înger vestitor,
Aici 'nainte mergător.
Acolo steaua vestește,
Aici Ioan mărturisește.

14. Și de acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
Și botezul lui Christos,
Să ne fie de folos.

Și acesta e tot cântec de Bobotează. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă cu puțină schimbare pe a 3-a, iar 1-a și a 2-a sunt complect independente. Cu multă bunăvoință însă și aici putem dovedi asemănare.

281

Andante. (♩ = 80). Belini, jud. Treiscaune.

Me-se'n-tin-se — sus îs pu-se, Me-se'n-tin-se — sus îs puse,

Dar la me-se ci-ne-mi şa-de, Dar la me-se — ci-ne-mi şad'?

Mese'ntinse sus îs puse, (bis)
Dar la mese cine-mi şade? (bis)
Şade-mi bunul Dumnezeu,
Cu Ionu Sântionu,
Şi-mi judecă pe Adamu:
– „Măi Adame, moş Adame,
„Din toţi pomii să mănânci,
„Numai din cel pom mai mare,
„Ce-i mare şi înfloritu,
„Să nu mânci că ţi-e opritu".
Iuda'n grabă a venitu,
Şi mi-l-o ademenitu,
Şi el gol s'a pomenitu,
Cu naşterea lui Christosu,
Să ne fie de folosu.

Colindă fără refren. Fiecare vers se repetă. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Liniile au la bază acelaş motiv ritmic uneori mai simplu, alteori mai variat. Linia 4-a, aproape fidel, repetă pe a 2-a.

282

Andante. (♩ = 80). Intorsura-Buzăului, jud. Treiscaune.

Sub cel deal din ră-să-ri-tu,

Vân-tu ba-te li-nu. Sub cel deal din ră-să-ri-tu.

Sub cel deal din răsăritu,
Vântu bate Linu,
Scrisu-i Doamne lucru mare,

Scrisă-i d-albă mănăstire,
Cu uşile jos la mare,
Cu ferestre sus la soare.
Şade Maica şi cu Fiul,
Fiul plânge tângueşte,
Maica sfânt'aşa-i grăieşte:
— „Taci tu fiule nu plânge,
„Că Maica Ţie-ţi aduce,
„Două mere d-aurele,
„Ca tu să te joci cu ele".

Colindă cu refrenul la mijloc precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia are 3 linii: a 2-a şi a 3-a — care se aseamănă puţin — au câte o măsură, iar 1-a — care este deosebită — are 2-ă. Variantă No. 284.

283

Andante. (♩= 80). Intorsura - Buzăului, jud. Treiscaune.

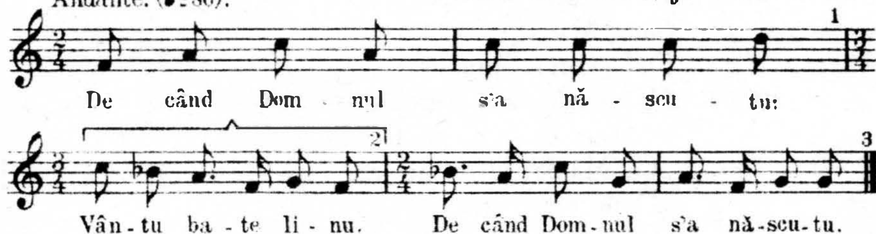
De când Dom - nul — s'a nă - şcu - tu, — De când Dom - nul —
s'a — nă - - şcu - tu, Dum - nea - lui şi Domn din cer.

De când Doamne s'a născutu (bis)
Dumnealui şi Domn din cer
Şi pământul s'a făcutu,
Şi cerul s'a ridicatu,
Pe patru stânci (stâlpi) de argintu,
Soarele cu razele-re,
Luna plină cu lumină,
Oamenii cei spovediţi
Ca nişte pomi înfloriţi;
Iară cei nespovediţi,
Ca nişte butuci pârliţi.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o variaţie ritmică a celei 1-a, iar a 3-a este deosebită.

284

Andante. (♩= 80). Buzău Ardelean, jud. Treiscaune.

De când Domnul s'a născutu,
Vântu bate linu,
De când Domnul s'a născutu,
Şi pământul s'a făcutu, (bis)
Şi cerul s'a ridicatu,
Pe patru stâlpi de argintu,
Mai frumos împodobitu,
Tot cu stele măruntele,
Şi'n mijlocul steleloru,
Zace luna cu lumina,
Soarele cu razele-re,
Trandafir verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat şi urmat de acelaş vers. Melodia este aproape ca la No. 282. Are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a numai cu una. Liniile sunt deosebite.

285

Andante. (♩= 80). Marcoş, jud. Treiscaune.

Tu eşti lumina cea sfântă,
Precista blagoslovită,
Că ai născut pe Fiul sfânt
Oamenilor pe pământ.
Tu eşti cinste îngerească,
Şi slavă apostolească
Biruinţa streiestrească,
Nădejdea călugărească.
La toţi sfinţii eşti cunună,
Cu cocon fiu împreună.
Toţi se satură cu tine,
De Dumnezeiască pâine.
Tu eşti izvor de viaţă,
Adapi bine cu dulceaţă.

Şi eşti Maic' adevărată,
C'ai născut fiu făr' de tată.
Mai întâi şi mai cinstită,
De cât soarele mai sfântă.
Tot de David prorocită,
De 'nţeleptul Solomon,
Şi de sfântul Ghedeon.
Tu eşti eslea sălăşluită,
Şi cartea pecetluită,
Carea ne scrie cu drepţii.
Unde doresc înţelepţii.
Şi d-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
La mulţi ani cu bucurie,
Spre mai mare veselie.

Colindă fără refren. Textul e al unui cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a şi a 4-a sunt aproape la fel, 1-a cu a 3-a se aseamănă mai puţin. Toate se pot reduce la acelaş motiv ritmic.

286

Marcoş, jud. Treiscaune.

Allegro. (♪ = 144).

În o-ra-şul Vif-le-em, Ve-niţi bo-ieri să ve-dem,
Că a-stăzi ni s'a nă-scut Dom-nul fă-ră de'n-ce-put.

2. Şi astăzi ni s'a umplut,
Prorocia de demult,
Că se va naşte Christos,
Messia cap luminos.

3. Din Fecioara Maria,
Şi din neamul lui Avram,
Din sământa lui David,
Din Duhul sfânt zămislit.

4. Care te vor lăudà
Şi aşa îţi vor cânta:
Slavă sus lui Dumnezeu,
Şi pace pân' la apus!

5. Trei crai dela răsărit,
La 'nchinare au venit,
Daruri scumpe aducând,
Şi către Christos zicând:

6. „Culcă-te 'mpărat ceresc,
„In sălaş dobitocesc,
„Te culcă pe fân uscat,
„De îngeri înconjurat.

7. „Care te vor lăudà,
„Şi aşa îţi vor cântà:
„Slavă sus lui Dumnezeu,
„Şi pace pân' la apus".

8. Şi de-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
La mulţi ani cu bucurie,
Spre mai mare fericire.

Cântec de stea. Este varianta No. 119 unde se pot vedeà observaţiile relativ la construcţia melodiei.—Mai vezi No. 166, 207, 239.

287

Sub cea poală de dumbravă
Domnului meu
Mare cârd de oi se pază,
Dar de pază cin'le pază?
Pază . . . . . bun viteaz.
El atâta le-a păzit,
Până ce a d-adormit,
Vânt mare s'a scormonit,
Tot din cer până'n pământ.
Oile s'au spăimântat,
Pe . . . . l-o'mpresurat,
Mare zgomot că s'a dat,
Duh din cer s'a coborât,
Domnul în chip de porumb,
Pe . . . . mi-l-a'ntrebat:
— „Ale . . . . bun viteaz,
„Ale cui sunt oile?"
— „Alei Doamne, sfinte Doamne,
„Ale mele ca şi-a tale.
„Eu le pasc, tu mi le creşte,
„Mai tare mi le sporeşte.
„Numai tu Doamne să-mi dai,
„La Crăciun un cojoc bun,
„La sfânt-Gheorghe un miel frumos
„La Sânziene două miele,
La Ispas un bulz de caş."
Să fi gazdă sănătoasă,
La mulţi ani mai veseloasă.

Colindă cu refren foarte scurt, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a cu 2-ă, a 2-a cu una, şi a 3-a cu 4 măsuri. Linia 2-a se poate alipi la 1-a fiind foarte mică şi neproporţionată faţă de celelalte. Liniile au motive complect independente.

288

Melodia unei colinde ale cărei cuvinte îmi lipsesc. Are 3 linii a 2 măsuri. Liniile au acelaş motiv ritmic mai mult sau mai puţin schimbat.

289

Marcoş, jud. Treiscaune.

Andante. (♩ = 80).

Textul îmi lipseşte. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a – care au puţină asemănare–cu câte 2 măsuri, iar a 2-a–independentă are numai una.

290

Arini, jud. Treiscaune.

Andante. (♩ = 80).

2. Vine'n peşteră să nască,
Care pre noi să ne pască.
Vino Ilie şi vezi,
Cela ce'n căruţă şezi.
Oh! ce taină.

3. Cu părintele Avram,
Şi cu fiul său Isac,
Cu prorocul Eremie,
David şi cu Ananie,
Oh! ce taină.

4. Că Fecioara Maria,
Ne naşte pe Messia.
In oraşul cel vestit,
Care-i Vifleem numit.
Oh! ce taină.

5. Magii steaua o zăriră,
După ea călătoriră,
Ei mergând tot după rază,
Pe Christos ca să îl vază,
Oh! ce taină.

6. Şi după ce îl aflară,
Cu daruri se închinară,
Iar dacă au purces,
Pe altă cale au mers,
Oh! ce taină.

7. Precum le-a fost lor prezis,
Ingerul noaptea prin vis.
Și de-acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie.
Oh! ce taină.

Cântec de stea strofic cu un mic refren la urmă. Melodia este o variantă a No. 158, unde se pot vedeà observațiile relativ la construcția melodiei. — Mai vezi No. 163, 240, 279, 303.

291

Andante. (♪ = 92). Tușin, jud. Cojocna.

Bu - cu - ră - te __ tu Domn bu - - nu, Bu - cu - ră - te __ tu Domn _ bu - - nu, Co - lin - dă - mă __ Doam - ne.

Bucură-te tu domn bunu, (bis)
Colindă-mă Doamne,
C'am ajuns sfântu Crăciunu,
Naşterea celui Domn mare,
Care'n lume soață n'are,
Făr'numai pe sfântul soare
Care este luminatu,
De îngeri înconjuratu.
Christos în scaun şedeà-re,
Şi de acolo aşaziceà-re:
— „Trageți blânduți mieluşei,
„Haideți că sunteți ai mei,
„S'o'nchinăm cu sănătate,
„Pela gazde pela toate.
„De la-un fir de mintă creață, (mentă)
„Dăi Doamne gazdei viață.
„De la un fir de busuiocu,
„Dăi Doamne gazdei norocu.

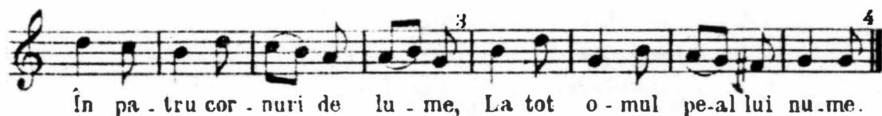
„Slobozi-ne gazdă'n şură,
„C'afară plouă de cură,
„Slobozi-ne gazdă'n casă,
„C'afară plouă de varsă".

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe a 1-a, iar a 3-a este independentă.

292

Allegro. (♪ = 144). Tușin, jud. Cojocna.

La sfâr - şi - tul lu - mii, __ Trâm-bi - ța - vor în - ge - rii,

Să vie la Judecată,
Cei morți cu vii la olaltă,
Judecata-i mare price,
Domnii și'mpărați-or plânge.
Dar acol'nu trebuie nimic,
Nici aur, nici argint,
Numai suflet drept și sfânt.
Hai cu toți să înălțăm,
Colo sus la Rusalim.
Dar acolo ce-om vedeà?
Vedeà-vom o cocoană,
Cu'n cocon mic lângă ea.
Noi Marie te-om mărì
Dar ne temem c'om greșì.
Că ești născută din soare,
Și cu luna la picioare.
Și dai țâță la Christos
Car'pe noi din iad ne-a scos.
Și ne-a scos dela robie,
Și ne-a dat la'mpărăție.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 4 măsuri. Acelaș motiv ritmic în toate liniile, variat prin melodie.

293

Tușin, jud. Cojocna.

Scoală, scoală gazdă mare,
Florile's d-albe,
Prinde boi la tânjeală,
Și te du la plug afară,
Și tot ară până'n seară.

La capul Lăbuțului.
Fântână cu trei izvoare,
Dumnezeu pe-acol'scoboare,
Apă'n gură și-a luatu,
Holdele le-a rouratu,
Și din gur'a cuvântatu:
— „Creșteți grâne până'n brâne, (brâie)
„Și săcări până'n subsuori,
„Și ovese cât de dese,
„Și alae pân'după cap".

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia — care este mai mult o doină—are 3 linii: 1-a și a 3-a—care se aseamănă foarte mult —are câte 4 măsuri, iar a 2-a—care repetă aproape pe 1-a,—are numai 3 măsuri.

294

Allegro. (♪ = 144). Tușin, jud. Cojocna.

Când era Christos la cină, (bis)
Ler florile mărului,
Mers-a la măr în grădina
Și măru l-a scuturatu,
Măruț roșu a picatu,
Și Gavril l-a apucatu.
L-a purtat din sat în satu,
Pân'la casa cea de sfatu
Ș'acolo l-a sfătuitu,
Pe cruce de brad l-a pusu,
Cu sulița l-a străpunsu
Apă și sânge a cursu.
Și de mila lui Christosu,
Maica sfânt'a picat josu.
De milă și de bănatu,
Soarele s'a'ntunecatu,
Luna'n sânge s'a'mbrăcatu.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Liniile au acelaș motiv ritmic, variat prin melodie.

295

Tuşin, jud. Cojocna.

Sus la viţa vinuluiu (bis)
  Domnului, Domnului Doamne
La măru gutiuluiu,
Este o masă d-albă'ntinsă,
Lângă masă cine-mi şade?
Domnul Christos, ce prănzeşte,
Chiamă pe Petru la prănzu,
Iar Petru din grai grăià-re:
– „Iţi mulţam Doamne de prânzu,
„Că n'am venit să prănzescu,
„C'am venit să mă jelescu,
„C'a intrat Iuda în raiu,
„Şi-a luat ce-a fost mai bunu:
„Soarele cu razele-re,
„Ba luna cu stelele-re.
„Dă-mi Doamne ce-oi zice eu,
„Trăsnetu şi fulgeru".
Domnul Christos s'a'nduratu,
Şi lui Petru i-le-a datu,
Petru de-acolo s'a luatu,
Tot trăsnind şi fulgerându,
Şi tot pe Iuda gonindu.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul şi schimbă melodia celei 1-a, iar a 3-a este independentă.

296

Tuşin, jud. Cojocna.

Zur, zur, zur, d-albe surori (bis)
  Colindă-mă Doamne, colindă-mă,
Dumnezeu cu oile,
Pe fânaţul jidovesc.
Nime'n lume nu-l văzu

Num'o fată de jidov.
Fata repede a'lergat.
Pe toţi jidovii a sculat,
Toţi cu lănci şi cu topoare,
Pe Dumnezeu să-l omoară.
Dumnezeu a fluerat,
Oile s'au adunat
Num'o biată mioriţă,
Sta în coate şi'n genunche,
Se rugă lui Maica sfântă,
Să o scoată'n primăvară
„Că eu Doamne îţi voi da-re,
„La Sângeorz un miel frumosu,
„La ispas un bulg de caşu.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Liniile au acelaş motiv ritmic, variat numai prin melodie.—Variante: No. 88, 130, 259.

297

Tuşin, jud. Cojocna.

Andante. (♩= 80).

În trei corni de ma - să, Dom - ni - lo - ru, Sunt trei flori fru - moa - se.

In trei corni de masă
Domniloru
Sunt trei flori frumoase.
Ele mi se mustră,
Care sunt mai mari.
Pânea aşa zice:
— „Că eu sunt mai mare,
„Că fără de mine,
„Nu-i liturgie 'n lume".
In trei corni de masă,
Sunt trei flori frumoase.
Ele mi se mustră,
Care sunt mai mari.
Vinul aşa zice:
— „Că eu sunt mai mare,
„Că fără de mine,
„Nu-i slujbă pe lume".
In trei corni de masă
Sunt trei flori frumoase.
Ele mi se mustră,
Care sunt mai mari.
Mirul aşa zice:
— „Că eu sunt mai mare,
„Că fără de mine,
„Nu-i botez în lume".

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (refrenul) numai cu una. Linia 1-a şi a 3-a are o asemănare foarte vagă, iar a 2-a e complect deosebită.

298

Tuşin, jud. Cojocna.

Allegro. (♪ = 144).

Co - lo, — co - lo'n — va - lea ma - re, Chri - stos Dom -

Colo, colo 'n valea mare
Christos Domnului nostru
Este-o grădină domnească
N'are cine s'o plivească.
Haideţi cu toţi s'o plivim,
Domnului să-i mulţumim.
Că domnul său Toderaş,
S'a făcut călugăraş,
La mănăstire la Blaj.
Şi doamnă-sa Toderiţă,
S'a făcut călugăriţă,
La mânăstire 'n Bistriţă.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia aceasta are atâtea variante încât nu e necesar să mai insistăm asupra construcţiei. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 300.

299

Tuşin, jud. Cojocna.

Coborât-a coborât,
Zăurel de ziuă,
Maica sfântă pe pământ,
Zăurel de ziuă.
S'a 'ntâlnit cu trei voinici.
„Bună ziua trei voinici
„N'aţi văzut un fiu p'aici?"
— „Dar noi şi de l-am văzut,
„Că noi nu l-am cunoscut".
— „Foarte lesne a-l cunoaşte,
„C'aveà haine cu petele,

„Şi 'n degete cu inele.
„La guler şi la ciotori,
„Avea scrise sărbători.
„Soarele şi razele,
„Ba luna şi stelele“ –

Colindă cu 2 refrenuri, formând o strofă de 4 rânduri precum arată modelul mai sus. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a variază melodic pe 1-a, iar linia 4-a pe a 2-a. In toate liniile prima măsură are acelaş motiv ritmic prin care se menţine unitatea şi legătura organică.

300

Fişcut, jud. Timiş.

Allegro. (♪ = 144).

a) Când Chri-stos ci - na la ma - să, Le - ru - mi, Doam-ne,

b) Stau E - vre - ii du - pă ca - să, Le - ru - mi, Doam-ne,

c) Iu-d'a - fa - ră a ie - şi - tu, Le - ru - mi, Doam - ne.

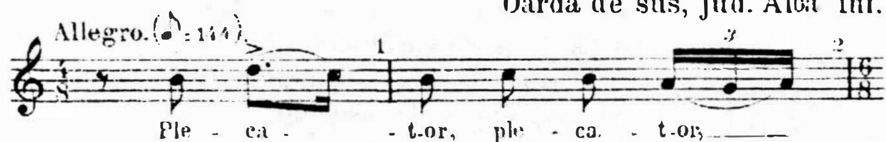
Când Christos cinà la masă.
Lerumi Doamne,
Stau Evreii după casă
Lerumi Doamne,
Iuda 'fară a eşitu,
Leromi Doamne,
Cu Evreii a givănitu:
– „Daţi-mi treizeci de arginţi,
„Că vi-l dau să-l răstigniţi“.
Iuda iubitor de bani,
L-a vândut l'a lui duşmani.
Iuda 'n casă a intratu.
Pe Christos afară a chematu.
In grădin' sub pomi L-au dusu.
Und' Evreii stau ascunsi.
Şi când Iuda-L săruta se,
Evreii i-l şi legase.
L-au legat şi L-au purtatu
Pân' la casa cea de sfatu.
Sfatu lor a hotărâtu
Ca să fie răstignitu.
Pe cruce de brad L-au pusu,
Cu suliţa L-au împunsu.
Sângele pe cruce a cursu,
Luna'n sânge s'a îmbrăcatu,
Soarele s'a'ntunecatu,
Stelele lumin' n-au datu,
Munţii s'au cutremuratu,
Petrile s'au despicatu,
Flori şi arbori s'au uscatu,
Capetcasma a crepatu.
Ingerii din cer strigatu:
– „Sângele nevinovatu,
„Nu trebuie jos vărsatu“.

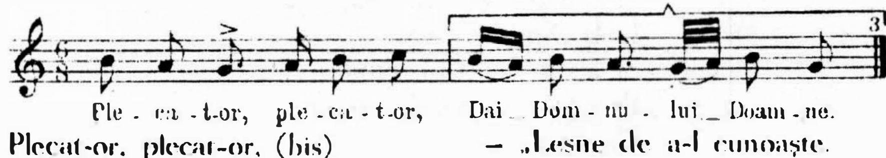
Toată lumea L-a jelitu,
Şi plângând s'a tânguitu,
Iar Iuda fiu blestematu,
Arginţii i-a aruncatu,
Şi nebun s'a spânzuratu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 3 variante: a.) b.) c.). Versul 1. se cântă pe melodia de sub a.), al 2-lea pe ceia de sub b.), al treilea pe ceia de sub c.). Pe urmă începe iar pe melodia 1-a şi continuă după cum arată modelul, aşa că toate 3 variante se pot consideră ca o singură melodie cu 3 refrene. Melodia are 2 linii cu motive diferite. Linia 1-a are 3 măsuri, a 2-a are 2-ă. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298.

301

Oarda de sus, jud. Alba inf.

Plecat-or, plecat-or, (bis)
Dai Domnului Doamne,
Mici colindători,
Tot din casă'n casă,
Pân'la'treia casă.
Cea sfântă Mărie,
'Nainte le iasă
C'un colac de grâu,
C'o ploşcă de vinu.
Din colac tăia-re,
Din ploşcă'nchina-re,
Din gură'ntreba-re:
— „Nu mi-aţi voi văzutu,
„Fiuşorul meu?"
— „Şi de l-am văzutu,
„Nu l-am cunoscutu."
— „Lesne de a-l cunoaşte.
„Feţişoara luiu,
„Spuma lapteluiu,
„Mustăcioara luiu,
„Spicul grâuluiu.
„Ochişorii luiu,
„Două mure negre,
„Coapte la pământu,
„Neatinse de vântu,
„Coapte la răcoare,
„Ne-atinse de soare.
— „Ba l-am fost văzutu,
„La curţi de Pilatu,
„De jidovi scuipatu;
„Ba noi l-am văzutu,
„Era răstignitu."

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii deosebite.

302

Oarda de sus, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 88).

Când ci - nà Chri - stos la ma - să, Domn, domn
Ş'al nost Domn, Când ci - nà Chri - stos la ma - să.

Când cinà Christos la masă,
Domn, domn ş'al nost Domn.
Când cinà Christos la masă,
Izrailii'njur de casă,
Iuda'n casă mi-a tunatu,
La Christos s'a închinatu.
— „Daţi-mi treizeci de arginţi,
„Să vi-L duc să-L răstigniţi."
Şi-L luară şi-L duseră,
Dela Ana la Caiafa
Şi acolo L-au răstîgnitu,
Pe cruce de brad L-au pusu,
Cu suliţa L-au străpunsu,
Apă şi sânge au cursu,
Soarele s'a'ntunecatu,
Luna'n sânge s'a schimbatu,
Petrile s'au despicatu.

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a şi a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a cu 3. Liniile au ritme asemănătoare dar în total privite ne par mai mult independente. Are variantă: la No. 68.

303

Oarda de sus, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 96).

a) De când te-ai nă - scut, Doam - ne Chri - stoa - se,
Lu - na e - rà toa - tă lu - mi - noa - să, Toa - tă noap - tea stră - lu - ceà, -

Bo - ii Lui se în - chi - nau_ Spre cân - tări, __ spre cân - tări.

Andante. (♩= 96).

b) O, Io - si - fe, __ fugi în al - tă ța - ră,

Ia prun - cu - țul __ și pe Fe - ci - oa - ră, Pâ - nă I - rod va tră - i __

Și vi - a - ța va sfâr - și, __ Nu ve - nì __ nu ve - nì.

3\. O împăratul cerurilor,
Spre izbăvirea oamenilor,
Din Maria s'a născut,
Domnul cel făr'de'nceput,
Ca un om a luat trup.

4\. Ca pe noi să ne izbăvească,
Din robia cea strămoşească,
Din'nălţimea cerului
Isus Fiul Domnului.
Mântuitorul omului,

Cântec de stea. Melodia are 2 variante: a.) şi b.). Strofa 1-a şi a 3-a se cântă pe melodia a.), iar a 2-a şi a 4-a, pe melodia b. Ambele au aceiaşi construcţie: 5 linii, dintre care a 3-a şi a 4-a au o măsură, iar celelalte câte două. Linia 2-a repetă pe 1-a, linia 4-a repetă pe a 3-a, iar a 5-a deşi reaminteşte pe 1-a, este mai mult independentă. Are variante. Vezi No. 158, 163, 240, 279, 290.

FINE.

SCRISUL ROMÂNESC
CRAIOVA
*

Preţul Lei 300.—

